Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

ONDERWERP	DATUM	BIJLAGEN
Subsidieaanvraag Preventie met Gezag	3 oktober 2023 Verzonden: 03-10-2023	2
BEHANDELD DOOR	TELEFOONNUMMER	ONZE REFERENTIE
CJR (Christian) Gijselaers	043 350 4232	2023.03902
E-MAILADRES	FAXNUMMER	UW REFERENTIE
Christian.Gijselaers@maastricht.nl	043 - 350 4448	--

Raadsinformatiebrief

Geachte raadsleden,

In Maastricht is, net als in de rest van Nederland, sprake van een (cijfermatige) afname van jeugdcriminaliteit. Tegelijkertijd wordt er een verontrustende stijging zichtbaar van het aantal jonge minderjarigen dat betrokken is bij ernstige criminaliteit. Dit zijn reële en ongewenste ontwikkelingen. Maastricht heeft de ambitie een veilige stad te zijn, waar mensen gezond en gelukkig zijn en zich vrij kunnen bewegen. Waar onze jeugd kansrijk opgroeit.

Landelijk beleid
Om te voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen de (georganiseerde en ondermijnende) criminaliteit ingaan of hier verder in afglijden zet het (demissionair) kabinet fors in op preventie. Dit gebeurt met middelen die met Prinsjesdag 2021 beschikbaar zijn gekomen voor de preventieve aanpak van ondermijning (€ 82 miljoen euro structureel). Aanvullend daaraan zijn middelen vrijgemaakt voor de aanpak van jeugdcriminaliteit. Hiermee geeft het kabinet vorm aan een domein overstijgende en gebiedsgerichte aanpak ‘Preventie met gezag’. Deze bestaat uit drie elkaar versterkende pijlers. Naast Preventie met Gezag, de lokale domein overstijgende en gebiedsgerichte aanpak, zet het ministerie in op een bredere, flexibele preventieve aanpak en op versterking van de jeugdstrafrechtketen.

Lokaal programma
Zoals met de raadsinformatiebrief van 20 juni jongstleden al medegedeeld: Maastricht is uitgenodigd aanspraak te maken op deze programma gelden op basis van een lokaal vormgegeven aanpak. Het college heeft 26 september jongstleden besloten deze uitnodiging te verzilveren (zie bijlage 1). Vandaag, 3 oktober 2023, is deze aanvraag ingediend voor financiering van een lokale aanpak Preventie met Gezag. Het gaat hierbij om kinderen, jongeren en jongvolwassenen in de leeftijd van 8 tot en met 27 jaar, in kwetsbare wijken. De insteek is om criminaliteit te voorkomen door veerkracht en weerbaarheid te vergroten en een netwerk, structuur en perspectief te bieden.

In de lokale context sluiten deze doelstellingen aan bij de richting en visie van de diverse (strategische) ontwikkelingen die wij hebben ingezet, zoals ons Meerjarenplan Veiligheid en de

Sociale Visie. Daarbij werken we vanuit de samenhang met de brede multidisciplinaire, gebiedsgerichte inzet op leefbaarheid en veerkracht in onze stad.
Dit betekent dat Preventie met Gezag meerdere portefeuilles raakt. Naast veiligheid bevinden belangrijke draaiknoppen zich ook in de domeinen jeugd, onderwijs en welzijn. Er is sprake van communicerende vaten: naast kansen bieden - en jongeren te stimuleren deze kansen te pakken - is het ook belangrijk om grenzen te stellen en hierin een goede balans te vinden. Deze combinatie maakt de aanpak kansrijk.

Proces
Afgelopen drie maanden is hard gewerkt aan een integraal programma. Dit werd opgesteld in een korte tijdsperiode, onder tijdsdruk. Om te komen tot een solide, breed gedragen aanpak zijn er verschillende stappen gezet. We zijn met alle relevante partners in gesprek gegaan om te komen tot een gedegen probleemanalyse en om op te halen wat voor een effectieve aanpak nodig is. Dit doormiddel van een digitale enquête en een fysieke startbijeenkomst waar er met de betrokken partners aan de slag is gegaan met de probleemverkenning en mogelijke oplossingen. De opgehaalde inzichten uit de startbijeenkomst, alsook wetenschappelijke literatuur, zijn nader besproken in drie focusgroepen (preventie, gezag en overkoepelend beleid & management) om verder inhoud te geven aan een gezamenlijk plan van aanpak. Gedurende het gehele proces zijn alle netwerkpartners actief betrokken geweest bij de totstandkoming van het plan van aanpak, als mee-lezer én mee-schrijver. Daarnaast zijn we met Maastrichtse jongeren in gesprek om hun perspectief op het probleem en de ingrediënten voor een goede aanpak op te halen. Ook in het verdere programma is een actieve rol en deelname door jongeren voorzien. Op woensdag 6 september is een netwerk brede ‘slotbijeenkomst’ gehouden waarin het plan aan de partners is gepresenteerd. Een slotbijeenkomst, voor wat betreft het afsluiten van de aanvraag bij het ministerie. Ten aanzien van de verdere ontwikkeling van de samenwerking en de inhoud van het programma staan we nog aan het begin. Daarvoor is deze aanvraag de start.

Programma
Het resultaat van al onze inspanningen is een gezamenlijk geformuleerd en breed gedragen plan van aanpak Preventie met Gezag (bijlage 2). Om dit traject echt impact te geven, richten we ons niet op een of twee jaren, maar op een stevige basis voor de langere periode. Het plan is gebaseerd op een probleem- en doelgroep analyse en de bestaande inzet. De insteek is een wendbare en lerende aanpak. Door te investeren in de randvoorwaarden (een goed informatiebeeld en betere samenwerking) komen we met onze partners stapsgewijs tot een steeds effectievere invulling van onze aanpak. Er zijn daarom doelstellingen en inspanningen in drie pijlers gedefinieerd: (1) de randvoorwaarden, een robuuste structuur voor samenwerking, (2) preventie, het voorkomen van jonge aanwas en (3) gezag, het doorbreken van criminele carrières.

Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat we in pijler 1 onder andere investeren in een database waarin losse signalen, inzichten en ingezette interventies beter met elkaar verbonden worden. Daarbij starten we met het combineren van bestaande databases en monitoringsystemen. We zien nu dat we te vaak handelen vanuit een beperkt en eenzijdig beeld of vage signalen. We verliezen daarnaast veel tijd en energie in het verzamelen van de juiste informatie en deze goed te duiden. Dit ten koste van een effectieve inzet.

In het kader van preventie, bieden we ondersteuning aan het onderwijs zodat docenten zich meer kunnen richten op hun corebusiness (namelijk lesgeven). We doen dit o.a. doormiddel van de inzet van jeugdboa's brugfunctionarissen en bureau Halt. Zij hebben een belangrijke rol in het voorkomen dat jeugdigen toetreden tot de ondermijnende criminaliteit. Dat doen zij door aanspreekbaar aanwezig te zijn in de school en in de wijk. Ze leggen de brug tussen school, wijk en ouders. Ook signaleren zij risico's van crimineel gedrag en grijpen proactief in.

In pijler 3 zal o.a. extra geïnvesteerd worden in intensieve begeleiding van en samenwerking met jongeren met complexe problematiek. Zo kan gedacht worden aan de inzet van de interventie 'Straatkracht': *een intensieve aanpak van de jeugdreclassering'*. De aanpak is gericht op het ondersteunen van jongen in het weg bewegen van een (georganiseerde) criminele gewelddadige context naar een positief, veiliger en pro-sociaal leven.

De aangekondigde langjarige financiering van het rijk maakt het mogelijk om robuustheid te geven aan de bestaande aanpak en de groeiende uitdagingen ten aanzien van dit thema het hoofd te bieden. Dit plan van aanpak moet gelezen worden als een vertrekpunt van waaruit we een stevige structuur neerzetten met borging, monitoring en de doorontwikkeling van een lerende aanpak. We zetten in op concrete interventies en maatregelen, leren vervolgens van de ervaringen uit de praktijk en weten zodoende waar we moeten bijsturen. We doen dit zeker niet enkel vanuit de gemeente, maar vooral samen met de stad. Denk onder andere aan onderwijsinstellingen, zorginstellingen, reclassering, jongerenwerkers, politie, openbaar ministerie en de jongeren zelf.

Vervolg
Wij verwachten vóór de jaarwisseling reactie van het ministerie. Zodra duidelijkheid is over de financiering, zullen we uw raad op dat moment breder en tot in meer detail informeren over onze aanpak.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris, De Burgemeester,

G.J.C. Kusters W.A.G. Hillenaar

Bijlage 1: Collegevoorstel aanvraag Preventie met Gezag
Bijlage 2: Plan van Aanpak Preventie met Gezag + bijlagen

Gemeente Maastricht

Collegevoorstel

Samenvatting

Maastricht is door het ministerie van Justitie & Veiligheid benaderd om een aanvraag in te dienen voor het programma Preventie met Gezag (PmG). Dit programma ziet op (de versterking van) de gecombineerde preventieve en repressieve aanpak van (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit. Al reeds 19 gemeenten zijn bezig en in de tweede tranche zijn 8 nieuwe gemeenten (inclusief Maastricht) geselecteerd. De langjarige financiering van het rijk maakt het mogelijk om robuustheid te geven aan de bestaande aanpak van jeugdcriminaliteit en de groeiende uitdagingen ten aanzien van dit thema het hoofd te bieden.

Het college heeft besloten een aanvraag in te dienen voor in totaal € 4.489.000,- bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De aanvraag bestaat uit een plan van aanpak op basis van drie lijnen: (1) Randvoorwaarden (2) Preventie en (3) Doorbreken criminele carrières. Genoemd bedrag is voor een periode van twee en een half jaar, tot 1 juli 2026.

Beslispunten

1. Instemmen met de doelstelling en inrichting van het meerjarig programma Preventie met Gezag in Maastricht conform plan van aanpak;
2. Besluiten om dit plan van aanpak in te dienen bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid als aanvraag;
3. De bijhorende financiële middelen voor in totaal € 4.489.000,- en aanvullend voor de aanloopkosten in 2023 ad € 150.000,- bij toekenning door het Ministerie te voteren aan afdeling Veiligheid en Leefbaarheid;
4. Besluiten bijgaande raadsinformatiebrief te versturen aan de gemeenteraad.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 26 september 2023:

Conform.

Collegedatum: 26 - 09- 2023
Registratienummer: 2023.03901
Portefeuillehouder: Burgemeester Hillenaar
Behandelend ambtenaar: Veiligheid, CJR Gijselaers

1. Aanleiding

In Maastricht is, net als in de rest van Nederland, sprake van een (cijfermatige) afname van jeugdcriminaliteit. Tegelijkertijd wordt er een verontrustende stijging zichtbaar van het aantal jonge minderjarigen dat betrokken is bij ernstige criminaliteit. Het ministerie van J&V zet zich in om deze trend te doorbreken. Zij heeft daarom de gemeente Maastricht uitgenodigd om deel te nemen aan het landelijk programma Preventie met Gezag: een langjarig programma met als doel duurzaam te investeren in het voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen de (ondermijnende) criminaliteit ingaan of hier verder in afglijden.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de gemeente Maastricht geselecteerd om een aanpak op te stellen en dit in de vorm van een aanvraag aan het ministerie te doen toekomen. De aanvraag moet bestaan uit een gedegen probleem- en doelgroepanalyse en op basis daarvan een domein overstijgende en integrale aanpak. Daarbij moet gelijke aandacht worden gegeven aan preventie (gemeente regie) en versterking van de justitiële keten (gezag).

Als de aanvraag aan de eisen voldoet kan de gemeente aanspraak maken op 1 miljoen euro per jaar voor het programma. Dit miljoen wordt nog aangevuld met €135.000,- voor Handhaving, €120.000,- voor het Zorg en Veiligheidshuis en €300.000,- voor de Gecertificeerde Instellingen. Het aan te vragen bedrag voor het programma voor Maastricht ziet dus op ongeveer 1,55 miljoen euro per jaar. Aanvullend daarop zijn middelen beschikbaar voor de versterking van de lokale inzet van justitiële partners (het OM, de politie, de rechtspraak, de (jeugd)reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming). Deze middelen worden in eerste instantie toegekend voor de periode tot 1 juni 2026. Dan worden landelijk de voortgang, opbrengst en borging van de 'Preventie met Gezag'-aanpakken van alle 27 deelnemende gemeenten geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten worden plannen bijgesteld en verder uitgewerkt en wordt opnieuw kritisch gekeken naar de benodigde middelen.

2. Context

Landelijk wordt ingezet op drie elkaar versterkende pijlers. Naast Preventie met Gezag, de lokale domein overstijgende en gebiedsgerichte aanpak, zet het ministerie in op een bredere, flexibele preventieve aanpak en op versterking van de jeugdstrafrechtketen. Preventie met Gezag is onze opdracht. Het gaat hierbij om kinderen, jongeren en jongvolwassenen in de leeftijd van 8 tot en met 27 jaar, in kwetsbare wijken. De insteek is om criminaliteit te voorkomen door veerkracht en weerbaarheid te vergroten en een netwerk, structuur en perspectief te bieden. Deze doelstellingen werken aan het ombuigen van reële en ongewenste ontwikkelingen. In de lokale context sluiten zij

ook aan bij de richting en visie van de diverse (strategische) ontwikkelingen die wij hebben ingezet, zoals ons Meerjarenplan Veiligheid, de Sociale Visie, Veerkrachtige wijkenaanpak, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving, het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA) en de multidisciplinaire gebiedsgerichte samenwerking in de Leefbare Wijkenaanpak. Dit betekent ook dat Preventie met Gezag meerdere portefeuilles raakt. Naast veiligheid bevinden de belangrijke draaiknoppen zich in de domeinen jeugd, onderwijs en welzijn. De insteek van Preventie met Gezag in Maastricht is om jeugdcriminaliteit te voorkomen door veerkracht en weerbaarheid te vergroten en een netwerk, structuur en perspectief te bieden. Dit met zowel dadergerichte, slachtoffergerichte als situationele preventieve maatregelen. Naast kansen bieden - en jongeren te stimuleren deze kansen te pakken - is het ook belangrijk om grenzen te stellen en hierin een goede balans te vinden.

3. Gewenste situatie

Het resultaat van al onze inspanningen is een gezamenlijk geformuleerd en breed gedragen plan van aanpak Preventie met Gezag. Om dit traject echt impact te geven, richten we ons niet op een of twee jaren, maar op een stevige basis voor de langere periode. Het plan is gebaseerd op een probleem- en doelgroep analyse en de bestaande inzet. De insteek is een wendbare en lerende aanpak. Door investeringen in de randvoorwaarden (een goed informatiebeeld en betere samenwerking) komen we met onze partners stapsgewijs tot een steeds effectievere invulling van onze aanpak. Er zijn daarom drie pijlers doelstellingen en inspanningen gedefinieerd: (1) de randvoorwaarden, een robuuste structuur voor samenwerking, (2) preventie, het voorkomen van jonge aanwas en (3) gezag, het doorbreken van criminele carrières.

Randvoorwaarden: daadkrachtig, integraal en informatie gestuurd samenwerken

Deze pijler draait om de randvoorwaarden: een robuuste structuur voor samenwerking. De pijler kent twee doelstellingen: een betere integrale Informatiepositie én een versterkte samenwerking tussen ketenpartners. Er is behoefte aan een completer en integraler beeld van de problematiek. Signalen worden nu onvoldoende herkend, gedeeld en er wordt niet geleerd vanuit een gezamenlijk inzicht en met gedeelde expertise. Op basis van de juiste informatie en beelden moet er meer samenhang komen in de aanpak. Op dit moment ontbreekt het aan een daadkrachtig optreden vanuit één perspectief, één overheid. Hiervoor is een netwerkaanpak met centrale aansturing en regie op het informatiebeeld, de monitoring en de uitvoering noodzakelijk.

Preventie: Voorkomen op basis van pro-actie en signaleren

Onze preventieve aanpak kent 2 uitingsvormen/lijnen namelijk: 1) Inzet/aanbieden van voldoende en passende preventieve interventies die aansluiten bij fysieke en digitale vindplaatsen van jeugdigen

en hun ouders. Denk daarbij aan de inzet van jongerenwerkers en straatcoaches en het versterken van de weerbaarheid van jeugdigen, ouders en professionals op en via scholen, sport en de wijk.
2) het verbeteren van tijdig signaleren en proactief ingrijpen als risico's zich toch voordoen.

Met deze aanpak voorkomen we dat bestaande risico's tot erger leiden. We voorkomen dat jongeren zich (mogelijk) inlaten met criminele activiteiten. Om dit te bewerkstellingen dienen professionals vroegtijdig (sociale) problematiek te kúnnen signaleren en voldoende handelingsperspectief te hebben om te kunnen reageren op een zorgsignaal.

Gezag: aanpakken

Binnen pijler 3, de repressieve aanpak, staat het voorkómen dat jong begonnen delinquentie uitmondt in een langdurige criminele loopbaan centraal. Als de kans op recidive zeer groot is, is het nodig om snel in te grijpen om te voorkomen dat crimineel gedrag zich verder ontwikkeld.
We richten ons hierbij op een kansrijke aanpak waarbij interventies gericht zijn op zowel het wegnemen van risicofactoren direct gelinkt aan recidive (zoals middelengebruik, persoonlijkheidsstoornissen, criminele sociale structuren) als ook op het verbeteren van welzijn of kwaliteit van leven (beschermende factoren). Daarnaast versterken we de samenhang tussen preventie en gezag, het een kan namelijk niet zonder het ander. Er zal meer zichtbaar formeel gezag in de meest kwetsbare wijken georganiseerd worden. Daarbij sluiten we aan bij de Maastrichtse ontwikkelingen en ambities rondom gebiedsgericht werken en de veerkrachtige wijkenaanpak.

Verbinding programma's

Naast Preventie met Gezag worden vanuit de gemeente Maastricht ook de eerdergenoemde Veerkrachtige Wijken- en IZA/ GALA-aanpakken programmatisch vormgegeven. Tussen deze aanpakken bestaan overlappende of zelfs gemeenschappelijke doelstellingen. Samenwerking en coördinatie tussen deze programma's is daarom evident en noodzakelijk. Het is dan ook van belang deze programmastructuren gelijkwaardig en gericht op die samenwerking te ontwikkelen. Hieruit ontstaat verbinding, eenduidige opdrachten en effectieve sturing.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Het voorliggend besluit heeft geen direct effect op duurzaamheid en/of gezondheid. Het te starten programma uiteindelijk wel. Preventie met Gezag ziet op een positieve gedragsverandering bij onze jongeren en verbetering van ouderbetrokkenheid doormiddel van de inzet van preventieve interventies. Deze inspanning sluit aan bij onze inzet rondom thema's als verslavingspreventie, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving, IZA/ GALA. Dit is niet slechts kruisbestuiving: er zal intensief

afgestemd en uitgelijnd gaan worden tussen deze programma's om dubbelingen te voorkomen en effectiviteit te vergroten.

5. Effect op de openbare ruimte

Een bushokje of prullenbak vernielen, lawaai maken of troep achterlaten. Jongeren kunnen overlast veroorzaken in de openbare ruimte en daarmee de openbare orde aantasten. Dit is niet meteen (ontluikend) crimineel gedrag, maar buurtbewoners kunnen last hebben van de vernielingen en kunnen zich minder veilig voelen door ongewenst gedrag van jongeren. Dit raakt ons lokale veiligheidsbeleid en handhavingsbeleid, waarmee we een duidelijke verbinding leggen. Een deel van de aanpak Preventie met Gezag is erop gericht dit gedrag te voorkomen of in de kiem te smoren. Het is aannemelijk dat hieruit acties zullen komen die betrekking hebben op de openbare ruimte. Wanneer nodig zal ook de mogelijkheid van aanpassing van de inrichting van de openbare ruimte onderzocht worden. Niet enkel preventief, maar bijvoorbeeld ook met het oog op voldoende mogelijkheid tot vrijetijdbesteding voor jongeren in onze stad.

6. Personeel en organisatie

Preventie met Gezag vraagt om inzet vanuit verschillende disciplines van partnerorganisaties maar zeker ook van onze eigen gemeentelijke organisatie. Deels bestaat deze inzet uit bestaande rollen, taken en verantwoordelijkheden vanuit de domeinen bedrijfsvoering en dienstverlening, sociaal en fysiek. Anderzijds biedt het landelijk programma de kans om lokaal regie en structuur te verstevigen. De coördinatie van het programma wordt daarom ondergebracht bij team Veiligheid, binnen de afdeling Veiligheid & Leefbaarheid. De in het plan van aanpak voorgestelde functies van programmamanager en verbindingsofficier worden daar gepositioneerd. Dit betreffen nieuwe, aanvullende rollen en taken, gefinancierd door het Rijk op basis van het programma.
Vanaf de start van het programma zal ook Team Handhaving Openbare Ruimte operationeel aansluiten. In dit kader is jeugd al een extra aandachtsgebied met name in de meer kwetsbare wijken. Vanuit het programma Preventie met Gezag gaan we meer robuustheid gegeven aan de inzet van handhaving op jeugd. Het gaat hierbij om het coördineren van beleid en praktijk in de netwerkomgeving. Ook van belang daarbij is de koppeling met straatkennis en de onlinewereld.

Voor een succesvolle aanpak is het belangrijk dat bij de verdere inrichting van het programma aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan:

- Communicatie in brede zin is cruciaal om mensen en verwachtingen bij elkaar te houden in een verkennend en bouwend proces.

- Een verbindend boegbeeld, die met een natuurlijk informeel gezag in het netwerk iets los kan maken (agenderen en aanjagen), iemand die vertrouwd wordt en weet hoe de verschillende systeemwerelden werken en toegang heeft tot de beslissers daarbinnen
- Een domein/ organisatie overstijgend programmateam, dat 'over de schutting' en met lef kan denken en werken.

De concrete invulling en bemensing van de programmastructuur zal nader uitgewerkt worden, zodra hierover duidelijkheid over bestaat vanuit het ministerie. Hierbij zal nadere duiding plaatsvinden van de personele en financiële consequenties conform de hiervoor geldende afspraken (tijdelijke formatie-uitbreiding op basis van tijdelijke dekking).

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Uit de probleem- en doelgroep analyse die ten grondslag ligt aan het programma komt sterk naar voren dat er keten breed behoefte is aan een completer en integraler beeld van de problematiek. Signalen worden nu onvoldoende herkend, gedeeld en er wordt niet geleerd vanuit een gezamenlijk inzicht en met gedeelde expertise. Op basis van de juiste informatie en beelden moet er meer samenhang komen in de aanpak. Op dit moment ontbreekt het aan een daadkrachtig optreden vanuit één perspectief, één overheid. Hiervoor is een netwerkaanpak met centrale aansturing en regie op het informatiebeeld, de monitoring en de uitvoering noodzakelijk.

De eerste pijler van de aanpak Preventie met Gezag in Maastricht draait daarom om de doelstelling: daadkrachtig, integraal en informatie gestuurd samenwerken. We sluiten daarmee aan bij de gemeentelijke doorontwikkeling op het gebied van informatiemanagement. In dit verband denkt Amsterdam Data Collective (ADC) met ons mee. Zij zijn op het vlak van trainingen en voornoemde doorontwikkeling reeds aangesloten bij de gemeente.

8. Financiën

Als de aanvraag aan de eisen voldoet kan de gemeente aanspraak maken op 1 miljoen euro per jaar voor het programma. Dit miljoen wordt nog aangevuld met €135K voor Handhaving, €120K voor Zorg en Veiligheidshuis en €300K voor de Gecertificeerde Instellingen. De begroting van het programma voor Maastricht ziet dus op ongeveer 1,7 miljoen euro per jaar.

Aanvullend daarop zijn middelen beschikbaar voor de versterking van de lokale inzet van justitiële partners (het OM, de politie, de rechtspraak, de (jeugd)reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming).

Programma		2024	2025	2026
Pijler 1	Randvoorwaarden	549.000	573.000	271.000
Pijler 2	Preventie: Waarvan extra budget Handhaven	556.000 135.000	581.000 135.000	313.000 68.000
Pijler 3	Gezag: Waarvan extra budget GI Waarvan extra budget ZVH Waarvan extra budget Politie Waarvan extra budget OM	1.110.000 300.000 120.000 125.000 400.000	1.291.025 300.000 120.000 188.000 400.000	 654.02600 150.000 60.000 94.000 200.000
Aanvraag	**TOTALEN PER JAAR** *Begroting gemeente Maastricht,* *waarvan handhaven, GI's en ZVH*	**2.215.000** 1.690.000 555.000	**2.432.000** 1.844.000 555.000	**1.249.000** 955.000 278.000
	TOTAAL (inclusief budget OM en Politie)	**5.896.000**		
	Gemeente Maastricht *waarvan handhaven, GI's en ZVH*	**4.489.000** 1.388.000		

Ingediende begroting op basis van plan van aanpak. De bedragen voor Politie en OM zijn op verzoek van het ministerie meegenomen in het totaalbeeld. Deze kosten worden echter rechtsreeks aan beide organisaties verstrekt. Bedragen in euro's, afgerond op 1000.

De financieringsbehoefte zoals bij het Rijk onder de aandacht gebracht bedraagt € 4.489.000,-. Dit is een hoger bedrag dan het richtbedrag van het ministerie, echter de kwalitatieve insteek om eerst de

Collegevoorstel

randvoorwaarden op orde te brengen maken een stevige investering noodzakelijk, en we kunnen deze behoefte concreet onderbouwen. Hoewel de plannen moeten zijn geschreven met een perspectief van 10 jaar, heeft de financiering een looptijd van 2,5 jaar. Om daadwerkelijk een nieuwe generatie kansrijk in onze wijken goed te laten opgroeien is deze 'pioniersfase' cruciaal. Vooral om vertrouwen te bouwen met ketenpartners en jongeren, maar ook om de nut en noodzaak van het voorzetten van deze aanpak na 2026 aan te tonen. De overschrijding bedraagt in totaal € 600.000,- over 2,5 half jaar. Mocht het ministerie hiermee niet akkoord gaan dan bepalen we aan de hand van de hoogte van de toekenning welke onderdelen van het programma geen uitvoering krijgen, of in afgeslankte vorm opgenomen worden.

Proces:

Voor Preventie met Gezag zullen vooralsnog, bij goedkeuring van de aanvraag door het ministerie, vanaf het jaar 2024 middels een SPUK (specifieke uitkering) betreffende middelen toegekend worden aan Maastricht. Het betreft de SPUK 'Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van jeugdcriminaliteit 2023'. De verantwoording over de middelen zal via de SISa worden gedaan. De aanvraag ziet nu toe op een SPUK van: € 1.690.000,- voor 2024, € 1.844.000,- voor 2025 en € 955.000,- voor 2026. Voor aanloopkosten in 2023 is in de SPUK een apart budget door het ministerie ter beschikking gesteld. Aanspraak op deze gelden maakt deel uit van de aanvraag.

Exacte invulling van deze middelen, waaronder de verdeling tussen personele en werkbudgetten, volgt zoals gezegd na het verdict van het ministerie en uit nadere verkenning en uitwerking van het programma. Zoals in de begroting opgenomen is van deze bedragen voor 2024 en 2025 € 555.000,- per jaar, en in 2026 € 278.000,- bestemd voor inzet op gezag door Handhaven, het Zorg en Veiligheidshuis en de Gecertificeerde instellingen (conform artikel 4 lid 4 Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van jeugdcriminaliteit 2023).

Het programma zal onder de afdeling Veiligheid en Leefbaarheid van de gemeente Maastricht vallen. Deze afdeling beschikt over de middelen en heeft de regie. De manager Veiligheid en Leefbaarheid is ambtelijk opdrachtgever en de burgemeester is portefeuillehouder en bestuurlijk opdrachtgever. Binnen deze structuur zullen ook de taken van (financiële) administratie en verantwoording belegd worden.

9. Aanbestedingen

Voor het schrijven van het plan van aanpak als ook een effectieve start van het programma zelf wordt gebruik gemaakt van externe deskundigheid. Voor vormgeving, als klankbord en het inrichten van een lerende aanpak: monitoring en evaluatie. De inzet hiervan wordt steeds uitgevoerd conform het geldend aanbestedingsbeleid.

10. Participatie tot heden

Het plan van aanpak is opgesteld in een korte tijdsperiode, onder tijdsdruk. Om te komen tot een solide, breed gedragen aanpak zijn er in de periode mei – augustus 2023 verschillende stappen gezet. We zijn met alle relevante partners in gesprek gegaan om te komen tot een gedegen probleemanalyse en om op te halen wat voor een effectieve aanpak nodig is. Dit doormiddel van een digitale enquête en een fysieke startbijeenkomst waar er met verschillende partners aan de slag is gegaan met de probleemverkenning en mogelijke oplossingen. De opgehaalde inzichten uit de startbijeenkomst, alsook wetenschappelijke literatuur, zijn nader besproken in drie focusgroepen (preventie, gezag en overkoepelend beleid & management) om verder inhoud te geven aan een gezamenlijk plan van aanpak. Gedurende het gehele proces zijn alle netwerkpartners actief betrokken geweest bij de totstandkoming van het plan van aanpak, als mee-lezer én mee-schrijver. Daarnaast zijn we met Maastrichtse jongeren in gesprek om hun perspectief op het probleem en de ingrediënten voor een goede aanpak op te halen. Ook in het verdere programma is een actieve rol en deelname door jongeren voorzien. Afgelopen woensdag 6 september is een netwerk brede ‘slotbijeenkomst’ gehouden waarin het plan aan de partners is gepresenteerd. Een slotbijeenkomst, voor wat betreft het afsluiten van de aanvraag bij het ministerie. Ten aanzien van de verdere ontwikkeling van de samenwerking en de inhoud van het programma staan we nog aan het begin. Daarvoor is deze aanvraag de start.

11. Voorstel

1. Instemmen met de doelstelling en inrichting van het meerjarig programma Preventie met Gezag in Maastricht conform bijgaand plan van aanpak;
2. Besluiten om dit plan van aanpak in te dienen bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid als aanvraag;
3. De bijhorende financiële middelen voor in totaal € 4.489.000,- en aanvullend voor de aanloopkosten in 2023 ad € 150.000,- bij toekenning door het Ministerie te voteren aan afdeling Veiligheid en Leefbaarheid;
4. Besluiten bijgaande raadsinformatiebrief te versturen aan de gemeenteraad.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Het ministerie geeft aan dat men vóór de kerst een besluit neemt over de aanvraag. Hoewel dit dus nog even duurt, gaan we na 4 oktober aan de slag met de voorbereiding zodat we vanaf 1 januari 2024 direct van start kunnen. We gaan verder met het proces van voorbereiden, verkennen en samenbrengen en het opzetten van de programma organisatie. Hiermee kunnen we niet wachten tot 1 januari 2024. De gemeenteraad zal over de aanvraag worden geïnformeerd via een raadsinformatiebrief. Zodra duidelijkheid is over de financiering, zullen we de raad op dat moment breder en tot in meer detail informeren over onze aanpak.

PREVENTIE MET GEZAG

PLAN VAN AANPAK MAASTRICHT

KANSEN BIEDEN, GRENZEN STELLEN

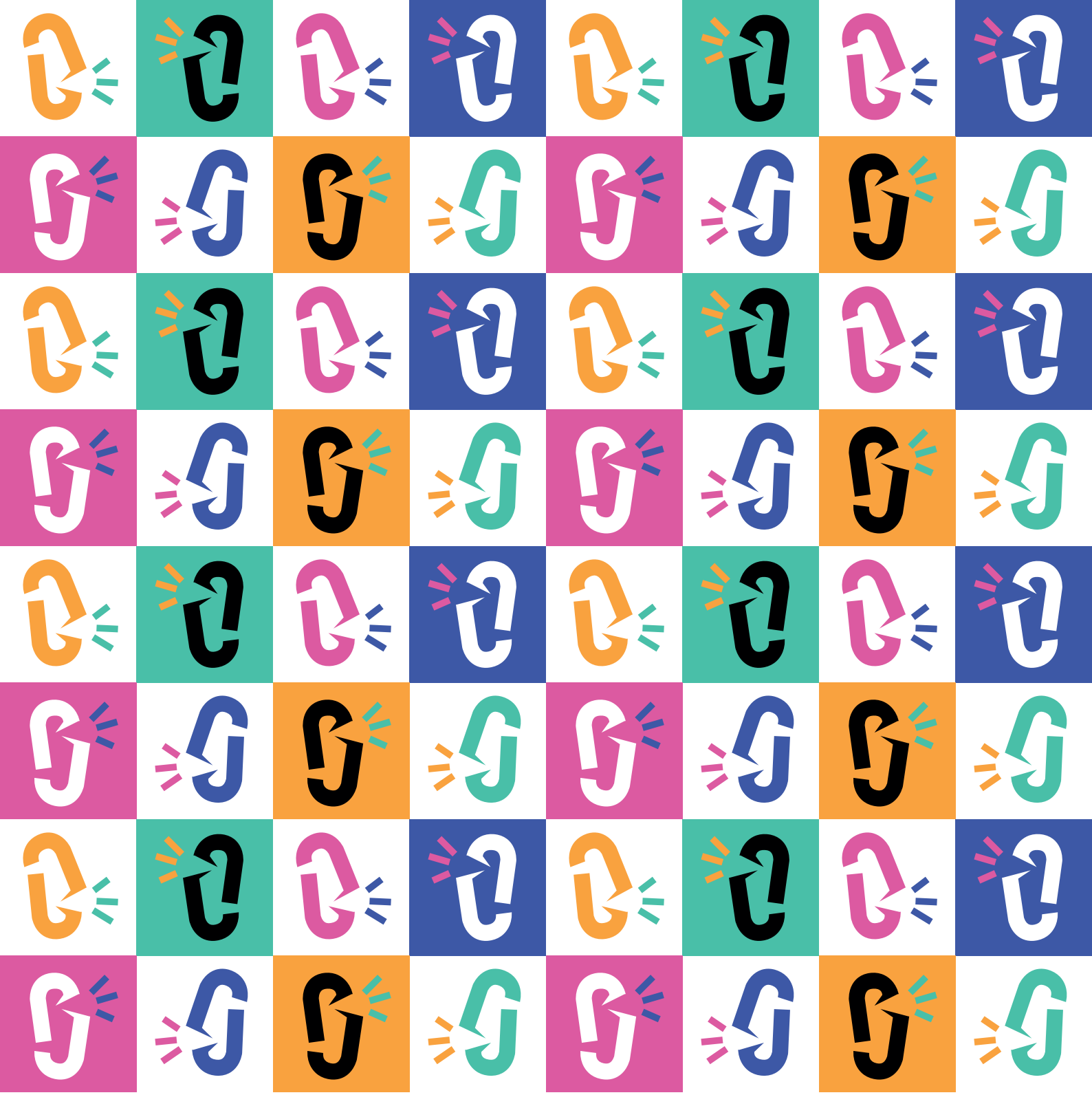

Colofon

Preventie met gezag
Plan van aanpak Maastricht
Kansen bieden, grenzen stellen
2023

grazielena.marcus@maastricht.nl
fieneke.van.den.akker@maastricht.nl
christian.gijselaers@maastricht.nl

INHOUD

1. Inleiding 5

1.1 Inleiding 10
1.2 Algemeen beeld 10
1.3 Maastricht als grensgemeente en onderdeel van de Euregio Maas-Rijn 12
1.4 Jeugdcriminaliteit 13
1.4.1 Jeugdcriminaliteit in Limburg 13
1.4.2 Jeugdcriminaliteit in Maastricht 14
1.5 Kwetsbare wijken 16
1.5.1 Veerkracht is ongelijk verdeeld 17
1.5.2 Risicofactoren op crimineel handelen 17
1.5.3 Zicht op Ondermijning 18
1.6 Conclusie 19

2. Huidige structuur (wat doen we al?) 20

2.1 Aanpak van jeugdcriminaliteit 20
2.2 Aanpak van ondermijning 21
2.3 Gebiedsgerichte aanpak 21
2.4 Informatiegestuurd 22

3. Wat gaan we aanvullend doen? 23

3.1 Pijler 1 - Randvoorwaarden: een robuuste basisstructuur voor samenwerking 24
3.1.1 Financiën interventies pijler 1 31
3.2 Pijler 2 – Preventie: voorkomen van jonge aanwas 32
3.2.1 Financiën interventies pijler 2 42
3.3 Pijler 3 – Doorbreken criminele carrières 43
3.2.3 Financiën interventies pijler 3 54

4. Monitoring en evaluatie 55

5. Communicatie 56

5.1 Interne communicatie 56

5.2 Externe communicatie 56

6. Programmastructuur 58

6.1 Inrichting 58

6.2 Leidende principes 61

6.2.1 Kwaliteit van uitvoering is leidend 61

6.2.2 Preventie en Repressie 61

6.2.3 Commitment bestuur 61

6.2.4 Duidelijke regierol 62

7 Financiering 63

1. INLEIDING

In Maastricht is, net als in de rest van Nederland, sprake van een (cijfermatige) afname van jeugdcriminaliteit. Tegelijkertijd wordt er een verontrustende stijging zichtbaar van het aantal jonge minderjarigen dat betrokken is bij ernstige criminaliteit. Om te voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen de (georganiseerde) criminaliteit ingaan of hier verder in afglijden, zet het ministerie van J&V zich in om deze trend te doorbreken. Zij heeft daarom de gemeente Maastricht uitgenodigd om deel te nemen aan het landelijk programma Preventie met Gezag: een langjarig programma met als doel duurzaam te investeren in onze (kwetsbare) jeugd. Het programma Preventie met Gezag is daarmee een kans om de integrale aanpak van georganiseerde (jeugd)criminaliteit te versterken waar nodig.

Met de aanpak Preventie met Gezag wil de gemeente Maastricht samen met haar ketenpartners een domein en organisatie overstijgende netwerkaanpak vormgeven. Onze strategie bestaat eruit jongeren en jongvolwassenen weerbaar te maken tegen criminelen in combinatie met het bieden van alternatieven en perspectief. Jongeren en jongvolwassenen die al stappen in de criminaliteit hebben gezet gaan we gerichter aanpakken en begrenzen: we bieden kansen én stellen grenzen.

Om te komen tot een solide, breed gedragen aanpak zijn er in de periode mei – augustus 2023 verschillende stappen gezet. We zijn met alle relevante partners **(bijlage 1)** in gesprek gegaan om te komen tot een gedegen probleemanalyse en op te halen wat voor een effectieve aanpak nodig is. Dit doormiddel van een digitale enquête en een fysieke startbijeenkomst **(bijlage 2)** waar er met verschillende partners[1] aan de slag is gegaan met de probleemverkenning en mogelijke oplossingen. De opgehaalde inzichten uit de startbijeenkomst, alsook wetenschappelijke literatuur, zijn nader besproken in drie focusgroepen[2] (preventie, beleid en gezag) om verder inhoud te geven aan een gezamenlijk plan van aanpak. Het lokale bestuur is geïnformeerd over het de aanvraag en proces **(bijlage 3)**. Ook zijn we met Maastrichtse jongeren in gesprek om hun perspectief op het probleem en de ingrediënten voor een goede aanpak op te halen. In **bijlage 4** zit een tussenrapportage met een weergave van de eerste inspanningen. Ook na de aanvraag loopt dit proces door. Op 6 september is tenslotte het concept plan van aanpak tijdens een vervolgbijeenkomst met alle partners gedeeld en besproken **(bijlage 5)**. Daar is feedback opgehaald en de opmerkingen en aanvullingen zijn vervolgens in dit plan verwerkt. Belangrijk tijdens deze bijeenkomst was het vaststellen of de inhoud van het plan door alle partners herkend en gesteund wordt. Dit plan is gezamenlijk tot stand gekomen en heeft in om volle omvang draagvlak.

1 Onder de genodigden bevonden zich van verschillende organisaties zowel managers als beleidsmakers en uitvoerders. Denk in dit verband onder andere aan onderwijs, welzijnsorganisaties, jeugdzorg, Handhaving, NIDOS, Raad voor de Kinderbescherming, Openbaar Ministerie, Bureau HALT, William Schrikkergroep, Universiteit Maastricht, Politie en Rechtbank Limburg.

2 De focusgroepen bestonden uit vertegenwoordigers van verschillende organisaties

Bovenstaand proces leverde een aantal belangrijke inzichten op:

1. Door alle betrokken ketenpartners wordt de urgentie voor een samenhangende aanpak gevoeld;
2. Er is dringend behoefte aan een plan van aanpak waarin vanuit praktische ervaringen (op straat, achter de voordeur en op school) verbinding en afstemming wordt gezocht. Waar vervolgens wordt doorgepakt met resultaat én dit resultaat ook teruggekoppeld wordt aan betrokkenen;
3. De (bijzondere) grensligging van Maastricht kenmerkt de problematiek in Maastricht en de regio Zuid-Limburg en maakt dat veel ketenpartners gemeentegrens overstijgend georganiseerd zijn;
4. Er zijn al veel lokale initiatieven, interventies, overlegstructuren en samenwerkingsverbanden actief, maar de huidige aanpak en signaleringsketen is nog te versnipperd. Het optimaliseren van de samenwerking tussen betrokken (lokale) partners is cruciaal voor een solide aanpak in Maastricht;
5. De gemeente Heerlen is al gestart met Preventie en Gezag. De gemeenten Venlo, Maastricht en Sittard-Geleen dienen in 2023 een aanvraag in. Uiteraard vindt afstemming plaats. De keuzes binnen de ene gemeente kunnen van invloed zijn op de keuzes en mogelijkheden in de andere gemeente, waardoor de samenwerking op Limburgse schaal cruciaal is. Zo vindt bijvoorbeeld afstemming plaats over samenwerking met provinciale partners als het OM, maar ook over bijvoorbeeld onderzoek, monitoring en evaluatie. We houden elkaar – aanvullend op het landelijke lerende netwerk – op de hoogte van ontwikkelingen en leren van elkaar. Deze samenwerking zal ook na de fase van aanvraag worden gecontinueerd;
6. Binnen het RIEC Limburg is de vakgroep Jeugdige Ondermijners al een paar jaar actief, met name op scholen. In dit verband zijn zij nauw betrokken bij de ontwikkelingen binnen de Limburgse PmG-gemeenten. Van belang is om in goede afstemming de juiste verbindingen te leggen.

Het resultaat van al onze inspanningen is dit gezamenlijk geformuleerde en breed gedragen plan van aanpak Preventie met Gezag. Om dit plan echt impact te geven, richten we ons niet op een korte periode, maar op een stevige basis voor de komende tien jaar. Onze aanpak kent drie pijlers 1) de randvoorwaarden; 2) preventie; en 3) gezag.

Het plan van aanpak dat we hier presenteren is bedoeld als wendbare en lerende aanpak. Dat betekent dat we de aanpak doorlopend verbeteren op basis van nieuwe inzichten en ervaringen. Door investeringen in de randvoorwaarden (een goed informatiebeeld en betere samenwerking) komen we zo samen met onze partners stapsgewijs tot een steeds effectievere invulling van onze aanpak. Zodat we gezamenlijk met preventie en gezag onze ambities kunnen realiseren.

In deze aanvraag beschrijven we dan ook de gezamenlijke ambitie van de gemeente en onze partners. In Q1 2024 maken we per pijler een concreet jaarlijks actieplan waarin we samen met onze partners werkafspraken maken over de uitvoering van het programma en waarin we interventies en beoogde resultaten waar nodig specificeren. Zo zorgen we ook voor een uitvoerbaar, realistisch en gedragen aanpak.

Randvoorwaarden: daadkrachtig, integraal en informatie gestuurd samenwerken

Deze pijler draait om de randvoorwaarden: **een robuuste basisstructuur voor samenwerking**. De pijler kent twee doelstellingen: een betere integrale Informatiepositie én een versterkte samenwerking tussen ketenpartners.

Er is behoefte aan een completer en integraler beeld van de problematiek. Signalen worden nu onvoldoende herkend, gedeeld en er wordt niet geleerd vanuit een gezamenlijk inzicht en met gedeelde expertise. Op basis van de juiste informatie en beelden moet er meer samenhang komen in de aanpak. Op dit moment ontbreekt het aan een daadkrachtig optreden vanuit één perspectief, één overheid. Hiervoor is een netwerkaanpak met centrale aansturing en regie op het informatiebeeld, de monitoring en de uitvoering noodzakelijk. Daarbij is het van belang dat informatieverzameling zorgvuldig plaatsvindt en dat er oog blijft voor de risico's die dat met zich mee kan brengen (denk aan stigmatisering, profilering). Er is daarnaast behoefte aan meer kennis en expertise over de leefwereld van jongeren. Dat betekent ook dat we ons bewust moeten zijn van diversiteit in achtergrond en cultuurspecifieke kenmerken. Voor bepaalde extra kwetsbare doelgroepen zoals dak- en thuislozen, AMA's en vroegtijdig schoolverlaters of voor groepen die tot nu toe minder in beeld zijn zoals meisjes is in dit verband eveneens aandacht en expertise vereist.

De gemeente Maastricht omarmt de ambitie om een lerende organisatie te zijn en werkt volgens de PDCA- methodiek (Plan-Do-Check-Act). Hiermee beogen we continu te leren van onze ervaringen en op basis daarvan onze aanpak te verbeteren en optimaliseren. We streven naar een zo goed mogelijk resultaat met ruimte voor leren, experimenten en ontwikkelen. Dat vraagt ook continu monitoren en het toetsen van interventies op effectiviteit, samenhang en uitvoerbaarheid. Ook het programma Preventie met Gezag geven we vorm aan de hand van PDCA. In deze cyclische werkwijze gaan het versterken van de informatiepositie, het beter verbinden van de bestaande structuren, het integraal afstemmen van de inzet en het monitoren van de resultaten en effecten hand in hand.

Preventie: Voorkomen op basis van pro-actie en signaleren

Onze preventieve aanpak kent 2 uitingsvormen/lijnen namelijk: 1) Inzet/aanbieden van voldoende en passende preventieve interventies die aansluiten bij fysieke en digitale vindplaatsen van jeugdigen en hun ouders. Denk in dit verband aan de inzet van jongerenwerkers en straatcoaches en het versterken van de weerbaarheid van jeugdigen, ouders en professionals op en via scholen, sport en de wijk; en 2) het verbeteren van tijdig signaleren en proactief ingrijpen als risico's zich toch voordoen.

Met deze aanpak voorkomen we dat bestaande risico's tot erger leiden. We voorkomen dat jongeren zich (mogelijk) inlaten met criminele activiteiten. Om dit te bewerkstellingen dienen professionals vroegtijdig (sociale) problematiek te kúnnen signaleren en voldoende handelingsperspectief te hebben om te kunnen reageren op een zorgsignaal.

Gezag: aanpakken

Binnen pijler 3, de repressieve aanpak, staat het voorkómen dat jong begonnen delinquentie uitmondt in een langdurige criminele loopbaan centraal. Als de kans op recidive groot is, is het nodig om snel in te grijpen om te voorkomen dat crimineel gedrag zich verder ontwikkeld.

We richten ons hierbij op een kansrijke aanpak waarbij interventies gericht zijn op zowel het wegnemen van risicofactoren direct gelinkt aan recidive (zoals middelengebruik, persoonlijkheidsstoornissen, criminele sociale structuren) als ook op het verbeteren van welzijn of kwaliteit van leven en perspectief bieden (beschermende factoren). Dat betekent dat we ons daarbij richten op meerdere leefgebieden.

Als onderdeel van deze aanpak versterken we de samenhang tussen preventie en gezag (het een kan niet zonder het ander) en zal er meer zichtbaar formeel gezag in de meest kwetsbare wijken georganiseerd worden. Daarbij sluiten we aan bij de Maastrichtse ontwikkelingen en ambities rondom gebiedsgericht werken en de veerkrachtige wijkenaanpak.

Verbinding programma's

Naast Preventie met Gezag worden vanuit de gemeente Maastricht ook de eerdergenoemde Veerkrachtige Wijken- en IZA/ GALA-aanpakken programmatisch vormgegeven. Tussen deze aanpakken bestaan overlappende of zelfs gemeenschappelijke doelstellingen. Samenwerking en coördinatie tussen deze programma's is daarom evident en noodzakelijk. Het is dan ook van belang deze programmastructuren gelijkwaardig en gericht op die samenwerking ontwikkeld worden. Hieruit ontstaat verbinding, eenduidige opdrachten en effectieve sturing.

Concluderend

Kortom, onze ambitie met de aanpak Preventie met Gezag is proactief voorkomen van criminele betrokkenheid onder jongeren in de leeftijd van 8 tot en met 27 jaar in de gemeente Maastricht. Dat doen wij informatie gestuurd en met de focus op het versterken van beschermende factoren en het verminderen van risicofactoren van jongeren. Dit bereiken we door jeugdigen, ouders en professionals weerbaarder te maken en door middel van maatwerk, door het bieden van kansen, perspectieven, door de inzet van gerichte preventieve en repressieve interventies en met een sterke ketensamenwerking. Jongeren worden actief bij de aanpak betrokken en er wordt geïnvesteerd in preventie en handhaving met gezag. We investeren daarmee in het creëren van een broedplaats voor samenwerking en ontmoeting voor professionals, jongeren en ouders.

De preventieve en repressieve interventies worden ingezet voor de jongeren die wonen, werken en leren in Maastricht. De focus ligt hierbij op de vindplaatsen van jongeren, scholen en voor criminele invloeden kwetsbare gebieden. Het versterken van de samenwerking en het zicht krijgen op de jongeren gaan we vandaaruit op Maastricht-Heuvelland en uiteindelijk regionaal niveau uitrollen. Dit om een waterbedeffect te voorkomen. Onze kennis en ervaringen delen wij met andere gemeenten om van elkaar te leren. interveniëren (pijler 2) en waar nodig repressief op te treden (pijler 3).

Om onze ambitie waar te maken zetten we in op het vroegtijdig signaleren van risicogedrag en het daadkrachtig informatie gestuurd samenwerken (pijler 1) om vervolgens preventief te kunnen interveniëren (pijler 2) en waar nodig repressief op te treden (pijler 3).

PROBLEEMANALYSE

1.1 Inleiding

De gemeente Maastricht is door het ministerie van Justitie & Veiligheid geselecteerd voor het programma Preventie met Gezag. Dat betekent dat ook in deze gemeente sprake is van (risico op) problematiek met jeugdigen die toetreden en afglijden in de georganiseerde en ondermijnende (jeugd)criminaliteit.

In Nederland is sprake van een significante afname van de (offline) jeugdcriminaliteit. Ook neemt het aantal problematische jeugdgroepen af in de cijfers. Tegelijkertijd is onder bepaalde jongeren een verontrustende stijging zichtbaar van het aantal jonge minderjarigen dat betrokken is bij ernstige criminaliteit. Deze verharding en verjonging manifesteren zich op specifieke 'hotspots' in de steden.

Om de situatie in de gemeente Maastricht te duiden, is een probleemanalyse opgesteld. Deze analyse geeft een eerste kijk in het cijfermatige beeld rondom jeugdcriminaliteit in Maastricht, in de zorgen en ervaringen van professionals in de gehele keten alsook op de nog blinde vlekken. De volledige probleemanalyse is bijgevoegd als **bijlage 6**. In dit hoofdstuk geven we de kern van de bijgevoegde probleemanalyse weer, op basis waarvan ook het plan van aanpak is opgesteld. Want goed zicht is noodzakelijk om te komen tot de meest passende en dus effectieve interventies.

In dit hoofdstuk geven we eerst een algemeen beeld (paragraaf 1.2), waarna we de context duiden van de gemeente Maastricht als grensgemeente (paragraaf 1.3). Daaropvolgend analyseren we de (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit in Maastricht (paragraaf 1.4) en de kwetsbare wijken van Maastricht (paragraaf 1.5). Tot slot benoemen we de belangrijkste conclusies (paragraaf 1.6).

1.2 Algemeen beeld

Met veel inwoners en jeugdigen in Maastricht gaat het goed. Tegelijkertijd kent Maastricht – mede door haar bijzondere ligging (grensgemeente) en de hoeveelheid (14) coffeeshops in de stad – een probleem met drugshandel en de daaraan gerelateerde georganiseerde en ondermijnende (jeugd)criminaliteit. Netwerkpartners zien dit ook op school en op straat en maken zich zorgen over een aantal zorgwekkende trends.

In deze paragraaf schetsen we vier trends die we in de probleemanalyse als rode draad terugzien, namelijk *verjonging, verharding, normvervaging en de invloed van de online leefwereld van jongeren*. Hierbij baseren wij ons primair op de signalen van netwerkpartners en professionals die wij op diverse manieren voor deze probleemanalyse hebben gesproken. Dit

middels een enquête, startbijeenkomst, een op een gesprekken en focusgroepen. De trends uit het algemene beeld sluiten aan op de onderbouwde analyse in **bijlage 6**, maar niet alle signalen uit de praktijk zijn met data te onderbouwen.

We benoemen de vier trends in het algemene beeld omdat het de context kleurt waarbinnen deze probleemanalyse tot stand is gekomen en moet worden geduid. Daarnaast geeft het algemeen beeld inzicht in de motivering van partners voor de keuze van interventies in de aanpak.

Verjonging
Professionals en netwerkpartners geven aan dat zij problematiek met jeugdigen in de georganiseerde criminaliteit terugzien op school en op straat en zich zorgen maken over een aantal ontwikkelingen. Zo lijkt er een verjonging van criminaliteit zichtbaar: jongeren die zich in laten met criminele activiteiten lijken jonger te worden. Waarbij jeugdigen zich (soms al op basisschool leeftijd) proactief aanmelden voor 'klusjes' via onlinekanalen op social media en Telegram. Deze signalen – ook de concrete voorbeelden van proactief aanmelden voor klusjes - worden gedeeld en herkend door een breed scala aan partijen in het voorliggend veld.

Om deze verjonging te begrijpen, wijzen betrokken partijen en professionals op de positie van Maastricht als grensgemeente (zie paragraaf 1.3) en op de normalisering van drugsgebruik en drugshandel op zowel het voortgezet alsook het primair onderwijs. Op steeds jongere leeftijd worden harddrugs gebruikt, ook als vervanging van alcohol. Een van de professionals gaf in de focusgroepen aan: *"pubers mogen met 15-16 jaar niet de kroeg in, maar we zien ze wel in de stad rondhangen met cocaïne"*.

Verharding
Naast verjonging signaleren professionals dat er ook sprake lijkt van een verharding van de criminaliteit. Deze verharding is zowel op straat als in de cijfers zichtbaar. Geweld lijkt ook vaker en (op het oog) gemakkelijker te worden gebruikt onder jongeren. Zij plegen vaker en op jongere leeftijd ernstiger delicten. Ook hebben jongeren vaker echte en/of nepwapens op zak. Een van de professionals: "*als je daarnaar vraagt dan is dat onder het mom van 'ik moet me verdedigen, anders ben ik het slachtoffer'".* Door de geweldscomponent lijkt het ook moeilijker geworden voor omstanders en professionals om jongeren aan te spreken op gedrag. Steekpartijen in de stad kwamen bijvoorbeeld voort uit het aanspreken van groepen door voorbijgangers.

Normvervaging
Tot slot uiten professionals en netwerkpartners hun zorgen over het 'vervagen van normen'. Regels overtreden lijkt gemakkelijk goed te worden gepraat. Zoals ook al eerder gesteld lijken jeugdigen, maar ook ouders vaak slecht aanspreekbaar op hun gedrag. Respect voor een docent of hulpverlener is niet vanzelfsprekend. In combinatie met het afnemend vertrouwen in de overheid maakt dit het moeilijker om ongewenst gedrag te corrigeren.

Professionals in Maastricht wijzen daarbij ook op een gebrek aan ouderbetrokkenheid en ouderlijke onmacht. Hier is sprake van een kluwen van problemen en oorzaken: van onvoldoende vaardigheden om bij te sturen tot desinteresse. Ook zijn sommige ouders

onbekend met de ontwikkeling van drugsgebruik en -handel of zijn hierin naïef (“*mijn kind doet dat niet*” of “*dat gebeurt hier niet*”). Ook hebben zij vaak onvoldoende zicht op de online leefwereld van hun kinderen en daarmee onvoldoende grip op het (online) handelen van hun kind. Dit samen kan de voedingsbodem voor drugsgebruik/-handel en voor toetreden en afglijden van jeugdigen in de georganiseerde of ondermijnende criminaliteit versterken.

Invloed van de “online leefwereld”
De invloed van de online leefwereld van jeugdigen is tot slot een veel benoemd aandachtspunt door de professionals. Dit zit dan ook verweven in de hierboven beschreven trends. Door online contact via sociale media en apps zoals Telegram en Snapchat hebben jongeren makkelijker contact, verandert de dynamiek tussen jeugdigen en jeugdgroepen, vervagen grenzen tussen wijken, scholen en gemeenten en ontstaan makkelijk nieuwe netwerken en verbanden. Deze online leefwereld gaat gepaard met anonimiteit en de afwezigheid van sociale controle, maar is wel onderdeel geworden van de leefwereld en identiteit van jongeren.

Uit de fenomeenanalyse van het RIEC naar ondermijnende jeugdcriminaliteit in Limburg (2022) blijkt ook dat sociale media een faciliterende invloed kan hebben op de betrokkenheid van jongeren in de georganiseerde criminaliteit. Dat strekt van nieuwe manieren van ronselen en verleiden (tot aan jezelf aanmelden via onlinekanalen voor klusjes) tot (nieuwe vormen van) digitale criminaliteit.

1.3 Maastricht als grensgemeente en onderdeel van de Euregio Maas-Rijn

De ligging van Maastricht als grensgemeente en als onderdeel van de Euregio Maas-Rijn is bepalend voor de aard van de problematiek rondom georganiseerde criminaliteit. Grenzen tussen landen bestaan vooral op papier, want in de praktijk wordt veel en vrij gereisd tussen Nederland, België en Duitsland. Dat geldt ook voor het dagelijks leven, zoals werk, familiebezoek, boodschappen of brandstof tanken. Zo gaat een deel van de in Maastricht woonachtige jongeren in België naar school en andersom. De toenemende invloed van de online leefwereld van jeugdigen versterkt dit effect.

Dit vrije verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten kent echter ook een keerzijde. Van oudsher kent Maastricht door haar ligging veel drugstoerisme. Dit richt zich in eerste instantie op het verkrijgen van softdrugs in de 14 Maastrichtse coffeeshops, maar het drugstoerisme gaat ook samen met een actief circuit rondom deze coffeeshops en een intensieve handel op straat.

Criminele activiteiten (en samenwerkingsverbanden) reiken dan ook zowel fysiek als digitaal over gemeente- en landsgrenzen heen. Een onderzoek van de universiteit van Maastricht uit 2021 naar de druggerelateerde criminaliteit in de Euregio Maas-Rijn biedt meer inzicht in de werking van deze grensoverschrijdende ondermijnende criminaliteit[3]. In dit fenomeenonderzoek

3 EMR_EYES_drugs_report_Dutch.pdf (maastrichtuniversity.nl)

is er speciale aandacht geweest naar de mate waarin en de wijze waarop de aanwezigheid van de landsgrenzen van invloed is op de aard, ernst en omvang van de criminaliteit in deze regio. Het onderzoek stelt vast dat de grenzen eerder faciliterend werken dan drempels opwerpen als het gaat over illegale activiteiten. Voor het ontplooien, camoufleren, afschermen en investeren van winsten worden de kansen die (open) grenzen bieden al een aantal decennia op diverse manieren gebruikt. Verschillende landen kennen verschillende jurisdicties die gebruikers, handelaars en producenten nog vaak beschermen tegen effectieve grensoverschrijdende interventies. Criminele netwerken maken ook gericht misbruik van de landsgrenzen, door activiteiten te verplaatsen naar een ander land, wanneer het ze te heet onder de voeten wordt.

Aandacht voor deze internationale component is dan ook niet nieuw. Zo schreef het NRC daarover: *"Vrijwel alle grote criminele onderzoeken in Limburg hebben een internationaal component. De provincie is een logistiek transportcentrum voor Europa en dus ook voor criminelen"*[4].

In focusgroepen voor deze probleemanalyse voor preventie met gezag benadrukte netwerkpartners de belangrijke rol van Zuid-Limburg in de doorvoer tussen Rotterdam en Oost-Europa. Een van de professionals vertelde: *"De grote jongens uit Utrecht en Rotterdam komen hier handelen, met klusjes voor onze jeugd"*. Dat betekent ook dat de echte top van deze actieve criminele netwerken mogelijk niet zelf aanwezig zijn in Maastricht en daarmee voor betrokken instanties grotendeels onzichtbaar blijven.

Concluderend draagt de situatie in de Euregio Maas-Rijn bij aan een vruchtbare voedingsbodem voor jeugdigen die dreigen toe te treden en afglijden in de (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit. Dat speelt regionaal en dus ook in Maastricht. De actieve handel leidt tot veel aanbod van snelle, relatief makkelijke 'klusjes' om geld te verdienen zoals pakketjes wegbrengen, dealen en op de uitkijk staan.

Ook in de focusgroepen zijn meerdere signalen en zorgen gedeeld door professionals over ronselpraktijken, verleidingen en ingroeimechanismen. Deze professionals vertegenwoordigen een breed perspectief vanuit meerdere organisaties in het voorliggend veld: van jongerenwerk tot justitie. Ronselen en verleiden gebeurt volgens deze professionals al op de basisschoolleeftijd.

1.4 Jeugdcriminaliteit

1.4.1 Jeugdcriminaliteit in Limburg

In 2022 heeft het RIEC-Limburg een rapport gepubliceerd over de aard en omvang van jongeren in de ondermijnende criminaliteit in Limburg. We delen hier de belangrijkste bevindingen die ook relevant zijn voor de duiding van de Maastrichtse situatie. Overkoepelend concludeert ook het RIEC dat de grensligging van de Limburgse gemeenten een gunstige gelegenheid bieden voor georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit.

4 De Limburgse politie worstelt met zware misdaad - NRC

Soort delict
Het aantal jongeren dat in 2019 verdacht wordt van een delict ligt rond de 1% zowel voor Nederland (1,4%) als voor Limburg (1,3%). Van de verdachte jongeren is landelijk te zien dat één derde ondermijnende delicten pleegt en twee derde niet- ondermijnende delicten. Vergelijken we dat met Limburg dan pleegt verhoudingsgewijs een groter gedeelte van de verdachte jongeren ondermijnende delicten (40%) dan niet- ondermijnende delicten (60%). In Limburg blijkt dat ondermijnende delicten, 'eenvoudige mishandeling', gevolgd door 'drugsdelicten' het vaakst voorkomen onder jongeren.

Pleeggemeente
Het aantal incidenten per 1.000 inwoners is tussen 2018 en 2020 licht toegenomen voor de gehele provincie Limburg (van 1,3 naar 1,5). Verder zijn in de grotere gemeenten (Heerlen, Venlo, Roermond, Kerkrade en Maastricht) relatief meer ondermijnende incidenten gepleegd waarbij jongeren betrokken zijn, dan in de kleinere gemeenten.

Woongemeente
Met behulp van de politiecijfers is er ook gekeken naar de woonplek van de verdachte jeugdigen. Deze jeugd is grotendeels afkomstig uit de eigen provincie. Opvallend is het aantal jeugdigen uit Rotterdam dat betrokken is bij incidenten in Limburg voornamelijk actief zijn in Maastricht en in Parkstad. Deze Rotterdamse jongeren hebben in Limburg vooral registraties met betrekking tot bezit en of handel van soft-/harddrugs op naam staan. Deze cijfers onderbouwen het signaal uit de focusgroep dat in Maastricht (ook) criminele netwerken actief zijn uit Rotterdam, waarbij dus ook jongeren uit Rotterdam naar Limburg komen om te handelen.

1.4.2 Jeugdcriminaliteit in Maastricht
Om een specifiek eerste beeld te schetsen van de lokale problematiek zijn er verschillende informatiebronnen verzameld en verschillende methoden gebruikt. Het lokale beeld betreft een combinatie van cijfers alsook duiding en verdieping op het cijfermatige beeld door input van professionals. Er is gekeken naar inzichten volgend uit o.a. lokale politieregistraties, (de aanpak van) jeugdgroepen, (de aanpak van) criminele families, kenmerken van risicojongeren en jeugdigen die doorgroeien in de ondermijnende criminaliteit. Ook is er aandacht geweest voor waar er in Maastricht (een opstapeling van) risicofactoren/kwetsbaarheden aanwezig zijn die de kans mogelijk vergroten dat jongeren slachtoffer kunnen worden van ronselpraktijken en/of verleidingen.

Politieregistraties
In de jaren 2021 en 2022 zijn er circa 4600 incidenten in Maastricht geregistreerd bij de politie waarbij jongeren zijn betrokken. Dit is ongeveer 30% van het totaalaantal registraties in deze jaren bij de politie in Maastricht. De grootste groep zit in de leeftijdsrange van 18 t/m 23 jaar. Er lijkt sprake te zijn van een stijgende trend in de zwaarte (misdrijven in plaats van incidenten) van de registraties. Wat betreft de registraties 'drugsfeiten' valt op dat in 2022 het aandeel jeugdigen in het totaalaantal registraties opvallend hoog is: 55%. Over de voorgaande jaren (2019-2021) ligt het aandeel gemiddeld rond de 30%.

De meeste registraties hebben betrekking op bezit van en handel in harddrugs. Ook bij de ‘geweldsdelicten’ is het aandeel jeugdigen relatief hoog met 60-65%.

Jeugdgroepen
De afgelopen 3 jaar zijn er in Maastricht op meerdere plekken in de openbare ruimte problemen geweest met jongeren die in groepsverband overlast veroorzaakten. Deze overlast varieerde van afval achter laten, hinderlijk gedrag op scooters en fietsen, intimiderend gedrag tegen omwonenden en professionals, gebruik (soft) drugs, heling, diefstal, het afsteken van vuurwerk en het gebruik van geweld tegen goederen en personen. Deze groepen van overlastgevende jongeren kunnen een aanzuigende werking hebben op andere jongeren. De groepsdynamiek vergroot daarnaast de verleiding tot crimineel gedrag. Dit gebeurt deels vrijwillig, maar er kan ook sprake zijn van gedwongen deelname aan criminele activiteiten. In 2022 was in Maastricht een overlastgevende jeugdgroep de zogenoemde ‘Mosae Forum-groep’ actief. Het betrof een dynamische groep van circa 90 jongeren die rondom het Mosae Forum in Maastricht overlast veroorzaakte in de vorm van schreeuwen, trappen tegen deuren, recalcitrant gedrag tegen melders, diefstallen en geweldsdelicten.

Netwerkpartners en professionals benadrukken in de focusgroepen dat jeugdgroepen steeds meer dynamisch en fluïde te werk gaan. Dit beeld wordt ook bevestigd vanuit de wetenschappelijke literatuur. Zij ontmoeten elkaar, vermengen en clashen. Er is eerder sprake van netwerken dan van groepen. Bovendien gaat het over uiteenlopende soorten jongeren. Het gaat over jongeren met een licht verstandelijke beperking, maar ook over jongeren op het vwo. Ook is er aandacht gevraagd voor groepen zoals alleenstaande minderjarige asielzoekers en vluchtelingen in Maastricht als een specifieke kwetsbare doelgroep waar nog weinig zicht op is. Mede door invloed de online leefwereld en sociale media vervagen grenzen en worden groepen dynamischer. Dit maakt het lastig om groepen te identificeren.

Criminele families
Maastricht is ook bekend met criminele families en intergenerationele overdracht binnen criminele families of familiaire verbanden. Personen uit bepaalde Maastrichtse families manifesteerden zich een aantal jaar geleden dusdanig dat instanties hen niet durfde aan te spreken. Zij konden relatief ongehinderd ernstige strafbare feiten plegen waardoor men zich onaantastbaar waande. In een aantal buurten in de wijk Maastricht Noord Oost was er een groep van c.q. 43 personen actief die gezamenlijk een criminele sociale structuur vormden. Naast familieleden bestond de groep uit jongvolwassenen die zich tot deze ‘onaantastbaren’ aangetrokken voelde. Om deze problematiek het hoofd te bieden is in Maastricht tien jaar geleden in een criminele familie aanpak vormgegeven waarmee goede resultaten zijn geboekt en de problematiek beheersbaar is geworden. De problematiek van criminele families en intergenerationele overdracht blijft echter onverminderd een belangrijke risicofactor.

Doorgroeiers
Daarnaast is gekeken naar de criminele carrière van jonge aanwas in de georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit. Hierover is relatief weinig bekend vanuit data, maar wordt steeds meer wetenschappelijke literatuur gepubliceerd die inzichten biedt. Deze inzichten liggen in lijn met de ervaringen van de professionals. Het lijkt volgens de professionals vaak te gaan

over jongens die in beeld komen als informele leider van een overlastgevende groep vervolgens uit het zicht verdwijnen en pas vaak na een aantal jaren weer in beeld komen als lid van een georganiseerde criminele groep. Deze 'lokale kopstukken' die doorgroeien zijn vaak slimmer en meer ongrijpbaar dan de zichtbare 'loopjongens'. Ook binnen deze groep is sprake van intergenerationele overdracht en familiaire verbanden.

Concluderend is er onvoldoende zicht op deze groep. Wel zijn er signalen en vermoedens. Op basis daarvan kan voorzichtig een eerste beeld worden geschetst, maar geen objectief en onderbouwde analyse worden gegeven. Zo wordt bijvoorbeeld gewezen op jongvolwassenen die onder de radar blijven tot ze opduiken in casuïstiek rondom georganiseerde criminaliteit (familiaire verbanden, vermoedens van witwassen). De pakkans is laag voor deze groep. Een deel van de jonge aanwas en doorgroeiers komt uit het niets in beeld bij zwaardere zaken rond georganiseerde criminaliteit. Hierbij speelt ook een rol dat er onvoldoende afstemming is tussen de verschillende samenwerkingsverbanden en structuren waar signalen over deze jongeren gedeeld worden. Ook blijkt dat er onvoldoende goed opvolging kan of wordt gegeven op deze signalen.

Kwetsbare doelgroepen
Tot slot is er met netwerkpartners gekeken naar kwetsbare doelgroepen voor ronselen, verleiding en ingroeimechanismen in de georganiseerde criminaliteit. Ook hier zijn er onvoldoende cijfers beschikbaar voor een gedegen analyse, maar kan op basis van signalen en waarnemingen in de praktijk wel een eerste beeld worden geschetst.

Netwerkpartners en professionals zien vooral individuen die om verschillende redenen kwetsbaar zijn voor ronselpraktijken en verleidingen. De oorzaak van die kwetsbaarheid kan per jeugdige verschillen en/of is vaak een combinatie van: beïnvloedbaar zijn, naïef, een licht verstandelijke beperking (lvb), autisme, adhd, verslaving en/of financiële motieven. Ook zijn er doelgroepen waar meer zorgen over bestaan: onzichtbare jongeren die niet (meer) naar school gaan, alleenstaande minderjarige asielzoekers en de doelgroep meisjes waar in dit kader nog weinig zicht op is.

Naast kwetsbaarheden wijzen netwerkpartners en professionals op de invloed van negatieve rolmodellen en de verkeerde verwachtingen van jeugdigen bij status en snel geld. Deze verleidingen raken snel vermengd met gevoeligheid voor groepsdruk, dure spullen en erbij willen horen. Uiteraard kunnen ook armoede, werkloosheid en (informele) schulden bij de jeugdige of de thuissituatie bijdragen aan deze kwetsbaarheid.

1.5 Kwetsbare wijken

Voor een gedegen analyse van de voedingsbodem voor georganiseerde criminaliteit kijken we ook naar de wijken en buurten in Maastricht. We constateren dat in een aantal Maastrichtse buurten kwetsbaarheden zijn geconcentreerd en er sprake is van steeds grotere sociaaleconomische achterstanden. Dit vormt ook een (extra) voedingsbodem voor de

criminaliteit waarin jeugdigen uit deze wijken dus extra risico lopen. We gebruiken deze analyse van wijken en buurten om focus aan te brengen in de aanpak.

1.5.1 Veerkracht is ongelijk verdeeld

Uit het stadsbrede onderzoek 'Veerkracht in de wijk' uit 2021 blijkt een toenemende tweedeling in de stad. Waar in sommige buurten de toenemende concentratie van kwetsbare bewoners – mede als gevolg van een concentratie van sociale huurwoningen - samen kan gaan met een positieve ontwikkeling van de overlast en onveiligheid, hebben andere buurten deze veerkracht niet om de concentratie kwetsbare bewoners te doorstaan.

Het blijkt dat de kwetsbaarheden vooral (maar niet alleen) in het noordoostelijke en noordwestelijke deel van Maastricht het grootst zijn. Hier zijn de sociale huurwoningen steeds meer het verzamelpunt voor kwetsbare bewoners. Dit gaat veelal samen met meer overlast en verminderde veiligheidsbeleving. Hier staat de veerkracht onder druk. Om de verschillen binnen de stad te verkleinen en de wijken die het nodig hebben extra te ondersteunen zijn er met de woningcorporaties al gebiedsgerichte samenwerkingsafspraken gemaakt voor de periode 2022 – 2026 voor de buurten Pottenberg, Caberg, Malpertuis, Mariaberg, Nazareth, Limmel, Daalhof en De Heeg. In de buurten Nazareth en Pottenberg gaat in het verlengde hiervan gestart worden met de geïntensiveerde integrale inzet op het vergroten van de veerkracht.

1.5.2 Risicofactoren op crimineel handelen

De concentratie van verminderen veerkracht in specifieke wijken van Maastricht zien we terug in meerdere analyses. Zo berekent het CBS een zogenoemde SES-WOA-SCORE op gemeente-, wijk- en buurtniveau, waarbij een lage score wijst op mogelijke aanwezigheid van risicofactoren voor crimineel handelen en de verleidingen van het 'snelle geld' dat in de criminaliteit verdiend kan worden. Maastrichtse buurten met een relatieve lage score (potentiële voedingsbodems) zijn:

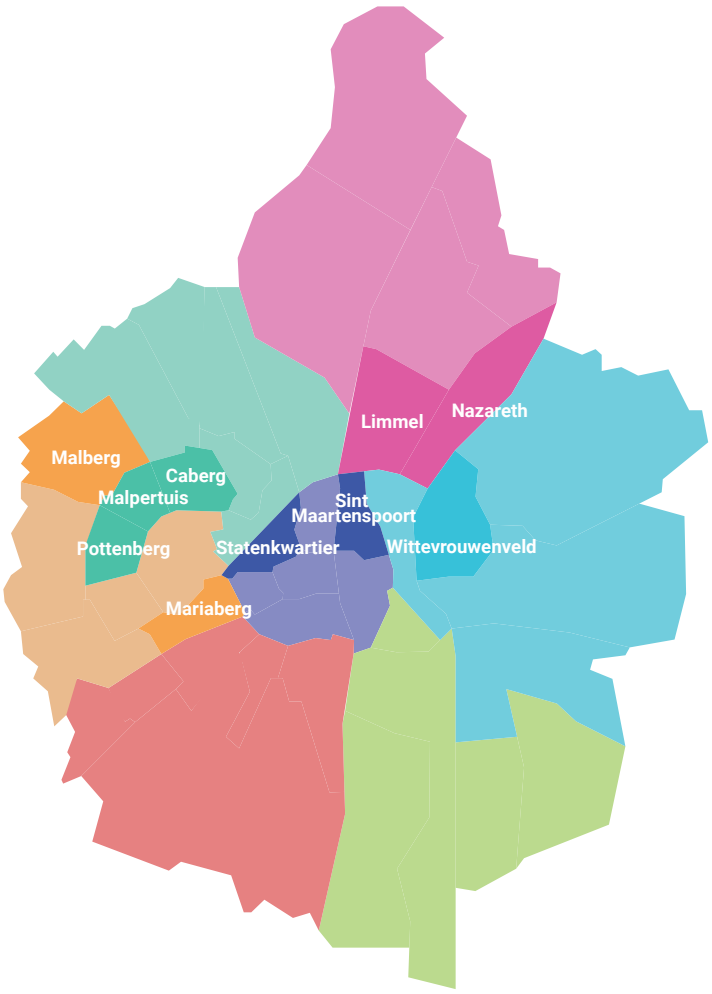

- Malberg (West)
- Statenkwartier (Centrum)
- Wittevrouwenveld (Oost)
- Sint Maartenspoort (Centrum)
- Mariaberg (West)
- Limmel (Oost)
- Malpertuis (West)
- Nazareth (Oost)
- Caberg (West)
- Pottenberg (West)

Uit het voorgaande volgt dat de laag scorende buurten grotendeels in het noordoostelijke en noordwestelijke deel van de stad liggen. Maastricht kenmerkt zich door het feit dat binnen een wijk de verschillen per buurt groot kunnen zijn. In de uitgebreide probleemanalyse die in de **bijlage** is opgenomen wordt per wijk gekeken naar onder meer het aantal sociale voorzieningen, het aantal jongeren met jeugdzorg en inkomensniveau.

1.5.3 Zicht op Ondermijning

Tot slot blijkt ook uit het Dashboard Zicht op Ondermijning dat een aantal buurten (met wederom een duidelijke overlap) een hogere risicowaarde kennen in vergelijking met het Maastrichts gemiddelde. In dit verband zijn er een aantal buurten die vanwege de hoge risicowaarden opvallen. Buiten De Heeg liggen deze buurten in het noordoostelijke en noordwestelijke deel van de stad:

- 14,3% Malberg
- 8,1% De Heeg
- 7,6% Malpertuis
- 7,2% Wittevrouwenveld

Aandeel (%) risicojongeren op buurtniveau volgend uit een analyse van het dashboard Zicht op Ondermijning.				
Centrum 2,3% (130 risico jongeren) **Sint Maartenspoort 3,3%** **Statenkwartier 3,3%**	West 5,3% (410 risico jongeren) Malberg 14,3% Malpertuis 7,6% Caberg 6,8% Daalhof 5,9% Mariaberg 5,4% Pottenberg 5,1% Oud Caberg 4,2%	Oost 4,4% (320 risico jongeren) Wittevrouwenveld 7,2% Nazareth 5,7% Limmel 5,1% Heugemerveld 4,8%	Zuid-Oost 4,8% (180 risico jongeren) De Heeg 8,1% Heer 4,8%	Zuid-West 2% (30 risico jongeren)

Professionals geven in de focusgroepen aan dat de problematiek in alle wijken terug te zien is verdeeld over Maastricht. Dat heeft ook te maken met het feit dat het steeds vaker gaat over dynamische, fluïde netwerken van jongeren met allerlei soorten achtergronden. Uit de enquête die de gemeente Maastricht onder professionals hield blijkt dat Caberg, Wittevrouwenveld en Pottenberg de buurten zijn waar men zich het meest zorgen om maakt.

1.6 Conclusie

In deze afsluitende paragraaf bespreken we de belangrijkste conclusies uit de probleemanalyse van de gemeente Maastricht. We constateren dat op basis het cijfermatige beeld en signalen van netwerkpartners en professionals een eerste beeld van de problematiek kan worden geschetst. Tegelijkertijd kunnen niet alle signalen met cijfers of onderzoek worden onderbouwd, omdat data ontbreken of omdat er vertekening zit in de registraties (wat je niet (goed) registreert zie je ook niet in de data). Ook is de doelgroep voor Preventie met Gezag – en de specifieke doelgroepen daarbinnen – niet volledig in beeld. Daarin ligt een stevige opgave voor het programma Preventie met Gezag.

De voorlopige probleemanalyse geeft echter genoeg handvaten om te starten. De kern van het probleem laat zich duiden als een verjonging en verharding van jeugdigen in de (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit in een context van normvervaging. Daarnaast is de situatie in de Euregio Maas-Rijn er een die kenmerken kent die bijdragen aan een vruchtbare voedingsbodem voor jeugdigen die toetreden en afglijden in de jeugdcriminaliteit. Daarnaast zijn er een aantal plekken in Maastricht waar jongeren opgroeien in een context waar er relatief meer risicofactoren aanwezig zijn vergeleken met andere buurten in Maastricht.

Nadere analyse van de doelgroep laat zien dat er sprake is van verschillende doelgroepen met uiteenlopende kenmerken, met verschillende kwetsbaarheden om te vervallen in de criminaliteit of hierin door te groeien en met dus uiteenlopende eisen aan een aanpak. De jeugdgroepen zijn daarnaast ook dynamischer geworden. Jeugdigen die om verschillende redenen kwetsbaar zijn kunnen worden verleid of geronseld voor klusjes en sommigen van hen groeien vervolgens door in de criminaliteit. We signaleren dat bijvoorbeeld criminele families en intergenerationele overdracht daarop van invloed zijn. Daarbij zijn er zorgen geuit over doelgroepen die niet (volledig) in beeld zijn.

Op basis van deze probleemanalyse stellen we vast dat het programma Preventie met Gezag een data gedreven/informatie gestuurde aanpak vereist met als startpunt het op orde brengen van de basis. ‘Een robuuste basisstructuur voor samenwerking’ betekent in dit verband meer zicht op de doelgroep (aard en omvang) en meer zicht op het systeem (welke professionals zijn op welke leefgebieden met jongeren aan de slag). We doen namelijk als stad al veel én we doen ook al veel goed. In de analyse stellen we vast dat een belangrijkste knelpunt de versnippering in beeldvorming en aanpak betreft. Het Maastrichtse programma Preventie met Gezag dient daarom als versterking en verbinding van het bestaande aanbod. Investeren in betere afstemming en in professionalisering van onze aanpak en onze professionals.

We hebben de ambitie om te komen tot een onderbouwde en afgestemde inzet met alle relevante betrokken partners. Een inzet waarbij het belang van opgroeien in een veilige en kansrijke omgeving voor onze jongeren centraal staat. In aansluiting hierop kiezen we voor een aantal gemeentebrede interventies die we inzetten op vindplaatsen van jongeren. We focussen ons daarbij op de belangrijkste vindplaats, de school. Daarnaast werken wij waar nodig gebiedsgericht met focus op de meest kwetsbare wijken in Maastricht.

2. HUIDIGE STRUCTUUR (WAT DOEN WE AL?)

2.1 Aanpak van jeugdcriminaliteit

In Maastricht werken we reeds met verschillende partners samen bij de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. Goed samenwerken en van elkaar weten wanneer we wat doen zijn leidende principes van onze brede aanpak 'Risicojeugd en Jonge Aanwas'. In deze aanpak komen doelstellingen, visie, rollen en taken vanuit de diverse partners en vanuit de verschillende fasen van escalatie van casuïstiek bij elkaar. Op basis hiervan wordt steeds bekeken waarom en wanneer samenwerking nodig is en hoe dit vervolgens wordt vormgegeven. In onze aanpak kijken we al naar vroegsignalering, duiden van problematisch (groeps-)gedrag bij jongeren en inzetten van interventies door een of meerdere betrokken partners, evenals het onderling afstemmen van deze interventies. De gemeente, het Zorg en Veiligheidshuis én de ketenpartners (politie, OM, onderwijs, het sociaal domein) hebben hierbij steeds hun eigen rollen en taken. Met de huidige aanpak is de gezamenlijke verantwoordelijkheid de insteek. Op basis van deze visie wordt op drie niveaus gewerkt en op- en afgeschaald.

Kwalitatief kunnen we concluderen dat de afgelopen jaren binnen de beschikbare capaciteit, kennis en kunde hard wordt gewerkt om de toenemende problematiek het hoofd te bieden. Hieruit zijn meerdere structurele en projectmatige aanpakken ontstaan. Met de aanpak zoals hierboven beschreven is een op het eerste oog gesloten keten ingericht. Naast de verbindende functie van deze structuur en de kordate aanpak van actuele hotspots of overlast van individuen of groepen wordt ook preventief ingezet. Met interventies op school (bijvoorbeeld vanuit het RIEC) en door het uitrollen van 'Alleen Jij Bepaalt wie je bent' (AJB). Toch moeten we ook concluderen dat niet alles goed op elkaar aansluit. De overkoepelende regie is nog te weinig georganiseerd en geborgd. Routes en mogelijkheden zijn nog onvoldoende bekend. We zijn zogezegd heel daadkrachtig in het blussen van de brand, maar minder goed ingericht om aan de voorkant de brand te voorkomen. We stellen vast dat voornaamste oorzaken hiervan zijn:

- Onduidelijkheid in rollen, taken en verantwoordelijkheden, wat leidt tot overlap;
- Versnipperde financiering en vaak tijdelijke gelden;
- Kortdurende interventies;
- Het ontbreken van een eenduidig registratiesysteem;
- De informatievoorziening is vaak nog niet optimaal om vroegtijdig te kunnen optreden. We lopen vaak achter de feiten aan waardoor steeds meer jongeren pas in beeld komen na het plegen van een (ernstig) strafbaar feit;
- Het ontbreken van een daadkrachtige uitvoering. Hoe gaan we ervoor zorgen dat deze aanpak gaat werken?

Op dit moment zijn er voldoende (zorg-)signalen maar worden concrete handvatten gemist om daadkrachtig te kunnen optreden. De partners worden, of voelen zich, o.a. tegengehouden door de beperkende werking van privacywetgeving (AVG) en capaciteitsproblemen.

Met behulp van een programmatische aanpak maken we inzichtelijk waar de sterke en zwakke punten in de huidige aanpak zitten. Met de structurele gelden 'Preventie met Gezag' borgen we de reeds sterke punten en bouwen we aan de zwakke punten om tezamen te komen tot een nog krachtigere uitvoering die zichtbaar effect heeft en de beschikbare capaciteit zo optimaal mogelijk wordt ingezet.

2.2 Aanpak van ondermijning

De aanpak van ondermijning is met name gericht op het verstevigen van de informatiepositie, het maximaal benutten van de bestuurlijke mogelijkheden om ondermijnende activiteiten dwars te zitten en het vergroten van de weerbaarheid tegen ondermijning. Op basis van de lokale informatiebeelden en naar aanleiding van signalen brengen we lokale ondermijningscasuïstiek naar het Regionaal Informatie en Expertisecentrum Limburg (RIEC). Binnen het RIEC wordt ondermijningcasuïstiek onder de vlag van het integrale RIEC-convenant verder verrijkt met informatie van ketenpartners. Integraal wordt vervolgens bepaald welke interventie(s) en door wie uitgevoerd kunnen worden.

Binnen het Maastrichts project 'ONDERSCHAT' (een herkenbaar design dat de strijd tegen ondermijning een gezicht geeft) zijn gesprekstools ontwikkeld waarmee professionals met bewoners in gesprek gaan over ondermijning. Wat is het? Waarom is het erg? Wat je kun je waar melden, waarom je dat zou doen en hoe je dat doet. Deze tools zijn bij uitstek geschikt om ook met jongeren over ondermijning in gesprek te gaan.

Vanuit het Preventie met Gezag gaat onze ondermijningsaanpak een extra impuls krijgen door gericht de focus te leggen op het uit de ondermijnende criminaliteit houden van jongeren en jongvolwassenen.

2.3 Gebiedsgerichte aanpak

In het huidige coalitieakkoord is onder andere de ambitie opgenomen om te investeren in gebiedsgericht werken. Met gebiedsgericht werken beoogt het college de afstand te verkleinen tussen inwoners en gemeente (het stadsbestuur en onze organisatie) en de betrokkenheid van inwoners bij hun eigen wijk te vergroten. Tegelijkertijd is gebiedsgericht werken een kans om als organisatie meer te gaan samenwerken met de blik naar buiten en de krachten met inwoners en partnerorganisaties te bundelen. In dit verband is de stad in zeven stadsdelen verdeeld, ieder met een eigen stadsdeelregisseur en stadsdeelwethouder als herkenbaar gezicht en eerste aanspreekpunt. Voor een tweetal gebieden is meer nodig. Daar wordt extra geïnvesteerd in het samen met inwoners aanpakken van problemen waardoor de veerkracht onder druk staat.

Met het oog op de ambities uit het programma Preventie met Gezag haken we aan op deze ontwikkelingen.

2.4 Informatiegestuurd

Het vroegtijdig herkennen en doorgronden van achtergronden, patronen en trends bij veilheidsvraagstukken is cruciaal voor het effectief werken aan veiligheid. De basis hiervoor is in de afgelopen jaren gelegd. Er zijn veiligheidsdashboards gemaakt waarop we trends in criminaliteit kunnen monitoren. Structurele deelname aan de Veiligheidsmonitor (een tweejaarlijks bevolkingsonderzoek naar (de beleving van) leefbaarheid, veiligheid en slachtofferschap va criminaliteit) geeft aanvullend daarop inzicht in de feitelijk ervaren veiligheid. Naast het verzamelen en monitoren van gegevens zorgen we voor een afgestemde inzet op basis van een integrale duiding en analyse. Dit alles doen wij binnen het Maastricht Veiligheidsinformatieknooppunt (M-VIK). We zetten expertise in op het zo compleet mogelijk verzamelen ontsluiten (in dashboards), analyseren en monitoren van data/informatiebronnen. Denk daarbij zowel aan (kwantitatieve) cijfermatige informatie als aan (kwalitatieve) informatie uit fenomeen- en trendonderzoeken. De inhoudelijke analyses zijn noodzakelijk om een goed beeld te hebben (en te houden) over hotspots in de stad die de veiligheid en leefbaarheid bedreigen.

3. WAT GAAN WE AANVULLEND DOEN?

De aanpak Preventie met Gezag is een langlopende aanpak. In dit hoofdstuk lichten we de concrete acties toe waarmee we onder regie van de gemeente Maastricht samen met onze partners aan de slag gaan. We lichten toe hoe we op de korte termijn starten met het realiseren van onze ambities in de aanpak van de (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit. Maar we maken ook een doorkijk naar de komende jaren. We zullen namelijk ook moeten gaan bouwen aan en zoeken naar goede samenwerking en goede interventies. Daarbij sluiten we zoals in hoofdstuk 2 gezegd aan op de bestaande inzet in de stad. Dat is het vertrekpunt. Vanuit Preventie met Gezag voegen we waar nodig extra inzet toe of versterken we de bestaande inzet om het effect en de slagkracht van de Maastrichtse aanpak te vergroten.

Voor een effectieve aanpak Preventie met Gezag is het nodig dat we ***wendbaar*** zijn en dat we preventie effectief samenbrengen met gezag: door perspectief te bieden en grenzen te stellen. Daarvoor werken we eerst aan een robuuste basisstructuur met een betere samenwerking en betere informatiepositie. Door aan te sluiten bij trends en ontwikkelingen en bij nieuwe inzichten over effectieve interventies richten we een dynamische en lerende aanpak in. Zo rusten we onze professionals beter toe om te kunnen signaleren en te handelen en vergroten we gaandeweg de effectiviteit van onze interventies. Dat betekent ook dat we ieder jaar de inzet voor het daaropvolgende jaar herijken, en dat we de interventies en begroting waar nodig aanpassen. Alleen zo kunnen we vroegtijdig georganiseerde of ondermijnende criminaliteit in de kiem smoren.

Het plan van aanpak is opgebouwd met drie pijlers. We bouwen zoals gesteld allereerst aan de robuuste basisstructuur voor samenwerking door de randvoorwaarden van een effectieve aanpak te versterken: een sterke samenwerking tussen netwerkpartners en daarmee een betere integrale informatiepositie (pijler 1). Parallel daaraan zetten we in op preventie om te voorkomen dat jeugdigen als 'jonge aanwas' toetreden tot de georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit (pijler 2). Tot slot zetten we ook waar nodig in op het doorbreken van criminele carrières van jeugdigen die als 'jonge aanwas' of 'doorgroeiers' betrokken zijn in de criminaliteit (pijler 3).

De inspanningen per pijler zijn in dit hoofdstuk verder geconcretiseerd met behulp van een DIN (doelen-inspanningen-netwerk). Zie **bijlage 7** voor een schematische weergave van het DIN.

3.1 Pijler 1 - Randvoorwaarden: een robuuste basisstructuur voor samenwerking

De eerste pijler draait om de randvoorwaarden voor een effectieve aanpak: een robuuste basisstructuur door het bouwen aan een sterk(er) netwerk van partners en een betere integrale informatiepositie. Er is behoefte aan meer inzicht in de doelgroep en de problematiek, en aan betere samenwerking. Daarin moet het vanzelfsprekend zijn dat signalen en perspectieven gedeeld worden gecombineerd met een afgestemde inzet tussen preventie en gezag. We werken samen met netwerkpartners toe naar een breed gedragen visie die wordt vertaald naar een eenduidige opdracht in de uitvoering. In deze paragraaf lichten we de inspanningen toe die we samen met netwerkpartners gaan leveren.

Doelen

- In 2026 hebben we een sterke samenwerking opgebouwd met alle cruciale netwerkpartners en in het verlengde daarvan een betere integrale informatiepositie.
- In 2024 formuleren we in een actieplan samen met deze partners specifieke criteria waaraan de informatiepositie in 2026 moet voldoen.
- De netwerkpartners beoordelen de samenwerking in 2026 als positief en de gemeente beschikt over een onderbouwde probleemanalyse op basis van een integrale informatiepositie en met zicht op de verschillende doelgroepen. Deze informatiepositie wordt ook aantoonbaar gebruikt om keuzes te maken in de aanpak.
- In 2026 weten preventieve en justitiële partners elkaar te vinden in de aanpak van jeugdigen en jongvolwassenen die toetreden en doorgroeien in de (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit. Dat betekent dat netwerkpartners elkaar regelmatig ontmoeten en dat zij hun inzet op elkaar afstemmen (vanuit ieders eigen taken, rollen en verantwoordelijkheden).
- Zodra de robuuste basisstructuur staat, werken we toe naar een regionaal beeld van de criminaliteitsproblematiek van jeugdigen en jongvolwassenen. Deze criminaliteit stopt immers niet bij gemeentegrenzen. We werken daarbij zoveel mogelijk samen met collega (Preventie met Gezag) gemeenten, het RIEC Limburg en regionaal werkende gezagspartners.

Inspanning 1 - Opzetten samenwerkingsverband met regie

- ✓ We zetten in 2024 het programma Preventie met Gezag op als een netwerkorganisatie met de relevante ketenpartners en kennisinstituten. We werken aan een betere afstemming en inzet gericht op het voorkomen en terugdringen van jeugdcriminaliteit. Dat doen we vanuit ieders eigen taken, rollen en mogelijkheden. Vanuit bestaande samenwerkingsrelaties (zoals Zorg- en Veiligheidshuis, sociaal domein, welzijnspartners, justitiële partners, het RIEC, Universiteit Maastricht, Zuyd Hogeschool, etc.) specificeren we in Q1 2024 welke partners we moeten verbinden.

- ✓ Voor de netwerkorganisatie verbinden en borgen we binnen het programma Preventie met Gezag de verschillende formele en informele multidisciplinaire casus- en strategie overleggen. Uitgangspunt is aansluiten bij wat werkt en vereenvoudigen: less is more.

- ✓ Op het werk- of beleidsveld 'jeugd' zijn een grote hoeveelheid ketenpartners actief. Ieder met zijn eigen opgaves en doelen. Het is daarom cruciaal dat er regie wordt gevoerd om effectief te kunnen samenwerken: iemand die zich blijft verbinden aan de opgave, en met vasthoudendheid de spreekwoordelijke kikkers in de kruiwagen kan houden, doorlopend kritisch beoordeelt of de aanpak nog op het juiste spoor zit en conform het plan wordt uitgevoerd op het niveau van bestuur, management, beleid en uitvoering. De regievoerder moet ook op de lange termijn intern en extern de aandacht voor de aanpak weten vast te houden en te enthousiasmeren. We investeren daarom in een programmastructuur met een stevig programmateam en voldoende ondersteuning. Het programmatteam zijn beheerder, verzorger en dragen over naar de volgende generatie. Zij zorgen kortom voor een duurzame en geborgde aanpak. Zij werken in 'actieplannen de gewenste structuur uit met bijbehorende doelen, de doelgroep en de beoogde resultaten met de samenwerking. We doen dit samen met betrokken partners. Preventie met Gezag zien we als een unieke kans om een langdurige aanpak te organiseren die echt het verschil gaat maken en ook door de volgende 'generaties' bestuurders, directeuren, beleidsmakers en uitvoerders wordt gekoesterd.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Het effect van deze inspanning is indirect. Het versterken van de samenwerking is een randvoorwaarde voor effectievere inzet van preventie met gezag. Jongeren, ouders en bewoners merken dat er zichtbaar opgetreden wordt en/of beter en sneller worden geholpen. Iedere jeugdige die we daarmee uit de criminaliteit houden is winst.

Inspanningen 2 - Broedplaats voor verbinding en samenwerking

- ✓ De ambitie binnen het programma Preventie met Gezag kunnen we alleen realiseren samen met onze netwerkpartners en samen met jongeren en hun ouders. We investeren daarom ondersteunend aan het programma in een fysieke omgeving/broedplaats dat dient als ecosysteem voor verbinding en samenwerking. Regelmatig formeel en informeel

contact met vaste betrokkenen heeft in Maastricht al eerder laten zien dat dit bijdraagt aan het kennen van elkaar, het opbouwen van vertrouwen en korte lijnen. Meermaals is gebleken dat dit een belangrijke formule is voor Maastrichtse samenwerkingsverbanden[5]. Samenwerken rondom wicked problems (en dat is georganiseerde jeugdcriminaliteit) is en blijft immers mensenwerk en dat vraagt om aandacht voor elkaar, in verbinding staan met elkaar en investeren in vertrouwen. De broedplaats dient als faciliterend middel om netwerkpartners bijeen te brengen voor overleg, ontmoeting en het delen van informatie en expertise. De broedplaats fungeert ook als inlooplocatie voor jongeren en ouders waar ze kunnen chillen, informatie, ondersteuning en advies kunnen krijgen. We creëren er gedeelde werkplekken en vergaderfaciliteiten om de samenwerking tussen netwerkpartners te faciliteren. Een passende ontmoetingsplek dient daarbij ook als symbool van verbondenheid en ondersteuning voor jongeren en hun omgeving. Hiermee bouwen we aan vertrouwen en geven we duidelijk aan dat we vastbesloten zijn om jongeren te empoweren en een positieve weg te bieden in hun toekomst.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Jongeren, ouders en bewoners kunnen ergens terecht om te ontspannen of om informatie en advies te krijgen. Daarmee wordt ook de drempel naar ondersteuning of hulpverlening verlaagd. Daarnaast merken zij indirect dat de samenwerking tussen alle netwerkpartners verbeterd, waardoor zij beter en eerder worden geholpen.

Inspanning 3 - Versterken van de integrale informatiepositie t.b.v. gezamenlijke opgave

✓ We gaan bouwen aan een samenhangend en actueel beeld en een gezamenlijke duiding van de situatie: waar liggen de grootste problemen, waar is winst te behalen? Doen we de juiste dingen en doen we de juiste dingen goed? Om het gezamenlijk beeld te realiseren sluiten we vanuit Preventie met Gezag in 2024 allereerst aan bij het Maastricht Veiligheidsinformatieknooppunt (M-VIK): het maandelijks data-overleg in de gemeente Maastricht voor trendmonitoring leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit. Aan dit overleg nemen reeds deel een criminoloog, een business intelligence expert, beleidsmedewerkers sociaal domein, gemeentelijke handhaving, politie, OM en Integrale Veiligheid Maastricht. In dit overleg worden cijfermatige trends geduid en voorzien van advies voorgelegd aan de Lokale Driehoek. Daaruit volgt ofwel verdiepend onderzoek of afgestemde actie tussen zorg- en veiligheidspartijen. Vanuit Preventie met Gezag haken we hierop aan met focus op jeugdcriminaliteit. Het M-VIK is immers een bewezen effectieve samenwerkingsvorm tussen de kernpartners Preventie met Gezag. Daartoe zal ook vertegenwoordiging uit het programmateam aan het maandelijks overleg gaan deelnemen.

5 Dat sluit aan bij onder meer het rapport koers bepalen, waarin wordt geconcludeerd dat het cruciaal is voor een samenwerkingsverband om elkaar en elkaars werkwijzen en prioriteiten te kennen. Bron: Nelen, H., van Wingerde, C. G. K., Bisschop, L., & Moerland, R. (2023). Koers bepalen: Over de lessen van de versterking aanpak georganiseerde drugscriminaliteit. Boom Criminologie.

- ✓ We integreren daarnaast in 2024 gegevens van scholen, jeugdzorg, WMO, politie en andere relevante bronnen om een compleet beeld te krijgen van jongeren en mogelijke risicofactoren. Ook informatie van de gemeente op meerdere leefgebieden en van bestaande initiatieven binnen de gemeente worden hierbij betrokken – voor zover mogelijk en relevant. Waar nodig ontwikkelen we technologische oplossingen voor gegevensanalyse en -visualisatie om trends en patronen te identificeren. Ook partners als de politie investeren in hun (bijdrage aan de gezamenlijke) informatiepositie, onder meer met investering in digitale middelen en met een functionaris die bedreven is in Open Source Intelligence (OSINT). Bij het versterken van de integrale informatiepositie maken we tot slot gebruik van goede voorbeelden en geleerde lessen van de voorgaande Preventie met Gezag gemeenten.

- ✓ Een gedeeld beeld op basis van signalen, cijfers en de gezamenlijke inzet is stap één, maar de crux zit in het continu duiden van de gesignaleerde trends en ontwikkelingen. Samen met ruimte voor de verschillende perspectieven. Zo formuleren we als partners antwoorden op vragen als: waar liggen de grootste problemen, waar is winst te behalen? Vanuit Preventie met Gezag bespreken we daarom in navolging op het M-VIK maandelijks de ontwikkelingen met de netwerkpartners waarbij we op- en afschalen afhankelijk van de informatiebeelden van dat moment. We maken een vertaalslag naar toegankelijke informatie én we vertalen het informatiebeeld naar voorstellen voor een effectievere aanpak. In 2026 hebben er dus minimaal 20 opeenvolgende duidingsbijeenkomsten plaatsgevonden. Zo kunnen we als gemeente en als zorg- en veiligheidspartners beter onderbouwde keuzes maken en prioriteiten stellen.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Het effect van deze inspanning is indirect. Het versterken van de informatiepositie is een randvoorwaarde voor een effectievere inzet van Preventie met Gezag: en daar merken jongeren, ouders en bewoners wel iets van. Zo merken bewoners dat de partners sneller kunnen inspelen op nieuwe trends en dat daarmee de persoonlijke en maatschappelijke schade minder wordt.

Inspanning 4 – Informatie en systemen als collectief geheugen (zicht op elkaar)

- ✓ Om overzicht en grip te houden op een langlopend programma als Preventie met Gezag is het cruciaal dat ketenpartners signalen (kwantitatief en kwalitatief) en interventies vastleggen in een gedeelde database. Deze database fungeert als een “collectief geheugen” in de keten.

- ✓ Vanuit het programma maken we in 2024 met alle betrokken partners afspraken hoe we losse signalen, inzichten en ingezette interventies beter kunnen verbinden. Zo gaan we van een gefragmenteerd naar een integraal overzicht. Daarbij delen we geen persoonsgegevens buiten de geëigende (wettelijke) kaders, procedures en gremia. De focus ligt in dit verband op het delen van inzichten en data op het niveau van monitoren van trends en ontwikkelingen

(cijfermatige registraties en fenomenen). Dit helpt bij het benutten van een aantal specifieke kansen en bij het mitigeren van een aantal specifieke risico's:

- De database is faciliterend voor het programmateam om de (effecten) van ingezette interventies te monitoren, om overzicht te bewaren op het gehele speelveld en op het eventueel (bij)sturen van programmaonderdelen.
- De database helpt ketenpartners om vanuit een gedeeld beeld in dialoog te gaan en beter te focussen op de belangrijkste ontwikkelingen. Daarnaast dwingt de database een gedeelde wijze af voor het analyseren van probleemsituaties en risicojeugd.
- Het vermijdt overbodige communicatie tussen ketenpartners. Door informatie goed vast te houden voorkomen we dat continu dezelfde gesprekken gevoerd worden onder ketenpartners. Ook voorkomen we hiermee overbodige communicatie richting jongeren waarin ketenpartners steeds dezelfde vragen stellen. Dit geeft jongeren het gevoel dat er echt naar ze geluisterd wordt en vergroot het vertrouwen in hulpverleners en instanties.
- Het helpt om integrale kennis die ligt bij een beperkt aantal personen te borgen en breder beschikbaar te maken voor ketenpartners. Hiermee voorkomen we dat kennis verloren gaat.
- Het helpt bij het op tijd toetsen van gemaakte assumpties. Bijvoorbeeld bij het toetsen of keuzes op basis van best-practices en wetenschappelijke inzichten daadwerkelijk leiden tot resultaat in de lokale Maastrichtse context.

✓ Om bovenstaande kansen van informatie gestuurd werken te grijpen is een gezamenlijke strategie nodig met afspraken en verantwoordelijkheden voor hoe de keten omgaat met data. Daarnaast is een technische infrastructuur nodig die het mogelijke maakt om data op een veilige, verantwoorde manier met elkaar te delen. We werken dit systeem, de onderliggende strategie en de technische infrastructuur samen met betrokken partners uit, zodat we de werkbaarheid vergroten en de administratieve lasten beperken. Als uitgangspunt nemen we de in Heerlen al ontwikkelde werkwijze. We vertalen deze naar de Maastrichtse context. Hiermee borgen we de toekomstige gemeentegrens overstijgende Limburgse samenwerking. Daarmee starten we in 2024, het is de ambitie dat het systeem in 2025 operationeel is.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Jongeren, ouders en bewoners merken dat risico's en ontwikkelingen sneller in beeld zijn. Preventie en gezag zitten er meer bovenop. Daardoor zijn grenzen merkbaar, wordt gedrag sneller en beter gecorrigeerd en worden jeugdigen en hun ouders eerder en beter geholpen.

Inspanning 5 - Een lerende aanpak

✓ Onder regie van het programma zal de Universiteit Maastricht (het UM) een bijdrage leveren aan het lerend vermogen doormiddel van een tweeledige analyse. Ten eerste zullen ze zicht op het probleem vergroten door een fenomeen en script analyse met als hoofddoel inzichtelijk maken hoe jongeren bij de georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

betrokken (kunnen) raken. Ten tweede zullen zij een analyse maken om beter zicht te krijgen op de betrokken partners en netwerken en hun werkzaamheden in het werkveld (wie doet wat en wanneer). De combinatie van deze twee analyses vergroot zicht op het jonge aanwas-proces, de bestaande blinde vlekken en hoe het systeem daaromtrent is georganiseerd. Dit helpt ons om blinde vlekken te verhelpen en het proces van de keten waar nodig te optimaliseren.

- ✓ We voeren periodieke evaluaties uit van losse interventies en van het programma als geheel om de effectiviteit van het programma te beoordelen en aan te passen waar nodig. Dit lichten we verder toe in het hoofdstuk monitoring en evaluatie.

- ✓ Het programma krijgt een actieve Jongerenraad die feedback geeft over de aanpak en relevante thema's. We organiseren hiertoe regelmatig bijeenkomsten en workshops waar jongeren ideeën kunnen delen en kunnen participeren in (de ontwikkeling) van het programma. We laten betrokken netwerkpartners en de jongeren zelf input leveren voor verbeteringen.

- ✓ We sluiten aan bij bestaande (en creëren extra) laagdrempelige inloopplekken voor jongeren (en ouders) waar we in gesprek gaan over (onderdelen) van het programma Preventie met Gezag. Het kan dan gaan over het bespreken van zorgelijke signalen/ontwikkelingen tot concrete interventies. We luisteren oordeelloos naar de mening van jongeren en leren hiervan voor de verdere uitwerking van het programma Preventie met Gezag. Per jaar spreken we minimaal 200 jongeren.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Jongeren, ouders en bewoners merken dat zij betrokken zijn bij de aanpak en dat hun input ook zichtbaar effect heeft. Daardoor sluit de aanpak beter aan bij hun leefwereld. Daarnaast merken jeugdigen en ouders dat zowel hulp en ondersteuning als het stellen van grenzen effectief is. Verkeerd gedrag wordt gecorrigeerd, maar zij krijgen ook hulp, perspectief en kansen om het goed te doen.

Inspanning 6 - Inzichtelijk maken van interventies, projecten en ondersteuningsaanbod

✓ Maastricht is bezig met het ontwerpen van een digitale sociale kaart. De sociale kaart is bedoeld voor inwoners zodat zij sneller en eenvoudiger zien wat in de buurt en stad aan sociale voorzieningen voorhanden is. Deze sociale kaart gaat over ondersteuning op alle leefgebieden. Het ondersteunt professionals om beter en meer voorliggend te adviseren. We haken hierop aan en onderzoeken of in relatie tot het programma Preventie met Gezag extra aanvullingen specifiek voor de doelgroep jeugdigen en jongvolwassenen nodig is.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Jongeren en ouders merken dat zij sneller de juiste hulp krijgen. Zij voelen zich daardoor beter geholpen.

3.1.1 Financiën interventies pijler 1

Inspanning	Investering	*2024	*2025[6]	*2026[7]
Inspanning 1 Opzetten samenwerkingsverband met regie	Programmateam • Programmamanager 1 fte OIK 12 met werkbudget (30K) • Beleidsondersteuner 1 fte OIK 9 • Administratieve ondersteuning 0,5 fte OIK 7 • Communicatie	146.000 83.000 30.000 60.000	153.300 87.150 31.500 60.000	80.483 45.754 16.538 30.000
Inspanningen 2 Broedplaats voor verbinding en samenwerking	• Broedplaats (inschatting op basis van huur maatschappelijk vastgoed à € 60,- per m2 + inrichtingskosten)	50.000	52.500	27.563
Inspanning 4 Informatie en systemen als collectief geheugen (zicht op elkaar)	• Formuleren van een gezamenlijke (data)strategie met afspraken en verantwoordelijkheden voor de gehele keten. • Bouwen aan een integrale database met KPI-dashboard.	50.000	52.500	27.563
Inspanning 5 Een lerende aanpak	• (Wetenschappelijk) onderzoek en evaluatie lerende aanpak. • (Wetenschappelijk) onderzoek terugkijkend leren • Opzetten en onderhouden jongerenraad 0,2 fte OIK 8 • Inhuur expertise tbv jongerenraad	50.000 50.000 20.000 10.000	52.500 52.500 21.000 10.000	27.563 0 11.025 5.000
	TOTAAL	**549.000**	**572.950**	**271.489**

6 Jaarlijkse verhoging van 5% ivm indexering
7 Periode t/m juni 2026 + Jaarlijkse verhoging van 5% ivm indexering

3.2 Pijler 2 – Preventie: voorkomen van jonge aanwas

Deze tweede pijler gaat over het voorkomen dat jeugdigen toetreden tot de (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit. Om dat te realiseren is er behoefte aan het beter en tijdiger signaleren van risico's en van eerste signalen van (mogelijk) crimineel gedrag. De pijlers versterken elkaar: pijler 1 (robuuste basisstructuur voor samenwerking) is dienend aan deze pijler en de inspanning in deze tweede pijler dragen weer bij aan het versterken van de integrale informatiepositie in pijler 1. Preventief werken houdt in dat we proactief ingrijpen op basis van tijdig signaleren. Om dit goed te kunnen doen zijn drie basisvoorwaarden noodzakelijk:

1. Het vroegtijdig kúnnen signaleren van (sociale) problematiek door een professional (durven handelen op basis van kennis, voldoende handelingsperspectief vanuit netwerkstructuur en effectieve interventies);
2. Het weten waar men met deze signalen terecht kan; en
3. Tenslotte een sluitende en effectieve samenwerking en afstemming tussen de juiste ketenpartners.

Met Preventie met Gezag, en specifiek deze pijler, streven we ernaar om vanuit de basis de bestaande inzet uit te breiden, om uiteindelijk voldoende preventieve interventies aan te bieden en de structuur om de jongere sluitend te maken. Denk bijvoorbeeld aan de inzet interventies: preventieprogramma's op scholen, cultuur, vrijetijdsbesteding en sport in de wijk. Maar ook aan de inzet van en verbinding tussen professionals: van jongerenwerkers en straatcoaches (op straat en op scholen), de zorgstructuur op school, Leerplicht, Jeugd, Zorg en Veiligheidshuis, Handhaving, team Veiligheid gemeente Maastricht, OM en de Politie. Hiermee sluit deze pijler ook weer aan op pijler drie, gezag: Is een jongere eenmaal de fout ingegaan, dan is het belangrijk om samen met de juiste partners te kijken naar de aanwezige risico- en beschermende factoren en daar de aanpak op af te stemmen. Vanuit de primaire doelstelling 'een robuuste basisstructuur voor samenwerking' gaan we hieraan werken. We realiseren ons hierbij dat de doelgroep jongeren van 8 t/m 27 een grote leeftijdsrange kent. We hebben vanuit de levensloopbenadering oog voor het feit dat signalen per leeftijdsgroep verschillen risico's per levensfase een andere aanpak vragen. Waar nodig spitsen we onze inzet toe op kinderen (tot 12 jaar), jongeren (13-18 jaar) en jongvolwassenen (18+).

Hieronder een opsomming van onze doelstellingen en de inspanningen die we gaan verrichten om deze te bereiken.

Doelen

- In 2026 werken preventie én gezagspartners proactiever, structureler samen om signalen van (mogelijke of dreigende) jonge aanwas op en rond scholen en in de aandachtwijken snel te duiden en adequaat op te volgen. We hebben daardoor minimaal 300 signalen in beeld van jeugdigen die (mogelijk) dreigen toe te treden tot de criminaliteit. De signalen zijn afkomstig van alle scholen en organisaties in de programmastructuur Preventie met Gezag. Professionals in het voorliggend veld geven ook aan dat zij beter in staat zijn om signalen te herkennen en geven aan dat zij beter weten wat zij kunnen doen of waar ze met zorgen en signalen terecht kunnen.
- De signalen worden vervolgens vanuit preventie met Gezag concreet gebundeld en opgevolgd binnen de daarvoor ontwikkelde werkwijze.
- In 2026 zijn alle Maastrichtse VO en PO scholen verbonden aan het programma Preventie met Gezag, weten we waar extra investering nodig is en hebben we passende preventieve interventies ingezet. Scholingsprogramma's en preventieve interventies voldoen aan de eisen voor een duurzaam effect.
- In 2024 zijn met de scholen afspraken gemaakt over een vraaggerichte invulling aan de trainingsbehoefte van leerlingen en docenten om weerbaarder te zijn aan criminele beïnvloeding. Uit die afspraken volgt een nadere specificatie van de besteding van beschikbare middelen over de hiervoor beschikbare methoden en interventies.
- In 2026 zijn professionals én vrijwilligers in Maastricht (van school tot sportvereniging) getraind om weerbaar, handelingsbekwaam en bewust te zijn van het thema georganiseerde of ondermijnende (jeugd) criminaliteit. We stellen als doel om op iedere school minimaal 50% van de docenten te hebben getraind. In 2024 bepalen we samen met de verenigingen hoeveel vrijwilligers we kunnen trainen. We streven naar een realistische en gevarieerde afvaardiging van vrijwilligers bij relevante verenigingen.

Inspanning 7 – Versterken preventief netwerk

- ✓ In 2025 staat een sterke basis in de wijk en op elke school in Maastricht door en vanuit een breed netwerk van partners dat zicht heeft op de problematiek die er speelt en hierop acteert. We gebruiken hiervoor de bestaande basis. In de wijk is dat de Leefbare Wijkenaanpak en de aanpak Veerkrachtige wijken. Op school is dat de zorgstructuur, de Knooppunten, de gebundelde inzet van preventie via de Blockbox methode[8], Opgroeien in een Kansrijke Omgeving etc. We gaan hier in 2024 verder aan bouwen, formaliseren en in 2025 borgen. Dit preventief netwerk sluit via het Netwerkoverleg Risicojeugd aan bij de inzet vanuit pijler 3: Maastrichtse Aanpak Risicojongeren.

- ✓ Maastricht zet forensische expertise in binnen het preventief veld via consultatie en advies of met aanbod KansRIJK van jeugdreclassering: preventieve inzet jeugdreclassering. Hier kan mogelijk ook worden gekeken naar de inzet van forensische expertise voor de doelgroep 12-, al dan niet samen met jeugdhulp, het primair onderwijs, de JGZ en het kinderwerk. Voor de doelgroep 18 tot 27 jaar inzet van expertise reclassering. KansRIJK kost per individueel traject van een half jaar € 6.325, of in geval van een los consult € 122,- euro per uur.

- ✓ We concretiseren samen met de gezagspartners welke mogelijkheden er zijn voor het versterken van gebiedsgericht samenwerken. Zo werkt ook de politie Basisteam Maastricht aan gebiedsgebonden werken. Daarbij sluiten zij aan bij de vier Maastrichtse Leefbare Wijken Aanpak gebiedsteams. Aan elk integraal gebiedsteam zijn zowel een operationeel expert-wijkagent samen met een aantal wijkagenten verbonden.

- ✓ We zetten in op extra coördinatie jongerenwerk ten behoeve van het ophalen van signalen door jongerenwerkers en te sturen op vertaling daarvan naar concrete interventies. We leggen daarbij extra focus op de meer kwetsbare gebieden. In 2026 ontvangen we daardoor aantoonbaar meer signalen uit gebieden waar de coördinatie jongerenwerk is geïntensiveerd.

- ✓ Gedurende 2024 verkennen we ook mogelijkheden voor het bereiken van de doelgroep AMA's (alleenstaande minderjarige asielzoekers) per 2025. Dit verkennen we samen met de opvangcentra.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Jongeren en ouders merken dat zij sneller in beeld zijn als het met henzelf of met hun kind niet goed gaat. Zij worden daardoor sneller en beter geholpen en verkeerde gedrag wordt sneller gecorrigeerd. Daardoor voorkomen we dat jongeren in de georganiseerde criminaliteit belanden.

8 Blockbox is een stichting die in de leslokalen actief opzoek gaat naar de behoefte/vragen van jongeren op verschillende leefgebieden (denk aan school, thuis, vrije tijd, vrienden). Zij leggen verbinding tussen de behoefte van jongeren en de (in het werkveld actieve) organisaties/interventies die hier antwoord op kunnen geven. Hierdoor ontstaat een passend sociaal maatschappelijk curriculum en krijgen jongeren de kans om kennis te maken met hun lokale sociale infrastructuur. Dit maakt jongeren eigenaar van hun persoonlijke ontwikkeling. Blockbox is actief en in opbouw in Zuid-Limburg.

Inspanning 8 – Extra inzet jeugdboa's

✓ Het zichtbaar een aanspreekbaar aanwezig zijn in de wijken in nauw contact en gesprek met de inwoners, verenigingen, scholen, ondernemers en maatschappelijke partners in de stad vormt een heel belangrijke basistaak van het team handhaven openbare ruimte. Bepaalde thema's en gebieden in de stad vragen meer/andere aandacht. Om goed in die behoefte te kunnen voorzien, is Maastricht bezig met de doorontwikkeling van het team handhaven openbare ruimte. Daarbij investeren we in uitbreiding van expertise en capaciteit en maken we een professionaliseringsslag waarbij onder andere wordt ingezet op meer gespecialiseerde inzet op bepaalde thema's. Jeugd is een van die thema's. Ook in de huidige situatie vormt jeugd al een bijzonder aandachtsgebied met name in de meer kwetsbare wijken. Het thema jeugd vraagt specifieke kennis en vaardigheden van onze handhavers. We hebben hier binnen de huidige structuur weliswaar al een zekere invulling aan gegeven door bepaalde medewerkers te belasten met het taakaccent jeugd maar een meer dedicated inzet is nodig om het gewenste resultaat te bereiken. Vanuit de geschetste doorontwikkeling is daarom reeds voorzien in een senior BOA Jeugd die echt als vraagbaak kan gaan dienen voor de collega-boa's, die deelneemt aan operationele overleggen met ketenpartners en zorgdraagt dat uitvoeringsafspraken worden geborgd binnen het team. Om vanuit het programma preventie met gezag meer robuustheid te kunnen geven aan de inzet van handhaving op jeugd voorzien wij de behoefte om twee extra medewerkers aan het programma te verbinden. Het gaat om een senior wijkgebonden medewerker jeugd. Dit is een medewerker die het handhavingsproces coördineert op een specifiek thema of in een specifiek gebied en die beleid en praktijk in een netwerkomgeving op juiste wijze kan invullen. Daarnaast kan deze medewerker zorg dragen voor het verder uitbouwen van het bestaande netwerk en het optimaliseren van de handhavingstaakuitoefening binnen dit netwerk. Deze moet dan ook beschikken over voldoende ervaring en straatkennis. Gekoppeld aan deze senior wijkgebonden medewerker jeugd investeren we in een extra jeugdboa met cybervaardigheden om in verbinding met de cyber (jeugd)agent van de politie mede invulling te geven aan inspanning 14 'Versterken online signalering en online handelen'.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Jongeren, ouders en bewoners merken dat het gezag zichtbaarder is op straat. De drempel voor crimineel gedrag is daardoor groter en er vindt sneller correctie plaats van crimineel gedrag.

Inspanning 9 – Inventarisatie behoefte & kansen scholen met inzet op preventie

✓ We starten in 2024 met een inventarisatie waar elke Voortgezet Onderwijs (VO) school in Maastricht behoefte aan heeft op het gebied van expertise en ondersteuning aan leerlingen en ouders. Hetzelfde doen we ten aanzien van groep 7 en groep 8 van de Primair Onderwijs (PO) scholen in de kwetsbare wijken in Maastricht Noordoost en Noordwest. We kijken hierbij ook naar de mogelijkheid van de inzet van ervaringsdeskundigheid.

✓ Met scholen stellen we vervolgens binnen de mogelijkheden het aanvullend curriculum samen. Uit deze afspraken volgt een nadere specificatie van middelen over beschikbare methoden. Hierbij sturen we op methoden die voldoen aan de eisen voor interventies met een duurzaam effect (uiteindelijk door middel van een kwaliteitskader: dit wordt door het ministerie van J&V momenteel ontwikkeld). Vooruitlopend op dit kwaliteitskader sturen we op bewezen effectieve methoden zoals 'Alleen jij bepaalt wie je bent' (AJB). We bevorderen bijvoorbeeld het breder en structureler inzetten van AJB vanuit de opbouwende insteek van dit programma, op basis van bestaande energie en mogelijkheden. We investeren ook in de morele ontwikkeling van kinderen in het PO. We starten met de inzet van deze methoden op de scholen in de meest kwetsbare wijken en buurten. We denken daarbij onder andere aan het programma "mijn morele brein" waarin Heerlen goede resultaten mee geboekt zijn. Een andere optie die we overwegen is de inzet van 'de preventieve leerkracht'.

Inspanning 10 – Brugfunctie school, ouders en wijk

✓ De gemeente Maastricht zet vanuit de sociale visie 2040 sterk in op kansengelijkheid voor onze kinderen en jongeren. Met name die kinderen die in kwetsbare posities opgroeien worden via extra inzet van specifieke professionals actief ondersteund. In dit verband investeert Maastricht vanuit haar reguliere inzet al in zogenoemde brugfunctionarissen. Brugfunctionarissen zijn professionals die werken vanuit de sociale basis[9] en die de speciale taak hebben om de kansengelijkheid van onze kinderen en jongeren te vergroten. Juist in situaties waarin kinderen zich in achterstandsposities bevinden, vormt de brugfunctionaris de verbinding tussen de school, de ouders van de leerlingen en de sociale basis in de wijk. Een brugfunctionaris wordt in Maastricht in die wijken en/of scholen ingezet waar relatief veel kinderen/jongeren in achterstandsposities naar school gaan. Denk hierbij aan laaggeschoolde inwoners, inwoners met een laag inkomen, een migratieachtergrond en/of GGZ-problematiek. De brugfunctionaris maakt mogelijk dat kinderen en jongeren in deze situaties toch kunnen meedoen. De brugfunctionaris heeft als taak letterlijk een brug te slaan tussen de ouders en de school en daarnaast te zorgen voor verbinding met de organisaties in de wijk die van betekenis kunnen zijn voor de gezinnen, zoals het Sociaal Wijkteam, de jeugdgezondheidszorg of het team Jeugd, de bibliotheek, verenigingen of de Gemeente Maastricht. De brugfunctionaris is in deze rol geen hulpverlener, maar ondersteunt het gezin en de school op een laagdrempelige manier bij allerlei vraagstukken. Vanuit de signaalfunctie, het beperken van risicofactoren en het zorgen voor een zo kansrijk mogelijke omgeving sluit de brugfunctionaris naadloos aan bij het werkgebied preventie met gezag. De brugfunctionaris is een van de schakels die momenteel gemist worden in de keten rondom de kwetsbare jongere. De gemeente Maastricht heeft onlangs besloten om vanuit het Nationaal Programma Onderwijs voor de periode van 2 jaar (tot en met 31 juli 2025 met optionele verlenging van 2 jaar) de inzet van extra brugfunctionarissen bij scholen te faciliteren met 10 uur per week/per school[10]. Specifiek voor de doelstellingen van het programma Preventie met Gezag breiden wij de extra brugfunctionarissen voor

9 Verweij-Jonker Instituut (2022). Leren, sturen en verantwoorden in de sociale basis: Hoe twaalf gemeenten 'de sociale basis' vormgeven samen met hun welzijnspartijen en inwoners. De kansen en uitdagingen vanuit lokaal beleidsperspectief. Leren, sturen en verantwoorden in de sociale basis (verwey-jonker.nl)

10 PO: Dynamiek, Emile Wesly (i.c.n. Oda), El Habib, De regenboog, OBS De Poort en VO: VMBO Maastricht, Terra Nigra, Bonnefantencollege.

het voortgezet onderwijs (VMBO Maastricht, Terra Nigra en Bonnefantencollege) uit met 5 uur per school per week. Voor de monitoring en evaluatie hiervan haken we aan op de monitoringsystematiek van de brugfunctionaris van het Nationaal Programma Onderwijs.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Jongeren, scholen en ouders voelen zicht gesteund en weten de weg te vinden naar hulp(verlening) en het verkrijgen van perspectief.

Inspanning 11 – Halt op school en in de wijk

- ✓ Op dit moment is Halt al actief op bepaalde scholen in Maastricht met onder andere spreekuren op school[11]. Hiervoor maakt Halt aanspraak op de subsidieregeling van de gemeente. Deze inzet gaan we in 2024 uitbreiden met 1 dag per week (extra) Halt op school en Halt in de wijk. De Halt professional is daarbij zichtbaar in de wijk en op school aanwezig. In netwerkoverleggen waar signalen/casussen besproken worden en waar bijvoorbeeld blijkt dat op een school meerdere zorgelijke signalen zijn, bekijkt de Halt professional samen de school en netwerkpartners wat ze kunnen doen om hier te ondersteunen door bijvoorbeeld het inzetten van een schoolspreekuur. Op deze manier geven we ook invulling aan het versterken van de robuuste samenwerking en het versterken van de samenwerking en de zichtbaarheid van gezag in de wijk en op/rond school.

- ✓ Dit biedt ook mogelijkheden om in te zetten op 12-minners waar zorgen over zijn en/of beginnende criminaliteit laten zien. Vanwege het ontbreken van een strafrechtelijk kader is deze doelgroep vaak ongrijpbaar terwijl het gedrag niet toelaatbaar is. In het kader van Preventie met Gezag, vroeger signaleren en de signalen ook daadwerkelijk oppakken is de preventieve Halt interventie hiervoor zeer geschikt. Voor meer informatie is hiervoor in **bijlage 8** de flyer preventief naar Halt voor professionals toegevoegd.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Jongeren en ouders merken dat zij sneller in beeld zijn als het met henzelf of met hun kind niet goed gaat. Zij worden daardoor sneller en beter geholpen en verkeerde gedrag wordt sneller gecorrigeerd. Daardoor voorkomen we dat kinderen in de georganiseerde criminaliteit belanden. Voor 12-minners worden gezaghebbende interventies voelbaar toegepast.

Inspanning 12 - Vergroten weerbaarheid en handelingsperspectief scholen

- ✓ Uit het voortraject voor Preventie met Gezag, is naar voren gekomen dat school vaak de vindplaats is van (sociale) problematiek, maar dat onderwijsprofessionals niet altijd signalen weten te herkennen of onvoldoende weten hoe zij erop kunnen reageren of waar signalen gemeld kunnen worden (zowel intern als extern). Er is behoefte aan meer bewustwording

11 VMBO, Terra Nigra en mogelijk vanaf 2024 op het Novo College

bij docenten op het herkennen van signalen van beginnende criminaliteit, en er is behoefte aan sparren met en doorverwijzen naar het juiste overleg of loket. Om bewustwording én het handelingsperspectief in het onderwijs te vergroten, zetten we in op het versterken van scholen en deskundigheidsbevordering voor leerkrachten. Dus hoe herken je signalen? Waar meld je deze? Wat gebeurt er met de signalen en hoe zorgen we voor goede terugkoppeling? Hierbij wordt gedacht aan trainingen maar ook aan praat- en sparmomenten met elkaar. In Q1 2024 geven we deze versterking samen met de scholen vorm in een beknopt actieplan, waarbij we voorkeur geven aan methoden die bewezen effectief zijn gebleken.

- ✓ We volgen bij de uitwerking van de versterkte ondersteuning van en op scholen de ervaringen van het programma Preventie met Gezag van de gemeente Heerlen en maken deze passend voor de Maastrichtse situatie. We sluiten zoveel mogelijk aan bij bestaande inzet en structuur. Zo heeft iedere school een Knooppunt waarin partijen op regelmatige basis rond de tafel gaan om te sparren over en met leerlingen (en/of ouders) waar op dat moment zorgen over bestaan. We maken (risico's op) ronselen en drugshandel op/rond scholen een vast en terugkerend onderdeel van deze knooppunten voor het duiden van trends en ontwikkelingen met school, leerplicht, jongerenwerk, politie, etc. De knooppunten faciliteren we vanuit Preventie met Gezag met capaciteit en met expertise. Dit kan eigen expertise zijn of aanvullend ingehuurde expertise (bijvoorbeeld een forensische ggz gedragswetenschapper).

- ✓ De gemeente Maastricht gaat in 2024 samen met de Vakgroep Jeugdige Ondermijners van het RIEC starten met het inventariseren waar elke school in Maastricht behoefte aan heeft op het gebied van training, scholing of voorlichting van onderwijspersoneel. Er wordt onderzocht hoe we deze scholing gaan vormgeven. Gedacht wordt aan het #docentalert van #leerlingalert. We stemmen hierbij ook af welke inzet vanuit de financiering voor het RIEC plaatsvindt en welke inzet vanuit de financiering voor gemeenten. De eerste opleidingen moeten in de tweede helft van 2024 starten.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Jongeren en ouders merken dat zij sneller in beeld zijn als het met henzelf of met hun kind niet goed gaat. Zij worden daardoor sneller en beter geholpen en verkeerde gedrag wordt sneller gecorrigeerd. Daardoor voorkomen we dat kinderen in de criminaliteit belanden.

Inspanning 13 - Vergroten weerbaarheid en handelingsperspectief amateur(sport)verenigingen

- ✓ Het herkennen van criminele inmenging is voor een verenigingsbestuurder niet altijd vanzelfsprekend. De gemeente Maastricht, de politie, de Belastingdienst en het RIEC zijn voornemens om amateursportverenigingen in Maastricht te adviseren over het minimaliseren van risico's op het gebied van financiële integriteit, fraude en corruptie en gaan voorlichtingen geven over het melden van signalen. Daarnaast hebben de amateursportverenigingen op dit moment nog onvoldoende op het netvlies dat criminelen

ook jonge leden van de sportvereniging ronselen voor criminele activiteiten.

- ✓ Trainers/begeleiders kunnen net als leerkrachten een goede (vroegtijdige) signalerende functie hebben voor jongeren die dreigen het verkeerde pad op te gaan. De gemeente Maastricht onderzoekt daarom in 2024 samen met Maastricht Sport en de Vakgroep Jeugdige Ondermijners van het RIEC hoe we voorlichting/training bij amateursportverenigingen gaan introduceren. We gebruiken daarvoor de bestaande samenwerkingsstructuur met de verenigingen. Hieruit volgt een concreet actieplan voor de ondersteuning van verenigingen in de tweede helft van 2024.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Jongeren en ouders merken dat zij sneller in beeld zijn als het met henzelf of met hun kind niet goed gaat. Zij worden daardoor sneller en beter geholpen en verkeerde gedrag wordt sneller gecorrigeerd. Daardoor voorkomen we dat kinderen in de georganiseerde of ondermijnende criminaliteit belanden.

Inspanning 14 – Versterken online signalering en online handelen

- ✓ Uit de probleemanalyse volgt dat de leefwereld van jongeren zich steeds meer ook naar de digitale wereld verplaatst. Voor criminaliteit geldt eenzelfde verschuiving: de criminaliteit in de fysieke wereld verplaatst zich naar de digitale wereld. Jongeren verdwijnen van de traditionele criminaliteitsradar en houden zich bezig met de voor de buitenwereld veelal onzichtbare cybercriminaliteit of gedigitaliseerde criminaliteit.

- ✓ In onze aanpak richten wij ons binnen deze pijler primair op het vergroten van de digitale weerbaarheid van jongeren. Het gaat in dit verband om het inzichtelijk maken voor jongeren (vooral in het primair onderwijs) welke digitale valkuilen er zijn en hoe zij daarmee om moeten gaan. Denk aan wat is het internet, wat zijn data, online grenzen stellen, desinformatie/fake news, online hate speech (discriminerende/kwetsende uitspraken op social media over groepen of individuen), online fraude/phising, doxing (openbaar maken van persoonsgegevens), sexting (versturen van seksueel getinte tekst en/of afbeeldingen), hacken (zich door de inzet van technische vaardigheid onbevoegd toegang verschaffen tot een computersysteem of databestand) en geldezelen (uitlenen van betaalpas/beschikbaar stellen bankrekening voor malafide transacties).

- ✓ Meerdere partners investeren momenteel in digitale methoden. Waar mogelijk sluiten we hierop aan in de samenwerking en de gezamenlijke inzet. Zo investeert de politie momenteel in een digitale wijkagent die zich verder zal specialiseren in het digitale wijkagentschap, ofwel, de politietaak verricht in de parallelle, digitale leefwereld. Door van elkaar te leren in effectieve methode van online signaleren en online ingrijpen versterken we elkaar.

- ✓ De inzet van mogelijke (extra) interventies bepalen in afstemming met het RIEC en waar mogelijk met andere Limburgse Preventie met Gezag gemeenten. We maken daarbij gebruik

van lerende netwerken van gemeenten. Voor het programma reserveren financiële middelen gebaseerd op het bestaande aanbod van het CCV en het RIEC. We denken daarbij aan onder anderen:

- Het stimuleren van scholen om gebruik te maken van het lespakket **Mijn Cyberrijbewijs**. Mijn Cyberrijbewijs wordt via scholen aangeboden en helpt docenten om aan het thema cyber in groep 7 en 8 van het primair onderwijs gestructureerd aandacht te geven.
- De inzet van **HackShield**. HackShield richt zich voornamelijk op kinderen tussen 8 en 12 jaar, maar richt zich ook op jongeren van 12-16 en 18+. Het doet dit aan de hand van games rond verschillende thema. Door de digitale vorm is het niet gebonden aan scholen, maar kan wel door scholen worden gebruikt om cyber bespreekbaar te maken.
- De inzet van het **Youth Cyber Team**. Met deze interventie kunnen we een aantal sleutelpersonen in leeftijdscategorie 15-23 opleiden tot credible messenger om lessen te verzorgen over digitale weerbaarheid in het primair onderwijs. Ook vormen het jongerenwerk en de credible messengers aanspreekpunten in hun wijk en behoeden zij buurtgenoten voor fouten op allerlei thema's, zoals easy money, online fraude, online afpersing en valkuilen in het gebruik van social media. Het jongerenwerk speelt bij deze interventie een belangrijk rol in de begeleiding van deze sleutelpersonen en het leggen van de contacten op scholen.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Jongeren en ouders merken dat zij sneller in beeld zijn als het met henzelf of met hun kind niet goed gaat, ook online. Daardoor worden zij sneller gecorrigeerd of geholpen en wordt het digitale domein minder risicovol.

Inspanning 15 – Screeningsinstrument Vroegsignalering

- ✓ We gaan onderzoeken of vroegtijdige signalering versterkt kan worden door een uniform screeningsinstrument te implementeren. Vraag is welk instrument, maar ook waar dit geplaatst kan/moet worden. Het instrument is een middel om vroegtijdig risicogedrag op te sporen. Vervolgens is het van belang is dat kinderen/jongeren gemonitord worden en er vroegtijdig interventies plaatsvinden wanneer dit nodig geacht wordt om de risicofactoren te verkleinen en de beschermende factoren te vergroten.

- ✓ Bij het opstellen van een uniform screeningsinstrument maken we gebruik van reeds ontwikkelde instrumenten (bijvoorbeeld van andere Preventie met Gezag gemeenten). We vinden het belangrijk dat een dergelijk instrument onafhankelijk is gevalideerd, zodat toepassing van het instrument bijdraagt aan een onderbouwde aanpak.

Wat merken de jongeren, ouders of bewoners hiervan?
Jongeren en ouders merken dat zij sneller in beeld zijn als het met henzelf of met hun kind niet goed gaat. Zij worden daardoor sneller en beter geholpen en verkeerde gedrag wordt sneller gecorrigeerd. Daardoor voorkomen we dat kinderen in de criminaliteit belanden. Jongeren en ouders kunnen erop vertrouwen dat we zorgvuldig met persoonsgegevens omgaan. We werken aantoonbaar privacyproof en aan het voorkomen van stigmatiseren en etnisch profileren.

3.2.1 Financiën interventies pijler 2

Inspanning	Investering	*2024	*2025[12]	*2026[13]
Inspanning 7 – Versterken preventief netwerk	• Verbindingsofficier preventie 1 fte OIK 11 met werkbudget (20K)	125.000	131.250	68.906
	• Coördinerend jongerenwerker 0,5 fte OIK 9	42.000	44.100	23.153
Inspanning 8 – Extra inzet jeugdboa's	• - Toevoeging extra (coördinerende) Jeugdboa 1,5 fte OIK 9	135.000	141.750	74.419
Inspanning 9 – Inventarisatie behoefte & kansen scholen	• - Preventieprogramma's op scholen, individuele begeleiding en ervaringsdeskundigheid.	50.000	52.500	27.563
Inspanning 10 – Brugfunctie school, ouders en wijk	• Extra uren 3 brugfuntionarissen voortgezet onderwijs (VMBO Maastricht, Terra Nigra en Bonnefantencollege) 5 uur per school per week.	54.000	56.700	29.768
Inspanning 11 – Halt op school en in de wijk	- Inzet Halt op school en in de wijk	90.000	94.500	49.613
Inspanning 12 - Vergroten weerbaarheid en handelingsperspectief scholen	• Deskundigheidsbevordering voor docenten, versterken Knooppunten Ondersteuning scholen.	20.000	20.000	20.000
Inspanning 13 - Vergroten weerbaarheid en handelingsperspectief amateur(sport) verenigingen	• Scholing voor trainers/ begeleiders	10.000	10.000	5.000
Inspanning 14 – Versterken online signalering en online handelen	• Online preventieve maatregelen	30.000	30.000	15.000
	TOTAAL	**556.000**	**580.800**	**313.422**
	Waarvan extra budget jeugdboa	135.000	135.000	68.000

12 Jaarlijkse verhoging van 5% ivm indexering
13 Periode t/m juni 2026 + Jaarlijkse verhoging van 5% ivm indexering

3.3 Pijler 3 – Doorbreken criminele carrières

De derde pijler gaat over grenzen stellen en kansen bieden wanneer jongeren of jongvolwassenen daadwerkelijk stappen zetten richting de (georganiseerde) criminaliteit. Uitgangspunt is de criminele carrière doorbreken en jongeren of jongvolwassenen weer op het juiste pad krijgen. Hier gaat het over risicojongeren, jonge aanwas en doorgroeiers: de jeugdigen met een startende criminele carrière. Het is daarbij belangrijk om snel in te grijpen om te voorkomen dat crimineel gedrag zich van incident tot patroon en soms zelfs tot levensstijl ontwikkelt. Het gaat in deze pijler meer om de inzet gericht op jongeren of groepen jongeren. Ieder persoon is anders en ook de oorzaken voor crimineel gedrag verschilt per persoon. Een aanpak is daarom ook niet 'one size fits all'. Deze pijler vraagt meer maatwerk op alle leefgebieden en aandacht voor de individuele kansen en behoefte van de perso(o)n(en) die het betreft.

We zien daarom potentieel in het sluiten van het (preventieve en repressieve) net rond deze jongeren. We richten ons in deze pijler op een kansrijke aanpak waarbij interventies vanuit een intensieve, systeemgerichte aanpak gericht zijn op zowel het wegenemen van risicofactoren direct gelinkt aan recidive (zoals middelengebruik, persoonlijkheidsstoornissen, criminele sociale structuren) als het verbeteren van welzijn en kwaliteit van leven (op alle leefgebieden: van werk en schuldenvrij bestaan tot wonen en opleiding). Naast kansen bieden, is het belangrijk ook grenzen te stellen. Door te investeren in meer zichtbaar formeel gezag en afspraken met justitiële organisaties is er een duidelijke stok achter de deur die leidt tot preventie met gezag.

Ook deze derde pijler heeft als startpunt het principe 'een robuuste basisstructuur voor samenwerking'. We werken vanuit pijler 1 en aansluitend op pijler 2 aan het versterken van de bestaande structuur. We integreren en formaliseren hiervoor de bestaande structuren in de 'Integrale Jeugdaanpak Maastricht' (IJAM). Hiermee beogen we een voor alle partners kristalheldere structuur op te zetten van waaruit voor de gehele doelgroep (overlastgevende jongeren, jonge aanwas en doorgroeiers) een passende aanpak ingezet kan worden. Een aanpak die gericht is op kansen bieden, zorg geven en waar nodig begrenzen met repressieve maatregelen. Met IJAM bouwen we concreet voort op de reeds gedane inspanningen om te komen tot een sluitende structuur. Denk hierbij aan het bestaande netwerkoverleg risicojeugd, het overleg jonge aanwas met uiteindelijk de mogelijke opschaling naar een persoonsgerichte aanpak (PGA) binnen het Zorg- en Veiligheidshuid Maastricht Heuvelland.

Voor de pijler als geheel werken we intensief samen met de gecertificeerde instellingen (Bureau Jeugdzorg Limburg, William Schrikkergroep, en Reclassering Nederland) en de justitiepartners (rechtbank, Openbaar Ministerie, politie, Raad voor de Kinderbescherming en Halt).

Hieronder een opsomming van de doelstellingen en de inspanningen die we gaan verrichten om deze te bereiken.

Doelen

- In 2024 wordt de structuur voor de Integrale Jeugdaanpak Maastricht (IJAM) uitgewerkt, formeel vastgesteld en geïmplementeerd.
- In 2025 wordt de aanpak voor jonge aanwas en doorgroeiers via deze structuur uitgevoerd. Er zitten eind 2025 minimaal 30 jeugdigen in de aanpak die voldoen aan de criteria voor jonge aanwas of doorgroeiers. In het actieplan 2024 specificeren we samen met betrokken partijen de verdere doelstellingen voor deze aanpak.
- In 2025 hebben een sluitende persoons- en systeemgerichte aanpak om de criminele carrière van jongeren of jongvolwassenen in Maastricht aantoonbaar te doorbreken.
- In 2026 hebben we de groepsaanpak volgens het 7 stappenmodel vormgegeven en geïmplementeerd.
- We hebben passende (gecombineerde) maatregelen/interventies ingezet gericht op begrenzen en perspectief bieden en volgen nauwgezet per individu en systeem de effectiviteit van de maatregel(en)/interventie(s).

Inspanning 16 - Versterken van de bestaande structuur

✓ In 2024 integreren we de bestaande netwerken/structuren om te komen tot één logische en sluitende opschaalstructuur (IJAM). Binnen de IJAM-structuur moet voor de gehele doelgroep van risicojongeren, ernstig overlastgevende jeugd tot jonge aanwas en doorgroeiers een passende aanpak gezag met preventie mogelijk zijn.

✓ We beschrijven de IJAM en laten deze formeel vaststellen. Met het oog op minder versnippering en doelgerichtere afstemming combineren we aanpakken of vullen deze aan. We organiseren daarbij doorleefsessies (naar het voorbeeld van crisis- en rampenbestrijding) om de IJAM te toetsen te verbeteren.

✓ De uitvoering van het IJAM-model positioneren we onder procesregie van het Zorg- en Veiligheidshuis Maastricht Heuvelland. We versterken daarom de capaciteit binnen het Zorg- en Veiligheidshuis Maastricht-Heuvelland als voorwaarde voor het goed laten functioneren van de Brede Aanpak Jeugd. Als middel om samenwerking en informatiedeling te faciliteren gebruiken we de onlangs bij het Zorg- en Veiligheidshuis Maastricht-Heuvelland geïmplementeerde faciliteren van PGA-X (met eventueel op termijn de uitbreiding met de module jeugd).

.

Inspanning 17 - Een sluitende structuur voor de aanpak van criminele jongeren(groepen)

✓ We intensiveren vanuit IJAM de systeemgerichte en individuele aanpak van jonge aanwas en doorgroeiers. Duurzame gedragsverandering treedt voornamelijk op als ook het systeem waarin een jongere zich bevindt een positieve invloed heeft. Daarnaast leert de ervaring dat naast de individuele (en in dit geval vaak strafrechtelijke) aanpak van daders en slachtoffers, gezinnen vaak hulp nodig hebben op meerdere leefgebieden en dat interventies nodig zijn om afglijden van broertjes en/of zusjes te voorkomen. Hierbij maken we ook gebruik van de ervaringen die we hebben opgedaan in de aanpak criminele families (‘Maastrichtse Onaantastbarenaanpak’) en van de Maastrichtse aanpak van multiprobleem gezinnen.

✓ In de afgelopen jaren hebben we ervaring opgedaan met het aanpakken van problematische (overlastgevende) jeugdgroepen. Een goed voorbeeld hiervan is de werkwijze rondom de Mosae Forum Jeugdgroep (zie probleemanalyse). We verstevigen en formaliseren deze aanpak van problematisch groepsgedrag van jongeren en organiseren en positioneren deze volgens het 7-stappenmodel14 en het (model)convenant ‘Jeugdgroepaanpak’. Er is sprake van een problematische jeugdgroep als een verzameling van twee of meer personen met elkaar problematisch groepsgedrag vertoont en waarvan het merendeel van de leden jonger dan 23 jaar is. Hieronder worden ook (fluïde) jeugdnetwerken, ‘los-vaste’ groepen en online georganiseerde jeugdgroepen verstaan. In elke stap wordt er continu zicht gehouden op het netwerk en wordt er informatie verzameld, gedeeld en geduid. Dit is een dynamisch proces dat past bij het karakter van fluïde netwerken.

14 Het 7-stappenmodel: Wegwijzer Jeugd en Veiligheid

We onderzoeken daarbij de meerwaarde om een groepsscan te ontwikkelen met behulp van een uitbreidingsmodule op ons registratiesysteem PGA-X.

✓ Ook investeren we in het vergroten en verbeteren van het handelingsrepertoire met passende en afgestemde interventies waarbij we monitoren/evalueren of de interventies ook daadwerkelijk effectief zijn. Dat gaat over zowel preventieve interventies (perspectief bieden op bijvoorbeeld werk en opleiding) en over repressieve interventies (grenzen stellen) van justitiële partners.

Inspanning 18 – Versterken van interventie aanbod ten behoeve van maatwerkaanpak gericht op begrenzen, zorg en kansen bieden ter voorkoming van recidive

✓ Onze inspanning is erop gericht om in 2025 een duidelijk overzicht te hebben met passende en kansrijke interventies gericht op het doorbreken van criminele carrières. Dat zijn interventies die zowel gericht zijn op perspectief bieden (op meerdere leefgebieden) als op grenzen stellen. We inventariseren in dit verband samen met de ketenpartners het bestaande aanbod (we doen al veel en we doen veel goed!).

✓ Daar waar nodig intensiveren we nieuwe varianten. Daar waar een interventie kansrijk lijkt maar nog niet 'evidence based' is, reserveren we budget om interventies pilotmatig in te zetten. Vooralsnog zien we samen met onze partners mogelijkheden in het intensiveren van de volgende interventies voor de maatwerkaanpak in Maastricht:

- Een van de interventies die we in dit verband op voorsorteren is 'Straatkracht: een intensieve aanpak van de jeugdreclassering'. De aanpak is gericht op het ondersteunen van jongen in het weg bewegen van een (georganiseerde) criminele gewelddadige context naar een positief, veiliger en pro-sociaal leven. De aanpak duurt per individu gemiddeld een jaar waarbij er intensief wordt samengewerkt met de jongere, het sociaal netwerk en professionele partners. Straatkracht kost voor een individueel traject van een jaar € 29.586,-.
- Daarnaast verkennen we op advies van het RIEC Limburg de (aanvullende) mogelijkheden van 'Columbus: ontdek jezelf. Columbus ontdek jezelf is een in Limburg (Beek) gevestigde zorginstelling die opbouwende begeleiding biedt aan jongeren van 12 tot 27 jaar. Columbus biedt verschillende vormen van begeleiding aan. Dit zodat de zorg zo goed mogelijk afgestemd kan worden op de behoefte van de jongere. Passende zorg afgestemd op de mogelijkheden en wensen van een persoon.
- We verkennen de mogelijkheden van de inzet van JIM (Jouw Ingebrachte Mentor): samenwerken met informele mentoren uit het netwerk van jongeren die kunnen fungeren als positief rolmodel. De JIM-aanpak is ontwikkeld als alternatief voor een uithuisplaatsing. In de eerste 10 jaar is gebleken dat ondanks de complexe uitdagingen die kwetsbare jongeren ervaren, met name interventies met kenmerken van de JIM-aanpak en in beperkte mate de InVerbinding-werkwijze, even goede en soms zelfs betere resultaten laten zien dan andere interventies in het ondersteunen van jongeren en het verminderen van hun problemen. De JIM wordt, indien nodig, bijgestaan door een professional uit de jeugdzorg, verslavingszorg, geestelijke gezondheidszorg of zorg voor

mensen met een verstandelijke beperking.

- Een belangrijke voorwaarde voor op het rechte pad komen en blijven is (zicht op) opleiding en werk. In Maastricht is daarvoor een mogelijk succesvolle aanpak vormgeven: Jongeren Schuldenvrije Start (JSS). We verkennen de mogelijkheden om JSS in te zetten bij jonge aanwas en doorgroeiers vanuit de verwachting dat criminele problematiek voorkomen wordt als schulden vroegtijdig worden opgepakt.
- In verlengde van het voorgaande gaan we in het kader van publiek-private samenwerking kijken naar een passend arbeidsperspectief voor deze doelgroep. Het behoort tot de mogelijkheden om deelname van jeugdigen aan deze programma's te verbinden aan begeleiding vanuit de IJAM. Het of en hoe moet worden onderzocht met de betrokken partners.
- Ook in deze pijler zijn digitale interventies aan de orde. Net als in pijler 2 bepalen we de inzet van mogelijke interventies in afstemming met partners zoals RIEC, politie en OM en waar mogelijk met andere (Limburgse) preventie met gezag gemeenten. We denken in dit verband aan: Hack_Right15, Re_B00TCMP16, Aanpak Geldezels17.

.

Inspanning 19 - Justitiële inzet

✓ In het verlengde van inspanning 18 investeren we samen met justitiële partners in het versterken van preventie mét gezag. En dat gaat twee kanten op, want het een kan niet zonder het ander. Deze versterkte samenhang komt doorlopend terug in het plan van aanpak: van investeringen vanuit de politie in de informatiepositie tot de preventieve inzet van expertise vanuit jeugdreclassering. Hieronder gaan we nader in op de specifiek beoogde inzet van de politie en het Openbaar Ministerie. We benadrukken daarbij dat in het actieplan (Q1 2024) er nadere uitwerking plaatsvindt van de wijze waarop de samenhang tussen alle inzet wordt vormgegeven. We maken daarover als gezamenlijke Preventie met Gezag partners concrete werkafspraken die ook in de Driehoek worden besproken.

Politie

Het basisteam Maastricht van de Politie versterkt haar inzet binnen Preventie met Gezag gericht vanuit haar basisinzet, met als strategie om een wendbare, flexibele en innovatieve organisatievorm neer te zetten. Eerder in dit plan werd al aangegeven dat de samenwerking tussen preventie en gezag vanuit de politie wordt versterkt middels het gebiedsgericht werken, deelname aan de Leefbare Wijken Aanpak, de inzet van een digitale wijkagent en de inzet van de Dienst Regionale Informatie Organisatie (DRIO) ten behoeve van het informatie/ intelligence-gestuurd politiewerk.

Aanvullend op de beschikbare reguliere inzet van het basisteam Maastricht heeft de Politie de ambitie om te investeren in projectcapaciteit om de beoogde innovatie en robuuste samenwerking te realiseren en te investeren in de eerdergenoemde functionaris met

15 Hack_Right | Cybercrime | Openbaar Ministerie (om.nl)
16 Wat is de re_B00TCMP? | politie.nl
17 Deze aanpak richt zich op drie onderdelen: 1) Algemene voorlichting offline en online, gericht op jongeren in de leeftijd van 12 tot 23. 2) 'First offender' aanpak. Een geldezel (en de ouders) zonder criminele antecedenten ervan doordringen dat deze misstap niet moet leiden tot verder crimineel gedrag, nagaan wat heeft geleid om als geldezel op te treden en die oorzaak proberen weg te nemen. 3) Veelpleger aanpak. Een geldezel met criminele antecedenten die bijvoorbeeld in de persoonsgerichte aanpak wordt opgenomen.

expertise in Open Source Intelligence (OSINT) ten behoeve van de integrale informatiepositie en het verkrijgen van inzicht in de digitale leefwereld van jongeren. In het jaarlijks actieplan pijler gezag concretiseren we gezamenlijk hoe de samenhang tussen de reguliere inzet van de politie, de aanvullende investeringen voor het programma Preventie met Gezag en het programma als geheel kan worden gespecificeerd.

Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie Limburg heeft de ambitie om middels een integrale, informatie gestuurde en probleemgerichte (wijk)aanpak actief bij te dragen aan het voorkomen dat jongeren in aanraking komen/verleid worden door het criminele circuit, zij illegale activiteiten en/of criminele feiten plegen of zij doorgroeien/verder afglijden in de (georganiseerde) criminaliteit.
De OM-bijdrage ziet op een brede en betekenisvolle inzet van het strafrecht, met een focus op de meest kwetsbare gebieden, en een ambitie om successen in de aanpak een breder vervolg te geven. Hierbij is aandacht voor de toekomstbestendigheid van initiatieven en werkwijzen en het efficiënt inzetten van (kostbare) capaciteit. De ontwikkeling en intensivering van de (integrale) samenwerking verloopt via drie lijnen:

1. Versterking van de justitiële wijkfunctie
2. Versterking van de aanpak van criminele netwerken
3. Versterking van de aanpak van criminele geldstromen

1. Versterking van de justitiële (wijk)functie

Willen we jonge aanwas, doorgroeien en verder afglijden voorkomen, risicofactoren verkleinen en beschermende factoren vergroten dan is een integrale systeemaanpak nodig, waarin ketenpartners een belangrijk aandeel hebben. OM Limburg draagt hieraan bij vanuit reguliere werkprocessen en als onderdeel van het netwerk bij de samenwerking op interventies. Interventies in de justitiële sfeer gaan als de situatie daarom vraagt samen met preventieve activiteiten. Het OM Limburg ontplooit in dit verband al diverse activiteiten Succesvolle activiteiten worden gecontinueerd, met name waar het gaat om de aanpak van problematische jeugdgroepen en opsporings- en vervolgingsactiviteiten. In aanvulling hierop zet het OM in op de op de volgende activiteiten en interventies:

Overleggen/netwerken

- Bestaande samenwerkingsstructuren en lerende netwerken worden geïntensiveerd en van kwaliteitsimpulsen voorzien. Te denken valt aan ZSM/Afstemmingsoverleg ZSM-Jeugd, de Vakgroep Jeugdige Ondermijners en de Taskforce Cybercrime van RIEC Limburg en het Zorg- en Veiligheidshuis Maastricht-Heuvelland.
- OM Limburg sluit aan bij netwerk- en PGA-overleggen wanneer er sprake is van een strafrechtelijke component.
- OM Limburg investeert in een verstevigde aanpak van problematische jeugdgroepen die de eerste stappen in de (drugs)criminaliteit zetten of daarin dreigen door te groeien. Daartoe wordt het landelijke werkproces “aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag” (het zogenoemde 7-Stappenmodel18) gehanteerd.

18 https://wegwijzerjeugdenveiligheid.nl/instrumenten/het-7-stappenmodel

OM op scholen
OM Limburg wil op termijn een bijdrage leveren om jongeren weerbaar(der) te maken door middel van het OM-lesprogramma 'Wie Grijpt In?'19. Door met jongeren in gesprek te gaan over mogelijke consequenties van bepaalde handelingen en hen inzicht te geven in het (straf)recht, wordt bijgedragen aan bewustwording en het voorkomen dat zij strafbare feiten begaan of slachtoffer worden van bijvoorbeeld (criminele) uitbuiting of cybercriminaliteit.

Snelle en effectieve afdoening
Sneller opsporen, vervolgen én straffen voorkomt dat misdaad loont. Strafoplegging moet echter niet statusverhogend werken. De OM-focus ligt bij alle activiteiten op de inzet van effectieve interventies van repressie én preventie. Het OM Limburg levert vanuit haar kerntaken, het opsporen en vervolgen, een vaste bijdrage aan repressief optreden en het verbinden van consequenties aan (jeugd)criminaliteit. Binnen Preventie met Gezag wordt samen met de politie onderzocht welke mogelijkheden er zijn om vanuit de opsporing in te zetten op prioritering binnen een bepaald gebied en op specifieke doelgroepen. Afstemming en het maken van juiste keuzes is hierbij van belang.

We onderzoeken samen met de justitiële partners de mogelijkheden van snelrecht bij minderjarigen en het (nog) meer benutten van (super)snelrecht voor meerderjarigen. Dit vraagt om (proces)afspraken met ketenpartners, zoals de Rechtspraak, Raad voor de Kinderbescherming, 3RO, Jeugdreclassering en de politie.

Procesafspraken en vonnisvoorstel
Waar mogelijk en passend wordt gewerkt met procesafspraken en/of een vonnisvoorstel. OM Limburg heeft hiermee inmiddels ervaring opgedaan in zwaardere (en oudere) zaken. In het kader van Preventie met Gezag richt OM Limburg zich ook op verdachte jongeren met multiproblematiek die een relatief licht delict hebben gepleegd. Zonder het vergeldende karakter van een sanctie uit het oog te verliezen krijgen zij zorg en voorwaarden op maat. Door maatwerk, een actieve inbreng van de verdachte zelf – met oog en oor voor eventuele slachtoffers – en een flexibelere manier van sanctie-uitvoering kan recidive worden voorkomen.

2. Versterking van de aanpak van criminele netwerken
Het opsporen en vervolgen van individuele daders is niet genoeg. Het zijn de georganiseerde netwerken die verantwoordelijk zijn voor de rekrutering van jongeren uit Maastricht (en omgeving). Om die rekruteringsprocessen te doorbreken is het noodzakelijk ook die organisaties aan te pakken.

Proactieve en datagedreven aanpak
Een goede informatiepositie is cruciaal. Criminelen plegen misdrijven om hier geld en/of macht aan over te houden. Dit gebeurt vaak in netwerken: flexibele

19 Dit lesprogramma (samenwerking OM Limburg en Universiteit Maastricht) is voor alle niveaus van middelbaar onderwijs en MBO. Het lesprogramma draait nu nog uitsluitend in de Randstad. Binnen de landelijke OM-lijn en met het bureau voor maatschappelijke innovatie "Diversion" wordt getracht het lesprogramma naar Limburg te halen. https://www.om.nl/onderwerpen/omspaces/om-lesprogramma-wie-grijpt-in

samenwerkingsverbanden die per gelegenheid tot stand komen. OM Limburg wil investeren in het inzichtelijk maken van die netwerken en hun werkwijzen (linking pins jonge aanwas). Als de netwerken in kaart zijn gebracht, wordt zichtbaar waar het beste kan worden geïntervenieerd.

Het uitgangspunt is om integraal en op basis van een actueel en doorlopend criminaliteitsbeeld (inclusief de online-wereld) te werk te gaan. Hierdoor ontstaat beter zicht op de doelgroep, sleutelfiguren, negatieve rolmodellen, rekruteringsprocessen, maar ook op trends en ontwikkelingen. Een beter beeld is nog geen oplossing. Maar op basis van dit beeld kan een interventiestrategie ontwikkeld worden en kunnen in opsporing en vervolging strategische keuzes gemaakt worden, bijvoorbeeld in type delict. Binnen de strafrechtelijk bijdrage wordt niet nadrukkelijk gestuurd op extra instroom, maar ziet die op het komen tot goede besluitvorming voor effectieve interventies en barrière-modellen.

OM Limburg wil daarom investeren in deskundigen op dit gebied, te denken valt aan het werven van criminologen, informatiemedewerkers en data-analisten en/of het inhuren van onderzoekers, die proactief (online) data verzamelen, met een integrale blik naar die data kijken en deze weten te vertalen richting operationele praktijk.

Informatie-uitwisseling
Voor de aanpak van (georganiseerde) criminaliteit is het onderling uitwisselen of verwerken van informatie tussen veel verschillende partijen een belangrijke randvoorwaarde. Hoewel er het nodige kan op het gebied van informatiedeling, signaleren we in de praktijk knelpunten bij het delen van informatie tussen en binnen betrokken overheidspartijen. We zoeken samen met partners een manier om onze informatie- en kennisuitwisseling te optimaliseren. Adequate en tijdige uitwisseling van (context-)informatie met ketenpartners is namelijk essentieel bij de beoordeling van strafzaken en het kiezen van de juiste interventies.

(Keten)samenwerking
Georganiseerde criminaliteit pak je niet in je eentje aan, dat moet je samen doen.
OM Limburg zet daarom in op het continueren dan wel verstevigen van diverse samenwerkingsverbanden. Binnen preventie met gezag en zoals geformuleerd in pijler 1 zoeken we praktische samenwerking met de Universiteit Maastricht en Zuyd Hogeschool. Eventuele nieuwe onderzoeksopdrachten zullen, afgestemd met ketenpartners, gericht zijn op het verkrijgen van inzicht in bv. rekruterings- en de weerbaarheidsstrategieën.

Daarnaast is er aandacht voor de interne afstemming en verbinding met de verschillende afdelingen en de samenhang met andere geprioriteerde thema's binnen OM Limburg, zoals jeugd, Straf met Zorg20, mensenhandel (uitbuiting) en cybercriminaliteit. Om ons lerend vermogen te optimaliseren wordt vanuit Preventie met Gezag tevens gekeken naar landelijke ontwikkelingen en interventies.21

20 Straf met zorg | Openbaar Ministerie (om.nl)
21 Hierbij kan gedacht worden programma's zoals 'Uitweg' (Straatwaarden), 'Hack Right', 'Actieplan wapens en jongeren' en diverse barrièremiddelen die reeds in andere preventie met gezag gebieden worden ingezet.

3. Versterking van de aanpak van criminele geldstromen

De meeste strafbare feiten worden gepleegd vanuit een winstoogmerk. Sinds het programma Afpakken is er breed besef: 'Afpakken is van ons allemaal'. Met het programma Afpakken wordt beoogd de strafrechtketen te versterken en tot een betere afstemming met het bestuurlijke en civielrechtelijke instrumentarium te komen. Ook hier geldt dat door het samenbrengen van informatie een volledig beeld ontstaat en op basis daarvan de meeste effectieve interventies kunnen worden ingezet.

OM Limburg zet nog nadrukkelijker in op het versterken van de aanpak van criminele geldstromen. 'Misdaad mag niet lonen'. Criminele geldstromen en verdienmodellen worden intensiever blootgelegd en wederrechtelijk verkregen vermogen wordt afgepakt. Alleen met echt goed inzicht kunnen we machtsstructuren structureel aanpakken en het criminele systeem fundamenteel verstoren. Met het afpakken van geld, vastgoed en status raak je criminelen echt, zeker als dat zichtbaar gebeurt. Dit mede vanuit de gedachte dat afpakken tijdens strafrechtelijke onderzoeken een belangrijke preventieve werking kan hebben. Volgens het principe 'Follow The Money' zoekt het OM daarnaast samen met haar ketenpartners naar nieuwe manieren om vermogen af te pakken.22

4. Grensoverschrijdende aanpak

Naast versterking van de aanpak in Maastricht is het noodzakelijk om aandacht te hebben voor de uitstralingseffecten: denk aan naastgelegen gemeenten, criminele lijnen naar overige delen van Limburg, de rest van het land en specifiek het aangrenzende buitenland. Gezien de ligging van Maastricht (en Limburg) ten opzichte van de landsgrenzen met Duitsland en België dient er nadrukkelijk aandacht te zijn voor de internationale component, temeer nu uit een recente sociale netwerkanalyse blijkt dat er een samenhang is tussen verschillende criminele jeugdgroepen in Zuid-Limburg én de uitwaaiereffecten en criminele activiteiten naar België en Duitsland.

OM Limburg streeft er dan ook naar om samen met het Internationaal Rechtshulp Centrum (IRC)23 een beter inzicht te verkrijgen in de betrokkenheid van Limburgse jongeren in de grensoverschrijdende (drugs)criminaliteit en onderzoekt de mogelijkheden om daar samen met de buitenlandse autoriteiten een gezamenlijke aanpak op te realiseren. Het huidige samenwerkingsverband binnen de drie zuidelijke arrondissementsparketten24 en met Bureau Euregionale Samenwerking (BES) zal hiervoor ook worden benut.

Inspanning 20 – Huis van het recht

✓ Huis van het recht

Het vergroten van maatschappelijk effectieve rechtspraak is al een aantal jaren een belangrijk speerpunt van de Rechtspraak. Maatschappelijk effectieve rechtspraak houdt in dat de rechter zich niet uitsluitend laat leiden door juridische overwegingen, maar als

22 Er wordt samengewerkt met de afdeling Afpakken, de overige Arrondissementsparketten en het Functioneel Parket dat gespecialiseerd is in het ontnemen van crimineel vermogen.

23 Het IRC is een regionaal samenwerkingsverband tussen het Openbaar Ministerie en de politie. Samen vormen zij het nationaal netwerk voor internationale rechtshulp.

24 Zuid 3 betreft een nauwe samenwerking tussen OM Limburg, OM Zeeland - West-Brabant en OM Oost-Brabant.

het kan én gepast is meer nadruk legt op het bijdragen aan oplossingen voor verdachten/ rechtzoekenden. Toegang tot de rechter en het leveren van maatwerk zijn daarbij sleutelbegrippen. Tegen die achtergrond is begin 2018 het idee voor wijkrechtspraak ontstaan, dat begin 2019 in Heerlen heeft geleid tot de start van de pilot Huis van het recht gebaseerd op een samenwerking tussen de gemeente Heerlen, Het Juridisch Loket en rechtbank Limburg. Deze pilot is afgerond in juli 2022 en inmiddels geëvalueerd. De uitkomst na het evaluatierapport is dat het Huis van het Recht doorgaat in Heerlen en mogelijk uitgebreid wordt naar andere plaatsen in Limburg.

Door die nauwe samenwerking binnen het Huis van het recht tussen allerlei partners op sociaal en juridisch vlak worden mensen sneller en effectiever geholpen en de emotionele, sociale en financiële schade voor hen en hun omgeving wordt beperkt. Ook voorkomt de betrokkenheid van verschillende instanties in veel gevallen escalatie en een gang naar de rechter. Dat scheelt hoge juridische kosten.
Het Huis van het recht kan ook een rol spelen in de probleemoplossing van inwoners van andere gemeenten in Limburg, bijvoorbeeld Maastricht. Dan kun je denken aan het aanbieden van een spreekuur in de buurt of het oprichten van een meldpunt waar mensen terecht kunnen voor advies/hulp. Het Huis van het recht heeft zich de afgelopen jaren getoond als een goede verbinder van het sociale met het juridische domein. In die rol kan het Huis van het recht ook specifiek voor de jongeren in Maastricht aan de slag. Het vraagt wel om verdere uitbreiding die op gespannen voet staat met de hoeveelheid plaatsen waar Preventie met Gezag nu speelt en de krappe bezetting bij de betrokken organisaties. Wat er wel mogelijk is wordt de komende tijd nader onderzocht.

Inspanning 21 – Sluitende inzet op ex-gedetineerden

- ✓ Het Zorg en Veiligheidshuis Maastricht Heuvelland voert conform het Bestuurlijk Akkoord “Kansen bieden voor re-integratie” regie op Nazorg voor ex-gedetineerden (het op orde brengen van de basisvoorwaarden voor een stabiele(re) basis na detentie). In aanvulling hierop willen we intensiveren op de inzet op jongvolwassenen die met justitie in aanraking zijn gekomen door het plegen van zware criminaliteit en die na detentie terugkeren in de maatschappij. Deze doelgroep kampt veelal met multiproblematiek en zijn vaak al onder de aandacht van verschillende hulpverleners. Het gaat hier om een coachgerichte aanpak in de begeleiding van deze doelgroep. Vanuit het programma versterken we de bestaande inzet van de reclasseringsorganisaties door middel van de functie van een Re-integratieofficier (RIO). Deze functie is met name van belang voor de sluitende aanpak van zeer complexe individuen die een intensieve begeleiding nodig hebben. Deze functionaris begeleidt en ondersteunt de jongere bij een perspectiefvolle re-integratie en regisseert de hulp en ondersteuning die daarnaast noodzakelijk is.

Inspanning 22 - Versterking interventies/activiteiten Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

In aansluiting op voorgenoemde inspanningen is ook de RvdK voornemens meer zichtbaar te zijn in de wijk en nadrukkelijker de verbinding te leggen met de lokale partners. Hierbij kan gedacht worden aan het vergroten van deelname aan overlegtafels, nauwere betrokkenheid bij wijkrechtspraak en een betere meer (structurele) (fysieke) aanwezigheid en beschikbaarheid in de wijk voor het delen van kennis en expertise. RvdK volgt hierin de landelijke beleidslijn en de daarbij horende financiering.

Daarnaast wil de RvdK ook inzetten op het versterken van de taak- en leerstraffen. Concreet zou dit betekenen dat de taak- en leerstraffen zoveel mogelijk in de eigen buurt worden uitgevoerd waarmee ook iets (positiefs) wordt bijgedragen aan de eigen wijk/omgeving. Versterking van de coördinatie taak- en leerstraffen betekent dat de coördinator die verbonden is aan de jongeren én de wijk daar structureel aanwezig is en daarmee zichtbaar en aanspreekbaar is voor iedereen. Werkprojecten kunnen aangesloten worden op de behoeften die leven in de wijk. Ook op dit gebied volgt RvdK de landelijke beleidslijn en financiering.

De RvdK is daarbij voornemens om o.a. in Maastricht te starten met een pilot modulaire werkstraf. In een modulaire werkstraf wordt op maat een combinatie gemaakt tussen een vorm van werkstraf en één of meerdere onderdelen waarbij wordt gewerkt en/of geleerd aan de onderliggende risicofactoren. Bij dit laatste kan bijvoorbeeld worden gedacht aan herstelgericht werken en/of motiverende gesprekvoering. Daarnaast is het mogelijk om jongeren te plaatsen op een taakstrafproject met begeleiding door gespecialiseerde werkbegeleiders met ervaring in het werken met jongeren met multi-problematiek, LVB, vormen van ADHD, e.d. Plaatsing op een dergelijk passender project levert vaak een hogere kans van slagen. Ook op dit gebied volgt RvdK de landelijke beleidslijn en financiering. Wij volgen de ontwikkelingen rondom de (mogelijke) pilot en wanneer mogelijk zoeken we de verbinding.

3.2.3 Financiën interventies pijler 3

Inspanning	Investering	*2024	*2025[25]	*2026[26]
Inspanning 16 - Versterken van de bestaande structuur	• Verbindingsofficier gezag 1 fte OIK 11 met werkbudget (10K)	115.000	120.750	63.994
Inspanning 17 - Een sluitende structuur voor de aanpak van criminele jongeren	• Procesregisseur Jeugd Zorg- en Veiligheidshuis Maastricht Heuvelland 1 fte OIK 10 Procesondersteuning 0,5 fte OIK 7	120.000	126.000	66.150
Inspanning 18 – Versterken van interventie aanbod ten behoeve van maatwerkaanpak gericht op begrenzen, zorg en kansen bieden ter voorkoming van recidive	• Reservering middelen inzet kansrijke aanpakken ten behoeve van maatwerk	350.000	367.500	192.937
Inspanning 19 - Justitiële	• Politie • OM • Creëren van voldoende operationele en beleidsmatige slagkracht (voor pijler 2 en 3)	125.000 400.000	188.000 420.000	94.000 220.500
Inspanning 21 – Sluitende inzet op ex-gedetineerden	• RIO	0	55.000	27.500
	TOTAAL	**1.110.000**	**1.278.000**	**665.000**
	Waarvan extra budget GI	300.000	300.000	150.000
	Waarvan extra budget ZVH	120.000	120.000	60.000
	Waarvan extra budget Politie	125.000	188.000	94.000
	Waarvan extra budget OM	400.000	400.000	400.000

25 Jaarlijkse verhoging van 5% ivm indexering
26 Periode t/m juni 2026 + Jaarlijkse verhoging van 5% ivm indexering

4. MONITORING EN EVALUATIE

De aanpak Preventie met Gezag Maastricht is ingericht als wendbare en lerende aanpak. Dat betekent dat we de aanpak doorlopend verbeteren op basis van nieuwe inzichten en ervaringen. In hoofdstuk 3 hebben we daarvoor investeringen toegelicht in een goed informatiebeeld en een lerende aanpak. Want alleen zo komen we samen met onze partners stapsgewijs tot een steeds effectievere invulling van onze aanpak.

Om tot een wendbare en lerende aanpak in Maastricht te komen, is doorlopende monitoring, evaluatie, reflectie en bijsturing op het programma als geheel, de voortgang ervan en de specifieke afzonderlijke ingezette interventies een essentieel onderdeel.

Per afzonderlijke actieplan wordt een monitoringssystematiek uitgewerkt waarvoor we indicatoren ontwikkelen en operationaliseren. In de selectie van deze indicatoren zal waar mogelijk aansluiting gezocht worden bij bestaande data van de gemeente en van partners. Ook zal worden aangesloten bij de al opgedane kennis door andere PmG-gemeenten en de al lopende monitoringsprocessen op interventies. Ook sluit dit aan op de inspanningen onder pijler 1 ‘informatie en systemen als collectief geheugen’ en de ‘lerende aanpak’

Informatie gestuurd werken omvat in dit verband zowel 1) het versterken van de informatiepositie in de uitvoering; als ook 2) monitoring van resultaten en effecten van lopende processen of interventies. Monitoren, evalueren, reflecteren en bijsturen van resultaten en effecten van het programma is daarmee geen losstaand doel, maar wordt geïntegreerd in een methode/werkwijze die tegelijkertijd inzet op de ontwikkeling van het lerend vermogen van de betrokken partners. Hierbij wijzen we onder meer op het gezamenlijk met partners duiden van trends en ontwikkelingen in pijler 1, inspanning 3.

Monitoring en evaluatie, als onmisbaar thema van dit programma, is dus een verder te ontwikkelen onderdeel.
We gaan op vaste en cyclische momenten toetsen hoe we ervoor staan en nemen zo nodig maatregelen om weer op koers te komen. We kijken regelmatig terug: wat is er gebeurd en waar staan we nu? Waar leren we van en welke successen zijn er te vieren? Ook kijken we vooruit: wat gaat er nog komen, wat staat ons te doen en hoe anticiperen we op nieuwe ontwikkelingen? Deze insteek gaan we verder aanscherpen in het eerste half jaar van het programma.

5. COMMUNICATIE

Communicatie is een belangrijk onderdeel van het programma. Doormiddel van communicatie zorgen we voor informatieoverdracht, verbinding en betrokkenheid. We maken hierbij onderscheid tussen interne en externe communicatie.

5.1 Interne communicatie

Door goede interne communicatie realiseren we verbinding tussen én betrokkenheid van netwerkpartners en collega's binnen de gemeente. Het programmateam (pijler 1, inspanning 1 en 2) is hiertoe spin in het web en communiceert actief richting partners, bestuur en subsidieverstrekker over het proces, de voortgang en de resultaten. Zo blijven netwerkpartners en collega's binnen de gemeente op de hoogte van de voortgang van het programma, voelen zich betrokken en zoeken waar nodig de samenwerking op met het programmateam. Ook zorgt het programmateam ervoor dat de communicatielijnen tussen de betrokken partners korter worden en dat er goede interne afstemming met andere processen is; elkaar niet voor de voeten lopen, maar juist elkaar gebruiken om te versterken.

Dit doen we doormiddel van periodieke updates over de voortgang van het programma in een herkenbare stijl en toon. We presenteren het programmateam zo dat dit voor elke collega en netwerkpartner duidelijk, herkenbaar en vindbaar is, via intranet en kanalen (bijvoorbeeld een e-mailnieuwsbrief) richting netwerkpartners. Ook de fysieke ontmoetingslocatie speelt hierin een belangrijke rol.

5.2 Externe communicatie

Goede eenduidig en zorgvuldige communicatie richting externen omtrent de aanpak van jeugdcriminaliteit in Maastricht is belangrijk voor het tastbaar maken van de problematiek en de aanpak, het creëren van awareness en is een belangrijk element als het gaat over vertrouwen in de overheid. Het programmateam is verantwoordelijk voor de communicatie en participatie met de doelgroep (kinderen, jongeren en jongvolwassenen), hun sociale omgeving (denk aan ouders of opvoeders) en de stad in volle breedte. Inwoners zijn op de hoogte van de aanpak en de verschillende (succes)verhalen binnen het programma. Ouders zijn bekend met het programma en worden erbij betrokken. Zij weten het programmateam en andere betrokken professionals te vinden als dat nodig is. Kinderen, jongeren en jongvolwassenen zijn bekend met de interventies vanuit het programma. Hierdoor zijn zij op de hoogte van wat er in hun dagelijkse praktijk in Maastricht wordt gedaan in het kader van preventie met gezag.

Dit doen wij door het ontwikkelen en delen van een gezamenlijke kernboodschap waarin we zorgvuldig de context rondom en aanpak van jeugdcriminaliteit framen. Er worden interviews

en artikelen geplaatst op gemeentelijke kanalen en lokale nieuwsmedia waar betrokkenen hun verhaal vertellen en voorbeelden van de aanpak uitlichten. Ouders worden daarnaast via reguliere communicatiekanalen van de gemeente, als ook ouderportalen van scholen, periodiek geïnformeerd. We gaan onderzoeken hoe we de doelgroep (kinderen, jongeren en jongvolwassenen) het beste kunnen bereiken. Welke kanalen gebruiken deze groepen en op welke kanalen staan ze open voor deze informatie? We maken op basis van dit onderzoek een communicatiestrategie.

6. PROGRAMMASTRUCTUUR

6.1 Inrichting

Voor het uitvoeren van dit plan van aanpak is gekozen voor een programmastructuur om vanuit de netwerksamenwerking zo concreet mogelijk de acties te kunnen uitvoeren en daar goed op te kunnen sturen. Het programma valt onder Veiligheid & Leefbaarheid van de gemeente Maastricht. Deze afdeling beschikt over de middelen en heeft de regie (de manager Veiligheid & Leefbaarheid als ambtelijk opdrachtgever en de burgemeester als portefeuillehouder en bestuurlijk opdrachtgever). Onderstaande structuur is een vertrekpunt en dient vanuit hier verder opgebouwd te worden. Daarbij richten we een programmastructuur in die aansluit bij de nog te ontwikkelen programmastructuren van IZA/GALA en Veerkrachtige wijken. Hieruit ontstaat verbinding en een eenduidige opdracht en sturing. De beoogde structuur bestaat uit:

Stuurgroep

Opdrachtgever voor de aanpak is de stuurgroep bestaande uit de lokale driehoek en de directeuren en/of managers die bij de deelnemende netwerkpartners eindverantwoordelijkheid dragen. Welke netwerkpartners zitting nemen in de stuurgroep wordt bepaald in overleg en aan de hand van de inzet vanuit het programma. De programmamanager fungeert als secretaris van het overleg.

De stuurgroep komt ieder kwartaal bij elkaar. Afhankelijk van de ervaringen en wensen kan de intensiteit van dit overleg worden aangepast. In de stuurgroep wordt het programma op hoofdlijnen vastgesteld en wordt wanneer nodig de koers bijgesteld. Ook komen hier organisatorische en operationele knelpunten aan de orde. De stuurgroep geeft opdracht aan de regiegroep maar legt tevens het mandaat van de aanpak bij de regiegroep neer. Dit zorgt ervoor dat de aanpak in de praktijk uitvoerbaar is.

Regiegroep

De regiegroep bestaat uit leidinggevenden en/of beleidsmedewerkers van de deelnemende netwerkpartners (de diverse gemeentelijke disciplines, het Openbaar Ministerie, Politie Maastricht, Trajekt, Reclassering, het Zorg en Veiligheidshuis, Bureau Jeugdzorg en Halt, RvdK, Jeugdreclassering, RIEC etc.). Deze groep wordt voorgezeten door de programmamanager. De regiegroep worden afspraken gemaakt om tot goed uitvoerbare acties te komen en de inhoudelijke continuïteit te garanderen. Ook is de doelstelling van kennisoverdracht, zicht op de doelgroep en zicht op elkaar van belang. Samen doen is het uitgangspunt van het overleg. Centraal staat bij de doelstelling van het programma de vraag wat iedere organisatie nodig heeft om zijn taak goed te kunnen uitvoeren en hoe andere organisaties hierbij kunnen helpen.

De regiegroep bestaat dus uit de inhoudelijk verantwoordelijken van alle betrokken netwerkpartners. Het is hierbij onmisbaar of belangrijk dat zij vanuit de eigen organisatie

mandaat hebben om afspraken te maken over te ondernemen acties en sturing hebben op de inzet van de professionals van hun organisatie. Óók als er sprake is van een andere manier van werken dan gebruikelijk is bij de ‘moederorganisatie’.

Door verantwoordelijkheden op dit (regie) niveau neer te leggen zijn acties uitvoerbaar en worden doelstellingen behaald. De leden van de regiegroep schakelen tussen enerzijds het operationeel niveau en anderzijds het strategisch niveau. Zij werken niet op operationeel niveau en hebben hierdoor voldoende afstand tot de problematiek om constructief te kunnen denken, en combineren dit met voldoende inhoudelijke kennis om aan te voelen wat nodig is. De regiegroep leden zetten de afgesproken acties uit binnen de eigen organisaties, zodat de uitvoerende professionals ermee aan de slag gaan. Voor de programmamanager is de deelnemer van de regiegroep het eerste aanspreekpunt voor de netwerkpartner. De regiegroep leden dragen er in hun eigen organisatie zorg voor dat alle noodzakelijke professionals volledig op de hoogte zijn van dit project en zich hieraan committeren.

Drie Programma Interventie Teams (PIT)

Per programmapijler is de uitvoering, de operationeel tactische verantwoordelijkheid, belegd bij een Programma Interventie Team (PIT). Tijdens het PIT overleg wordt de voorbereiding, uitvoering en voortgang van acties, interventies en projecten besproken en afgestemd.
De bezetting verschilt per pijler, maar bestaat steeds uit uitvoerders van alle betrokken netwerkpartners. Denk dus aan (wijk)agenten, (jeugd) BOA’s, procesmanagers Veiligheidshuis, medewerkers Trajekt, Jeugdreclassering, Onderwijs, Zorg- en/of gezagspartners. Steeds naar gelang wat nodig is op basis van de inhoud en de doelstelling vanuit de pijler.
Uitgangspunt is dat uitvoering ingericht wordt om de (sub) doelstellingen te behalen en dat tijdig nieuwe ontwikkelingen aan de orde komen. Per PIT is een verbindingsofficier verantwoordelijk voor regie en waarborgen van de uitvoering. Deze heeft mandaat en de positie om de noodzakelijk bevonden interventies daadwerkelijk te laten uitvoeren door de betrokken medewerkers van de betrokken organisaties.

Met deze werkwijze worden de grenzen van de organisaties opgezocht, echter, de rechten en de belangen van de betrokken partijen worden bewaakt. Tijdig en goed overleg tussen verantwoordelijke en betrokken ketenpartners, is noodzakelijk. Hierbij wordt rekening gehouden met de organisatievisies en de daarbij behorende belangen. Indien er knelpunten zijn op operationeel niveau worden die via de programmamanager opgeschaald naar de regiegroep.

Bemensing

De programmamanager: zoals in hoofdstuk 4 al benoemd: iemand moet de kikkers in de kruiwagen houden. Zijn we nog op koers, moeten we bijsturen of zelfs de koers verleggen? Het is aan de programmamanager om op alle niveaus (bestuurlijk, management, beleid en uitvoering) intern en extern de aandacht voor de aanpak vast te houden en te enthousiasmeren. De programmamanager stuurt aan en is verantwoordelijk voor het doen slagen van het gehele programma. Deze is tevens verantwoordelijk voor het borgen van de integrale samenwerking,

het borgen van succesvolle aanpakken/interventies en het leggen van de verbindingen zowel binnen als buiten het project met andere lopende projecten/beleidsthema's. Dit vraagt om een verbindend boegbeeld, die met een natuurlijk informeel gezag in het netwerk iets los kan maken (agenderen en aanjagen), iemand die vertrouwd wordt en weet hoe de verschillende systeemwerelden werken en toegang heeft tot de beslissers daarbinnen. De programmamanager valt onder de aansturing van de manager Veiligheid & Leefbaarheid.

De verbindingsofficier: deze zijn inhoudelijk expert op het inhoudelijk vlak per pijler en verantwoordelijk voor het behalen van de programmadoelstellingen per pijler. De projectleider voegt de inhoud toe aan de strategische plannen en managet verwachtingen bij programmamanagement en netwerkpartners. Per pijler is de verbindingsofficier dus ook de alliantiemanager. Een belangrijke rol in het samenbrengen van alle netwerkpartners en het integraal en gezamenlijk werken aan de doelen. De verbindingsofficier rapporteert aan de programmamanager. Knelpunten en verbeteringsmogelijkheden worden samen met het PIT onderzocht en uitgewerkt zodat regie- en stuurgroep goed in positie komen.

De professionals: medewerkers die op operationeel niveau gekoppeld worden aan deze aanpak zijn ervaren en bedreven in het functioneren en communiceren binnen een groot en complex netwerk. Het vraagt van de medewerker een extra alertheid om transparant te werk te gaan. Het is van belang dat de medewerker zich realiseert dat hij of zij naast het ten dienste staan van de eigen organisatie, vooral ten dienste staat van het netwerk Preventie met Gezag. Daarbij gaat het vooral om het gegeven dat preventie en repressie, zorg en gezag continu door elkaar lopen en onafscheidelijk samen onmisbaar zijn voor een goed eindresultaat.

Zie bijlage 9 voor een weergave van de governance structuur Preventie met Gezag Maastricht.

6.2 Leidende principes

Uit ervaring blijkt dat ruimte voor mensen in de uitvoering cruciaal is. Een aanpak is vaak pas succesvol als professionals hun werk effectief en onorthodox kunnen uitvoeren. Daardoor ontstaat er ruimte voor ‘actielogica’.

6.2.1 Kwaliteit van uitvoering is leidend

De kwaliteit van de uitvoering is belangrijker dan de beleidsnota. De kwaliteit van de aanpak bepaalt tevens de inzet van het beleid. Uitvoerders moeten de ruimte en aandacht krijgen. Als men originele oplossingen voor problemen wil bedenken en omzetten in acties zijn het uitvoerende en organiserende vermogen sleutelbegrippen in het lokale beleid. Dit zorgt voor frontlijnsturing in plaats van alleen beleidssturing.
Om dit te garanderen is het van cruciaal belang dat in de regiegroep de juiste personen deelnemen met mandaat vanuit de organisatie om te opereren en hiervoor verantwoordelijkheid durven en kunnen nemen.

De programmastructuur borgt daarmee dat uitvoerende mensen, de ‘frontlijners’ hun werk kunnen doen vanuit de ruimte van actielogica. De kracht van dit programma zit in actieve en daadkrachtige uitvoerders die samen problemen oplossen met: grote betrokkenheid; competenties en drive; ruimte (men mag het doen, maar ook als het niet mag doet men het vaak toch); naar elkaar toegroeien; gedreven door probleem en oplossing, niet door procedures.

Kwaliteit van uitvoering leidend laten zijn betekent echter ook dat je een betrouwbare partner bent. Dat je onderdeel uitmaakt van de gezamenlijke aanpak en focus en hierop aanspreekbaar bent. Dit vereist een goede mix van competenties en achtergronden. Zowel vanuit het programma als vanuit de lijnorganisaties moet voldoende ruimte gegeven worden om onderdeel uit te kunnen maken van een netwerksamenwerking. Tenslotte is een goede borging en opvolging van de afspraken noodzakelijk (vertaling naar richtlijnen, protocollen en beleid).

6.2.2 Preventie en Repressie

Ten tweede is het van belang dat repressie en preventie in elkaars verlengde worden geplaatst. Er bestaat een wisselwerking tussen deze twee. Repressief optreden zonder preventieve maatregelen wordt erkend ineffectief. Maar in toenemende mate wordt ook het omgekeerde geaccepteerd: preventief handelen is niet succesvol als er geen mogelijkheid tot repressieve interventie bestaat. Kerndoelstelling is jongeren aan te zetten aan te zetten tot ‘goed’ gedrag. Maar als dit station gepasseerd is moet er ruimte en middelen zijn om standvastig en daadkrachtig in te grijpen.

6.2.3 Commitment bestuur

Ten derde is het van belang dat bestuurders zich langdurig committeren aan dit programma. Hiermee geven zij krachtige steun en legitimatie aan ontwikkelingen. Ze geven daarmee richting aan, ze personifiëren de visie en de focus die aan het beleid en de inspanningen ten grondslag ligt. In deze ‘activistische’ manier is een belangrijke rol weggelegd voor de verbindingspersonen

tussen bestuur en uitvoering: de programmamanager, de regiegroep en de projectleiders. Deze rollen moeten hiertoe over het juiste mandaat beschikken.

6.2.4 Duidelijke regierol

De regierol ligt bij de gemeente Maastricht. Dit is een belangrijk taak, die veel verbindingswerk inhoudt. De maatschappelijke urgentie van het probleem maakt duidelijk dat vrijblijvendheid niet in de keten, in de organisaties en in de aanpak mag sluipen. Hiervoor moeten de 'neuzen' van de organisaties dezelfde kant opstaan en tegelijkertijd moet op een betrekkelijk open en pragmatische manier aan de doelen gewerkt worden. Dit vraagt om een domein/ organisatie overstijgend programmateam, dat 'over de schutting' en met lef kan denken, werken en de regie nemen.

7 FINANCIERING

Begroting structurele aanvraag Preventie met Gezag Maastricht		2024	2025	2026
Pijler 1	Randvoorwaarden	549.000	573.000	271.000
Pijler 2	Preventie: Waarvan extra budget Handhaven	556.000 135.000	581.000 135.000	313.000 68.000
Pijler 3	Gezag: Waarvan extra budget GI Waarvan extra budget ZVH Waarvan extra budget Politie Waarvan extra budget OM	1.110.000 300.000 120.000 125.000 400.000	1.278.000 300.000 120.000 188.000 400.000	665.000 150.000 60.000 94.000 200.000
Aanvraag	TOTALEN PER JAAR *Begroting gemeente Maastricht,* *waarvan handhaven, GI's en ZVH*	**2.215.000** 1.690.000 555.000	**2.432.000** 1.844.000 555.000	**1.249.000** 955.000 278.000
	TOTAAL (inclusief budget OM en Politie)	**5.896.000**		
	Gemeente Maastricht *waarvan handhaven, GI's en ZVH*	**4.489.000** 1.388.000		

Ingediende begroting op basis van plan van aanpak. De bedragen voor Politie en OM zijn op verzoek van het ministerie meegenomen in het totaalbeeld. Deze kosten worden echter rechtsreeks aan beide organisaties verstrekt. Bedragen in euro's, afgerond op 1000.

De gemeente Maastricht maakt met dit plan van aanpak aanspraak op in totaal € 3.101.000,-. Voor de komende 2,5 jaar voor het programma. Dit bedrag wordt per jaar nog vermeerderd met €135K voor Handhaving, €120K voor het Zorg en Veiligheidshuis en €300K voor inzet van de Gecertificeerde Instellingen. De begroting van het programma voor Maastricht ziet dus op ongeveer 1,75 miljoen euro per jaar. Aanvullend daarop zijn middelen beschikbaar voor de versterking van de lokale inzet van justitiële partners (het OM, de politie, de rechtspraak, de (jeugd)reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming).

De financieringsbehoefte zoals bij het Rijk onder de aandacht gebracht bedraagt daarmee in totaal € 4.489.000,-. Dit is een hoger bedrag dan het richtbedrag van het ministerie; echter de kwalitatieve insteek om eerst de randvoorwaarden op orde te brengen maken een stevige investering noodzakelijk, en we onderbouwen deze behoefte ook concreet in de pijlers van onze aanpak. Hoewel de plannen zijn geschreven met een perspectief van 10 jaar, heeft de financiering een looptijd van 2,5 jaar. Om daadwerkelijk een nieuwe generatie kansrijk in onze wijken goed te laten opgroeien is deze 'pioniersfase' cruciaal. Vooral om vertrouwen te bouwen met ketenpartners en jongeren, maar ook om de nut en noodzaak van het voorzetten van deze aanpak na 2026 aan te tonen.

De begroting is reeds gedetailleerd en meer dan richtinggevend. Exacte invulling van bovenstaande bedragen zal echter nog volgen uit het voortschrijdend inzicht dat volgt uit de inzet op de randvoorwaarden en de nadere vertaling daarvan naar de inhoudelijke pijlers. In de jaarlijkse actieplannen zullen we onze inzet en daarmee onze begroting dan ook aanpassen wanneer daar op basis van de voortgang, de ervaringen of nieuwe inzichten in effectieve methoden aanleiding toe is. Wijzigingen in de begroting zullen in de actieplannen worden onderbouwd.

Het programma zal onder de afdeling Veiligheid en Leefbaarheid van de gemeente Maastricht vallen. Deze afdeling beschikt over de middelen en heeft de regie (de manager Veiligheid en Leefbaarheid als ambtelijk opdrachtgever en de burgemeester als portefeuillehouder en bestuurlijk opdrachtgever).) Binnen deze structuur zullen ook de taken van (financiële) administratie en verantwoording belegd worden.

Voor aanloopkosten in 2023 is een apart budget door het ministerie ter beschikking gesteld. Aanspraak op deze gelden maakt deel uit van de aanvraag, vanuit een aparte begroting **(bijlage 10)**.

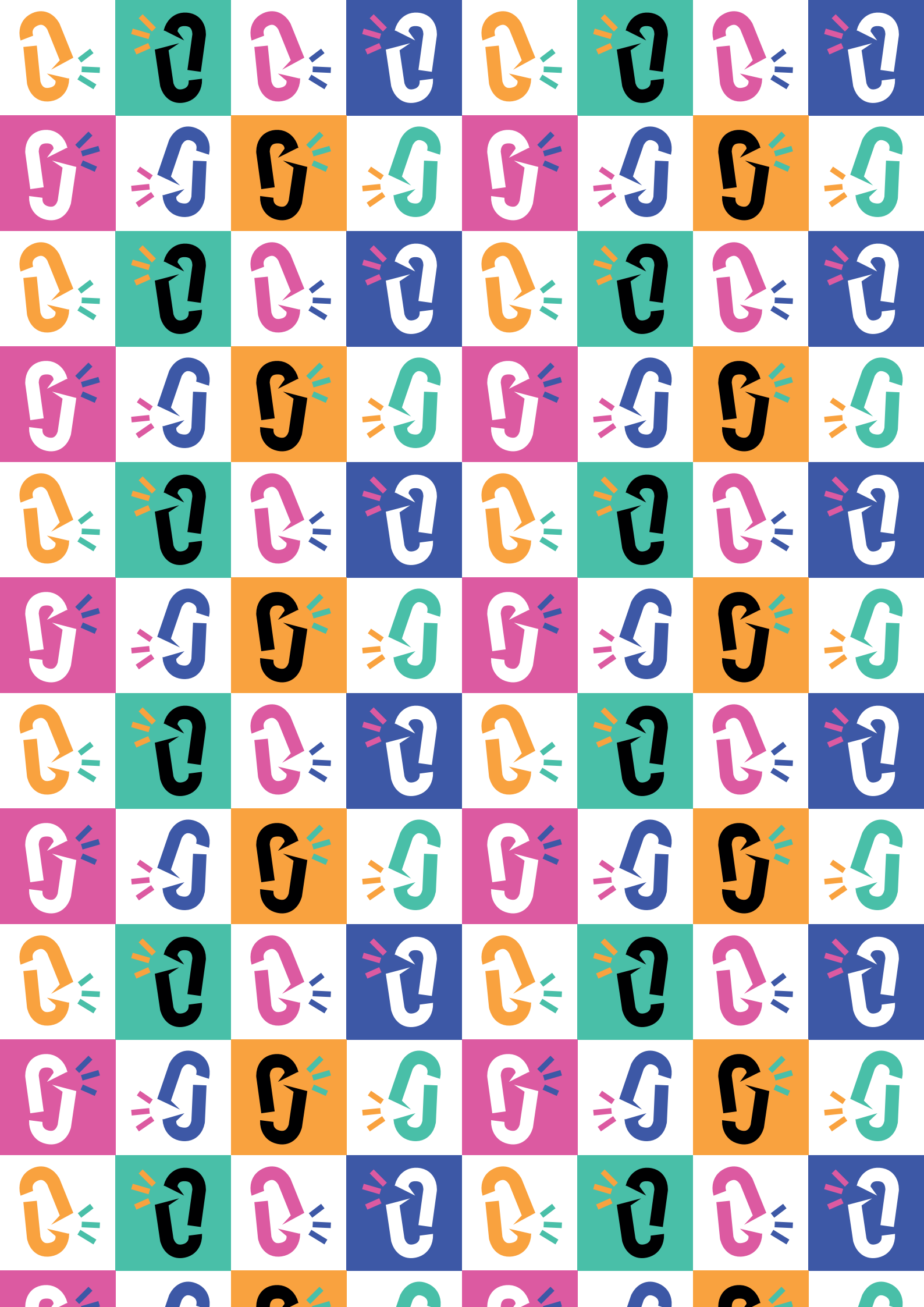

BIJLAGE 1

BETROKKEN ORGANISATIES

- Samenwerkingsverband passend VO
- St. Maartenscollege
- Stichting LVO
- Terra Nigra
- Vista College
- VMBO Maastricht
- VSV
- Bernard Lievegoed
- CSN Onderwijs
- Porta Mosana
- Mosalira
- NIDOS
- Servatius
- Woonpunt
- Maasvallei
- Sociaal Domein beleid
- Team Jeugd gemeente Maastricht
- SZMH
- Zorg- en Veiligheidshuis Zuid Limburg
- AtEase
- B&O - gemeente Maastricht
- Handhaving - Gemeente
- Ministerie J&V
- RIEC
- Mondriaan GGZ
- GGDZL
- Stichting Trajekt
- Via jeugd
- Xonar
- Icarus/Keerpunt
- ISK
- IVOO
- Jeugd GGZ - Youz
- Blockbox
- Honée Plus
- Universiteit Maastricht
- William Schrikkergroep
- Bureau Jeugdzorg
- Reclassering Leger des Heils
- Reclassering Mondriaan
- Reclassering Nederland
- Bureau HALT
- Raad v.d. Kinderbescherming
- Rechtbank (Huis van het Recht)
- OM
- Politie

BIJLAGE 2

PREVENTIE MET GEZAG
RAPPORT VAN DE STARTBIJEENKOMST:

KANSEN BIEDEN, GRENZEN STELLEN

Brede preventie aanpak voor (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit.

21 juni 2021

21 juni 2021

COLOFON

Yongbloed
Emmanuel Merkus
maan@yongbloed.nl

Bekijk de samenvatting hieronder

Of klik op de link

SAMENVATTING

62 Mensen

3 Rondes

479 Geeltjes

43 Vingerafdrukken

15 Kaartjes met feedback

38 Aanmeldingen voor vervolg

“Goed georganiseerd, lekker strakke tijdsplanning.

We hoeven het wiel niet opnieuw uit te vinden. Belangrijk is dat we iedereen meenemen en de verschillende doelgroepen (jongeren) vanaf het begin betrekken.

Hou mij op de hoogte!”

- DEELNEMER

DE OPZET VAN DE DAG

Tijdens de startbijeenkomst zijn we als collectief gaan nadenken over de vraag:

Hoe gaan we **samen** jeugdcriminaliteit in **Maastricht** terugdringen en voorkomen?

Specifiek bij de doelgroep 8-27 jaar m.n. in kwetsbare wijken

Dit hebben we gedaan aan de hand van de vragen hiernaast en de doelstelling om een gedeeld beeld te vormen, richting te bepalen, visie te formuleren en om commitment op te halen.

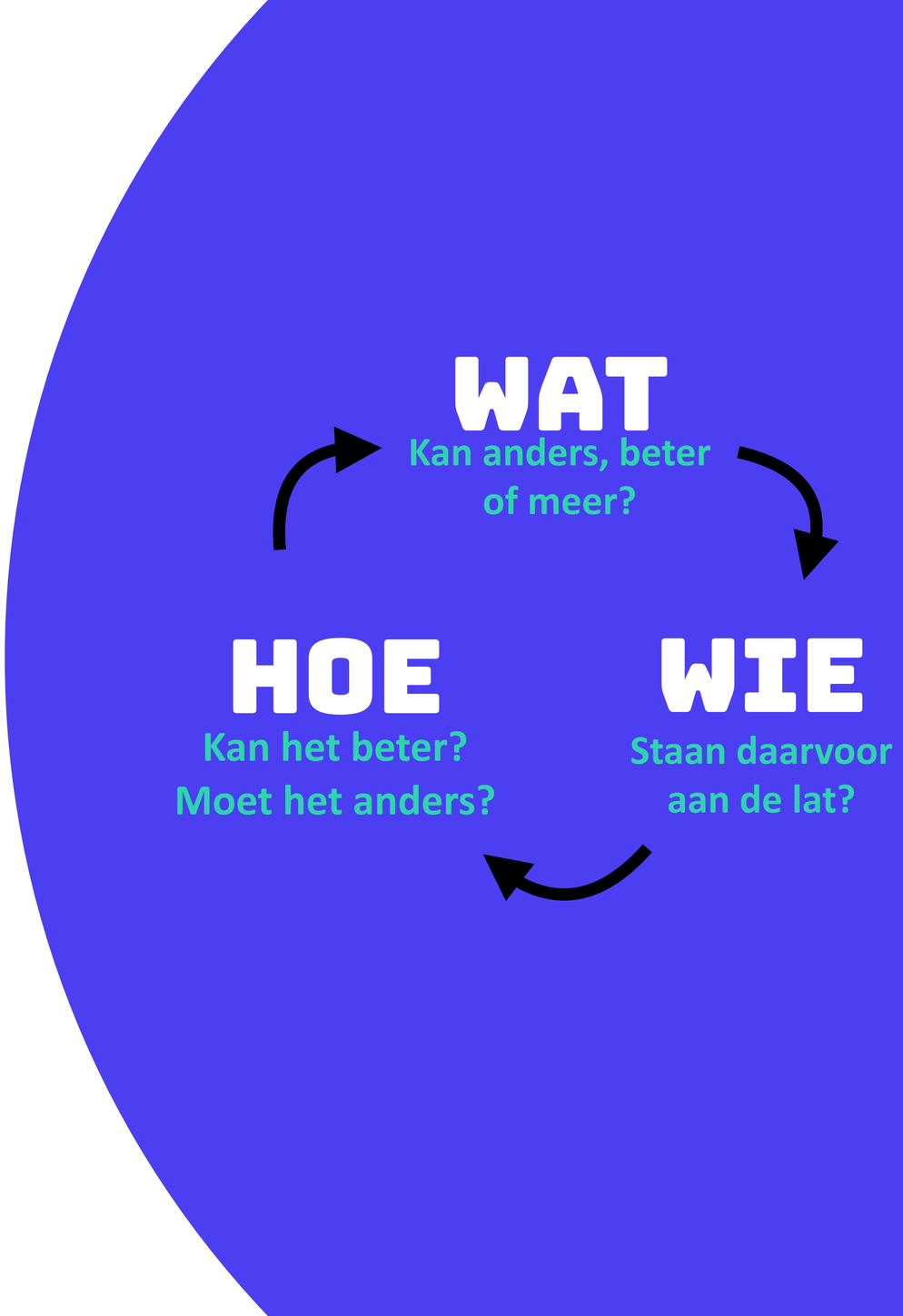

Dit hebben we uitgevoerd door middel van een strak gepland programma met hoog tempo en veel interactie:

BIJLAGE 2

AGENDA

09:15 Welkomstwoord door Burgemeester en team PMG

09:50 Probleem- en doelgroepanalyse

10:10 Verdeling groepen en werkwijze

10:20 Ronde 1: Denken

10:55 Wissel/Break

11:10 Ronde 2: Begrip en interactie

11:45 Wissel

11:50 Ronde 3: Doen

12:25 Ronde 4: Commitment

12:35 Wissel/Break

12:45 Afronding

12:50 Wat zijn de volgende stappen?

13:00 Lunch

13:30 Einde

ALLE DEELNEMERS

VERDEELD IN 6 GROEPEN

MET IN IEDERE GROEP TWEE SUBGROEPJES

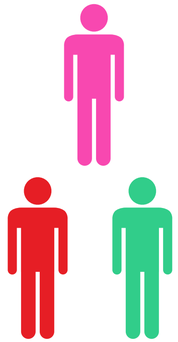

INHOUD & STRUCTUUR

Waarbij we afwisselend gebruik hebben gemaakt van verschillende vormen en methodes:

Plenair gedeelte (aftrap en afsluiting)

- voor context, sprekers, opwarming en afspraken

Groepswerk (3 rondes)

- 6 groepen met ieder 2 subgroepen
  - Subgroep A. Inhoud
  - Subgroep B. Structuur

Dataverzameling

- Iedere ronde was een goed gesprek met een gespreksleider en genoeg ‘geeltjes’
- Mentimeter (Feiten met Fien)
- Feedbackbox

RESULTATEN

De resultaten in dit rapport zijn gesorteerd uit alle data die is opgehaald tijdens de startbijeenkomst.

Via de links op de volgende pagina's kom je bij de onbewerkte data (per persoon).

RONDE 1

WERKWIJZE
CLUSTERS & CONCLUSIES
TAKE AWAYS

RONDE 1 | WERKWIJZE

WERKVORM: THE PROBLEM TREE

De eerste ronde staat in het teken van ‘denken’ en meer specifiek denken over ‘jeugdcriminaliteit voorkomen en verminderen dmv een domein-overstijgende en gebiedsgerichte aanpak’.

Aan de hand van werkvorm ‘Problem Tree’ zijn de zes verschillende groepen (met de subgroepjes inhoud en structuur) de challenge gaan verkennen. Hierbij werd gekeken naar oorzaken van de challenge en de effecten op de omgeving.

Doel van deze ronde was om een goed beeld te krijgen van alle problemen en verschijningen die spelen rondom de challenge (gekeken vanuit de inhoud en structuur).

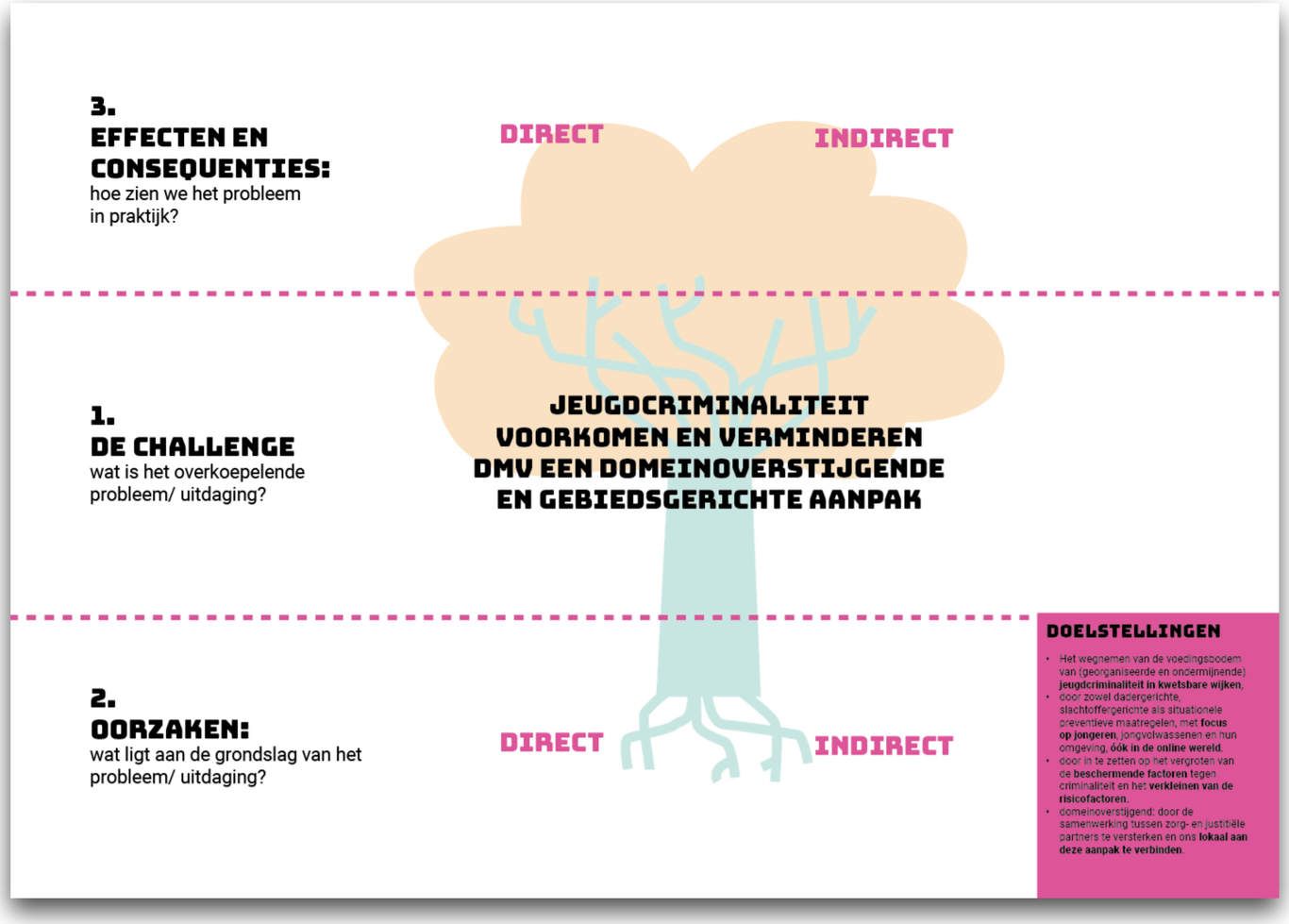

RONDE 1 | CLUSTERS & CONCLUSIES

CLUSTERS

Tijdens de eerste ronde is nagedacht over ‘jeugdcriminaliteit voorkomen en verminderen dmv een domeinoverstijgende en gebiedsgerichte aanpak’.

De deelnemers hebben hier met ruim 200 geeltjes antwoord op gegeven en dat heeft geleid tot onderstaande clusters en conclusies (hiernaast):

- Stijgende armoede & toename vermogensdelicten
- Veranderende moraal & gebrek aan (respect voor) gezag
- School als vindplaats & ronselplaats voor jongeren
- Maatschappelijke ongevoeligheid & angst voor de ander
- Verharding & (onvoldoende) voorzieningen
- Verbinding in én tussen organisaties

Benieuwd naar alle (individuele) input? Klik op onderstaande link:

CONCLUSIES

structuur: tussen en in organisaties missen de verbindingen om jongeren te helpen

omgeving: er is geen goed beeld van de jongeren, maar ook niet van de peergroep of thuis situatie.

jongeren: krijgen te maken met veelheid aan goede bedoelingen (vanuit een ander referentiekader), maar worden gegijzeld en voelen zich niet gezien/gehoord.

structuur: tussen en in organisaties missen de verbindingen om jongeren te helpen

gezag: moraal verandert en gezag schrikt niet af, repressie wekt frustratie en agressie o.a. door ontbreken van de verbinding in de maatschappij.

Jongeren missen rolmodellen en (referentie)kaders.

Normen vervagen door de invloed van online, waarbij goed wordt gepraat wat niet okay is. Veel extreme content (van gedachtes tot geweld). Waarbij men leeft in een ‘ik’ maatschappij en niet met de ander.

Professionals hebben geen goed/ eenduidig beeld van de jongeren, hun omgeving of peergroep. Noch is er een toegankelijk of dekkend aanbod.

Hulp komt vaak laat en is niet adequaat. Waarbij gezinnen vaak ‘gegijzeld’ worden door de veelheid van hulpverleners en het gebrek aan concrete hulp. Hierdoor mist vaak de verbinding en betrokkenheid en glippen jongeren vaak tussen de vangnetten door.

We moeten doen en de focus moet liggen op jongeren helpen.

Hierbij liggen heel veel oorzaken binnen het systeem (beleid, regie en commitment), de bejegening van jongeren en de competenties van de professional.

RONDE 1 | TAKE AWAYS

Tijden veranderen en daarmee ook de samenleving met alle normen en waarden die daarbij horen.

Wij houden jongeren nog aan de moraal van ‘vroeger’ en handelen volgens die moraal. Met als resultaat weinig begrip en respect voor elkaar.

Steeds meer jongeren zijn kwetsbaar en gevoelig voor misbruik.

Dit komt o.a. door toename van rugzakjes, stijging van medicatie (kort lontje), wegvallen van voorzieningen, wegvallen van vangnetten en perspectief. Waarbij de laatste twee wel op ‘straat’ te vinden zijn.

Afstemming en samenwerking in én tussen organisaties mist.

Organisaties werken elkaar onbewust tegen door gebrek aan een hoger gelegen doel. Dit wordt versterkt door (slecht) intern beleid, wantrouwen, onvoldoende competenties en capaciteit met als resultaat gebrek aan verbinding.

Opvallend: organisaties worden op hun beurt ook gevangen door een net van regeltjes, verantwoording en beperkte middelen.

Vraag van wie neemt de regie?

Deze vraag werd continue en op alle niveau’s gesteld…

Kijkt iedereen naar elkaar? organisaties zouden toch regie op hun stuk moeten voeren & vanuit daar link leggen naar andere organisaties...

Wie stuurt het management om dit te doen en breed te verbinden?

Doel heiligt de (communicatie)middelen

We lijken maar niet te snappen hoe we moeten aansluiten op jongeren of hoe we een beeld kunnen vormen van ‘hun wereld’… want veel gaat online.

Hoe kan het dat we wel digitaal jongeren kunnen opsporen maar niet digitaal kunnen ondersteunen?

Waarom gebruiken we niet dezelfde methodes om jongeren te ondersteunen als criminelen die hen ronselen?

Er is een verschil tussen jongeren betrekken en jongeren betrekken…

Het staat als een paal boven water dat jongeren (zo vroeg mogelijk) bij het proces moeten worden betrokken. Maar er is een verschil tussen jongeren betrekken (bij de systeemwereld) en jongeren betrekken (door aan te sluiten bij hun leefwereld).

De waarheid zal ergens in het midden liggen:

Door jongeren echt te willen betrekken bij uitvoer, creëer je moment voor bewustwording. vb. ‘je hebt dit gedaan en wordt daarom nu zo behandeld... werkt het? of waar ben je mee geholpen?’

Duidelijk maken impact op samenleving, slachtoffers en principe van vergoeding en vergelding

RONDE 2

WERKWIJZE
CLUSTERS & CONCLUSIES
TAKE AWAYS

RONDE 2 | WERKWIJZE

WERKVORM: THE SOLUTION TREE

De eerste ronde staat in het teken van ‘interactie en begrip’ en meer specifiek samenwerken om te komen tot ‘een domeinoverstijgende en gebiedsgerichte aanpak’ (lees: het gewenste resultaat).

Aan de hand van werkvorm ‘Problem Tree’ zijn de zes verschillende groepen (met de subgroepjes inhoud en structuur) de challenge gaan verkennen. Hierbij werd gekeken naar oplossingen om te komen tot het gewenste resultaat en de impact op de omgeving.

Doel van deze ronde was om oplossingen te genereren om te komen tot het gewenste resultaat (gekeken vanuit de inhoud en structuur).

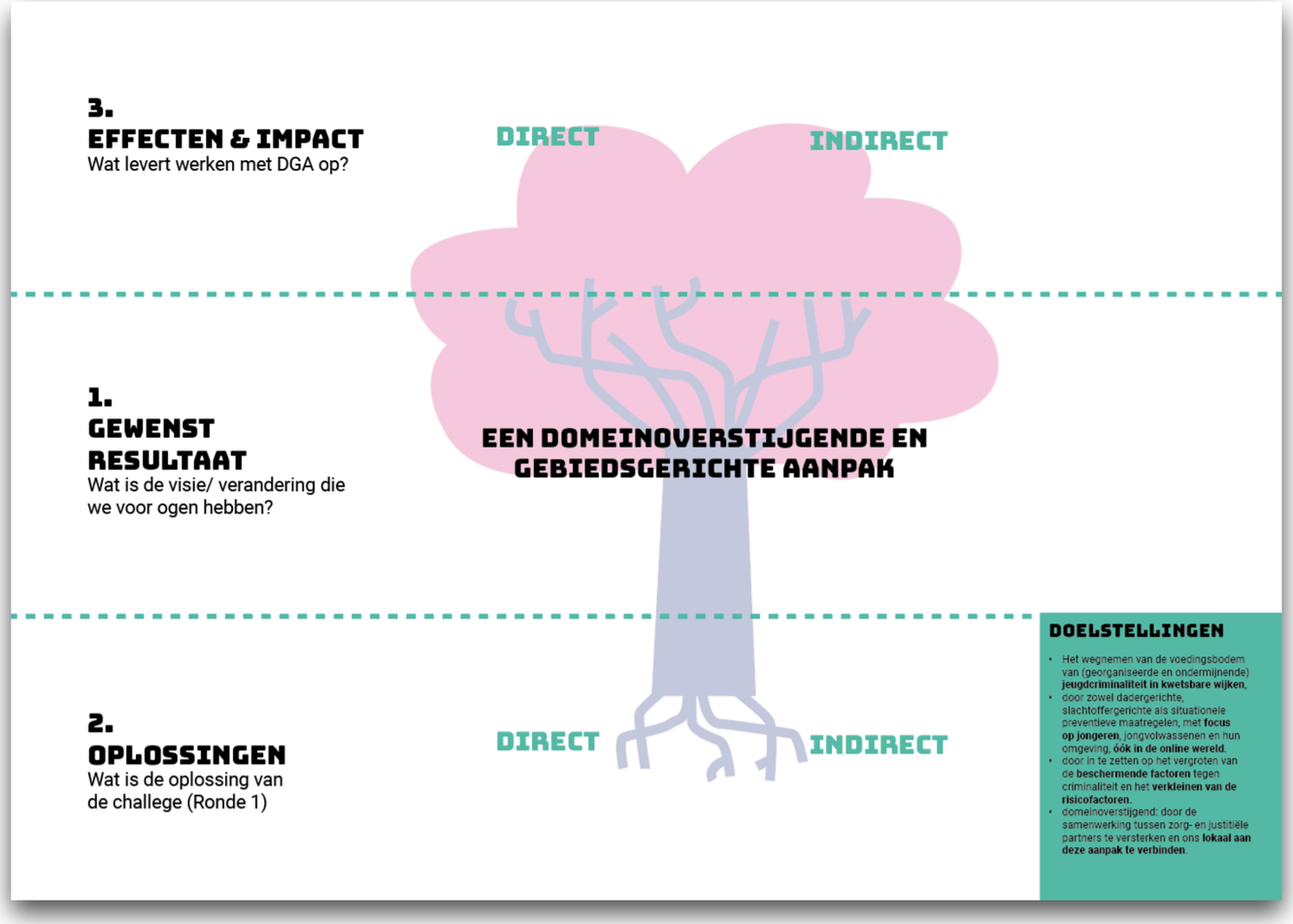

RONDE 2 | CLUSTERS & CONCLUSIES

CLUSTERS

Waar we in de vorige ronde de challenge hebben verkend, is de tweede ronde gewijd aan de solution. Interactie en begrip stonden hier centraal om te komen tot oplossingen en een positieve impact.

Met een ruime 150 geeltjes is hier op geantwoord door de deelnemers. Waarbij we onderstaande clusters en conclusies (hiernaast) hebben gevormd

- Organisatiecultuur
- Structuur en organisatie
- Structuur en aanpak
- Perspectief op/van jongeren
- Uitvoering
- Samenwerking

Benieuwd naar alle (individuele) input? Klik op onderstaande link:

CONCLUSIES PER CLUSTER

ORGANISATIESTRUCTUUR

Korte lijnen om snel(ler) te kunnen signaleren, schakelen en handelen. Denk aan interventies, maatwerk en persoonlijke begeleiding.

Proces moet overzichtelijker (centraal en integraal) met input van uitvoerders en jongeren moeten hier structureel bij worden betrokken.

SAMENWERKING

Een samenwerking is nodig om overkoepelende uitdagingen te benoemen en aan te pakken (en na te denken over vragen zoals: Wat maakt jongeren weerbaar? Hoe pakken we VSV aan?)

Door samenwerking worden alle partijen in hun rol gezet en krijgen zij ook de juiste relevantie en begrip in het geheel (van scholen tot jongerenwerk en handhaving/ politie aan toe)

Samen successen vieren. Resultaat = voldoening… en dus ook motivatie voor iedereen die zich iedere dag knetterhard inzet voor jongeren.

HANDS ON OPLOSSINGEN

- Werken aan perspectief
  - Betaalde stages
  - Zinvolle en betaalbare dagbesteding
- (Fysieke) aanwezigheid in de leefwereld van jongeren en hun omgeving
- Duidelijkheid
  - straffen en beloningen
  - Afspraak is afspraak
- Investeren in (competenties van) professionals
- Investeren in (bewustwording van) jongeren en hun omgeving
- Inzetten op professionele ervaringsdeskundigheid en rolmodellen

ORGANISATIECULTUUR

Werken vanuit ‘één visie, één doel’ met vertrouwen om te kunnen delen en het goede te zien in ‘de mens’ (medewerkers, jongeren, etc.). Veel zit in de benadering van de problemen vb. Termen als probleemjongeren of probleemwijken ipv jongeren met een probleem of een wijk waar problemen veel voorkomen.

Beginnen met de juiste prioriteiten en mandaat.

RONDE 2 | TAKE AWAYS

Even goed in de spiegel kijken…

Iedereen zet zich met de beste bedoelingen in voor jongeren en hun omgeving. Maar als we de geeltjes erop na houden zit de grootste winst bij en tussen organisaties… en niet bij jongeren.

We kunnen jongeren we pas echt helpen als we zelf de boel op orde hebben (als organisatie en collectief). Tot die tijd doen we misschien zelfs wel meer kwaad dan goed (als we kijken naar de energie/kosten vs geholpen jongeren)

De winst zit in…

Veel winst zit in structuur, oprechte aandacht en een paradigmashift (in denken en doen) en niet zozeer in concrete/ tastbare aanpak… want er is al heel veel (goeds)!

We doen wat we kunnen…

Structuur, beleid en prioriteit zorgen ervoor dat we doen wat we kunnen… Vaak laten we daarom de wikkend problems liggen, omdat niemand daar (zo snel) een antwoord op heeft (binnen het bestaande systeem). We organiseren dus om de problemen heen en lossen dus daadwerkelijk X op.

RONDE 3

STAPPENPLAN
WAT IS ER NODIG?
WAT KAN JIJ DOEN?

RONDE 3| WERKWIJZE

WERKVORM: WERKBLAD

De derde ronde staat in het teken van ‘doen’ en meer specifiek het concreet maken van de oplossingen uit ronde 2.

Aan de hand van het werkblad zijn de zes verschillende groepen plenair en individueel aan de slag gegaan om een antwoord te geven op de vragen:

- Hoe komen we in 5 stappen tot het gewenste resultaat (lees: een domeinoverstijgende en gebiedsgerichte aanpak)?
- Wat is daarvoor nodig?
- Wat kan jij hierin betekenen?

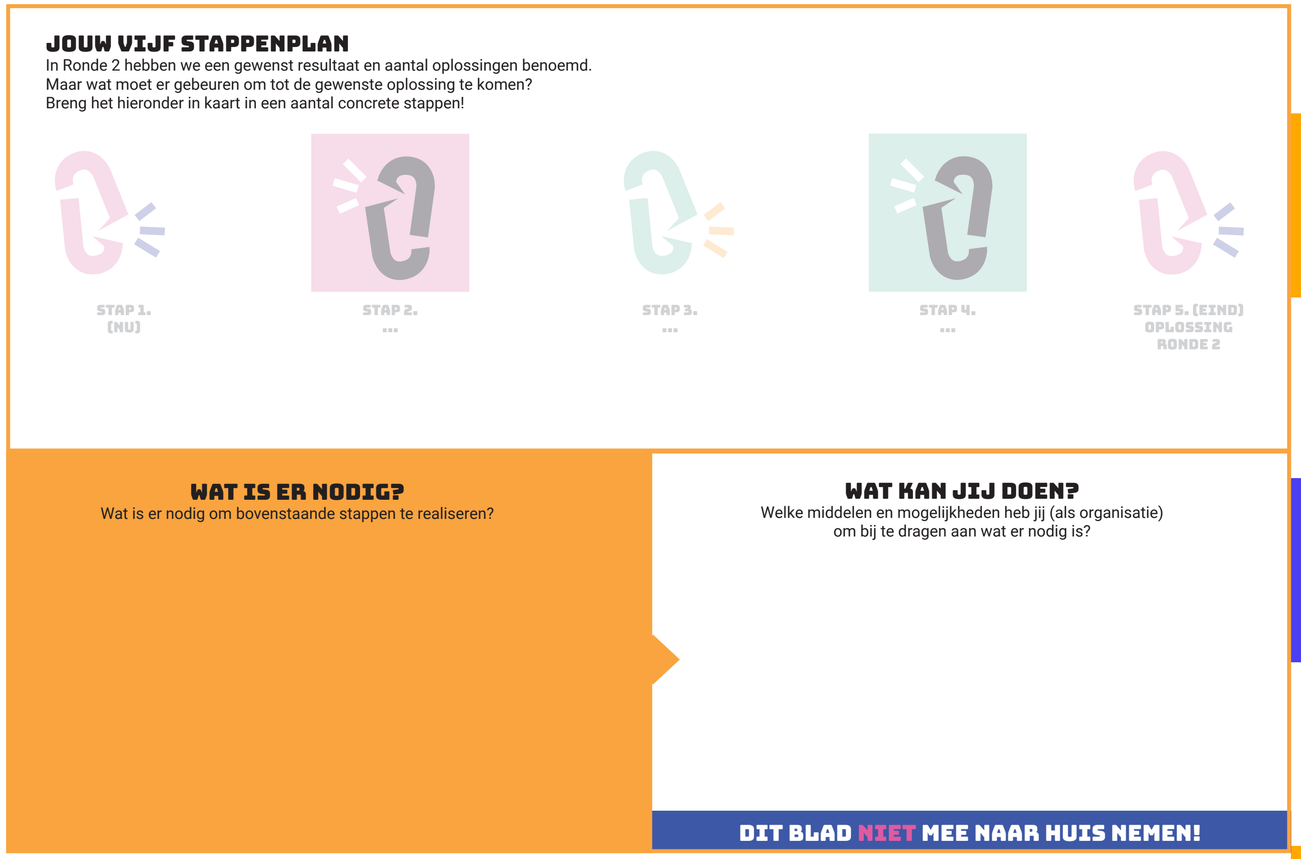

RONDE 3 | STAPPENPLAN

VAN: Een stroperig systeem waarbij we jongeren en medewerkers verliezen in goede bedoelingen en diffuse processen en regelgeving

1.

Analyse

1. **Inventariseren wat er is en wat werkt**
2. **In gesprek met jongeren**

2.

Samenwerking

1. **Gedeelde uitdaging bepalen, met een gedragen plan van aanpak (met regie, commitment en mandaat)**
2. **Informatie centraliseren**

3.

Doen

1. **Professionals die elkaar vertrouwen en kunnen samenwerken**
2. **Pilot met aansluiting bij bestaande initiatieven & jongeren (klein succes om te vieren)**

4.

Evalueren

1. **Borgen van resultaat en representatie van jongeren.**
2. **Structuur versterken (positionering, rollen, verantwoording en middelen)**

5.

Structureel maken

1. **Operationeel en effectief inzetten op vindplekken**
2. **Continue cyclus en samen successen vieren**

NAAR: Een domeinoverstijgende en gebiedsgerichte aanpak waarbij jongeren en hun omgeving in beeld zijn en concreet worden geholpen.

RONDE 3 | WAT IS NODIG?

GROEP 1

- Jeugd en ouders bereiken.
- Werken met passie en competentie/ commitment, tijd en experimenteerruimte.
- Doorzettingsmacht en rolmodellen.
- Urgentiebesef.
- Visie en gedachtegoed.
- Onderhevig aan periodes.

GROEP 2

- Integraal denken.
- Regie en afspraken.
- Uiteenzetten maar wel al samen.
- Keuzes maken.
- Verdeling, meedenkers, meebeslissers.
- Wat is mogelijk? Begrip bestuur en uitvoering.
- Commitment vastleggen op inhoud > uren, partners. Jongeren wat/ welk. Geen vrijblijvendheid. Afspraak is afspraak. vervolg op vandaag. Bestuurlijk commitment > ruggensteun.

GROEP 3

- Van onderop, niet van bovenaf.
- Aansluiten bij belevingswereld bij jongeren.

GROEP 4

- Geld goed verdelen en niet een beetje bij alles maar op een aantal effectieve dingen inzetten.
- Goed personeel werven zodat het niet stukloopt binnen een structuur vb. jongerenwerkers die snel kunnen schakelen en aansluiting hebben op de doelgroep.
- Kijken wat er al ligt en dat op de juiste momenten aanbieden of inzetten.
- Structureel inzetten op. Integraliteit versterken.

GROEP 5

Ruimte om relaties op te bouwen, ook buiten 9 tot 5 mentaliteit. Ervaren mensen. Goede samenwerking tussen instanties.

GROEP 6

- Filteren: wat ontbreekt nu in aanbod en structuur. Op welke zaken moeten we een plan maken?
- Houvast, laat niet los > ben betrouwbaar in de aanpak richting jongeren.
- Probeer zo preventief mogelijk in te steken om jongeren uit de criminaliteit te houden/ passend aanbood om ze eruit te halen.
- Op basis van wat ontbreekt > kijk naar evidence based oplossingen/ aanpak en aanbod. Kijk goed hoe je deze inbed in de structuur.
- Betrek jongeren. Structureel SOG overleg met vervolgstappen en actiepunten.
- Ervaringsdeskundigheid. CIA uitnodigen. Continuïteit borgen. verbinding, open, communicatie gedeelde verantwoordelijkheid en eigenaarschap enz.
- Doelgroep gerichte aanpak, specifiek voor AMV's. Meer know how over COA/ Nidos, AMV, Cultuur, Sensitiviteit, juiste aanpak. Opvangnet kunnen aanbieden,
- Duidelijke samenwerkingsverbanden tussen netwerkpartners. Integraal samenwerking.
- Vereenvoudig voorwaarden jeugdhulp.
- Overleg ketenpartners, commitment, jongeren maken deel uit van het overleg.Aanbieden jeugdreclasseringstrajecten via preventieve aard.

RONDE 3 | WIE KAN WAT DOEN?

Alle deelnemers hebben individueel het werkvel ingevuld en antwoord gegeven op de vraag: wie kan wat doen?

Hiernaast vind je enkele van de handreikingen die worden gedaan. Via onderstaande link kom je bij alle individuele antwoorden.

Ik zet de deuren van onze vindplaats open en zal vanuit onze nader te bepalen focus mijn bijdrage en enthousiasme leveren, eventuele deelname regiegroep

Urgentiebesef en gezamenlijk verantwoordelijkheid realiseren bij sociaal domein/ keten-partners. Doorontwikkeling competenties medewerkers op het gebied van integraal werken en regievoering. Voldoende middelen capaciteiten en financiën.

Doeners zijn op vindplek (thuis, school, vrije tijd, social media), preventief/ signaleren/ doorverwijzend als jongerenwerker.

Interne processen beter op elkaar laten aansluiten > die ook goed aansluit bij werkprocessen partners. Bedenk: Als OM iets wijzigt, wat zijn consequenties voor partners?

RONDE 4

43 Vingerafdrukken voor commitment

FEEDBACK

Hoewel de startbijeenkomst gericht is op interactie, is ook nog ruimte voor individuele feedback. Deze hebben we opgehaald met 'ouderwetse' kaartjes en een feedbackbox.

FEEDBACK | EVENT

"Houdt ons als partner op de hoogte van de voortgang."

"Nodig team Jeugd + WMO uit voor de volgende keer."

"Zorg voor aanhaking bij bestaande aanpakken. Veerkrachtigste wijken, Leefbare wijken."

"Vandaag heb ik de aandacht voor de doelgroep alleenstaande minderjarige vluchtelingen gemist! Terwijl zij een (grote) kwetsbare factor zijn in deze problematiek, zowel landelijk als lokaal."

"Algemene ochtend veel verschillende partners. Veel richtingen."

"Goed georganiseerd, lekker strakke tijdsplanning. Volgens mij mis ik team jeugd en Wmo (MOBW) aan tafel. Wellicht hier ook nog input ophalen. Zet op doelgroep alleenstaande minderjarige vluchtelingen!"

FEEDBACK | HUISSTIJL

“Ik vind het wat druk. Focus op werkwijze ipv naam.”

“Logo snap ik, misschien karabijnhaak iets duidelijker en mss ketting ofzo tussen de 2 haken. Dan verbind jeugd met keten.”

“What's in a name: criminee!”

“Als je er een naam aan geeft neigt het naar Project. Maak er een integrale werkwijze van. Behoefte dan geen naam anders dan Jeugd!”

“Kleur naamstickers nu kleur CJG.”

MIS JE NOG IETS?

OF WIL JE MEER INFORMATIE NEEM DAN CONTACT OP MET

grazielena.Marcus@maastricht.nl

fieneke.van.den.Akker@maastricht.nl

christian.Gijselaers@maastricht.nl

BIJLAGE 3

Gemeente Maastricht

Aan het college van BenW

ONDERWERP	COLLEGEVERGADERING	BIJLAGEN
Preventie met Gezag	20 juni 2023	2
BEHANDELD DOOR	**DOORKIESNUMMER**	**ONZE REFERENTIE**
C (Christian) Gijselaers	043 - 3504232	
E-MAILADRES	**FAXNUMMER**	**UW REFERENTIE**
Christian.Gijselaersmaastricht.nl	043 - 350 4448	--

Collegememo

Geachte collegeleden,

Met bijgaande brief nodigen de minister van Justitie en Veiligheid en de minister voor Rechtsbescherming ons college uit een aanvraag in te dienen voor financiering van een lokale aanpak Preventie met Gezag, als aanvulling op onze bestaande inzet. Preventie met Gezag is een domein overstijgende en gebiedsgericht programma met de doelstelling te voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen de criminaliteit ingaan of hier verder in afglijden. Het kabinet maakt hiervoor middelen vrij. Het ministerie van Justitie en Veiligheid verwacht een aanvraag in de vorm van een plan van aanpak vóór 4 oktober aanstaande.

Doelstelling aanpak
Landelijk wordt ingezet op drie elkaar versterkende pijlers. Naast Preventie met Gezag, de domein overstijgende en gebiedsgerichte aanpak, zet het ministerie in op een bredere, flexibele preventieve aanpak en op versterking van de jeugdstrafrechtketen. Preventie met Gezag is onze opdracht. Het gaat hierbij om kinderen, jongeren en jongvolwassenen in de leeftijd van 8 tot en met 27 jaar, in kwetsbare wijken. De insteek is om criminaliteit te voorkomen door veerkracht en weerbaarheid te vergroten en een netwerk, structuur en perspectief te bieden. Dit met zowel dadergerichte, slachtoffergerichte als situationele preventieve maatregelen. Naast kansen bieden - en jongeren te stimuleren deze kansen te pakken - is het ook belangrijk om grenzen te stellen en hierin een goede balans te vinden.

Selectie
Preventie met Gezag is reeds gestart in de negentien gemeenten waar gebieden geprioriteerd zijn in het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). In een tweede ronde is nu besloten om 8 aanvullende gemeenten te selecteren. Maastricht is daarbij door het ministerie geselecteerd op basis van beschikbare data van het CBS, de veiligheidsmonitor (2021), de jeugdmonitor (2021) en politiedata. In deze selectieanalyse is gekeken naar verschillende indicatoren die meerdere leefgebieden beslaan (te weten familie, jeugd, onderwijs, welvaart en de leefomgeving). Bij het bepalen van deze indicatoren is zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande kennis over risico- en beschermende factoren voor crimineel gedrag.

Lokale context
De doelstellingen van Preventie met Gezag werken aan het ombuigen van reële en ongewenste ontwikkelingen. Daarnaast sluiten zij aan bij de richting en visie van de diverse (strategische) ontwikkelingen die wij hebben ingezet, zoals ons Meerjarenplan Veiligheid, de Sociale Visie, Veerkrachtige wijkenaanpak, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en de multidisciplinaire

gebiedsgerichte samenwerking in de Leefbare Wijkenaanpak. Dit betekent dus ook dat Preventie met Gezag meerdere portefeuilles raakt. Naast veiligheid bevinden de belangrijke draaiknoppen zich in de domeinen jeugd, onderwijs en welzijn. We gaan daarom commitment, inzet en wellicht zelfs investeringen (denk- en uitvoeringskracht) nodig hebben uit al deze domeinen.

Financiën
Voor het gemeentelijk deel kunnen wij een plan indienen voor maximaal 1 miljoen euro per volledig jaar van uitvoering. Aanvullend daarop zijn middelen beschikbaar voor de versterking van de lokale inzet van justitiële partners (het OM, de politie, de rechtspraak, de (jeugd)reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming). De middelen worden in eerste instantie toegekend voor de periode tot 1 juni 2026. Dan worden landelijk de voortgang, opbrengst en borging van de 'Preventie met Gezag'-aanpakken van alle 27 deelnemende gemeenten geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten worden plannen bijgesteld en verder uitgewerkt en wordt opnieuw kritisch gekeken naar de benodigde middelen.

Proces
Het ministerie verwacht een aanvraag in de vorm van een plan van aanpak op basis van een concrete analyse van de bestaande lokale problematiek. De eerdergenoemde selectieanalyse moet dus aangevuld en uitgediept worden. Het plan van aanpak moet vervolgens opgesteld en afgestemd worden met de verschillende partners, waaronder OM, de politie en het onderwijs, en alle andere relevante lokale, regionale en/of landelijke partners uit het sociaal, justitieel en veiligheidsdomein. Er is op basis hiervan reeds een ambtelijk proces gestart: een kwalitatieve enquête en een kwantitatief onderzoek zijn in uitvoering om te komen tot de gevraagde lokale analyse. Eind juni vindt een inhoudelijke startbijeenkomst plaats waarbij alle relevante ketenpartners en kennisdragers aansluiten. Doelstelling is beeldvorming, visie, richting en commitment ophalen.

Op basis van de analyse en de oogst van de startbijeenkomst volgt in de zomer een eerste opzet van het plan van aanpak, met daarin de uitwerking van ambitie en doelen, en een inventarisatie van mogelijke lijnen en inzet van de aanpak. Deze opzet wordt vervolgens in een aantal focusgroepen getoetst en aangescherpt samen met de interne stakeholders en ketenpartners, zowel voor de accenten preventie als repressie. Dit proces moet medio september een definitief plan opleveren dat voorgelegd kan worden aan het ministerie.

Kortom: een grote ambitie. Een mooie kans het verschil te maken voor een doelgroep die onze onverdeelde inzet en commitment verdient. Maar deze is ook verpakt in een zeer kort tijdsbestek. Ik vraag u dan ook om vanuit de integraliteit van onze diverse portefeuilles deze inspanning te ondersteunen om te komen tot een zo goed mogelijk plan en een gedegen, effectieve uitvoering.

De gemeenteraad zal over Preventie met Gezag en bovenstaand proces geïnformeerd worden door middel van bijgaande raadsinformatiebrief.

Hoogachtend,

De burgemeester van Maastricht,
J.M. Penn-te Strake

Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

ONDERWERP	DATUM	BIJLAGEN
Preventie met Gezag	20 juni 2023	1

BEHANDELD DOOR	TELEFOONNUMMER	ONZE REFERENTIE
CJR (Christian) Gijselaers	043 350 4232	

E-MAILADRES	FAXNUMMER	UW REFERENTIE
Christian.Gijselaers@maastricht.nl	043 - 350 4448	--

Geachte raadsleden,

Graag informeer ik u hierbij over het programma Preventie met Gezag.

Met bijgaande brief nodigen de minister van Justitie en Veiligheid en de minister voor Rechtsbescherming het college uit een aanvraag in te dienen voor financiering van een lokale aanpak Preventie met Gezag, als aanvulling op onze bestaande inzet. Preventie met Gezag staat voor een domein overstijgende en gebiedsgericht programma met de doelstelling te voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen de criminaliteit ingaan of hier verder in afglijden. Het kabinet maakt hiervoor middelen vrij. Het ministerie van Justitie en Veiligheid verwacht een aanvraag in de vorm van een plan van aanpak vóór 4 oktober aanstaande.

Doelstelling aanpak
Landelijk wordt ingezet op drie elkaar versterkende pijlers. Naast Preventie met Gezag, de domein overstijgende en gebiedsgerichte aanpak, zet het ministerie in op een bredere, flexibele preventieve aanpak en op versterking van de jeugdstrafrechtketen. Preventie met Gezag is onze opdracht. Het gaat hierbij om kinderen, jongeren en jongvolwassenen in de leeftijd van 8 tot en met 27 jaar, in kwetsbare wijken. De insteek is om criminaliteit te voorkomen door veerkracht en weerbaarheid te vergroten en een netwerk, structuur en perspectief te bieden. Dit met zowel dadergerichte, slachtoffergerichte als situationele preventieve maatregelen. Naast kansen bieden - en jongeren te stimuleren deze kansen te pakken - is het ook belangrijk om grenzen te stellen en hierin een goede balans te vinden.

Selectie
Preventie met Gezag is reeds gestart in de negentien gemeenten waar gebieden geprioriteerd zijn in het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). In een tweede ronde is nu besloten om 8 aanvullende gemeenten te selecteren. Maastricht is daarbij door het ministerie geselecteerd op basis van beschikbare data van het CBS, de veiligheidsmonitor (2021), de jeugdmonitor (2021) en politiedata. In deze selectieanalyse is gekeken naar verschillende indicatoren die meerdere leefgebieden beslaan (te weten familie, jeugd, onderwijs, welvaart en de leefomgeving). Bij het bepalen van deze indicatoren is zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande kennis over risico- en beschermende factoren voor crimineel gedrag.

Lokale context
De doelstellingen van Preventie met Gezag werken aan het ombuigen van reële en ongewenste ontwikkelingen. Daarnaast sluiten zij aan bij de richting en visie van de diverse (strategische)

Raadsinformatiebrief

ontwikkelingen die wij hebben ingezet, zoals ons Meerjarenplan Veiligheid, de Sociale Visie, Veerkrachtige wijkenaanpak, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en de multidisciplinaire gebiedsgerichte samenwerking in de Leefbare Wijkenaanpak. Dit betekent dus ook dat Preventie met Gezag meerdere portefeuilles raakt. Naast veiligheid bevinden de belangrijke draaiknoppen zich in de domeinen jeugd, onderwijs en welzijn. We gaan daarom commitment, inzet en wellicht zelfs investeringen (denk- en uitvoeringskracht) nodig hebben uit al deze domeinen.

Financiën
Voor het gemeentelijk deel kunnen wij een plan indienen voor maximaal 1 miljoen euro per volledig jaar van uitvoering. Aanvullend daarop zijn middelen beschikbaar voor de versterking van de lokale inzet van justitiële partners (het OM, de politie, de rechtspraak, de (jeugd)reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming). De middelen worden in eerste instantie toegekend voor de periode tot 1 juni 2026. Dan worden landelijk de voortgang, opbrengst en borging van de 'Preventie met Gezag'-aanpakken van alle 27 deelnemende gemeenten geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten worden plannen bijgesteld en verder uitgewerkt en wordt opnieuw kritisch gekeken naar de benodigde middelen.

Proces
Het ministerie verwacht een aanvraag in de vorm van een plan van aanpak op basis van een concrete analyse van de bestaande lokale problematiek. De eerdergenoemde selectieanalyse moet dus aangevuld en uitgediept worden. Het plan van aanpak moet vervolgens opgesteld en afgestemd worden met de verschillende partners, waaronder OM, de politie en het onderwijs, en alle andere relevante lokale, regionale en/of landelijke partners uit het sociaal, justitieel en veiligheidsdomein. Er is op basis hiervan reeds een ambtelijk proces gestart: een kwalitatieve enquête en een kwantitatief onderzoek zijn in uitvoering om te komen tot de gevraagde lokale analyse. Eind juni vindt een inhoudelijke startbijeenkomst plaats waarbij alle relevante ketenpartners en kennisdragers aansluiten. Doelstelling is beeldvorming, visie, richting en commitment ophalen.

Op basis van de analyse en de oogst van de startbijeenkomst volgt in de zomer een eerste opzet van het plan van aanpak, met daarin de uitwerking van ambitie en doelen, en een inventarisatie van mogelijke lijnen en inzet van de aanpak. Deze opzet wordt vervolgens in een aantal focusgroepen getoetst en aangescherpt samen met de interne stakeholders en ketenpartners, zowel voor de accenten preventie als repressie. Dit proces moet medio september een definitief plan opleveren dat voorgelegd kan worden aan het ministerie.

Kortom: een grote ambitie. Een mooie kans het verschil te maken voor een doelgroep die onze onverdeelde inzet en commitment verdient. We gaan vanuit de integraliteit van de diverse portefeuilles deze uitdaging aan, samen met onze ketenpartners, om te komen tot een zo goed mogelijk plan en een gedegen, effectieve uitvoering. Uw raad zal over proces en inhoud verder op de hoogte worden gehouden.

Hoogachtend,
Namens het college van burgemeester en wethouders,

Annemarie Penn-te Strake
Burgemeester

BIJLAGE 4

INPUT VAN JONGEREN

Tussenrapportage ‘Preventie met Gezag’
29 september 2023

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

De input van jongeren is van groot belang. Tijdens het schrijven van het plan is hier dan ook de nodige aandacht aan besteed. Het mag duidelijk zijn dat gedurende de hele looptijd van het programma de input van jongeren van belang blijft en een centrale plek heeft.

In de opstartfase van het programma werken we in drie fases, waarbij professionals in gesprek zijn:
Gegaan (of nog gaan) met (groepen) jongeren. Terugkoppeling verloopt via een vragenlijst.
- Fase 1 (juli/augustus)
- Fase 2 (september)
- Fase 3 (oktober/december)

Fase 1 en 2 vielen midden in de zomervakantie van jongeren en jongerenwerkers. Hierdoor bleek het, ondanks de welwillendheid en inzet, moeilijk om een voldoende grote groep jongeren te bereiken. Daarom is er ook gekozen om er een derde fase aan toe te voegen, waarbij ook geschakeld gaat worden met scholen.

WIE HEEFT MEEGEDAAN?

1. **Jongerenwerkers**
   - 5 jongerenwerkers hebben input verzameld bij 24 jongeren (in totaal)
   - Dit is gebeurd in de periode van juli tot september

2. **MBO coaches**
   - MBO coaches zijn stadsbreed gevraagd/ geactiveerd
   - Proces is gestart in de maand september

3. **Middelbare school**
   - 1 middelbare school gaat input verzamelen van 3 klassen (45 jongeren in totaal)
   - Dit gaat gebeuren in oktober

4. In de herfst gaan we onderzoeken om bijvoorbeeld via InBeeld jongeren op straat verder in kaart te brengen en te benaderen.

WAT ZEGGEN JONGEREN?

1. Ben je wel eens benaderd om iets strafbaars te doen?

- **18/25 jongeren zijn nooit benaderd om iets strafbaars te doen.**
  - 8/18 jongeren geven aan misschien wel iets strafbaars te doen als:
    - vrienden dit vragen. Er is sprake van ‘blindelings’ vertrouwen hebben in hun vrienden/vriendinnen
    - ze echt ‘skeer’ zijn zouden ze het overwegen maar dan niet nog een keer doen.
    - er weinig risico is en het veel verdient (pakketje wegbrengen voor €100)

- **Bij de 7/25 jongeren die wel benaderd zijn, gaat het om:**
  - Op de uitkijk staan of meerijden
  - Drugs bewaren voor een vriend
  - Telefoons verkopen
  - Gestolen scooter in mijn garage gezet. Heb ik niks voor gekregen #0 euro
  - Vapes verkopen voor vrienden #80 euro
  - Iemand bedreigen #0 euro
  - Wiet knippen (een avond) #75 euro

2. Denk jij dat er veel leeftijdsgenoten met criminele activiteiten bezig zijn? En wat vind je er van?

13/25 jongeren denken/ weten dat hun leeftijdsgenoten wel bezig zijn met criminele activiteiten.

Dit vinden ze jammer en onverstandig, maar laten de keuze wel aan de leeftijdsgenoten.
Bij politie/ ouders aangeven durven ze vaak niet.
Wel zorgen ze dat ze niet worden betrokken (als ze dit niet willen).

Deze vraag maakt veel los over 'wat zijn criminele activiteiten' precies.
Een klein aantal geeft aan dat zij het handelen van vapes niet als criminele activiteit zien, omdat dit volgens hun niet als standaard wordt bevonden. In tegenstelling tot bijvoorbeeld fietsen stelen.

Jongerenwerker:
"De vraag was tevens een mooi aanknopingspunt om het te hebben over het filmen van vechtpartijen en deze online te zetten.
De jongeren waren er niet bewust van dat wanneer zij dit soort filmpjes online zouden zetten, zij ergens ook als medeplichtig kunnen worden gezien."

3. Zijn er genoeg activiteiten voor je in Maastricht?

- Er is te weinig voor jongeren (zeggen 10/25)
- Wat zouden jongeren graag meer willen:
  - Ontmoeten
    - Feesten
    - Uitgaan afgestemd op leven
    - Gaming
  - Sporten

Uitgesproken behoeften van (individuele) jongeren:

- Een plek waar we scooter mogen rijden en kunnen sleutelen. En rijden zonder rijbewijs.
- Op sportieve activiteiten gebied
- Er zouden meer activiteiten en met name uitstapjes moeten komen
- Plekken in een park waar we mogen voetballen en barbecuen en picknicken
- Ik zou wel dingen willen doen maar het kost allemaal veel geld. Een dagje weg naar een pretpark, op vakantie, dat soort dingen lijkt me leuk

EXTRA: jongeren geven aan dat ze graag dingen willen doen, maar alles kost geld!

4. Wat zijn de dromen/wensen maar ook je zorgen voor de toekomst in relatie tot werk, inkomen, opleiding, veiligheid?

Dromen (samenvatting van alle jongeren)

Algemeen: jongeren dromen vooral van een stabiel inkomen en een leuk leven.

Specifiek:

- Een diploma/ startkwalificatie halen en genoeg verdienen om leuk te leven en een huis/ gezin te kunnen onderhouden
- Vrij over straat kunnen lopen met voldoende politie/handhaving

Zorgen (Samengevatting van alle jongeren)

Algemeen: jongeren ervaren zorgen/stress als ze denken over de toekomst (en de onzekerheid hieromtrent).

Specifiek:

- Opleiding is een lange weg
- In het donker op straat alleen lopen is beangstigend. Ze schrikken veelal
- van verdwijningen die in het nieuws verschijnen.
- Door het wapengeweld, ook de behoefte om zichzelf te bewapenen.

LOSSE OPMERKINGEN & INZICHTEN

Wat hebben we nog gehoord van individuele jongeren (niet gekwantificeerd)

- Jongeren geven aan dat ze geen/ weinig criminele activiteiten doen in hun eigen buurt of gemeente. #jongeren
- Onwetendheid over wat crimineel is (‘ik zat gewoon naast ‘m in de auto en kreeg daar €50 voor… daar doe ik toch niks verkeerds mee’). #jongeren
- Hoofdredenen om criminele activiteiten te ondernemen zijn: geld en adrenaline. #jongeren

Wat hebben we nog gehoord van individuele professionals (niet gekwantificeerd)

- Jongeren vliegen sneller de jongerencentra's uit. Vroeger bleven deze hangen als ze 16 waren. Tegenwoordig vliegen ze met 13 a 14 jaar al uit. #jongerenwerker

- Ik zie wel dat jongeren messen bij zich hebben. Vaak begint dit klein met een zakmes, dit lijkt relatief onschuldig maar kan een escalerende werking hebben als ze dit tonen of toch inzetten. Men onderschat de gevolgen van bezit hiervan. #jongerenwerker

- Het wordt steeds onveiliger. Jongeren hebben vaker wapens bij zich in de vorm van messen. #jongerenwerker

- Ik zie terug dat jongeren zich steeds makkelijker vinden vanuit andere wijken, woonplaatsen of vanuit het grensgebied zelfs andere omringende landen. Slimme en ondernemende criminelen kunnen hiervan gebruik maken door deze groepen te benaderen. Het baart zorgen dat we geen zicht hebben op de digitale leefwereld, wat speelt zich hier af en is er vanuit ouderlijk toezicht eigenlijk vat op te krijgen. Even los van alle sociale netwerken rondom jeugdigen. Ook wordt de leeftijd van jongeren steeds lager met betrekking tot digitaal pestgedrag. (8/9/10 jaar primair onderwijs). #jongerenwerker

- Ik merk dat jongeren het soms lastig vinden om antwoord te geven op bepaalde vragen. Het zou misschien fijn zijn dat we vanuit de jongeren een werkgroep zouden kunnen vormen om als soort forum/vraagbaak te dienen om meer vorm te geven aan de vraagstelling. Maar dan ook kijkende vanuit meerdere onderwijsvormen dus niet alleen HAVO/VWO omdat hier vaak meer bereidheid ligt als het aankomt op openbare functies. #jongerenwerker

BIJLAGE 5

Preventie Met Gezag

KANSEN BIEDEN GRENZEN STELLEN

Vervolgbijeenkomst over het (concept) plan van aanpak

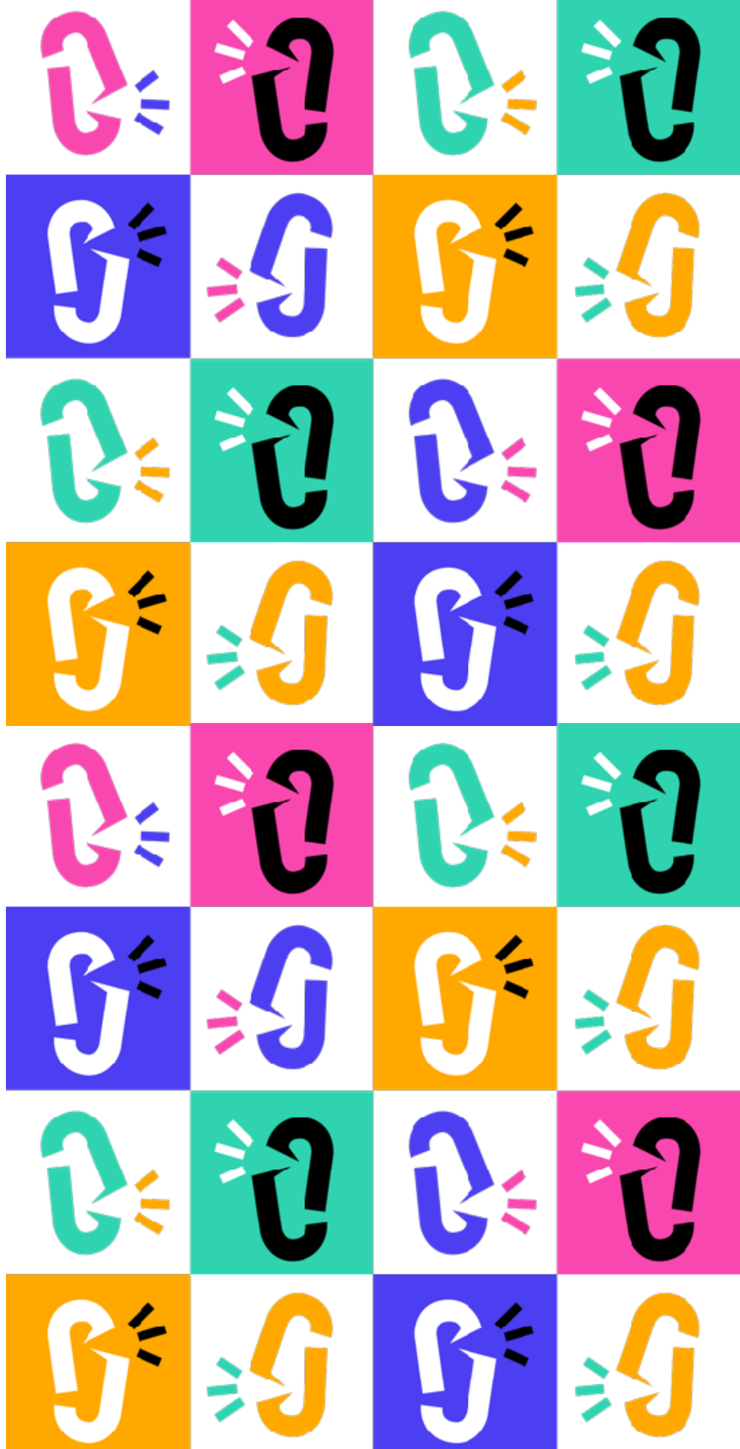

6 september 2021

COLOFON
Yongbloed
Emmanuel Merkus
maan@yongbloed.nl

Bekijk de samenvatting

klik op de link

SAMENVATTING

75 Mensen
2 Ruimtes
150 Geeltjes

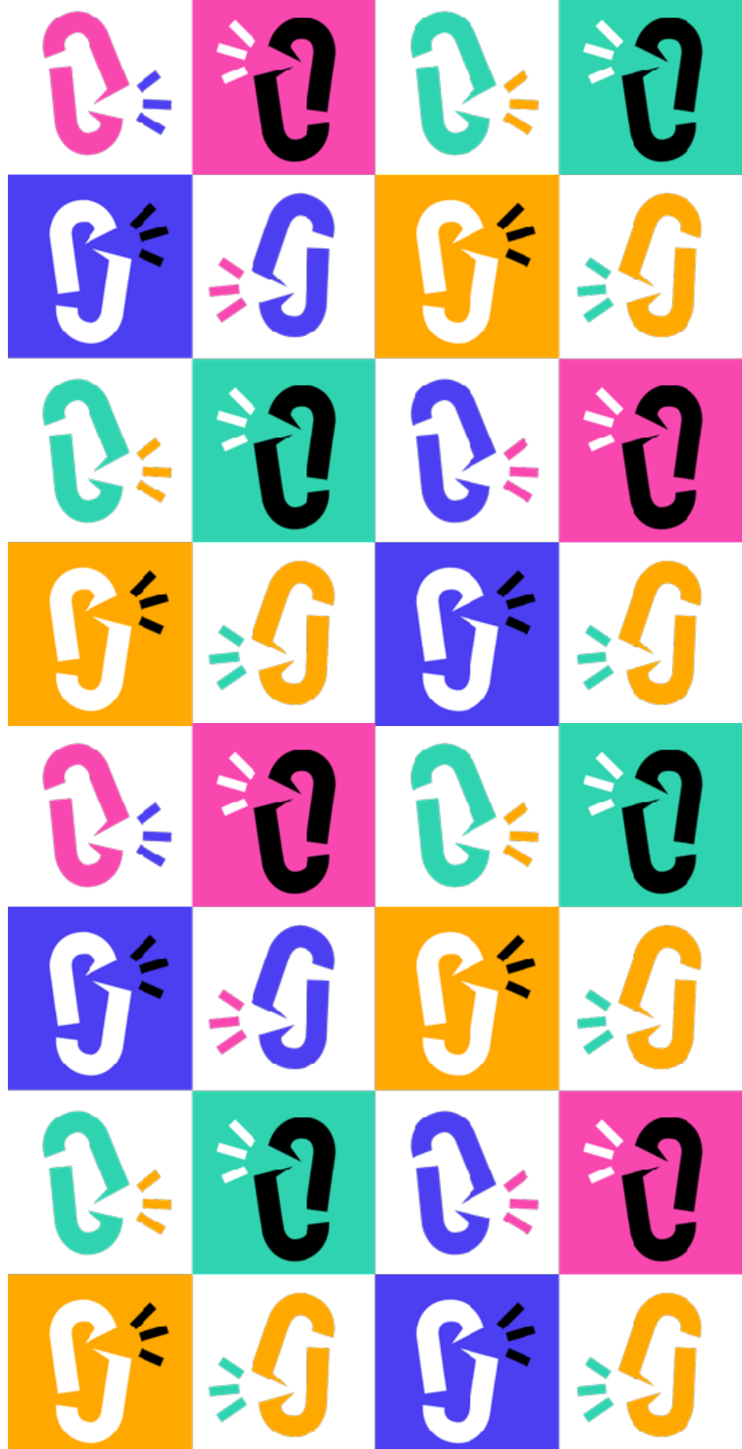

DE OPZET VAN DE DAG

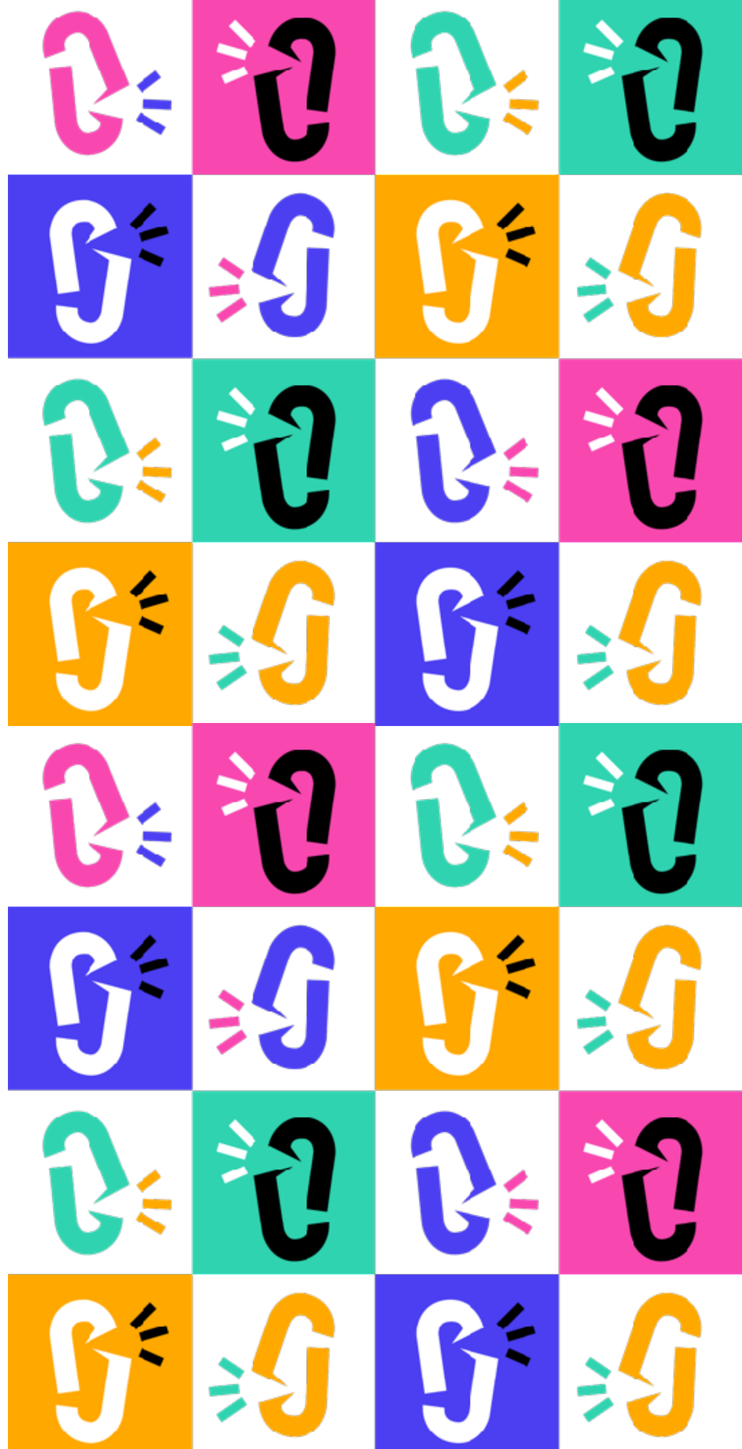

De vervolgbijeenkomst is opgezet met als doel om feedback op het plan van aanpak op te halen.

Na de presentatie van het plan is het gedeeld belang benoemd en gevoeld tijdens over de streep.
Vervolgens is de feedback opgehaald door het plan visueel samen te vatten te presenteren als een expositie. Een ruimte was ingericht om kritisch te denken en dit te delen. De andere ruimte was juist ingericht om positieve/ constructief mee te denken.

AGENDA

09:30 Welkomstwoord
09:45 Rapport presentatie
10:30 Over de streep
11:00 Tweede deel

Korte pauze

11:10 Expositie
12:00 Afsluiting
13:00 Netwerk en lunch

HET PLAN VAN AANPAK

Vraag het op bij:

grazielena.Marcus@maastricht.nl
fieneke.van.den.Akker@maastricht.nl
christian.Gijselaers@maastricht.nl

DE EXPOSITIE VAN HET PLAN

De expositie was opgebouwd uit twee delen. Het ene deel ‘blijf positief’, in deze ruimte was het de bedoeling om positief en constructief mee te denken. Het andere deel ‘denk kritisch’, om kritische kanttekeningen en eventuele valkuilen te benoemen. in beide gevallen konden deelnemers hun feedback delen door geeltjes te plakken op de daarvoor opgehangen posters.

DE OPBOUW VAN DE EXPOSITIE

INLEIDING

De Rijksoverheid stelt 1 miljoen euro beschikbaar voor een lokale aanpak om jeugdcriminaliteit te voorkomen en terug te dringen. Bedoeling is om te komen tot voor een langjarig programma met als doel om duurzaam te investeren in kwetsbare jeugd en om de integrale aanpak ondermijnende jeugdcriminaliteit te versterken.

Afgelopen periode hebben wij hier samen over nagedacht, met als resultaat: een wendbare, lerende sector- en domeinoverstijgende aanpak.
Dit is een startpunt. De kaders zijn geschetst. Nu is het zaak om hier invulling aan te geven. Samen!

DOE MEE

LEES
De samenvatting van het plan (op hoofdlijnen)

SCHRIJF
Op de post-its weten wat jij ervan vindt. Een bijdragen die je kan/wil leveren? Of een kritische noot!

PLAK
Jouw bijdragen, kritische noten etc. Op de juiste plek.

HUIDIGE STRUCTUUR: WAT DOEN WE AL?

AANVULLENDE AANPAK

OP BASIS VAN DRIE PIJLERS

PIJLER 1

We gaan bouwen aan een sterk(er) gesloten netwerk van partners en een betere integrale informatiepositie. Er is behoefte aan betere samenwerking en beter zicht op de doelgroep en de problematiek.

1 Opzetten samenwerkingsverband met regie	2 Broedplaats voor verbinding en samenwerking	3 Versterken van de integrale informatiepositie t.b.v. gezamenlijke opgave
4 Informatie en systemen als collectief geheugen (zicht op elkaar)	5 Een lerende aanpak	6 Inzichtelijk maken van interventies, projecten en ondersteuningsaanbod

PIJLER 2

We voorkomen dat jongeren toetreden tot de ondermijnende criminaliteit. Dit doormiddel van 1) professionals die (sociale) problematiek vroegtijdig kúnnen signaleren; 2) professionals die weten waar ze met deze signalen terecht kunnen; en 3) professionals worden geholpen door een sluitende en effectieve samenwerking met de juiste ketenpartners (niemand staat er alleen voor).

7 Versterken preventief netwerk	8 Extra inzet jeugdboa's	9 Inventarisatie behoefte & kansen scholen met inzet op preventie
10 Halt op school en in de wijk	11 Naar voren halen forensische expertise	12 Vergroten signaleringsfunctie en handelingsperspectief scholen
13 Vergroten signaleringsfunctie en handelingsperspectief amateur(sport) verenigingen	14 Versterken online signalering en online handelen	15 Screeningsinstrument Vroegsignalering

PIJLER 3

We doorbreken criminele carrières door grenzen te stellen en kansen te bieden wanneer jongeren of jongvolwassenen daadwerkelijk stappen zetten richting de ondermijnende criminaliteit of hier niet meer uit komen.

16 Versterken van de bestaande structuur	17 ontwikkeling productencatalogus bewezen effectieve interventies	18 Productencatalogus ten behoeve van maatwerkaanpak gericht op begrenzen, zorg en kansen bieden ter voorkoming van recidive
19 Justitiële interventies	20 Wijkrechtspraak	21 Versterken nazorg jeugdige ex-gedetineerden

BIJLAGE 7

GOVERNANCE STRUCTUUR

STUURGROEP
STRATEGIE
Stuurt op hoofdlijnen (bij) en adresseert organisatorische en operationele knelpunten

LOKALE DRIEHOEK	PROGRAMMA MANAGER	BESTUUR EN DIRECTIE LIJNORGANISATIES

↕

REGIEGROEP
TACTISCH OPERATIONEEL
Schakelt tussen tactisch-operationele inzet en de stuurgroep

MANAGEMENT LIJNORGANISATIES	PROGRAMMA MANAGER	BELEID LIJNORGANISATIES

↕

PROGRAMMA INTERVENTIE TEAMS
OPERATIONEEL UITVOEREND
Stemmen in gezamenlijkheid acties af en voeren uit

PIJLER 1: Randvoorwaarden	PIJLER 2: Preventie	PIJLER 3: Gezag
Verbindingsofficier Uitvoerende professionals lijnorganisaties	Verbindingsofficier Uitvoerende professionals lijnorganisaties	Verbindingsofficier Uitvoerende professionals lijnorganisaties

PIJLER 1

Er moet ruimte komen voor meer integrale samenwerking. In de samenwerking is het belangrijk om:

- te zoeken naar slimme samenwerking op bijv. Limburgse schaal: 4x PMG, 1x RIEC, ICT database en AVG expert.
- open en transparant te communiceren en info te delen
- vooral te zoeken naar wat wel kan en de mogelijkheden serieus verkennen binnen eigen organisaties
- verbinden van verschillende informatiestromen en de bestaande netwerken en SWV, het MBO knooppunt op alle hoofdlocaties van Vista college (Halt sluit hier ook graag bij aan), WMO verbinden met PMG, PMG benutten om doelgroep en systeem te bepalen en wat het beste aansluit (Halt)
- Alle partners vroeg in het proces invoering data te betrekken zoals GAX / DIMS
- Een spin in het web te zijn en moti 4, de Blockbox (VO/ MBO), Wijk, Halt, Horeca, Jeugdzorg, Jongerenwerk

Er moet samenhang komen tussen diverse projecten en processen. Een effectieve samenwerking wordt hier het meest benoemd. Een aantal voorwaarden die naar voren worden geschoven zijn:

- Organisaties moeten makkelijk en snel informatie kunnen delen en zaken met dusdanige snelheid en regie kunnen oppakken.
- De stroperigheid van procedures en processen werken dit tegen. Belangrijk dat de gemeente langjarige afspraken maakt met partners, dat er sprake is van doorzettingsmacht, er regie is zodra er niet aan de afspraken wordt voldaan en er extra inzet is i.v.m. de hoge werkdruk. Hierbij wordt genoemd: Één informatiepunt voor meldingen en info casus, E.P. van alle partners bereikbaar
- Er moet worden nagedacht over hoe de samenwerking moet de urgentie blijft voelen om samen te werken.
- De kans om maatschappelijke doelen/ resultaten te laten prevaleren boven regels om aansluiting te houden bij jongeren
- Pijler 6 is hierbij belangrijk waarbij er ook ruimte moet zijn voor innovatie, evidence based werken kan beperkend zijn.

Als het gaat om een lerende aanpak worden een aantal kritische punten genoemd namelijk;

- de haalbaarheid van het plan niet alleen in theorie maar vooral in de praktijk;
- het vertrouwen als basis voor de aanpak zowel naar partners als naar jongeren;
- aandacht voor cultuurspecifieke zaken, diversiteit en WLZ, geestelijke gezondheidszorg 18+;
- de meetbaarheid van de lerende aanpak > interventies en inspanningen (pijler 1);
- relatie met indeling gebiedsgericht werken en grensoverschrijdend > regionaal maar ook België en Duitsland;
- dat bewustwording niet hetzelfde is als weerbaarheid;

Zaken die niet over het hood moeten worden gezien

- Bewust wording is geen weerbaarheid
- Horeca sector ontbreekt in netwerk, zo ook basisscholen

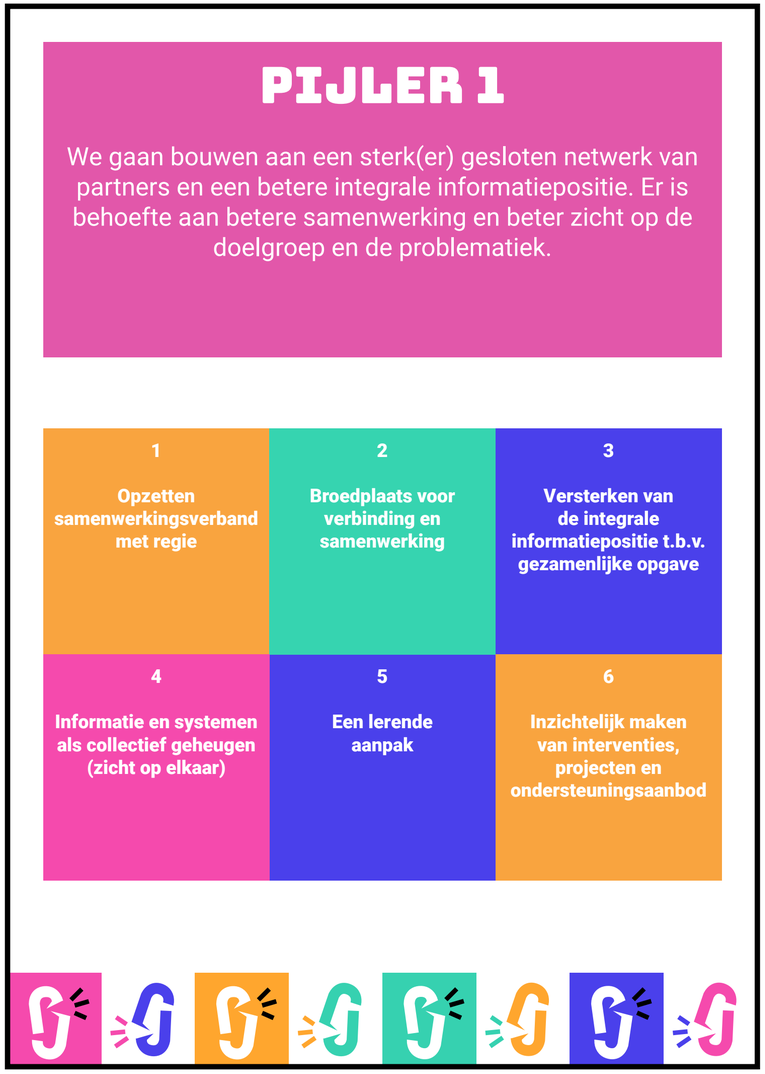

PIJLER 2

(Vroeg)signalering kan een negatief effect hebben t.a.v. labelling. Dit kan komen doordat de initiatieven en interventies op school niet (juist) landen bij de jongeren een daarmee het negatieve effect vergroten. Belangrijk dat er gekeken wordt naar alle initiatieven en hoe deze effectief kunnen worden ingezet.

Hierin is het ook belangrijk dat het leraren ontlast en niet moeten zorgen voor meer werk/ taken en verantwoordelijkheid.

Er is geen/ te weinig urgentie om uitvoerende interventies en initiatieven integraal en in samenhang in te zetten. Er is te veel afbakening bij zowel aanbieders als gemeente sociaal.

Er moet ruimte/ tijd en dus geld gefaciliteerd worden zodat organisaties elkaar écht leren kennen en aan overleggen kunnen deel te nemen. Op deze manier kan er gekeken worden naar een aanpak om het effectief te laten landen bij de jongeren.

Dit maakt ook doorverwijzing mogelijk waardoor jongeren niet te lang bij 'de eigen organisatie' worden gehouden en zij sneller geholpen worden. Ook de extra inzet van jeugdboa's wordt genoemd als aanvulling op politie als het gaat om capaciteitstekort.

Een aantal zaken die mee worden genomen bij het voorkomen dat jongeren toetreden tot de ondermijnende criminaliteit zijn:

- Bij het betrekken van gezin moet er ook gekeken worden naar de uitdagingen op het gebied van geldzaken, mentale gezondheid en opvoeding. Jongerenwerk op school, op straat en bij gezinnen thuis kan hierin een rol spelen.
- Prioriteer de signalering van risicosignalen (i.p.v. crimineel gedrag)
- Docenten trainen op hoe zij kunnen signaleren (Scholing mentoren en docenten voor ondersteunende diensten is mogelijk via Vista academie)
- Ontdekken en maatschappelijk innoveren
- Maak gebruik van info van jeugd/ ervaring op het gebied van jeugd, school met info over jeugdige, gezin en peergroe

Een aantal interventies worden genoemd:

- Mondriaan: Horeca training > veilig gezond uitgaan (broedplaatsen voor criminelen) & expertise drugs > consultatie voor opvoeders/ intermediairen & OpenxAlert > deskundigheidsbevordering genotmiddelensignaleren & Moti-4 > laagdrempelig jongeren coachen om te minderen met drugs & Mental Health First AID voor professionals en volwassenen.
- Over de streep
- Alertprogramma
- Master my moral mind
- Halt op school/ wijk
- Onder mijn ogen voor MBO docenten

PIJLER 3

Het is belangrijk dat er gekeken wordt naar bestaande interventies. Hierbij wel de kritische noten dat veel 'bewezen effectieve interventies' niet effectief zijn in praktijk en dat het ook afhangt van de daadwerkelijke uitvoering en de samenwerking tussen bestaande partijen.

Het stukje regie om hier streng op te zijn maar ook om overzicht te houden in verschillende plannen komt hier naar voren. Doelgericht en taakgericht werken waarbij aandacht is voor de aansluiting op de behoefte van jongeren en de begeleiding.

Een breder perspectief met aanddacht voor werk 'stabiliteit, huisvesting, systeem, borgaanpak, schulden, gezin/ouders is hierbij belangrijk.

Er kan bijvoorbeeld gekeken worden naar overlap in werkzaamheden (reclassering jeugd & volwassenen) en wat goed heeft gewerkt bij een vergelijkbare aanpak vanuit het verleden.

Om criminele carrière te doorbreken is de volgende input gegeven:

- Onderzoek nieuwe vormen van maatwerk WMO, Jeugd & onderwijs i.v.m. gemeenschap. Partners/ expertise.
- Voor justitiele partners (rvdk/om) is het belangrijk om hun advies/ interventies eerder en beter af te stemmen met het voorveld.
- Hier ligt een rol voor de reclassering jeugd en volwassene en het delen van kennis.
- Jongeren een op maat gemaakt plan aanbieden om zich te kunnen verbeteren en niet meer terug te vallen. Het bieden van perspectief op gebied van school, wonen, werk, geldzaken voor zowel het individu als de systeemwereld.
- Versterken van de nazorg in brede zin (niet alleen justitieel). Samenwerken in terugval preventie vb. Mondriaan > Wat als de jongere terugkomt in z'n oude omgeving? Het Vista college kan dit als belangrijk onderwerp inbrengen bij onderwijsprogramma

AFRONDING

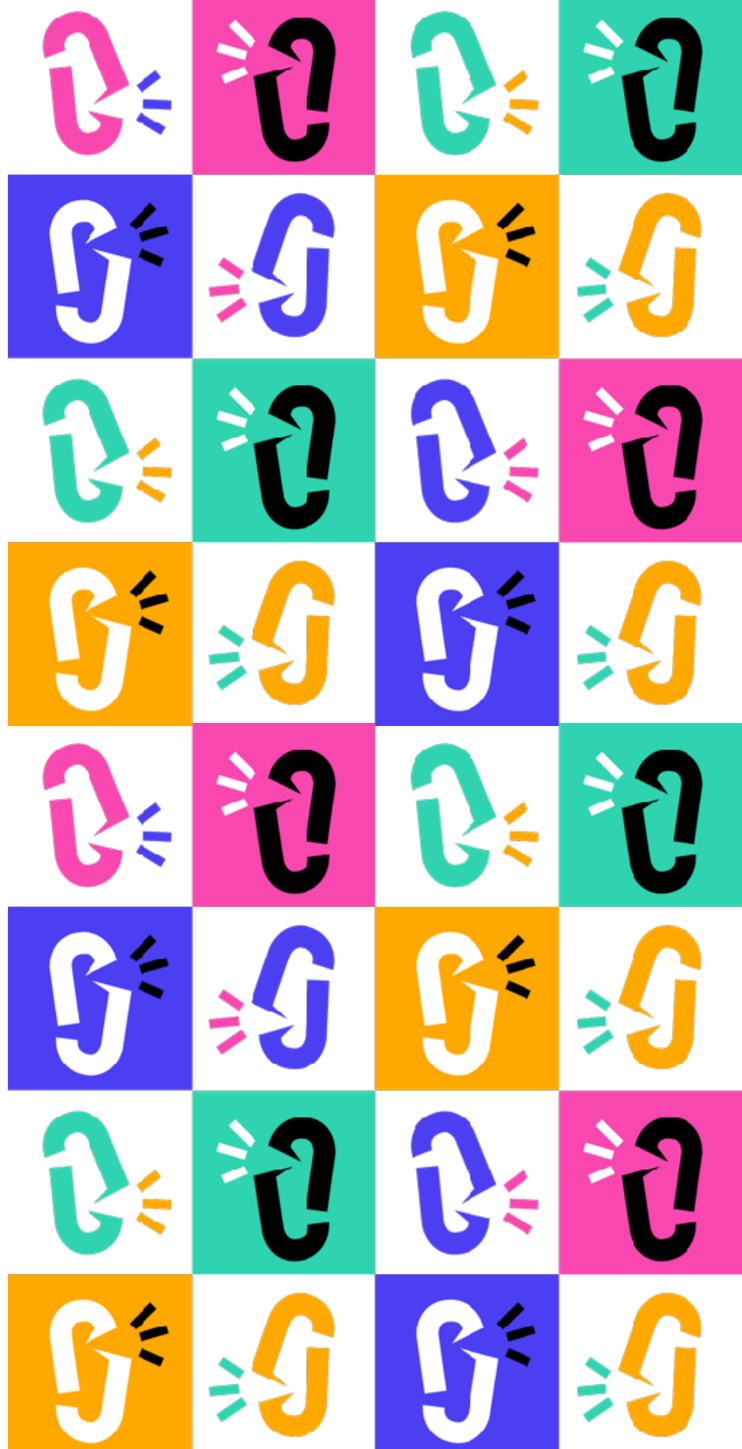

MIS JE NOG IETS?
OF WIL JE MEER INFORMATIE, NEEM DAN CONTACT OP MET

grazielena.marcus@maastricht.nl
fieneke.van.den.akker@maastricht.nl
christian.gijselaers@maastricht.nl

BIJLAGE 6

Criminaliteit en Jeugd

Gemeente Maastricht

Analyse ten behoeve van de aanvraag programma Preventie met Gezag

Inhoud

Jonge aanwas en (potentiele) doorgroeiers 5
Voor crimineel misbruik kwetsbare jongeren 6
Maastricht als grensgemeente binnen Limburg 7
Criminaliteit & grenzen 8
Bevolking Maastricht 10
Omvang van de risicovolle/kwetsbare groep 11
Strafbare feiten gepleegd door jongeren 12
Cijfermatige beeld 13
HALT-verwijzingen 14
Maastrichtse (overlastgevende/criminele) jeugdgroepen in beeld 15
‘Mosae Forum-groep’ 15
Zorg- en Veiligheidshuis casuïstiek Maastricht 16
Maastricht en drugshandel 17
Drugspanden in Maastricht 17
Cijfermatig beeld drugspanden Maastricht 18
Voedingsbodems voor jeugdcriminaliteit 18
Waar je wieg staat 19
Het ‘Maastrichtse’ veerkracht onderzoek 20
Risicofactoren kwetsbare wijken 21
SES-WOA SCORE 21
Gemiddeld Inkomen 22
Huishoudens rond sociaal minimum 23
Opleidingsniveau 24
Eenoudergezinnen 24
Kinderen die opgroeien in uitkeringsgezin 25
Sociaal Domein 25
Verminderde ouderbetrokkenheid 25
Jeugdzorg, jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering 26
Hulpvragen, sociale voorzieningen en cliënten - sociaal domein (2022) 26
Hulpvragen 26
Aantal sociale voorzieningen per 100 inwoners 27
% huishoudens met zorg en ondersteuning vanuit het sociaal domein 27
Jeugdigen met een voorziening in het sociaal domein 28
Scholen als visvijver en afzetmarkt 29
Resultaten enquête professionals (19 juni 2023) 29
Resultaten focusgroepen jongeren (14 juni 2023) 30
Vroegtijdige schoolverlater (VSV) 33
Verzuim 34

BIJLAGE 4

Cybercriminaliteit en jeugd 34
Landelijk beeld 35
Kenmerken cybercrime 35
Veiligheidsmonitor (2021) 35
CCV Cyberslachtoffer Tool (inwonersaantal in 2022) 35

Inleiding

Deze analyse richt zicht op de relatie tussen jongeren (8-27) en georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit in Maastricht. Het beoogde doel is beter in kaart te brengen waar voornamelijk de risico's zitten die jongeren mogelijk kwetsbaar maken voor het inlaten met of doorgroeien in de criminaliteit.

Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit kent verschillende verschijningsvormen. Veel mensen denken bij georganiseerde criminaliteit het eerste aan druggerelateerde criminaliteit, maar ook mensen- en wapenhandel, milieucriminaliteit en witwassen zijn uitingsvormen. Drugscriminaliteit is in dit verband de meest voorkomen vorm van ondermijnende criminaliteit. Met drugshandel valt het makkelijkst veel geld te verdienen. Andere vormen van (instap) criminaliteit zijn hier vaak ondersteunend of faciliterend aan. Denk aan voertuigcriminaliteit, inbraak, chantage, bedreiging, uitbuiting of overvallen.

Om goed zicht te krijgen op de lokale problematiek is een probleemanalyse gericht op de wereld van de jonge (drugs)criminelen alsook de systemen die jongeren kwetsbaar(der) maken om te vervallen in de criminaliteit, op zijn plaats. Goed zicht is noodzakelijk om te komen tot de meest passende en dus effectieve interventies.

Waar in Maastricht scoren de wijken minder gunstig op thema's zoals leefbaarheid en veiligheid? Waar in Maastricht lopen wijken de kans op een verdere negatieve ontwikkeling? Waar in Maastricht is er sprake van een voedingsbodem voor (toekomstige) problematiek/georganiseerde criminaliteit?

Met andere woorden: Waar in Maastricht groeien jongeren op in (meer) kwetsbare omstandigheden? Waar zitten (de bekende) risicofactoren m.b.t. jeugdcriminaliteit en zijn beschermende factoren onvoldoende aanwezig of zelf geheel afwezig? Welke positieve en negatieve prikkels zijn er in de direct omgeving en in hun dagelijks leven? En wat moeten we doen om deze jongeren te bereiken, zodat ze niet vervallen in de criminaliteit en/of niet verder afglijden? Welke (bestaande) interventies sluiten aan bij de leefwereld en beleving van de jongeren?

Jeugdcriminaliteit in Nederland

(Bron: Hedendaagse jeugdcriminaliteit: nieuwe vragen en enkele antwoorden na een historische daling · Tijdschrift voor Criminologie · BJu Tijdschriften)

Laatste jaren is er veel geschreven over het fenomeen jeugd- en jongerencriminaliteit in Nederland. In Nederland is er sinds de eeuwwisseling sprake van een sterke daling van de (offline) criminaliteit gepleegd door jongeren en jongvolwassenen en neemt ook het aantal problematische jeugdgroepen af in de cijfers. In de literatuur worden hier verschillende (vaak samenhangende) verklaringen voor gegeven zoals o.a. verbeterde beveiligingsmaatregelingen in de samenleving, veranderde maatschappelijke houding op risicogedrag, jongeren zouden minder blootgesteld zijn aan risicofactoren en het aantal beschermende factoren vanuit het gezin zouden zijn toenemen, toegenomen digitalisering en opkomst sociale media (verandering in tijdsbesteding en/of opkomst betrokkenheid jongeren bij nieuwe vormen van criminaliteit waar sociale media een belangrijke rol bij spelen).

Ondanks de dalende trend in de criminaliteit gepleegd door jeugdigen of jongvolwassen wordt geconstateerd dat de klassieke age-crime-curve (*Bron: Moffitt, T.E. (1993). Adolescence-limited and life-course-persistent antisocial behavior: a developmental taxonomy. Psychological Review, 100(4), 674-701*) blijft bestaan. Criminaliteit en antisociaal gedrag wordt nog steeds gepleegd door jongeren met een piek tussen de 16 en 21 jaar. Als het gaat om risicogedrag zijn jongeren nu eenmaal 'oververtegenwoordigd' (door verschillende gedragskenmerken die bij deze leeftijdsgroep horen zoals een boost van *thrill-seeking gedrag*).

Toch zijn er een zorgen over een aantal jongeren dit niet stoppen met het plegen van delicten en doorgroeien naar zwaardere vormen van georganiseerde criminaliteit. Over het algemeen is er een bepaalde mate van groei binnen een criminele carrière, waarbij men begint met kleine en lichte delicten, waarna wordt doorgegroeid naar zwaardere delicten. De jongeren die doorgroeien in de zwaardere vormen zijn vaak al eens in beeld geweest bij politie en justitie.

Ook daalt de jeugdcriminaliteit niet overal en op dezelfde wijze bij elke groep. Er zijn grote verschillen waar te nemen wanneer de algemene trend wordt opgesplitst en gekeken wordt naar de (geografische) plaats van plegen en de aard van de criminaliteit. Binnen het totaalplaatje van de dalende jeugdcriminaliteit zijn er dus groepen en gebieden waar problemen hardnekkiger lijken en die niet of nauwelijks lijken te profiteren van alle gunstige ontwikkelingen.

Jonge aanwas en (potentiele) doorgroeiers

(Bron: Dealers in de dop: Wegwijzer Jeugd en Veiligheid & Te groot voor de wijkagent, te klein voor de recherche - Bureau Beke)

Voordat jeugdigen in de georganiseerde terecht komen, zijn zij vaak al actief in de algemene criminaliteit. Dit is criminaliteit waarbij de delicten wel strafbaar zijn, maar waarbij het vaker gaat over lichtere zaken (denk aan diefstal of heling). Er zijn verschillende verschijningsvormen als het gaat over jongeren in de georganiseerde criminaliteit:

Jonge aanwas in de georganiseerde criminaliteit is al een thema dat besproken werd in de jaren negentig van de vorige eeuw. Onderzoek over de jaren heen heeft aangetoond dat jonge aanwas voornamelijk ontstaat door subtiele verleiding en veelal door personen uit hun eigen sociale netwerk (via school, buurt, vrienden en familie) en in mindere mate via doelbewuste rekrutering. Via sociale gelegenheidsstructuren door de omgeving van de jongeren groeien ze in de georganiseerde misdaad. Waar het meestal begint met kleine klusjes.

Over het fenomeen jonge doorgroeiers is minder bekend, maar lijkt het wel vaak te gaan over 'lokale kopstukken', oftewel jongens die in beeld komen als informele leider van een overlastgevende groep, uit het beeld verdwijnt en pas vaak na een aantal jaren weer in beeld komen als lid van een georganiseerde criminele groep. Zij hebben vaker een hogere intelligentie, goed organisatievermogen en professionaliseren snel. Ze blijven bij voorkeur op de achtergrond en worden zelden gepakt en veroordeeld. Voordat deze groep daadwerkelijk doorgroeit en betrokken raakt bij zwaardere, gewelddadigere en meer georganiseerde vormen van criminaliteit zijn deze jonge doorgroeiers vaker wel dan niet in beeld bij politie en justitie in verband met hun aandeel in gewelddadige jeugdgroepen die acties uitvoeren om het publieke domein te claimen doormiddel van intimidatie.

Voor crimineel misbruik kwetsbare jongeren

Georganiseerde criminaliteit kent vooral een aantrekkingskracht op jongeren die problemen ondervinden op verschillende leefgebieden zoals school, thuis, persoonlijk gebied als ook financieel. Jongeren die makkelijk beïnvloedbaar zijn, gevoelig voor aandacht en verminderd weerbaar zijn en thuis het minder breed hebben zijn over het algemeen makkelijker te verleiden. Jongeren met een licht verstandelijke beperking zijn in het bijzonder kwetsbaar voor verleiding *(zie o.a. Criminelen werven licht verstandelijk beperkten, voor drugshandel en prostitutie. Instanties hebben een 'blinde vlek' - NRC).*

In de literatuur worden dan ook verschillende niveaus van criminogene risico- en/of beschermende factoren onderscheiden voor jeugdige delinquenten. Vaak gericht op individuele-, gezins- en brede (omgevings)context. Jeugdigen die in de georganiseerde criminaliteit belanden kennen veel van bovenstaande 'bekende' risicofactoren, maar er klinken ook steeds meer geluiden van jongeren die niet passen binnen de zogenaamde 'risicogroep'. Daarbij vertalen risicofactoren zich op gezinsniveau dan ook naar zowel (multi)probleemgezinnen als ook meer welgestelde gezinnen.

Interessant voor criminelen

Criminele organisaties zoeken bewust naar bepaalde mensen die:

- iets kunnen (criminele vaardigheden);
- iets durven (risicovolle activiteiten uitvoeren);
- bereid zijn om iets te doen (niet bang zijn om geweld te gebruiken en risico's te nemen ondanks dat de kans op een aanhouding groot is);
- ze kunnen vertrouwen;
- ze kennen;
- een waardevolle positie hebben die handig is bij illegale activiteiten (zoals een notaris, elektricien of chauffeur);
- beïnvloedbaar zijn (bijvoorbeeld een licht verstandelijke beperking hebben of schulden).

Aantrekkingskracht voor jongeren

Jongeren willen meedoen aan georganiseerde criminaliteit omdat ze:

- makkelijk veel geld willen verdienen;
- risico's willen nemen, lef hebben, handig zijn en veel weten;
- de opwinding of aantrekkelijke levensstijl nastreven;
- erbij willen horen, belangrijk gevonden willen worden (iemand zijn);
- willen meedoen met familie of vrienden.

https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/10/10/tk-bijlage-3-deelrapport-3-wegwijzer-jeugd-en-veiligheid-aanpak-risicojeugd-en-jeugdgroepen

Euregio Maas-Rijn

’Vrijwel alle grote criminele onderzoeken in Limburg hebben een internationaal component. De provincie is een logistiek transportcentrum voor Europa en dus ook voor criminelen’’ - *De Limburgse politie worstelt met zware misdaad - NRC*

‘’De unieke positie in Limburg vraagt om een unieke oplossing’’ - *https://www.nrc.nl/nieuws/2022/12/19/in-limburg-staat-de-poort-voor-misdaad-wagenwijd-open-a4151951*

‘’De grens speelt een belangrijke rol voor het gehele bedrijfsproces: de ontwikkeling en aanvoer van grondstoffen, het produceren van de drugs en het dumpen van het afval dat vrijkomt na productie. Criminele netwerken maken ook gericht misbruik van de landsgrenzen, in die zin dat sommige activiteiten verplaatst worden van het ene naar het andere land, als de grond hen in het eerste land iets te heet onder de voeten wordt. Maar behalve verplaatsing levert het onderzoek ook aanwijzingen op van verspreiding.’’ - *EMR_EYES_drugs_report_Dutch.pdf (maastrichtuniversity.nl)*

Maastricht als grensgemeente binnen Limburg

Limburg vormt een kernpunt in een gebied met 18 miljoen inwoners en de daaraan gerelateerde (internationale) veiligheidsvraagstukken. Limburg ligt economisch gezien centraal in Noordwest-Europa en kent grofweg drie verschillende regio’s met een sterke diversiteit in geografische context. De uitstekende infrastructuur, in de vorm van snelwegen, spoorlijnen, vaarwegen, logistieke centra en

Maastricht Aachen Airport, verbindt Limburg met de rest van Europa. Deze strategisch economische ligging heeft ervoor gezorgd dat Limburg, weliswaar een van de kleinste provincies van Nederland, na de Randstad het dichtstbevolkte gebied van Nederland is. Van de Nederlandse landsgrenzen ligt 34% in Limburg. Met 351 km, oftewel 75% van onze provinciegrens, is Limburg zelfs meer verbonden met het buitenland dan met Nederland. Via de 80.000 (onbewaakte) grensovergangen komen en gaan miljoenen mensen jaarlijks ons land in en uit. Limburgers maken in hun dagelijks leven gebruik van de vrijheden die in de Europese Unie van kracht zijn. Denk aan werk, familiebezoek, vakantie, cultuur, boodschappen, winkelen en brandstof tanken, waarbij de grenzen tussen Nederland, België en of Duitsland nauwelijks als een belemmering worden ervaren. Dit geldt ook voor onze jeugd. Daarbij speelt mee dat een deel van de jongeren woonachtig in Maastricht in België naar school gaat en andersom.

Dit vrije verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten kent echter ook een keerzijde. Criminele (samenwerkingsverbanden) reiken zowel fysiek als digitaal over gemeente- en landsgrenzen heen en maken daarbij optimaal gebruik van onze open samenleving om zo hun activiteiten te ontplooien, te verbergen en winsten te investeren. Dit terwijl overheden geconfronteerd worden met onzichtbare barrières in de vorm van (inter)nationale wet- en regelgeving. Binnen deze regionale context kunnen jongeren relatief eenvoudig onopgemerkt criminele activiteiten plegen.

Criminaliteit & grenzen

(Bron: EMR_EYES_drugs_report_Dutch.pdf (maastrichtuniversity.nl))

In december 2021 is door de universiteit van Maastricht een fenomeenonderzoek uitgevoerd naar de druggerelateerde criminaliteit in de Euregio Maas-Rijn. In dit onderzoek is er speciale aandacht geweest naar de mate waarin en de wijze waarop de aanwezigheid van de landsgrenzen van invloed is op de aard, ernst en omvang van de criminaliteit in deze regio.

Ondanks dat er in het onderzoek niet speciale aandacht is geweest voor jongeren betrokken bij druggerelateerde criminaliteit in de Euregio Maas-Rijn neemt dit niet weg dat de voedingsbodem, de aanwezigheid van (risicofactoren) hierdoor wel een constante factor betreft in de context van opgroeien in Maastricht.

Het onderzoek concludeert dat de grenzen eerder faciliterend werken dan drempels opwerpen als het gaat over illegale activiteiten. Voor het ontplooien, camoufleren, afschermen en investeren van winsten worden de kansen die (open) grenzen bieden al een aantal decennia op diverse manieren gebruikt. Verschillende landen kennen verschillende jurisdicties die gebruikers, handelaars en producenten nog vaak beschermen tegen effectieve grensoverschrijdende interventies.

Er zijn dan ook verschillende verbindingen vanuit Limburg met België en Duitsland geconstateerd in het onderzoek als het gaat over georganiseerde drugscriminaliteit. De grens lijkt gericht gebruikt te worden gedurende het hele bedrijfsproces die de georganiseerde drugscriminaliteit behelst, van de ontwikkeling van de grondstoffen, productie, (detail)handel tot dumping.

Jeugdcriminaliteit in Limburg

(Bron: Fenomeenonderzoek jeugdige ondermijners Limburg, 2022)

In 2022 heeft het RIEC-Limburg een rapport gepubliceerd waarin de aard en omvang van jongeren in de ondermijnende criminaliteit in Limburg centraal staat.

Het RIEC heeft in haar rapportage een eerste beeld geschetst van de Limburgse situatie aan de hand van verschillende bronnen. Het onderzoek bestaat uit twee onderdelen: een kwantitatief onderdeel en een kwalitatief onderdeel. Het RIEC heeft in haar onderzoeksmethodiek de keuze gemaakt om voor een aantal informatiebronnen slechts voor een deel van de Limburgse gemeenten een verdiepend onderzoek te doen (selectie op basis van regio, grootte, politieregistraties en/of de analyse volgende uit de eerder besproken dashboard Zicht op Ondermijning).

Dit betekent dat voor Maastricht enkel kwantitatieve data meegenomen is in de bovenstaande analyse en de kwalitatieve data mist (zoals o.a. ervaringen jongeren, onderwijspersoneel en andere

professionals). Dit neemt echter niet weg dat deze analyse meer inzichten geeft in de regionale context van georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit waarin Maastricht zich bevindt. Het is aannemelijk dat de resultaten/conclusies in grote lijnen ook betrekking hebben op de lokale situatie in Maastricht.

Categorieën geschaard onder de ondermijnende criminaliteit in de fenomeenanalyse van het RIEC: bedreiging/chantage/afpersing, Bezit- /handel wapens, druggerelateerd, geweld gerelateerd, mensen handel en witwassen

Soort delict

- Het aantal jongeren dat in 2019 verdacht wordt van een delict ligt rond de 1% zowel voor Nederland (1,4%) als voor Limburg (1,3%). Van de verdachte jongeren is landelijk te zien dat één derde ondermijnende delicten pleegt en twee derde niet- ondermijnende delicten. Kijkend naar Limburg pleegt een groter gedeelte van de verdachte jongeren ondermijnende delicten (40%) dan niet- ondermijnende delicten (60%).
- In Limburg blijkt dat qua ondermijnende delicten, dat ‘eenvoudige mishandeling’, gevolgd door ‘drugsdelicten’ het vaakst voorkomen onder jongeren.
- In Limburg ligt het aantal drugsdelicten hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit verschil komt voornamelijk doordat in Limburg het aantal delicten ‘bezit softdrugs’ hoger is dan landelijk gezien.

Pleeggemeente

Het aantal incidenten per 1.000 inwoners is tussen 2018 en 2020 licht toegenomen voor de gehele provincie Limburg (van 1,3 naar 1,5). Verder zijn in de grotere gemeenten (Heerlen, Venlo, Roermond, Kerkrade en Maastricht) relatief meer ondermijnende incidenten gepleegd waarbij jongeren betrokken zijn, dan in de kleinere gemeenten.

Woongemeente

Met behulp van de politiecijfers is er ook gekeken naar de woonplek van de verdachte jeugdigen. Deze jeugd is grotendeels afkomstig uit de eigen provincie. De verdachte jeugdigen buiten Limburg zijn voornamelijk woonachtig in een gemeente nabij de provincie. Opvallend is het aantal jeugdigen uit Rotterdam dat betrokken is bij incidenten in Limburg voornamelijk actief zijn in Maastricht en in Parkstad. Deze Rotterdamse jongeren hebben in Limburg vooral registraties met betrekking tot bezit en of handel van soft-/harddrugs op naam staan.

Daarnaast benadrukt de fenomeenanalyse (alsook blijkt uit wetenschappelijke literatuur) de faciliterende invloed van sociale media en de grensligging van Limburgse gemeenten op betrokkenheid van jongeren in de georganiseerde criminaliteit.

- **Sociale media**, de verdere ontwikkeling van het dark web, de opkomst van (nieuwe vormen van) digitale criminaliteit, de anonimiteit in de onlinewereld, de afwezigheid van sociale controle in de onlinewereld en de online leefwereld die onderdeel wordt van de identiteit van jongeren.
- **Grensligging van de Limburgse gemeenten** die een gunstige gelegenheid bieden voor georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit.

Jeugdcriminaliteit in Maastricht

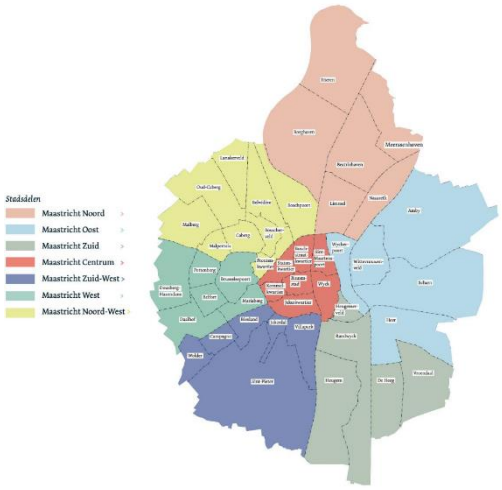

Maastricht is door het CBS ingedeeld in 7 gebieden en kent 44 buurten. Elke buurt heeft zijn eigen karakter en kenmerken. Waar sommige wijken en buurten juist modernere nieuwbouw kennen zijn sommige buurten meer historische van aard. Waar de een bekend staat als een wijk met bloemkoolstructuur, wordt de andere wijk meer omschreven als een van jam-en-stroop-buurten (Zie bijlage 1).

CBS-buurtindeling

- **Wijk 00 Centrum**
  Binnenstad, Boschstraatkwartier, Jekerkwartier, Kommelkwartier, Sint Maartenspoort, Statenkwartier, Wyck
- **Wijk 01 Buitenwijk Zuid-West**
  Biesland, Campagne, Jekerdal, Sint Pieter, Villapark, Wolder
- **Wijk 02 Buitenwijk West**
  Belfort, Brusselsepoort, Caberg, Daalhof, Dousberg-Hazendans, Malberg, Malpertuis, Mariaberg, Oud-Caberg, Pottenberg
- **Wijk 03 Buitenwijk Noord-West**
  Belvédère, Boschpoort, Bosscherveld, Frontenkwartier, Lanakerveld
- **Wijk 04 Buitenwijk Oost**
  Amby, Heugemerveld, Limmel, Nazareth, Scharn, Wittevrouwenveld, Wyckerpoort
- **Wijk 05 Buitenwijk Noord-Oost**
  Beatrixhaven, Borgharen, Itteren, Meerssenhoven
- **Wijk 06 Buitenwijk Zuid-Oost**
  De Heeg, Heer, Heugem, Randwyck, Vroendaal

Bevolking Maastricht

(Bron: CBS)

Op 1 januari 2022 had Maastricht een **totale bevolking** van **121.151** inwoners			
Maastricht Centrum **20.235** inwoners	Maastricht West **35.940** inwoners	Maastricht Oost **30.235** inwoners	Maastricht Zuid-Oost **20.815** inwoners
Maastricht Zuid-West **9.105** inwoners	Maastricht Noord-West **2.130** inwoners	Maastricht Noord-Oost **2.690** inwoners	
Op 1 januari 2022 wonen er in Maastricht ongeveer **35.644 jongeren** en **jongvolwassenen** tussen de 8 en 27 jaar oud. Dit is **29,4%** van het totaal aantal inwoners in Maastricht.			

8 t/m 12: **4.281** kinderen	13 t/m 18: **6.548** pubers	19 t/m 27: **24.815** jongvolwassenen
12% van het totaal aantal jongeren in Maastricht	**18,3%** van het totaal aantal jongeren in Maastricht	**69,6%** van het totaal aantal jongeren in Maastricht
3,5% van het totaal aantal inwoners in Maastricht	**5,4%** van het totaal aantal inwoners in Maastricht	**20,5%** van het totaal aantal inwoners van Maastricht

- Bovenstaande verdeling geeft de bijzondere positie van Maastricht als studentenstad weer. De stad heeft een universiteit (Maastricht University) en kent de Zuyd Hogeschool.
- Jaarverslag 2022 Universiteit Maastricht: In 2021 zijn er 22.383 ingeschreven studenten aan de UM, waarvan 56% buitenlandse inschrijvingen (cq 12.700 buitenlandse studenten) *(230630-definitief-jaarverslag-2022-publicatiepdf (maastrichtuniversity.nl)*
- Meer dan 10 procent van de inwoners bestaat uit studenten, waarvan bijna de helft internationaal. In totaal is bijna 20 procent van de Maastrichtse bevolking (meer dan 122.000 inwoners) als student of werknemer betrokken bij het hoger onderwijs in de stad, dus Hogeschool Zuyd en Universiteit Maastricht *(Leven in Maastricht | Maastricht University)*

Op 1 januari 2022 wonen er in Maastricht **12.524** kinderen in de leeftijdscategorie 0 tot 15 jaar			
Maastricht Centrum **830** kinderen	Maastricht West **4.095** kinderen	Maastricht Oost **3.560** kinderen	Maastricht Zuid-Oost **2.345** kinderen
Zuid-West **1.200** kinderen	Maastricht Noord-West **215** kinderen	Maastricht Noord-Oost **280** kinderen	
Op 1 januari 2022 wonen er in Maastricht **23.594** jongeren in de leeftijdscategorie 15 tot 25 jaar			
Maastricht Centrum **6685** jongeren	Maastricht West **6045** jongeren	Maastricht Oost **6090** jongeren	Maastricht Zuid-Oost **2930** jongeren
Maastricht Zuid-West **1275** jongeren	Maastricht Noord-West **300** jongeren	Maastricht Noord-Oost **270** jongeren	
Op 1 januari 2022 kent Maastricht totaal **69.289** huishoudens. Hiervan zijn **13.369** huishoudens met kinderen. Het gemiddelde huishoudens in Maastricht bestaat uit ongeveer 2 personen (1,70)			
Maastricht Centrum **890** huishoudens met kinderen	Maastricht West **4530** huishoudens met kinderen	Maastricht Oost **3639** huishoudens met kinderen	Maastricht Zuid-Oost **2620** huishoudens met kinderen
Maastricht Zuid West **1105** huishoudens met kinderen	Maastricht Noord-West **245** huishoudens met kinderen	Maastricht Noord-Oost **345** huishoudens met kinderen	

Omvang van de risicovolle/kwetsbare groep

(Bron: Zicht op Ondermijning. Peiljaar 2019)

De City Deal Zicht op Ondermijning laat zien welke gemeenten grote risico's kennen op jonge aanwas in de drugscriminaliteit. Op basis van een groot aantal mogelijke risico-indicatoren zoals persoons-, huishoud- en buurtkenmerken wordt per gemeente (en per wijk en buurt) het percentage hoog-risico jongeren bepaald ten opzichte van alle jongeren (8-23 jaar) in het gebied. De risicoscore in Maastricht **(4,1%)** ligt onder het landelijke gemiddelde (5 %) en ook onder het Limburgse gemiddelde (4,9%). Concreet betreft het voor Maastricht ongeveer **1.080 risicojongeren**.

BIJLAGE 4

Er zijn een aantal buurten in Maastricht die een hogere risicowaarde kennen in vergelijking met het Maastrichts gemiddelde. Binnen vooral het noordelijke deel van Maastricht zijn er een aantal buurten die vanwege de hoge risicowaarden opvallen

- 14,3% Malberg
- 8,1% De Heeg
- 7,6% Malpertuis
- 7,2% Wittevrouwenveld

De hoog-risico jongeren zijn vastgesteld aan de hand van een risicomodel. De meest voorspellende indicatoren van de hoog-risico jongeren in Maastricht blijken o.a. : Eerder verdacht geweest (%), Leeftijd (jaren), Geslacht is man (%), Verdachte familieleden (%), Woningwaarde buurt (x 1000 euro), Bureau HALT registratie (%), Woningen in bezit woningcorporatie in buurt (%), bevolkingsdichtheid buurt (inwoners/km2), oppervlakte buurt (ha), Woningen vanaf bouwjaar 2000 in de buurt.

Aandeel risicojongeren op buurtniveau volgend uit een analyse van het dashboard Zicht op Ondermijning. Wanneer het aandeel zo klein is dat er risico op onthulling bestaat wordt deze in het dashboard onderdrukt. Sommige gebieden komen daarom in onderstaand overzicht niet voor.				
Centrum **2,3%** (130 risico jongeren) - Sint Maartenspoort 3,3% - Statenkwartier 3,3%	West **5,3%** (410 risico jongeren) - Malberg 14,3% - Malpertuis 7,6% - Caberg 6,8% - Daalhof 5,9% - Mariaberg 5,4% - Pottenberg 5,1% - Oud Caberg 4,2%	Oost **4,4%** (320 risico jongeren) - Wittevrouwenveld 7,2% - Nazareth 5,7% - Limmel 5,1% - Heugemerveld 4,8%	Zuid-Oost **4,8%** (180 risico jongeren) - De Heeg 8,1% - Heer 4,8%	Zuid-West **2%** (30 risico jongeren)

Strafbare feiten gepleegd door jongeren

(Bron: politie)

Belangrijk om te vermelden is dat een kenmerk van jeugdigen in de georganiseerde criminaliteit is dat dit vaak om ‘onzichtbare jongeren’ gaat. Het is dan ook niet mogelijk om de aard en omvang van jongeren in de jeugdcriminaliteit exact uit te drukken in cijfers. Politieregistraties zijn afhankelijk van veel factoren zoals meldingsbereidheid, kwaliteit van signaal herkenning (door bewoners, professionals etc.) als ook de prioritering van de politie. Daarnaast heeft de Covid19 pandemie ook de nodige invloed gehad op het aantal registraties doordat jongeren zich minder in de openbare ruimte bevonden.

BIJLAGE 4

Het cijfermatig beeld is gebaseerd op het aantal geregistreerde misdrijven en overlastmeldingen **van 01-06-2020 tot en met 01-06-2023**. Deze cijfers geven een beeld van het aantal en het type incidenten gepleegd door jonge betrokkenen/verdachten (**8-23 jaar**) in Maastricht, waar deze incidenten plaats hebben gevonden in Maastricht (pleeglocatie) en waar de jonge betrokkenen/verdachten woonachtig zijn (woonlocatie).

Cijfermatige beeld

In de jaren 2021 en 2022 zijn er circa **4600 incidenten in Maastricht geregistreerd** waarbij jongeren zijn betrokken. Dit is ongeveer 30% van het totaal aantal registraties in deze jaren bij de politie in Maastricht. De grootste groep zit in de leeftijdsrange van 18 t/m 23 jaar

In 2021 is van alle politieregistraties waarbij jongeren zijn betrokken **15,7% aangemerkt als misdrijf**. In 2022 is dit aandeel gestegen naar **22,5%.** In de eerste 5 maanden van 2023 is het aandeel al **21,4%.** Er lijkt sprake te zijn van een stijgende trend in de zwaarte (misdrijven in plaats van incidenten) van de politieregistraties. De grootste groep zit in de leeftijdsrange van 18 t/m 23 jaar (*lichte stijging 15-jarigen in 2022 t.o.v. 2021).* In het totaal aantal geregistreerde misdrijven in Maastricht steeg het aandeel jeugdige verdachten van **11,9%** in 2021 naar **13,2%** in 2022.

Top 3 categorie misdrijven waarbij jongeren zijn betrokken:

- 2021: Winkeldiefstal, Heling, Bezit overige wapens
- 2022: Winkeldiefstal, Diefstal in/uit winkel, Overige horizontale fraude

Ondermijnende delicten gepleegd door jongeren. Hierbij zij opgemerkt dat ondermijnende delicten veelal haaldelicten betreft zodat ook hier sprake is van een zogenaamde dark number. Voor de bepaling van de categorieën ondermijnende delicten is aansluiting gezocht bij de selectie uit het eerdergenoemde RIEC-fenomeenonderzoek (jaren 2021-2022).

- Registraties **‘Drugsfeiten’.** Aandeel jeugdigen in de totaal aantal registraties is in 2022 opvallend hoog (55%). Over de jaren ligt het aandeel gemiddelde rond de **30%.** De meeste registraties hebben betrekking op bezit- en handel harddrugs. Het gaat om jongeren in de leeftijdsrange van 15 t/m 23 jaar

- Registraties **‘Geweldsdelicten’**[1]. Aandeel jeugdigen in het totaal aantal registraties van geweldsdelicten ligt in Maastricht rond de 60-65%. Het gaat om jongeren in de leeftijdsrange 11 tm 23 jaar waarbij de grootste groep 19 jaar is.

- Registraties **‘HIC-feiten’**[2]**.** Aandeel jeugdigen in het totaal aantal registraties van HIC-feiten ligt in Maastricht rond de 13%. Het gaat om jongeren in de leeftijdsrange 14 t/m 23 jaar waarbij de grootste groep 15-17 jaar is.

- Registraties **‘Wapenbezit’.** Aandeel jeugdigen in het totaal aantal registraties rondom wapenbezit ligt in Maastricht tussen de **30-50%.** Het gaat dan voornamelijk over bezit van een wapen anders dan een vuurwapen. Het gaat om jongeren in de leeftijdsrange 12 t/m 23 jaar waarbij de grootste groep 15 t/m 22 jaar is.

[1] Geweldsdelicten: doodslag/moord, openlijke geweldpleging en zware mishandeling

[2] HIC-feiten: Diefstal/inbraak woning, overval in bedrijven, overval in woning, straatroof

- Registraties **‘Fraude onlinehandel’.** Aandeel jeugdigen in het totaal aantal registraties rondom Fraude ligt in Maastricht rond de 1%.

Van alle jongeren die strafbare feiten plegen in Maastricht is hier 60% ook woonachtig in Maastricht (woon- en pleeggemeente gelijk).

HALT-verwijzingen

(Bron: Bureau Halt)

Naast de daadwerkelijke registraties bij de politie zijn de HALT-verwijzingen ook een goede indicatie om zicht te krijgen op mogelijke kwetsbaarheden. Jongeren tussen de 12 en 17 jaar, die een licht strafbaar vergrijp plegen, kunnen door de politie, een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA), een leerplichtambtenaar of via de officier van justitie verwezen worden naar Bureau HALT.

De analyse van het dashboard Zicht op Ondermijning laat zien dat verdachte jongeren vaker dan niet-verdachte jongeren een HALT-registratie hebben en met name ondermijnende jongeren. Daarnaast blijkt het gemiddelde aantal HALT-registraties per persoon hoger te liggen bij de jongeren die criminele delicten plegen. Uit het onderzoek van de Boer, Ferwerda en Kuppens (2022) blijkt dat een eerder crimineel verleden een van de risicofactoren is die de kans op toekomstig crimineel gedrag vergroten.

In 2022 zijn in Maastricht gemiddeld **12 op 1.000 jongeren** doorverwezen voor een HALT-maatregel. Dit aandeel is hoger dan het landelijke gemiddelde van een 8 verwijzingen per 1.000 jongeren. Ook het gemiddelde in Limburg ligt in 2022 met 8 verwijzingen per 1.000 jongeren lager dan in Maastricht. Het aantal HALT-verwijzingen in Maastricht is van 129 in 2019 gedaald naar 65 in 2022. Dit is een daling van ruim 49%. Landelijk is een dalende trend van HALT-verwijzingen.

Kenmerken Maastrichtse jongeren met een HALT-verwijzing (2022):

- Meer jongens (46) dan meisjes (20)
- De meeste jongeren zijn 15/16/17 jaar oud. In de eerdere jaren (2019-2021) vormden ook de 14-jarige jongeren een aanzienlijk aandeel hierin.
- ‘Vuurwerkdelicten’ is de meest voorkomende reden voor verwijzing naar Bureau HALT opgevolgd door ‘Diefstal’ en tenslotte ‘Leerplicht’ en ‘Alcohol’.

Opvallende buurten in relatie tot het aantal jongeren met een HALT-verwijzing (2019-2022):

- Malberg: 38 HALT-verwijzingen
- Wittevrouwenveld en Heer: 30 HALT-verwijzingen
- Caberg: 27 HALT-verwijzingen
- Malpertuis: 26 HALT-verwijzingen
- Mariaberg: 25 HALT-verwijzingen

Door Bureau HALT worden de volgende verklaringen gegeven in relatie tot het voorgaande cijfermatige beeld.

- *''De boa's zijn al een aantal jaren projectmatig aangewezen om voor een aantal aanvullende feiten jongeren naar Halt te verwijzen. In 'coronatijd' verwezen boa's veel jongeren naar Halt. Daarna lijkt dat aantal ook flink te stagneren.''*
- *''Jongeren zijn erg actief in de onlinewereld, iets waar men niet altijd zicht op heeft waardoor beginnend grensoverschrijdend gedrag niet gezien/opgemerkt wordt.''*
- *''De politie kampt met capaciteitsproblemen. Waar de politie prioriteert op zwaardere criminaliteit en crisissituaties, blijft logischerwijs de HALT-doelgroep meer buiten beeld. Daarbij komt ook dat de politie sinds 2022 de mogelijkheid heeft een reprimande in te zetten i.p.v. een HALT-verwijzing, wat ervoor zorgt dat minder jongeren naar HALT verwezen worden.''*

Maastrichtse (overlastgevende/criminele) jeugdgroepen in beeld

(Bron: gemeente Maastricht)

Complexe problematische jeugdgroepen zijn groepen jongeren die rondhangen in publieke ruimten en voor wie betrokken zijn bij illegale activiteiten deel uitmaakt van de groepsidentiteit. Het gaat vaak om jongeren die minder goed functioneren op school, lage zelfcontrole kennen en opgroeien in een ongunstiger opvoedklimaat. Al in 2018 wordt er geconstateerd dat in Nederland overlastgevende/criminele jeugdgroepen minder aanwezig zijn in de openbare ruimte in vergelijking met enkele jaren daarvoor. Tegelijkertijd zijn ze zich wel meer gaan manifesteren op sociale media *(Bron: https://nscr.nl/factsheet/jeugdbendes-en-problematische-jeugdgroepen-in-nederland-en-europa/).*

Om een goed beeld te schetsen over problematische jeugdgroepen in de stad is het van belang om voor ogen te houden dat er in Maastricht in korte tijd veel gebeurtenissen zijn geweest die ook impact hebben gehad op onze jongeren. Denk aan de coronapandemie en de daaraan verbonden maatregelen zoals een avondklok en daaraan gekoppeld toenemende onrust en rellen in de stad. Gevolgd door de plotselinge terugkeer naar het openbare leven met een aantal grote evenementen zoals Koningsdag, carnaval en festivals. Daarbij heeft Limburg (en dus ook Maastricht) te maken gehad met de crisis rondom hoogwater en de noodopvang van vluchtelingen.

In deze periode, gedreven door lockdowns, onzekerheid en verveling ontstonden nieuwe vormen van veiligheidsgerelateerde overlast in groepsvorm. Met name de jeugd manifesteerde zich. De afgelopen 3 jaar zijn er in Maastricht op meerdere plekken in de openbare ruimte problemen geweest met jongeren die in groepsverband overlast veroorzaakten. Deze overlast varieerde van afval achter laten, hinderlijk gedrag op scooters en fietsen, intimiderend gedrag tegen omwonenden en professionals, gebruik (soft) drugs), heling, diefstal, het afsteken van vuurwerk en het gebruik van geweld tegen goederen en personen.

Deze groepen van overlastgevende jongeren hebben een aanzuigende werking op andere jongeren. De groepsdynamiek vergroot daarnaast de verleiding tot crimineel gedrag. Dit gebeurt deels vrijwillig, maar er kan ook sprake zijn van gedwongen deelname aan criminele activiteiten.

'Mosae Forum-groep'

Van oppakken tot een stevig gesprek met de ouders: Maastrich... - De Limburger

In 2022 was in Maastricht een overlastgevende jeugdgroep de zogenoemde ‘Mosae Forum-groep’ actief. Het betrof een dynamische groep va circa 90 jongeren die rondom het Mosae Forum in Maastricht overlast veroorzaakte in de vorm van schreeuwen, trappen tegen deuren, recalcitrant gedrag tegen melders, diefstallen en geweldsdelicten.

Een analyse toonde aan dat circa 85% van de jongeren die onderdeel uitmaakte van deze groep woonachtig was in Maastricht en circa 15% woonachtig in dichtbij gelegen (kleinere) gemeente zoals Eijsden, Margraten, Schinnen, Vaals, Brunssum en Cadier en Keer alsook Lanaken. De groep bestond voornamelijk uit jongens (>90%), maar ook meisjes maakten hier onderdeel van uit. De leeftijdsrange liep van 13 tot 19 jaar.

De groep werd tot op persoonsniveau in beeld gebracht en persoonsgericht aangepakt. Een aanpak die ook al eerder bij overlastgevende jongeren in Maastricht-West goede resultaten heeft opgeleverd. Alle jongeren betrokken bij de overlast hebben thuis een overlastbrief ontvangen van de gemeente en politie. De jongeren werden in 3 groepen opgedeeld en kende alle drie de groepen een andere benadering:

- Rood: Jongeren verdacht van strafbare feiten - denk aan diefstal en geweld.
- Oranje: Jongeren bekend met strafbare feiten uit eerder zaken alsook zorgen op andere leefgebieden.
- Geel: Jongeren die nog niet bekend waren bij justitie, maar wel risicovol bleken op andere leefgebieden.

Zorg- en Veiligheidshuis casuïstiek Maastricht

(Bron: Zorg- en Veiligheidshuis Maastricht-Heuvelland)

Uit de cijfers van het Zorg- en Veiligheidshuis Maastricht Heuvelland blijkt dat er afgelopen jaren sprake is van een stijging in het aantal aangemelde en in behandeling genomen casussen van personen onder de 23 jaar. Vooral in 2022 is het aangemelde jongeren in het totaal aantal aangemelde casussen in dat jaar erg hoog (38%). In 2020 was dit slechts 12% en in 2021 10%. Daarnaast valt op dat alle aangemelde en in behandeling genomen jongeren onder de 23 jaar in 2020 en 2021 voornamelijk onderdeel uitmaakte van een systeemaanpak. Vaak gaat het in zo’n gevallen om een heel gezin dat onderdeel uitmaakt van een aanpak. In 2022 is dit anders. Van de 20 aangemelde jongeren kende slechts 7 personen een systeemaanpak en startte bij 13 jongeren een individuele persoonsaanpak. Omdat het hier niet lijkt te gaat om een geleidelijke trendmatige stijging is het de vraag of de aankomende jaren het aandeel jongeren dat aangemeld en in behandeling worden genomen net zo hoog zal blijven als in 2022. Desondanks is het hoge aandeel aangemelde jongeren voor nu zeker een benodigd aandachtspunt en dient in de gaten gehouden te worden. Ook in Heerlen is deze stijging tussen 2019-2021 is waargenomen.

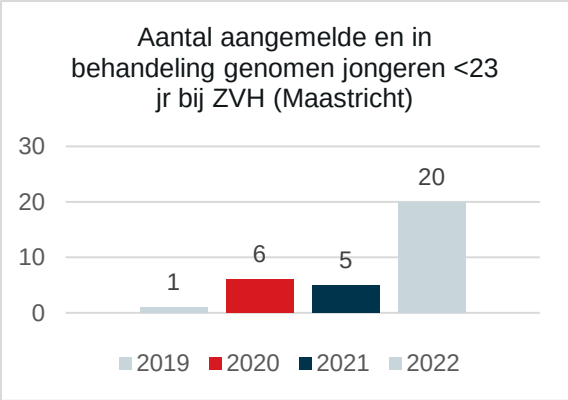

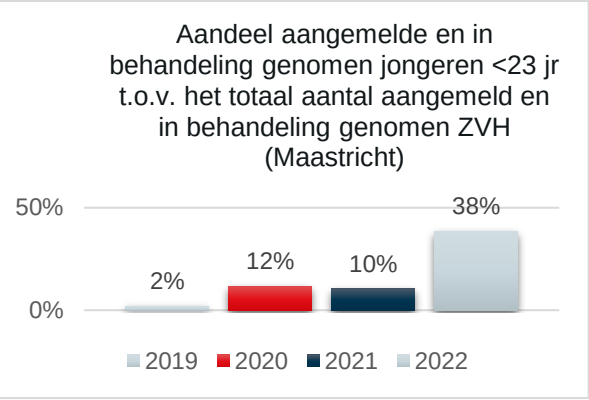

Maastricht en drugshandel

Maastricht staat al decennia bekend om de overlast als gevolg van drugshandel/straathandel. De aanwezigheid van 14 coffeeshops in de stad in combinatie met de grensligging heeft een sterke aanzuigende werking op drugskopers en –verkopers gehad. Dit is een belangrijke reden geweest om in 2012 het ingezetenencriterium in Maastricht in te voeren. Conform de doelstellingen van het beleid daalde verschillende vormen van overlast als gevolg van drugtoerisme substantieel. Dit heeft echter ook geleid tot een veranderende modus operandi als het gaat over het voorzien van Belgische en Duitse drugsklanten. Zo blijkt uit het voornoemde fenomeenonderzoek naar de druggerelateerde criminaliteit in de Euregio dat de detailhandel zich vooral verplaatst te hebben naar illegale leveranciers/tussenpersonen in eigen land of online bestellingen via Callcenters gevestigd in Nederland.

Ondanks het effectieve drugsbeleid en de veranderde modus operandi vindt in Maastricht nog steeds veel illegale straathandel plaats. Dit brengt ook risico's met zich mee voor jongeren die gevraagd worden om 'kleine klusjes' te verrichten in deze straathandel. Om deze straathandel het hoofd bieden is in 2021 een integrale samenwerking gestart met politie en OM. Doel van de aanpak is om drugshandel in Maastricht zo onaantrekkelijk mogelijk te maken. Binnen de beperkte beschikbare capaciteit bij de politie werden zoveel mogelijk drugsverkopers en -kopers aangehouden en werd aansluitend van gemeentewege een dwangsom opgelegd aan zowel de koper(s) als de verkoper(s).

Tot mei 2023 zijn er in totaal 97 unieke personen aangehouden als koper of verkoper. Het grootste deel van deze groep bestaat uit kwetsbare personen die zelf drugsverslaafd zijn waarbij zij aangeven hand- en spandiensten ter verrichten om te kunnen voorzien in hun eigen gebruik. Ongeveer 30% van de verkopers valt in de leeftijdscategorie 16-27 jaar.

Drugspanden in Maastricht

Bron: gemeente Maastricht

In de gepubliceerde kennissynthese over ingroeimechanismen en rekruteringsprocessen van, Ferwerda en Kuppens (2022) wordt familieleden, vrienden of kennissen in de georganiseerde criminaliteit bij uitstek benoemd als belangrijkste risicofactor (*https://bureaubeke.nl/publicaties/do-or-dont-2/*). Opgroeien in een huishouden waar drugsgebruik en/of handel plaatsvindt vergroot dan ook de voedingsbodem voor (het intreden met) crimineel gedrag.

BIJLAGE 4

Op basis van bestuurlijke politierapportages aantreffen verdovende middelen tbv handhaving Damoclesbeleid (13b Opiumwet) kan het volgende beeld geschetst worden.

In afgelopen 10 jaar zijn 178 sluitingsrapportages 13b Opiumwet door de burgemeester van Maastricht ontvangen. We zien een trendmatige daling van het aantal sluitingsrapportages. De oorzaak van deze daling is niet bekend maar er zijn meerdere aannemelijke oorzaken te benoemen:

- Een van de vermoedelijke oorzaken van de daling is het gevoerde strenge handhavingsbeleid in Maastricht. Het verhandelen van drugs vanuit panden is onaantrekkelijk vanwege het risico van tijdelijke sluiten en vervolgens mogelijk definitief verlies van de woning of het lokaal. Dit heeft vermoedelijke een afschrikwekkende werking om een pand ter beschikking te stellen voor drugshandel.
- Een andere oorzaak kan gevonden worden in verminderde opsporingscapaciteit bij de politie waardoor minder ingezet kan worden op een haaldelict als drugshandel.
- Tenslotte zien we een verschuiving in de werkwijze van drugshandelaren. Zo komt het vaker voor dat drugs bezorgd worden bij kopers in plaats van het ontvangen van kopers in panden. Hierdoor vindt minder handel in of vanuit panden plaats. Het is ihk van opsporing ook lastiger om bezorgers van drugs te identificeren.

Cijfermatig beeld drugspanden Maastricht

Tussen 2019 en 2022 werden er jaarlijks circa 25-35 panden gesloten in Maastricht. De sluitingen zijn niet evenredig verdeeld over de verschillende buurten in de stad. In de buurten Mariaberg (12), Nazareth (12), Caberg (10), Heer (9), Daalhof (9), Wittevrouwenveld (8), Borgharen (7), Malberg (7) en Malpertuis (7) zijn gemiddeld de meeste woningen gesloten in de periode 2019-2022.

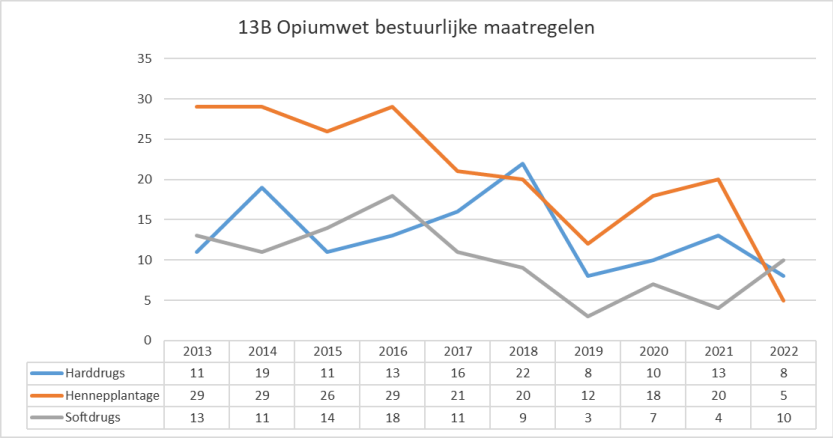

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Harddrugs	11	19	11	13	16	22	8	10	13	8
Hennepplantage	29	29	26	29	21	20	12	18	20	5
Softdrugs	13	11	14	18	11	9	3	7	4	10

We zien in Maastricht een stijging van het aantal gezinnen met kinderen die vanwege een kwetsbare persoonlijke situatie betrokken zijn geraakt bij drugshandel vanuit de woning. De kwetsbaarheid van deze gezinnen zit in medische, financiële of verslavingsproblematiek. In 2019 was het aandeel kwetsbare huishoudens van het totaal aantal sluitingen 21%. In 2022 is dit aandeel gestegen naar 46%. Met name in Maastricht Noord West (34%) en Maastricht Noord Oost (29%) hebben de meeste sluitingsrapportages betrekking op kwetsbare huishoudens.

Voedingsbodems voor jeugdcriminaliteit

(Bron: https://bureaubeke.nl/publicaties/do-or-dont-2/)

Niet alle jeugdigen lopen even groot risico om in de criminaliteit te belanden of hierin door te groeien. Ook bestaat er geen homogeen traject dat leidt tot deelname aan een georganiseerde groep. Er kunnen diverse redenen zijn voor personen om betrokken te raken bij georganiseerde criminaliteit,

denk aan een sociaal netwerk in de georganiseerde criminaliteit, een economisch motief, ervaren druk en/of verlangen naar een risicovolle activiteit.

In 2022 publiceerde Boer, Ferwerda en Kuppens een kennissynthese over ingroeimechanismen en rekruteringsprocessen van jongeren in de georganiseerde criminaliteit, in opdracht van het ministerie van J&V. Hierin deden zij onderzoek naar risicofactoren in relatie tot toetreding tot georganiseerde criminaliteit (Boer, Ferwerda & van Kuppens, 2022).

Risicofactoren zijn factoren of kenmerken van een gebied, individu of gezin, die de kans vergroten dat er zich een vorm van criminaliteit voordoet of kan plaatsvinden. De aanwezigheid van risicofactoren vergroot als het ware de voedingsbodem voor (het intreden met) crimineel handelen. Factoren die van invloed kunnen zijn op crimineel gedrag onder jeugdigen staan veelal niet op zichzelf. Vaak is er sprake van een combinatie van factoren die de kans vergroten voor jongeren om het criminele pad te verkiezen (bureau beke).

De onderzoekers delen deze risicofactoren in verschillende categorieën met verschillende gefundeerde risicofactoren (op hoofdlijnen). Concluderend in dit onderzoek is gesteld dat bij **uitstek familieleden, vrienden en kennissen in de georganiseerde criminaliteit de belangrijkste risicofactor betreft**. Daarnaast zijn belangrijke risicofactoren: man zijn, een hogere leeftijd t.o.v. daders van ‘’algemene’’ criminaliteit, antisociale persoonlijkheidskenmerken, het hebben van een criminele achtergrond en criminele vaardigheden, drugsgebruik, een laag opleidingsniveau en het hebben van specifiek(e) vaardigheden/kennis (denk aan chemie of ICT).

Er zijn ook plausibele risicofactoren onderscheidden zoals deelname aan een (ernstige) problematische groep of -netwerk, het beeld hebben dat deelname aan een georganiseerde criminele groep gepaard gaat met een aantrekkelijke levensstijl en makkelijk geld kunnen verdienen, de combinatie op het gebied van school, financiën en drugs (als gevolg van gebruik van softdrugs, verkeerde vrienden en vroegtijdig schoolverlaten), opgroeien in een buurt met de aanwezigheid van georganiseerde criminaliteit, of opgroeien in een minder stabiele gezinssituatie, of opgroeien in een gezin met een lage SES, slechte economische omstandigheden, schuldenproblematiek gebrek aan werkgelegenheid.

Waar je wieg staat

(Bron: Jonge criminelen die volwassen worden - 9789088506000 - Uitgeverij SWP (swpbook.com); Opgroeien in een kwetsbare wijk | Publicatie | Sociaal en Cultureel Planbureau (scp.nl))

Bovenstaande o risicofactoren laat eigenlijk zien dat naast de capaciteit en vaardigheden van jongeren en de invloed van gezin en school, ook de buurt waarin zijn opgroeien een belangrijke rol speelt bij de ontwikkelingen van kansen. De combinatie van opgroeien in een wijk met sociaaleconomische problematiek als ook wanneer er in de wijk criminele structuren aanwezig zijn maakt jongeren kwetsbaar om betrokken te raken in de georganiseerde criminaliteit.

De context, de sociale omgeving van een persoon, de buurtkenmerken van de woonbuurt, bepaalt namelijk grotendeels de kansen die iemand krijgt en de normen en waarden die iemand aanhoudt. Contexten kunnen nooit los gezien worden van elkaar, dit omdat de buurtcontext vaak samenhangt

met de direct sociale context. Daarnaast hangen de soort criminele gedragingen en activiteiten in veel gevallen namelijk af van de context waarbinnen ze plaatsvinden.

Er zijn binnen een stad of regio altijd gebieden die zich kenmerken door grotere aantallen bewoners zonder werk, met een laag inkomen of een uitkering. Veelal gaat het om wijken met grote aantallen sociale huurwoningen, in de orde van grootte van minimaal de helft of twee derde van de woningvoorraad. Een ‘criminogene setting’, ofwel een omgeving waar jeugd zonder gestructureerde activiteiten op straat ‘hangt’ en hierdoor sneller in contact komen met actieve delinquenten, terwijl in de buurt gebrekkige sociale controle is, vergroot de kans dat een individu overgaat tot een vergrijp aanzienlijk.

Het ‘Maastrichtse’ veerkracht onderzoek

Maastricht wil gelijke kansen voor iedereen en start met een... - De Limburger

In 2021 heeft er een stadsbreed onderzoek ‘Veerkracht in de wijk’ plaatsgevonden dat de gemeente in samenwerking met de woningcorporaties heeft laten uitvoeren. Een onderzoek naar aanleiding van het landelijk onderzoek ‘Veerkracht in corporatiebezit’ door het VNG. Aan de grondslag van dit landelijk onderzoek lag de constatering dat er steeds meer kwetsbare mensen in corporatiewoningen wonen. Dit heeft in sommige gevallen ongunstige gevolgen voor de leefbaarheid en de (beleving van) veiligheid in de buurten waar deze woningen zich bevinden.

Het onderzoek maakt inzichtelijk hoe het, in de gebieden met corporatiewoningen, is gesteld met de leefbaarheid, draagkracht en draaglast in Maastricht. Veerkracht heeft in deze te maken met de mate waarin bewoners van de buurt overlast en/of criminaliteit beleven/dragen. Wanneer draaglasten niet leiden tot een toename van overlast of een afname van de veiligheidsbeleving dan is er sprake van een veerkrachtige buurt.

Het onderzoek toont aan dat het over het algemeen goed gaat in Maastricht, maar dat niet alle buurten daar evenveel van profiteren. Hierdoor ontstaat een toenemend tweedeling in de stad tussen plekken met veel en weinig sociale huurwoningen. Waar in sommige buurten de toenemende concentratie van kwetsbare bewoners samen kan gaan met een positieve ontwikkeling van de overlast en onveiligheid, hebben andere buurten deze veerkracht niet om de concentratie kwetsbare bewoners te doorstaan waardoor er een toenemende concentratie van mensen ontstaat die beperkt zelfredzaam zijn wat vervolgens ook de samenredzaamheid onder druk zet.

Zoals al eerder omschreven blijkt uit de literatuur dat wanneer sociale problematieken vermengd raken met veiligheidsproblematiek dat zich uit in bijv. drank- en drugsgebruik, terugtrekgedrag, huiselijk geweld, uitbuiting etc. Hierdoor kan al op jonge leeftijd de verleiding van illegaliteit en criminaliteit lonken. Vaker hebben kinderen die opgroeien in een kwetsbare wijk een grotere kans op een lager schoolniveau, vroegtijdig schoolverlaten en normoverschrijding gedrag. In kwetsbare buurten zien we vaak een combinatie van persoonlijke kwetsbaarheid, economische achterstand en afwezigheid van sociale controle. Deze omstandigheden zijn een voedingsbodem voor jongeren om zich in te laten met georganiseerde criminaliteit.

Vooral in het noordelijke gedeelte van Maastricht zijn de kwetsbaarheden het grootst. Hier zijn de sociale huurwoningen steeds meer het verzamelpunt voor kwetsbare bewoners. Dit gaat veelal samen met meer overlast en verminderde veiligheidsbeleving. Hier staat de veerkracht onder druk.

Om de verschillen binnen de stad te verkleinen en de wijken die het nodig hebben extra te ondersteunen zijn er met de woningcorporaties al gebiedsgerichte samenwerkingsafspraken gemaakt voor de periode 2022 – 2026 voor de buurten Pottenberg, Caberg, Malpertuis, Mariaberg, Nazareth, Limmel, Daalhof en De Heeg. In de buurten Nazareth en Pottenberg gaat daarnaast gestart worden met de geïntensiveerde integrale inzet op het vergroten van de veerkracht.

Risicofactoren kwetsbare wijken

SES-WOA SCORE

(Bron: CBS)

Het CBS berekent een zogenoemde SES-WOA-SCORE op gemeente-, wijk- en buurtniveau. De score houdt rekening met factoren zoals onderwijsniveau, inkomen en beroepspositie van de bewoners van een gemeente, wijk en buurt. Dat maakt dat deze variabele als verklarende variabele gebruikt kan worden in onderzoeken naar verschil tussen wijken/buurten op het gebied van o.a. leefbaarheid, participatie, onderwijs, gedrag en leefstijl.

De SES-WOA-score voor heel Nederland is gemiddeld ongeveer 0 voor 2020-2021.

- **Een hogere score betekent** dat mensen welvarender en/of hoger opgeleid zijn en/of langduriger aan het werk.
- **Een lagere score betekent** een combinatie van lage welvaart, lage opleiding en dat mensen minder langdurig aan het werk zijn.

Een lage SES-WOA score wijst op mogelijke aanwezigheid van risicofactoren voor crimineel handelen en de verleidingen van het ‘snelle geld’ in de criminaliteit. De meest recente SES-WOA-score voor Maastricht is **-0,229** (2021). De hoogte in SES-WOA-Score in Maastricht verschilt tussen de verschillende wijken, de range loopt van 0,456 tot -0,668.

Buurten met een **relatief hoge score** (welvarender)

- Dousberg-Hazendans 0,456 (Maastricht West)
- Jekerdal 0,366 (Maastricht Zuid West)
- Vroendaal 0,362 (Maastricht Zuid Oost)
- Villapark 0,341 (Maastricht Zuid West)

Buurten met een **relatieve lage score** (potentiële voedingsbodems)

- Malberg -0,422 (West)
- Statenkwartier -0,464 (Centrum)
- Wittevrouwenveld -0,487 (Oost)
- Sint Maartenspoort -0,517 (Centrum)
- Mariaberg -0,549 (West)
- Limmel -0,569 (Oost)
- Malpertuis -0,627 (West)
- Nazareth -0,627 (Oost)
- Caberg -0,646 (West)
- Pottenberg -0,668 (West)

BIJLAGE 4

De laagst scorende buurten liggen in het noordelijke deel van Maastricht (Maastricht West en Oost). Ook liggen een aantal buurten met een lage score in het centrum van de stad. Maastricht kenmerkt zich door het feit dat binnen een wijk de verschillen per buurt groot kunnen zijn.

Gemiddeld Inkomen

(Bron: CBS)

Volgens de meest recente gegevens van het CBS bedroeg het gemiddeld bruto-inkomen in Maastricht in 2022 **€ 27.500** per jaar per inwoner. Dat is lager dan het landelijk gemiddelde van **€ 29.200** per jaar per inwoner. Het provinciaal gemiddelde in Limburg bedroeg in 2022 gemiddeld **€ 27.602** per jaar per inwoner.

Gemiddeld bruto-inkomen per wijk-buurt Maastricht.			
Maastricht Centrum **€ 30.900** per jaar per inwoner **Hoger gemiddeld inkomen per buurt** Wyck € 36.900 Jekerkwartier € 32.800 Boschstraatkwartier € 30.700 **Lager gemiddeld inkomen per buurt** St Maartenspoort € 24.200 Kommelkwartier € 26.800 Statenkwartier € 26.800	Maastricht West **€ 23.400** euro per jaar per inwoner **Hoger gemiddeld inkomen per buurt** Dousberg-Hazendans € 31.000 Oud-Caberg € 27.300 Belfort € 25.900 **Lager gemiddeld inkomen per buurt** Malpertuis € 17.600 Pottenberg € 18.600 Caberg € 19.100	Maastricht Oost **€ 26.400** per jaar per inwoner **Hoger gemiddeld inkomen per buurt** Scharn € 32.400 Amby € 31.600 Wyckerpoort € 25.200 **Lager gemiddeld inkomen per buurt** Nazareth € 19.300 Limmel € 19.600 Wittevrouwenveld € 22.000	Maastricht Zuid-Oost **€ 27.700** per jaar per inwoner **Hoger gemiddeld inkomen per buurt** Vroendaal € 45.100 Randwyck € 30.400 Heugem € 27.700 **Lager gemiddeld inkomen per buurt** Heer € 25.800 De Heeg € 25.600

Maastricht West	Maastricht Noord-West	Maastricht Noord-Oost	
€ 41.000 per jaar per inwoner **Hoger gemiddeld inkomen per buurt** St Pieter € 47.300 Villapark € 45.300 Jekerdal € 39.700 **Lager gemiddeld inkomen per buurt** Wolder € 29.500 Biesland € 38.300 Campagne € 39.600	**€ 24.500** per jaar per inwoner **Hoger gemiddeld inkomen per buurt** Boschpoort € 24.600 Frontenkwartier € 24.200	**€ 27.800** per jaar per inwoner **Hoger gemiddeld inkomen per buurt** Itteren € 28.400 Borgharen € 25.900	

Huishoudens rond sociaal minimum

(Bron: CBS)

Het sociaal minimum is het wettelijk bestaansminimum zoals dat in de politieke besluitvorming is vastgesteld. Studentenhuishoudens en huishoudens met een onvolledig jaarinkomen worden hierin niet meegerekend.

Het aantal huishoudens dat onder het Nederlands sociaal minimum valt geeft specifieker inzicht in de economische kwetsbaarheid van gezinnen, het sociaal minimum is namelijk het inkomen dat nodig wordt geacht om te voorzien in de basisbehoeften van een huishouden. Gezinnen die onder deze drempel vallen, hebben mogelijk moeite om aan hun basisbehoeften te voldoen, zoals huisvesting, voedsel en onderwijs. Deze economische kwetsbaarheid kan bijdragen aan een verhoogd risico op jeugdcriminaliteit, omdat jongeren mogelijk geconfronteerd worden met een gebrek aan kansen en ondersteuning. In Maastricht leeft **10%** van de particuliere huishoudens onder of rond het sociaal minimum.

Percentage huishoudens onder of rond het sociaal minimum per wijk-buurt Maastricht.			
Maastricht Centrum **9%** **Hoger % sociaal minimum per buurt** St Maartenspoort **17%** Statenkwartier **13%** Kommelkwartier **10%** **Lager % sociaal minimum per buurt**	Maastricht West **12%** **Hoger % sociaal minimum per buurt** Malpertuis **20%** Caberg **19%** Pottenberg **19%** **Lager % sociaal minimum per buurt**	Maastricht Oost **10%** **Hoger % sociaal minimum per buurt** Nazareth **16%** Wittevrouwenveld **15%** Limmel **12%** Heugemerveld **11%** **Lager % sociaal minimum per buurt**	Maastricht Zuid-Oost **8%** **Hoger % sociaal minimum per buurt** De Heeg **9%** Heugem **9%** **Lager % sociaal minimum per buurt**

Wyck **6%** Binnenstad **7%**	Dousberg- Hazendans **1%** Belfort **3%** Oud-Caberg **6%**	Amby **4,5%** Scharn **6%**	Vroendaal **4%**
Maastricht Zuid West **4%** **Hoger % sociaal minimum per buurt** Jekerdal **5%** **Lager % sociaal minimum per buurt** Biesland **3%** Wolder **3%**	Maastricht Noord-West **10%** **Hoger % sociaal minimum per buurt** Boschpoort **11%** **Lager % sociaal minimum per buurt** Frontenkwartier **9%**	Maastricht Noord-Oost **5%** **Lager % sociaal minimum per buurt** Itteren **4%**	

Opleidingsniveau

(Bron: CBS)

Laag onderwijs omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste 3 leerjaren van havo/vwo en de entreeopleiding, de voormalige assistentenopleiding (mbo1), praktijkonderwijs.
Middelbaar onderwijs omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo2), de vakopleiding (mbo3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo4).
Hoog onderwijs omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

Het aantal personen in Maastricht met een laag opleidingsniveau betreft **25% t.o.v het landelijk gemiddelde van 27%**. Met een middelbaar opleidingsniveau is dat **39% (landelijk gemiddelde 42%)** en met een hoog opleidingsniveau **36% (landelijk gemiddelde 32%)**.

Doordat Maastricht een studentenstad is met een hoog percentage aan HBO en WO studenten ligt het gemiddeld opleidingsniveau hoger.

Verdeling opleidingsniveau per wijk			
Maastricht Centrum Laagopgeleid **12%** Middelbaar **39%** Hoog **50%**	Maastricht West Laagopgeleid **33%** Middelbaar **43%** Hoog **24%**	Maastricht Oost Laagopgeleid **28%** Middelbaar **39%** Hoog **33%**	Maastricht Zuid-Oost Laagopgeleid **26%** Middelbaar **37%** Hoog **37%**
Maastricht West Laagopgeleid **16%** Middelbaar **27%** Hoog **57%**	Maastricht Noord-West Laagopgeleid **24%** Middelbaar **34%** Hoog **42%**	Maastricht Noord-Oost Laagopgeleid **24%** Middelbaar **51%** Hoog **24%**	

Eenoudergezinnen

(Bron: CBS)

Een eenoudergezin is een particulier huishouden bestaande uit een ouder met thuiswonende kinderen. Een thuiswonend kind is een persoon ongeacht leeftijd of burgerlijke staat die een kind-ouder relatie heeft met de tot het huishouden behorende ouder. Pleegkinderen worden niet meegerekend, adoptie- en stiefkinderen wel.

In 2022 waren er **3.969** eenoudergezinnen in Maastricht. Dat is 30% van het totaal aantal huishoudens met kinderen in Maastricht. Het percentage eenoudergezinnen is in Maastricht significant hoger dan het landelijke gemiddelde van 23%.
Helaas geen informatie over de aantallen en percentages eenoudergezinnen op wijk en buurt niveau.

Kinderen die opgroeien in uitkeringsgezin

(Bron: CBS)

Een bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal 1 lid een bijstandsuitkering ontvangt. Een bijstandsuitkering is een uitkering op grond van de Participatiewet of het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen.

In 2021 zijn er **1730** jongeren (0-25 jaar) gemarkeerd die in bijstandsgezinnen leven. Hiervan wonen er **1.060** jongeren in een gezin omschreven als: ‘eenoudergezin’ en **670** jongeren wonen in een gezin omschreven als: ‘paar, met kind(eren)’

In 2021 zijn er in Maastricht **920** huishoudens met kinderen gemarkeerd als bijstandsgezin. Dat is **7%** van het totaal aantal huishoudens met kinderen. Hiervan zijn **630** huishoudens gemarkeerd als het type ‘eenoudergezinnen’ en **290** als het type ‘paar, met kind(eren)’. Dit is significant hoger dan het landelijk gemiddelde huishoudens gemarkeerd als bijstandsgezin met kinderen (5%)

In 2021 is het percentage Maastrichtse kinderen tot 18 jaar dat in een gezin opgroeit dat moet rondkomen van een bijstandsuitkering **9%.** Het gemiddelde percentage in Nederland is **6%**.

% Maastrichtse kinderen tot 18 jaar dat in een gezin opgroeit dat moet rondkomen van een bijstandsuitkering per wijk.			
Maastricht Centrum **4%**	Maastricht West **14%**	Maastricht Oost **11%**	Maastricht Zuid-Oost **5%**
Maastricht Zuid West **1%**	Maastricht Noord-West **10%**	Maastricht Noord-Oost **3%**	

Sociaal Domein

Verminderde ouderbetrokkenheid

(Bron: onderzoek dealers in de DOP, Opgroeien in een Kansrijke omgeving)

Het onderzoek Dealers in de Dop, een onderzoek naar hoe kinderen en jongeren terecht komen in de druggerelateerde criminaliteit, toont aan dat er bij kinderen in de drugscriminaliteit er vaak sprake is van een *tekort aan ouderbetrokkenheid.* Onderliggend aan dit fenomeen ligt vaak een berg aan

problematieken, zoals o.a. armoede, een niet-ondersteunende opvoedstijl of een verstoorde communicatie tussen kind en ouder.

Uit een lokaal onderzoek uitgevoerd door de GGD ‘Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO)’ blijkt ook in Maastricht de afwezigheid van ouderbetrokkenheid een aandachtspunt. Ook tijdens de bijeenkomsten, gesprekken en focusgroepen blijkt dit een zorg van professionals.

Jeugdzorg, jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering

(Bron: CBS)

Jongeren tot 18 jaar die op enig moment gebruik hebben gemaakt van jeugdzorg, jeugdhulp, jeugdbescherming of jeugdreclassering. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg doorgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

- Totaal aantal jongeren met **jeugdzorg** in 2022 in Maastricht is **2.780.** Dat is **9%** van alle jongeren in Maastricht en daarmee lager dan het landelijk gemiddelde van **10,5%.**
- Totaal aantal jongeren met **jeugdhulp** in 2022 in Maastricht is **2730.** Dat is **8,9%** van alle jongeren in Maastricht en daarmee lager dan het landelijk gemiddelde van **10,3%**
- Totaal aantal jongeren met **jeugdbescherming** in 2022 in Maastricht is **260.** Dat is **1,7%** van alle jongeren in Maastricht en ligt daarmee hoger dan het landelijk gemiddelde van **1,2%.**
- Totaal aantal jongeren in de **jeugdreclassering** in 2022 in Maastricht is **55.** Dat is **0,3%** van alle jongeren in Maastricht en daarmee gelijk een het landelijk gemiddelde.

Hulpvragen, sociale voorzieningen en cliënten - sociaal domein (2022)

(Bron: gemeente Maastricht)

Binnen het sociaal domein zijn gebiedsteams gevormd. Deze gebiedsindeling wijkt af van de CBS-gebiedsindeling. Onderstaande gebiedsindeling van de gebiedsteams is van toepassing op de cijfermatige buurtweergave onder dit kopje.

- Centrum-Zuid (Binnenstad, Jekerkwartier, Kommelkwartier, Statenkwartier, Boschstraatkwartier, Sint Maartenspoort, Wyck, Villapark, Jekerdal, Biesland, Sint Pieter)
- Zuid-West (Campagne, Wolder, Mariaberg, Belfort, Daalhof, Dousberg-Hazendans)
- West (Oud-Caberg, Malberg, Belvédère, Lanakerveld, Boschpoort, Bosscherveld, Frontenkwartier)
- Noord-West (Brusselsepoort, Pottenberg, Malpertuis, Caberg)
- Noord-Oost (Beatrixhaven, Borgharen, Itteren, Meerssenhoven, Nazareth, Limmel)
- Oost (Wyckerpoort, Wittevrouwenveld, Scharn, Amby)
- Zuid-Oost (Heugemerveld, Randwyck, Heugem, Heer, De Heeg, Vroendaal)

Hulpvragen

In 2022 zijn er **394** nieuwe jongeren (0-18 jaar) met **hulpvragen (POH-jeugd)**[3] binnengekomen. Het betreft overwegend jongeren woonachtig in het noordelijke deel van Maastricht. In het zuidelijke

[3] De POH-jeugd wordt vanuit eerstelijns-zorgbedrijf Zorg in Ontwikkeling (ZiO) ingezet bij huisartsenpraktijken in een aantal gemeenten van Maastricht-Heuvelland (Maastricht, Meerssen, Eijsden-Margraten en Valkenburg), voor ondersteuning aan kinderen van 0 tot 18 jaar en hun ouders. Deze ondersteuning is breed (denk aan ggz-problematiek als ook opvoedondersteuning). De POH-

gedeelte van Maastricht valt de buurt ‘de Heeg’ (Maastricht Zuid Oost) op vanwege het grote aantal hulpvragen.

Aantal sociale voorzieningen per 100 inwoners

In 2022 ligt het gemeentelijk gemiddelde van het aantal voorzieningen per 100 inwoners voor wat betreft jeugd op **3,3**, participatie op **12,6**, schuldhulp op **2,9** en onderwijs op **1,0**. Vooral in het noordelijke gedeelte van de stad worden meer voorzieningen per 100 inwoners geleverd.

Bovengemiddeld aantal voorzieningen per 100 inwoners wordt aangeboden in de volgende gebieden:

- Maastricht Noordoost (Beatrixhaven, Borgharen, Itteren, Meerssenhoven, Nazareth, Limmel)
  - Jeugd **4,7**
  - Participatie **16,5**
  - Schuldhulp **4,6**
  - Onderwijs **2,2**
- Maastricht Oost (Wyckerpoort, Wittevrouwenveld, Scharn, Amby)
  - Jeugd **3,3**
  - Participatie **13,2**
  - Schuldhulp **2,8**
  - Onderwijs **1,3**
- Maastricht Noordwest (Brusselsepoort, Pottenberg, Malpertuis, Caberg)
  - Jeugd **3,5**
  - Participatie **15,2**
  - Schuldhulp **3,7**
  - Onderwijs **1,5**
- Maastricht West (Oud Caberg, Malberg, Belvédère, Lanakerveld, Boschpoort, Bosscherveld, Frontenkwartier)
  - Jeugd **4,2**
  - Participatie **20,02**
  - Schuldhulp **4,8**
  - Onderwijs **1,5**

Maastricht Zuid Oost en Centrum-Zuid liggen onder het gemeentelijk gemiddelde.

% huishoudens met zorg en ondersteuning vanuit het sociaal domein

Het percentage huishoudens met zorg en ondersteuning vanuit het sociaal domein ligt hoger in het noordelijke deel van Maastricht (stads breed gemiddelde 20,8%)

- Noordwest **30,0%**
- Noordoost **28,0%**
- Zuidoost **23,6%**

Het percentage cliënten van 4-11 jaar zijn eveneens voornamelijk woonachtig in noordelijke deel van Maastricht (stads breed gemiddelde 16,1%)

jeugd neemt de tijd voor vraagverheldering en en brengt het probleem in kaart en de passende hulp. Er zijn verschillende manieren waarop kinderen binnenkomen bij de POH-jeugd, namelijk via huisartsenpraktijk, scholen, het gemeentelijke team Jeugd, jeugdartsen, etc. De huisarts wordt wel altijd betrokken bij de aanmeldingen.

- Noordoost **26,8%**
- West **22,1%**
- Noordwest **19,3%**

Het percentage cliënten tussen de 12-17 jaar zijn voornamelijk woonachtig in het Noordelijke deel als ook in Zuid Oost (stads breed gemiddelde 17,8%)

- Noordoost **27%**
- West **22,1%**
- Zuidoost **18,5%**

Jeugdigen met een voorziening in het sociaal domein

- 2.344 jeugdigen met jeugdhulp
- 962 jeugdigen met begeleiding
- 1.614 jeugdigen met behandeling

Top 5 buurten met jeugdigen 0-17 met een of meer voorzieningen

1. Nazareth (NO) 20,9%
2. Borgharen (NO) 20,0%
3. Pottenberg (NW)19,8%
4. Malpertuis (NW) 19,4%
5. Wittevrouwenveld (NO) 19,0%

Maastrichtse jeugdigen (0 t/m 17 jaar) met een voorziening per **gebiedsteam**.			
Noord Oost **19,7%** jeugdigen met een voorziening - 5,9% met 5+ voorzieningen - 9,8% met 4 voorzieningen - 47,8% met één voorziening	Oost **13%** jeugdigen met een voorziening - 4,8% met 5+ voorzieningen - 5,3% met 4 voorzieningen - 58,5% met één voorziening	Zuid Oost **13%** jeugdigen (met een voorziening - 3,3% met 5+ voorzieningen - 5,8% met 4 voorzieningen - 61,5% met één voorziening	Centrum Zuid **9,3%** jeugdigen met een voorziening - 2% met 5+ voorzieningen - 4,1% met 4 voorzieningen - 68,9% met één voorziening
Zuid West **12,6%** jeugdigen met een voorziening - 3,7% met 5+ voorzieningen - 5,3% met 4 voorzieningen - 62,2% met één voorziening	Noord West heeft **14,4%** jeugdigen met een voorziening - 5,1% met 5+ voorzieningen - 8% met 4 voorzieningen - 51,7%% met één voorziening	West **18,5%** jeugdigen met een voorziening - 3,6% met 5+ voorzieningen - 4,5% met 4 voorzieningen - 52,9% met één voorziening	

Ontmoetingsplekken (school en online)

Uit onderzoek blijkt dat jongeren betrokken raken bij de georganiseerde criminaliteit als gevolg van een wisselwerking tussen ‘benaderd worden en ‘eigen initiatief’ binnen zowel het online als offline sociale netwerk.

Scholen als visvijver en afzetmarkt

(Bron: CBS, 08-09_VTTA22_ES22062301_TDS_NR8.pdf (bureaubeke.nl))

Henk Ferwerda stelt in een essay dat **scholen een afzetmarkt is, maar ook een visvijver.** Scholen zijn, en met name voortgezet en beroepsonderwijs, zijn interessant voor criminelen, en dan met name zij die actief zijn in de drugscriminaliteit. Waar ze opzoek gaan naar jeugd met bijzondere ervaring/ vaardigheden. Een elektricien in opleiding kan mogelijk interessant zijn voor criminelen activiteit zoals de productie/opslag van drugs. Maar ook studenten die iets durven, te vertrouwen zijn en risico’s nemen is aantrekkelijk voor criminelen. Jongeren die zelf drugs gebruiken, financieel kwetsbaar zijn, antisociale persoonlijkheidskenmerken hebben, er graag bij willen horen met de gedachte dat criminelen een aantrekkelijke levensstijl hebben met snel geld. Zijn allen risicofactoren om te vervallen en crimineel gedrag.

Op 1 januari 2022 kent Maastricht 37 basisscholen en 9 middelbare scholen[4]

- 37 PO: 27X BO; 1X SBO; 8X (V)SO; 1X VSO
- 9 VO

7.042 leerlingen op PO-scholen in Maastricht

- Waarvan 6312 woonachtig in Maastricht (89,6%)
- Waarvan 730 woonachtig elders dan Maastricht (10,4%)

5.619 leerlingen op VO-school

- Waarvan 4.105 woonachtig in Maastricht (73,1%)
- Waarvan 1.514 woonachtig elders dan Maastricht (26,9%)

Bij de gemeente Maastricht zijn afgelopen jaar de verschillende signalen (vanuit scholen zelf) binnengekomen van (met name) drugscriminaliteit op scholen. Om meer zicht te krijgen op de (gevoelde/ervaren) problematiek in Maastricht is er een enquête uitgezet onder professionals en zijn er 2 focusgroepen georganiseerd met jongeren. De resultaten hiervan zijn hieronder te vinden. Concluderend kan gesteld worden dat professionals de problematiek op scholen herkennen. Ook jongeren zelf geven aan drugscriminaliteit op school te zien.

Resultaten enquête professionals (19 juni 2023)

(Bron: gemeente Maastricht)

- **66 Maastrichtse professionals in educatie en beleid** die werken met jongeren (8-27) hebben gereageerd op de enquête ‘preventie met gezag’. De reacties op deze enquête (zie bijlage 2 voor de vragenlijst) schetsen een indicatief beeld van de meningen die onder de professionals leven.

[4] PO = primair onderwijs, BO = Basisonderwijs, SBO = Speciaal basisonderwijs, (V)SO= Speciaal onderwijs en Voortgezet speciaal onderwijs, VO = Voortgezet onderwijs

- Professionals maken zich zorgen dat pubers (13-18) en jongvolwassenen (19-27) betrokken raken in de criminaliteit. Het zijn met name kwetsbare jongeren die het gevaar lopen geronseld te worden, maar alle jongeren kunnen uiteraard via vrienden of 'het snelle geld' in aanraking komen met criminele activiteit.
- **Caberg, Wittevrouwenveld en Pottenberg** zijn de buurten waar men zich het meest zorgen om maakt.
- Er moet extra aandacht zijn voor **(het gebied rondom) scholen en hangplekken.** De respondenten geven aan dat er ook veel in de online omgeving gebeurt waar op het moment nog weinig toezicht op is.
- Respondenten geven aan dat in de afgelopen 5-10 jaar **de samenleving verhard is** en dat jongeren op steeds jongere leeftijd betrokken raken in de criminaliteit. Ook geven zij aan dat er **grote maatschappelijke veranderingen** zijn zoals digitalisering en de corona pandemie, en dat deze een grote invloed uitoefenen op de ontwikkeling van jeugdcriminaliteit.
- Om de jeugdcriminaliteit terug te kunnen dringen, geven de respondenten overweldigend vaak aan dat in samenwerking tussen de vele partijen die verantwoordelijkheden hebben in het uitvoeren en organiseren van (jeugd)zorg zowel de grootste kans als de grootste uitdaging ligt. Er zijn veel verschillende partijen met verschillende verantwoordelijkheden. Deze partijen moeten effectief en intensief met elkaar communiceren om tot een effectieve dienstverlening te komen.
- De meeste respondenten geven aan dat zij zelf en hun organisaties bereid zijn om jeugdcriminaliteit aan te pakken.

Resultaten focusgroepen jongeren (14 juni 2023)

(Bron: RIEC Limburg)

Op 14 juni 2023 hebben er twee groepsgesprekken plaatsgevonden met leerlingen van een middelbare school in Maastricht. Tijdens het eerste groepsgesprek hebben zestien leerlingen uit een brugklas VMBO deelgenomen. Het tweede groepsgesprek vond plaats in een HAVO 4 klas met achttien leerlingen.

- **Meer dan de helft van de leerlingen** uit zowel de brugklas als de vierde klas geven aan **iemand in hun omgeving te kennen** die wel eens iets crimineels heeft gedaan. In de brugklas noemen de jongeren een plofkraak, diefstal van juwelen bij een juwelier, vechtpartijen op- en buiten school en de handel in drugs als voorbeelden van criminaliteit in hun directe omgeving. In de vierde klas worden steekpartijen (2x), motordiefstal (2x), vechtpartijen (4x) en drugshandel genoemd. Ook geeft een jongen aan een aantal jongens te kennen die zich bezighouden met online fraude met pinpassen, ID-vervalsing en online oplichting. De daders van de genoemde voorbeelden **zijn tussen de 15 en de 17 jaar oud**. Eén respondent noemt een dader van 12 jaar oud.

Drugs

- In de brugklas geeft de **helft van de jongeren aan regelmatig in aanraking te komen met drugscriminaliteit**. Ze kennen jongeren op school die drugs verkopen. Ook buiten school zien ze drugscriminaliteit om zich heen. Eén respondent geeft aan dat zijn ouders zich zorgen maken en onveilig voelen door dit soort vormen van drugshandel op straat.

Een andere jongen zegt het volgende: *"Drugs is normaal geworden. Ik zie het iedere dag. Sommige mensen vinden het nodig maar ik vind het niet de beste oplossing."*

- In de vierde klas geven **vier van de achttien jongeren aan in aanraking te komen met drugscriminaliteit**. Ze zien mensen die blowen, XTC of cocaïne gebruiken. Ook zijn er leerlingen op school die drugs verkopen. Dit gebeurt volgens hen vooral op het VMBO en minder op de HAVO en het VWO. De leerlingen die drugs verkopen zouden de drugs krijgen van andere 'grotere' dealers. Eén leerling zegt het volgende over de verkoop van drugs: "*Ze mogen het zelf weten of ze drugs verkopen. Je doet er niemand kwaad mee. Als ze zo geld willen verdienen, is dat oke*".

Ronselen

- In de brugklas **zijn jongeren niet bekend met ronselpraktijken.** Wel noemen zij voorbeelden als *"Oude vriend vroeg zijn vrienden om mij te bedreigen"* en *"In mijn vriendengroep moest iemand stiekem alcohol meenemen".*
- In de vierde klas geven **vier van de achttien leerlingen aan dat er in hun directe omgeving wel eens iemand is benaderd om iets crimineels te doen**. Twee leerlingen noemen dat zijzelf of iemand in hun omgeving benaderd werd om **drugs rond te brengen** voor een ander. Een leerling geeft aan dat hij op straat door een volwassene werd gevraagd om een raampje in te tikken voor 50 euro; *"Ik wilde het niet doen in de wijk waar ik woon"*. Een andere jongen geeft aan in 2020 veel betrokken te zijn geweest bij **online criminaliteit**: "*Ik werd online benaderd en kreeg er 100 of 200 euro per keer voor. Tijdens corona kende ik verkeerde mensen. De jongens die mij vroegen waren 17 of 18. Ik was 15".*

Dure spullen

- In de brugklas geven twee jongeren aan andere leerlingen op school te zien die ineens veel contant geld op zak hebben of dure spullen hebben. Het gaat hierbij om leerlingen van 13, 15 en 16 jaar oud. Deze leerlingen zetten foto's op social media waarom te zien is dat ze allemaal geldbriefjes in hun handen hebben. Op de vraag hoe jongeren aan dit geld komen geven de brugklasleerlingen aan dat ze waarschijnlijk drugs dealen. Op de vraag waarom ze foto's van contant geld op social media delen kunnen ze geen antwoord geven.
- In de vierde klas geven leerlingen aan dat ze 17 en 18-jarigen kennen die ineens over veel geld beschikken maar geen eerlijk baantje hebben.

Betrokken raken bij criminaliteit

- In de brugklas denken de leerlingen dat jongeren in aanraking komen met criminaliteit **doordat hun familie al in de criminele wereld zit**. Jongeren zouden dan drugs van hun familie krijgen om te verkopen. Ook geeft een leerling aan dat je iemand kunt benaderen waarvan je vermoed dat diegene drugs dealt als je snel geld wilt verdienen. Je moet jezelf dan wel bewijzen. *"Het is niet moeilijk om een dealer te vinden, op school lopen genoeg dealers rond".* **Vier van de zestien leerlingen kennen op school iemand die drugs dealt.**
- In de vierde klas geven jongeren aan dat je **vooral in aanraking komt met criminaliteit via je vrienden**. *"Als je samen met verkeerde mensen loopt"* en *"Een vriend heeft altijd veel meer geld op zak, dat wil ik ook dus ik ga het doen. Dat is ook het veiligste."* Een andere leerling

zegt hierover: *"Het zijn gewone mensen die zielige verhalen hebben. Problemen hebben met familie. Ze hebben zo weinig te verliezen."*

Vervolgens is aan de vierde klas gevraagd of de overheid iets kan doen om jongeren te beschermen. Hierop antwoorden de jongeren het volgende:

- *"Jongeren hoeven niet beschermd te worden. Je kunt zelf nadenken. Is eigen risico. "*
- *"Jongeren moeten de keuze zelf maken. Maar jongeren moeten er wel veilig uit kunnen stappen. Hierbij moet de gemeente een rol hebben. Het is moeilijk om eruit te komen."*
- *"Het is niet moeilijk om eruit te stappen als je een beetje drugs dealt. Het is zo veel makkelijker dan normaal werk. Het is echt niet gevaarlijk dan. Niet als je geen anderen pijn doet. Behalve als iets tegen je groepje gebeurd, dan moet je mee doen. Als je geript wordt moet je terugbetalen. Maar als je op straat staat heb je niet veel bij je. Dus terug betalen is niet veel, paar honderd euro."*
- *"Soms wordt je benaderd: jij zit eruit als een slimme jongen, jij dealt vast. Ik zeg nee: dan moet je voor mij komen dealen. Krijg je slecht spul, dan kom je in de problemen."*
- *"Veel mensen doen het wel eens maar stoppen wel. Alleen even snel geld verdienen. Dat is moeilijk als jongere."*

Onveilige plekken in Maastricht

De brugklasleerlingen geven aan dat ze op de volgende plekken in Maastricht liever niet komen: Een speeltuin op Caberg waar een steekpartij is geweest, in de binnenstad, boven de Jumbo bij Mosae Forum (Gubbelstraat) en bij het Skatepark onder de Kennedy brug. Als reden zegt een jongere het volgende: *"Ik wil niet problemen komen, stel ze dealen drugs. Ik wil niet medeplichtig zijn. En ik wil niet neergestoken worden".*

- De vierdeklassers noemen Wittevrouweveld rond de Jumbo en Nazareth. Rondom Mosae Forum zou enorm veel drugs worden gedeald.

Wapens

In de brugklas kennen **vijf van de zestien leerlingen een of meerdere jongeren die een wapen dragen.** Dit is in de meeste gevallen een **mes**. Een mes wordt gedragen in verband met drugsdealen. Daarnaast worden ook pepperspray en traangas genoemd **voor de veiligheid**.

- In de vierde klas geven **vier van de achttien jongeren aan een of meerdere jongeren te kennen die een wapen dragen.** "*Ze dragen een wapen als ze beginnen met dealen. Ze voelen zich dan stoer. Als er dan ruzie komt kunnen hun wapen trekken".* Een wapen kopen zou goedkoop zijn in Nederland: *"Ja want het is goedkoop in Nederland. Een goed mes kun je voor 300 en 400 euro doen. Je koopt ze via via".*

Mening over criminele jongeren

- De brugklassers hebben **negatieve gevoelens** over jongeren in de criminaliteit: *"kneuzen", "dom, ze verpesten hun leven", "Ik ga er met een grote boog omheen", "Ze zijn niet cool".*
- In de vierde klas lijkt crimineel gedrag **meer te worden geaccepteerd**: *"Moeten ze zelf weten", "Triest, je kunt op betere manieren geld verdienen bijv online", "Zolang je niemand kwaad doen kan het geen kwaad en is het ok", "Soms is het enige dat je kunt doen".*

Aanpak

Op de **vraag wat de overheid kan doen tegen criminaliteit onder jongeren** geven leerlingen de volgende antwoorden:

Antwoorden brugklas
Helemaal niets, er zijn mensen die het toch blijven doen en het nooit zullen leren
Vragen aan jongeren waarom ze het doen en hulp inschakelen
Strenger straffen, bijvoorbeeld wapenbezit
Grenzen controleren
Cameras op school, ontdekken wie het doen op school, beveiligers inhuren
Controle door politie helpt niet, er komt meteen een ander voor in de plaats
Mensen met een gewone baan verdienen nu niet genoeg, zij moeten meer gaan verdienen zodat drugshandel niet nodig is
Helemaal niets, er zijn mensen die het toch blijven doen en het nooit zullen leren

Antwoorden 4e klas
Niets
Ervaringsdeskundigen inschakelen om voorlichting te geven

Vroegtijdige schoolverlater (VSV)

(Bron: Jaarverslag Leerplicht – VSV – Leerlingenvervoer 2021-2022 van Sociale Zaken Maastricht Heuvelland)

De rijksoverheid, gemeenten, maar vooral ook scholen proberen te voorkomen dat leerlingen voortijdig zonder diploma van school gaan. Dat betekent dus zonder een startkwalificatie. Een startkwalificatie is een diploma op havo-, vwo- of mbo 2-niveau of hoger. Valt een leerling toch uit dan wil de overheid ervoor zorgen dat deze leerling alsnog een startkwalificatie haalt. Leerlingen die niet in staat zijn om een startkwalificatie te halen, worden waar nodig begeleid naar dagbesteding, ondersteund om werk te vinden of er wordt gezocht naar passend vervolgonderwijs (mbo-1 entree).

Geregistreerde vsv'ers naar onderwijstype en niveau

	NIVEAU	ONDERWIJSSOORT	TOTAAL
2021 - 2022 DUO	havovwo-bovenbouw	vwo 4-6	1
	havovwo-bovenbouw	vwo uitbesteed vavo	2
	havovwo-bovenbouw	havo 4-5	5
	havovwo-bovenbouw	havo uitbesteed vavo	19
	vmbo-onderbouw	brug 1-2	4
	vo-onderbouw	vwo 3	13
	vmbo-bovenbouw	lwoo 3-4*	1
	vmbo-bovenbouw	vmbo 3-4*	17
	vmbo-bovenbouw	vmbo uitbesteed vavo	8
	mbo niveau 1	Bbl1**	10
	mbo niveau 2	Bbl2	16
	mbo niveau 3	Bbl3	10
	mbo niveau 4	Bbl4	2
	mbo niveau 1	Bol1**	33
	mbo niveau 2	Bol2	51
	mbo niveau 3	Bol3	26
	mbo niveau 4	Bol4	70
TOTAAL			288

* *Binnen de bovenbouw vmbo 3-4 zijn er in totaal 15 jongeren die hun opleiding met een vmbo-diploma afgerond hebben.*

** *Binnen Bbl1 (5) en Bol1 (8) zijn er in totaal 13 jongeren die hun opleiding met een diploma op assistentenniveau afgerond hebben.*

Gemeenten hebben een wettelijke taak om VSV tegen te gaan: dit gebeurt door uitvoering te geven aan de leerplichtwet en aan de Regionale – Meld- en Coördinatiefunctie (RMC-functie).

In de heuvelland gemeenten Maastricht, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul hebben in het leerjaar 2021-2022 in totaal 288 leerlingen zich vroegtijdig uitgeschreven. In Maastricht zijn 185 leerlingen vroegtijdig uitgeschreven in het leerjaar 2021-2022, waarvan 52 in behandeling/gemonitord worden en 8 onbemiddelbaar (geen contact gekregen/ wil geen bemiddeling). Meer dan de helft van de VSV'ers is gaan werken, namelijk 97 leerlingen. Vooral het aandeel VSV'ers afkomstig van het MBO valt op.

Verzuim

(bron: Jaarverslag Leerplicht – VSV – Leerlingenvervoer 2021-2022 van Sociale Zaken Maastricht Heuvelland)

Absoluut verzuim: Het aantal leer- of kwalificatie plichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling
Relatief verzuim: Het aantal leer- of kwalificatie plichtige leerlingen (per 1.000) leerlingen waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.
Leerplicht: Jongeren moeten naar school van 5 jaar tot en met het einde van het schooljaar waarin ze 16 jaar worden. Dat noemen we leerplicht.
Kwalificatieplicht: Waar de leerplicht stopt, begint de kwalificatieplicht. Dat betekent dat jongeren tot 18 jaar onderwijs moeten volgen totdat ze een startkwalificatie hebben behaald. Halen jongeren voor hun achttiende een startkwalificatie dan hoeven ze niet meer (verplicht) naar school. Leerlingen die geen startkwalificatie kunnen halen, zijn niet kwalificatieplichtig.

De wettelijke taak rondom aanpak schoolverzuim en het bestrijden van VSV wordt in de Heuvellandgemeenten uitgevoerd door gemeente Maastricht (*gemeenschappelijke regeling van de Heuvellandgemeenten betreffen: Maastricht, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul).*

Bevindingen regio Maastricht Heuvelland:

- Zelden is sprake van ‘’eenvoudig’’ schoolverzuim. De problematieken en hulpvragen van jongeren waarbij sprake is van schoolverzuim is complexer en ernstiger geworden.
- Er is sprake van een aantal jongeren (soms reeds in basisschoolleeftijd) met complexe en chronische problematiek zoals depressieve klachten, gedragsproblematiek, verslaving etc.
- Op 1 oktober 2021 telden de gemeenten samen 20.765 leer- en kwalificatieplichtige jongeren (leeftijd 5 tot 18 jaar). Hierover zijn in het schooljaar 2021-2022 in totaal 1.318 meldingen van verzuim gedaan waarbij 775 leerlingen betrokken waren. Het aantal door DUO geregistreerde voortijdig schoolverlaters bedroeg in deze periode 288, ten opzichte van 260 van vorig schooljaar (2020-2021).

Cybercriminaliteit en jeugd

(Bron: City deal Lokale Weerbaarheid Cybercrime CCV)

Bij cybercrime gaat het om strafbare feiten die worden gepleegd via een ICT-middel en die gericht zijn op een ICT-middel (vb. ransomware en DDOS-aanvallen) en over gedigitaliseerde criminaliteit waarbij het gaat om strafbare feiten waarbij gebruik wordt gemaakt van een ICT-middel (marktplaatsfraude, WhatsApp-fraude of geldezels).

Geldezels stellen (bewust dan wel onbewust) hun bankrekening beschikbaar voor criminelen (bijvoorbeeld door het uitlenen van hun pinpas) en laten zo hun rekening misbruiken voor witwasdoeleinden.

Landelijk beeld

Het aandeel jongeren onder de 21 jaar in cybercrimestrafzaken is tussen 2018 en 2020 van 33% naar 47% gestegen. Ook in absolute zin neemt het aantal cybercrime-zaken met jonge verdachten toe: van 278 in 2018 naar 1329 in 2020. Veelvoorkomende vormen van cybercrime zijn hacken, aan- en verkoopfraude en cyberpesten.

Zelfrapportage (uitgevoerd door WODC in 2019): 10% van de in Nederland woonachtige jongeren geeft aan zelf een gedigitaliseerd delict te hebben gepleegd (zowel cybercrime als gedigitaliseerde criminaliteit.

Onderzoek van Bekkers, van Houten, Spithoven & Leukfeldt (2023) wijst uit dat 8,4% van de jongeren wel eens of meerdere keren benaderd is om als geldezel op te treden. In totaal is 0,8% van de jongeren vervolgens ook daadwerkelijk geldezel geweest. Geldezels zijn een heterogene groep, maar de meesten zijn jongeren (18-22 jaar).

Kenmerken cybercrime

Lage pakkans, maar hoge opbrengst. Daders zijn moeilijk op te sporen. Bewijs is vaak moeilijk rond te krijgen. Aangiftebereidheid van slachtoffers is laag.

Ondanks dat niet veel jongeren worden veroordeeld voor cybercrime is bij veroordeelde jongeren vaak sprake van verwevenheid met traditionele criminaliteit.

Cybercrime brengt het risico met zich meer dat jongeren makkelijk kunnen afglijden naar reguliere criminaliteit. Ze komen op een laagdrempelige manier in aanraking met georganiseerde criminaliteit en het gemak van snel geld verdienen. Jongeren overzien daarbij niet altijd de gevolgen van de criminele activiteiten die zij plegen. Zeker bij cybercriminaliteit waarbij slachtofferschap onzichtbaar is. Zo kan men eenvoudig kant-en-klare criminele cybertools kopen waarmee relatief eenvoudig DDOS-aanvallen of phishing en whatsapp-fraude kan worden gepleegd.

Veiligheidsmonitor (2021)

Uit de Veiligheidsmonitor volgt dat 18% van de inwoners van Maastricht in het afgelopen jaar slachtoffer zijn geworden van een vorm van online criminaliteit (online oplichting, hacken of online bedreiging of intimidatie). Inwoners werden relatief gezien het vaakst slachtoffer van online oplichting of fraude (10%) en hacken (8%). Een kleiner deel werd slachtoffer van online bedreiging of intimidatie (3%) of van een ander misdrijf via internet (1%). Dit is ongeveer even hoog als het landelijke gemiddelde (17%).

CCV Cyberslachtoffer Tool (inwonersaantal in 2022)

De Cyberslachtoffer Tool geeft aan de hand van vier gegeven cijfers, over de demografische opbouw van een gemeente, een indicatie over het aantal slachtoffers van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit en de schade hiervan binnen de gemeente. Werkelijke aantallen kunnen dus afwijken.

BIJLAGE 4

Slachtofferschap 2022:

- **Leeftijd 15 tot 25** -> 4601 personen
- **Leeftijd 25 tot 45** -> 5298 personen
- **Leeftijd 45 tot 65** -> 5269 personen
- **Leeftijd 65+** -> 3236 personen

Financiële schade: € 4.998.300,- (Voor de indicatie van de financiële schade is een gemiddeld schadebedrag van € 271,59 per slachtoffer berekend. Dit bedrag is tot stand gekomen aan de hand van de CBS-publicatie “Financiële schade van criminaliteit tegen burgers”. Hierin wordt een schadebedrag van € 676 miljoen voor Nederlandse inwoners (privé) in 2021 genoemd. Dit bedrag is gedeeld door het aantal slachtoffers in Nederland van 2021 (15+ jaar).

BIJLAGE 6.1

Stadsdeel	Buurt	Typisch kenmerk/soort buurt
Oost	Amby	Sinds 1970 is **het dorpse Amby**, een buurt aan de rand van Maastricht. De bebouwing concentreert zich bijna volledig aan de westkant, waarbij de Molenweg een scherpe grens markeert. Het oostelijk gedeelte is (bijna) volledig agrarisch gebied. Met haar oude structuren heeft Amby nog alles weg van een dorp. Dit is ruimtelijk merkbaar door de wig langs de zuidwest kant, met de lange Terblijterweg als straatgrens. **Hierdoor staat Amby wat los van Maastricht**. De buurt heeft ook alle nodige voorzieningen, zoals een supermarkt, horeca, gemeenschapshuis Amyerhoof, basisschool en voortgezet onderwijs (UWC). Daarbij is er een actief verenigingsleven, door bijvoorbeeld de carnavalsvereniging en harmonie. **Het dorpse karakter zit ook in de Ambyenaren zelf. Met name de buurtbewoners die de gemeente Amby bewust hebben meegemaakt hechten veel belang aan het oude karakter van 'Amie'. Het overgrote deel van Amby bestaat uit koopwoningen, waar veelal senioren wonen.** Deze groep is gehecht aan de buurt en wil hier blijven.
Noord Oost	Beatrixhaven	Beatrixhaven kent 15 inwoners.
West	Belfort	Belfort is **een rustige woonbuurt**. Het merendeel van de woningen dateert uit de jaren 60, 70 en 80. Alle voorzieningen zijn aanwezig. Echter, zorgen deze ook voor **de nodige overlast** (verkeer en parkeer). Er zijn verschillende herontwikkelingen en uitbreidingen gaande in de buurt dit kan soms zorgen voor (ongewenste) veranderingen en mogelijke ontevredenheid/onrust. Ook is er een beschermd wonen groep gevestigd.
Noord West	Belvédère	Belvédère ligt in het noordwesten van de gemeente Maastricht, op de linkeroever van de Maas. De buurt bestaat **met name uit winkels en andere commerciële ondernemingen, er wonen 10 huishoudens in het gebied**. De buurt grenst in het zuiden aan het Frontenkwartier en Bosscherveld, in het westen aan Oud-Caberg en Lanakerveld, in het noorden aan de Belgische gemeente Lanaken en in het oosten aan Boschpoort.
Zuid West	Biesland	Biesland heeft 1.910 inwoners en behoort daarmee qua inwonertal tot de kleinere buurten in Maastricht. Het **inkomensniveau is bovengemiddeld** in vergelijking met andere Maastrichtse buurten. De werkloosheid ligt onder het gemiddelde, evenals het percentage bewoners dat afhankelijk is van een uitkering. **Een meerderheid van de bewoners woont in koopwoningen**, die relatief groot zijn.
Centrum	Binnenstad	De Binnenstad is **een echte centrumbuurt met alle bijbehorende voor- en nadelen**. Ze vormt het hart van Maastricht. Een van de voordelen zijn natuurlijk de vele voorzieningen die binnen loopafstand bereikbaar zijn. Spanningsveld in de Binnenstad tussen evenementen, geluidsoverlast en commerciële belangen enerzijds en woongenot anderzijds. De verhouding tussen vaste en tijdelijke bewoners is ook in de binnenstad een aandachtspunt.

BIJLAGE 6.1

		Betrokkenheid van vaste bewoners is vaak net wat groter en zo een impuls voor de sociale samenhang in de buurt. Veiligheidsbeleving in de binnenstad is vaak wat lager dan woonbuurten.
Noord Oost	Borgharen	**Het dorp Borgharen** behoort sinds 1970 tot de gemeente Maastricht. Borgharen ligt ingesloten tussen het Julianakanaal en de Maas. Borgharen is een dorpskern, die vanaf Maastricht bereikbaar is via de stuw/sluis. In het dorp bevindt zich een imposant kasteel, rijksmonument Kasteel Borgharen. Dit monument wordt gerestaureerd door vele vrijwilligers. Borgharen is een dorpsgemeenschap met onderwijsvoorziening Kindcentrum de Maasköpkes en een hechte verenigingsstructuur en een actief en verbindend buurtnetwerk. Buurtnetwerk Borgharen heeft samen met jongeren uit Borgharen en Itteren een project gemaakt van 'veiliger online'. Het resultaat hiervan is een informatieve en interactieve site www.whatthehackonline.nl
Noord West	Boschpoort	Boschpoort wordt ook wel **de dorpsbuurt aan de maas** genoemd. Boschpoort ligt ten noorden van het centrum van Maastricht, enigszins geïsoleerd door het vele water en de aanwezige industrieën. Kenmerkend voor de buurt is het alomtegenwoordige water: de Maas, de Zuid-Willemsvaart, het Voedingskanaal (dat de wijk in tweeën deelt), het Verbindingskanaal, het Afvoerkanaal, de Belvédère-haven en, sinds kort, het grindgat op het Bosschereiland. De bewoners ervaren veel drugs- en studentenoverlast. De afgelopen (tientallen) jaren is de buurt onderhevig geweest aan ontwikkelingen, denk aan het vertrek van de kerk, de basisschool, de voetbalvereniging, de bijna fulltime inzet van opbouwwerk. Desondanks is er een sterk sociaal netwerk actief en vinden de buurtbewoners elkaar en worden er in gezamenlijkheid telkens nieuwe initiatieven opgestart.
Centrum	Boschstraatkwartier	Het Boschstraatkwartier is gelegen in **het noordelijk deel van het stadscentrum**. De buurt bestaat globaal uit drie delen: 1) de zuidelijke woonwijk Boschstraat-Oost, ook wel de Havezathe genoemd; 2) de noordelijke industriewijk rond het Bassin en de Franssensingel; en 3) de strook tussen de Van Hasseltkade en de Maas. Komende jaren grotere fysieke ontwikkelingen op de planning (o.a. Landbouwbelang en SAPPI complex).

BIJLAGE 6.1

Noord West	Bosscherveld	**Als woonwijk heeft Bosscherveld nauwelijks betekenis met slechts 40 inwoners**. De buurt Bosscherveld beslaat met name het **grote industriegebied** van dezelfde naam. Hoewel de grenzen van de buurt Bosscherveld niet samenvallen met die van het gelijknamige industriegebied. Dat laatste is veel groter en omvat behalve de buurt Bosscherveld ook een groot deel van Belvédère en een stukje van het Frontenkwartier. Vroeger werd ook Boschpoort aangeduid als Bosscherveld. In de buurt bevinden zich naast meerdere ondernemingen ook enkele industriële monumenten, met name de Cokesfabriek en enkele gebouwen van de Rubberfabriek Radium. De buurt wordt doorsneden door enkele drukke verkeerswegen. Aan de Belvédèrelaan hebben zich enkele bouwmarkten en meubelwinkels gevestigd. In het noordelijk deel van de buurt zijn nauwelijks bedrijven gevestigd. Hier zijn vooral enkele **natuurgebieden** ontwikkeld
West	Brusselsepoort	Brusselsepoort is **een buurt met verschillende karakters**. Er woont een diverse mix van studenten (korte bewoning), jonge gezinnen en ouderen (langer(e) bewoning). Waar het noordelijke deel meer een arbeidsbuurt betreft, wonen in het Sint Annadal (onderdeel van de Brusselsepoort) meer rijkere bewoners in voornamelijk half vrijstaande woningen.
West	Caberg	De woonbuurt Caberg werd eind jaren 50 gebouwd. Tot die tijd bestond het gebied uit velden, die met name bewerkt werden door boeren uit Oud-Caberg. Caberg werd **de eerste parochiewijk in Maastricht-West**, bestaande uit voornamelijk huurwoningen. Anno 2023 bestaat meer dan **60% uit huurwoningen van met name Servatius en Woonpunt.** Caberg is ook een buurt met veel kwetsbare bewoners. Meer dan de helft van de bewoners geeft aan zich niet gezond te voelen en in de periode 2012-2018 is het aantal kwetsbare bewoners in Caberg toegenomen. Op het gebied van (woon)overlast, onveiligheid en sociale overlast scoort de buurt Caberg hoog. Ook de sociale cohesie krijgt een onvoldoende van bewoners. Leefbaarheid en sociale cohesie van de buurt blijft ook met de oplevering van de fysieke ontwikkelingen een belangrijk aandachtspunt voor gemeente en maatschappelijke partners in de buurt. In Caberg zijn enkele goede voorzieningen aanwezig, zoals een buurtwinkelcentrum, basisschool, zorgcentrum en buurthuis en een huiskamer voor jongeren.
Zuid West	Campagne	De woonwijk Campagne werd vanaf 1970 aangelegd op de noordhelling van het Jekerdal. Aan de zuidzijde van de Tongerseweg bevindt zich wat oudere bebouwing. De buurt bestaat hoofdzakelijk uit duurdere vrijesectorwoningen en wordt om die reden vaak aangeduid als **de "goudkust" van Maastricht**. De merendeels witgeschilderde huizen zijn veelal omgeven door ruime tuinen en hebben in sommige gevallen uitzicht op de natuurgebieden Sint-Pietersberg en Jekerdal. Buurtnetwerk Campagne is er actief en biedt velerlei activiteiten aan voor bewoners. Werkgroepen zijn actief waaronder het thema leefgebieden.

BIJLAGE 6.1

West	Daalhof	Daalhof is een g**rote groene woonbuurt met mix van huur- en koopwoningen in middensegment.** In sommige delen is de sociale cohesie hoog als gevolg van jarenlange inzet van een betrokken Buurtnetwerk. Zij organiseren ook verschillende contactmomenten tussen professionals, werkzaam op het gebied van Leefbaarheid & Veiligheid, en bewoners. Ook is er een drukbezochte huiskamer waar jong en oud zich ontmoeten en is de kinder- en zorgboerderij Daalhoeve ontwikkeld tot een breed gewaardeerde voorziening.
Zuid Oost	De Heeg	De Heeg is te verdelen in drie delen: 1) zuiden van De Heeg is groen en biedt met name mogelijkheden tot recreatie; 2) In het midden van De Heeg liggen de koopwoningen; 3) In het noorden van De Heeg staan met name (sociale) huurwoningen. Er is hier weinig sociale binding tussen bewoners. Enkele complexen van de woningbouwverenigingen staan bekend als problematisch. In het algemeen: De Heeg is een buurt waarin de laatste jaren veel wisselingen van (nieuwe) bewoners hebben plaatsgevonden. De buurt heeft bovendien de afgelopen jaren te maken met veel leegstand en het verdwijnen van voorzieningen. **De typische indeling in 'bloemkolen' ofwel de hofjes met huizen,** versterkt het gebrek aan sociale cohesie. Er ontbreekt in De Heeg een eigen identiteit, er zijn weinig tot geen eigen tradities of verenigingsleven en verbinding tussen bewoners en dan met name tussen bewoners van de sociale huursector en de bewoners van de koopwoningen.
West	Dousberg-hazendans	Hazendans is **een relatief jonge buurt**, gebouwd in 1995 met merendeel koopwoningen in midden en hoger segment met een plein als kern. Door inzet van Stichting werkgroep Hazendans is er een hoge mate van sociale controle. Zij organiseren regelmatig activiteiten. Daarnaast zijn alle faciliteiten te vinden in de omliggende buurten. De buurt grens enerzijds een Golfterrein, natuurgebied en anderzijds aan de Belgische grens. Dit zorgt voor uitdagingen en ervaren overlast. Echter, reageert het buurtnetwerk vaak adequaat en is de relatie met de professionals goed.
Noord West	Frontenkwartier	Het Frontenkwartier bestaat voornamelijk uit het natuurgebied Hoge Fronten en Lage Fronten. **Er wonen weinig mensen** in het gebied.
Zuid Oost	Heer	De buurt Heer is een voormalig dorp aan de oostkant van Maastricht. Langs de westzijde grenst Heer aan de A2. Ten zuiden ligt de Eyldergaard, met de Molukse wijk als onderdeel. De oostkant van Heer bestaat voornamelijk uit landbouwgronden. Ten noorden geeft de provinciale Akersteenweg de grens aan tussen Scharn en Heer. **Vanuit de dorpse geschiedenis** beschouwen veel buurtbewoners de omgeving rondom het Raadhuisplein in Scharn tot grondgebied van Heer. Door de dorpse herkomst is er in Heer nog een uitgebreid netwerk van voorzieningen, zoals een groot winkelcentrum, voetbalvereniging, horecavoorzieningen en diverse scholen.

BIJLAGE 6.1

		In Heer is het verenigingsleven zeer actief. Het buurtnetwerk in Heer ondersteund meerdere initiatieven vanuit bewoners en partners.
Zuid Oost	Heugem	Heugem is **een voormalig dorp** en hoort sinds 1920 tot de gemeente Maastricht. De structuur van de oude dorpskern is nog duidelijk waarneembaar. Heugem heeft diverse voorzieningen (winkelcentrum de Beente, Buurtcentrum de Klaekeburg en buitenschoolse en peuteropvang Anne Frank) en een rijk verenigingsleven (harmonie, voetbalvereniging RKHSH, tennisvereniging LTV Heugem, jeugdkoor en carnavalsverenigingen De Waterratte Heugem-Randwiek en De Kikkers Heugem-Randwyck). Ten westen van Heugem ligt de jachthaven Sint Pietersplas met de waterrecreatievereniging Randwyck en de watersportvereniging Maasvogels.
Oost	Heugemerveld	Heugemerveld bestaat in 2023 75 jaar en was **de eerste naoorlogse buurt waar grootschalige herstructurering heeft plaats gevonden.** Deze herstructurering werd voornamelijk uitgevoerd tussen 1999 en 2005. Met name sociale woningbouw is gesloopt en vervangen door andere woningen, zowel huur als koop. Hierdoor is het woningaanbod gevarieerder geworden. Tijdens de herstructurering zijn door woningcorporatie Servatius veel woningen aan zittende huurders verkocht. Hierdoor zijn oorspronkelijke bewoners in Heugemerveld blijven wonen. Dit in tegenstelling tot huurders die door sloop- of renovatiewerken elders in de stad zijn gaan wonen, soms tijdelijk, soms definitief. De centrale ligging maakt van Heugemerveld een geliefde woonwijk. Heugemerveld heeft van oudsher een goede sociale samenhang en gevarieerd verenigingsleven. In Heugemerveld zijn verschillende sociaal-maatschappelijke initiatieven actief (ook op het gebied van jeugd).
Noord Oost	Itteren	**Het meest noordelijke stukje Maastricht is het dorp Itteren**. Itteren hoort sinds 1970 tot de gemeente Maastricht. Itteren is kleine kern met een hechte dorpsgemeenschap met een sterke verenigingsstructuur, die na het verdwijnen van voorzieningen (als winkels en de school), vanuit eigen kracht en beweging werkt aan het bevorderen van de leefbaarheid. De dorpsraad Itteren heeft een belangrijke verbindende rol hierin, verzorgt via diverse communicatie en faciliteert allerlei initiatieven Buurtnetwerk Borgharen heeft samen met jongeren uit Borgharen en Itteren een project gemaakt van ‘veiliger online’. Het resultaat hiervan is een informatieve en interactieve site www.whatthehackonline.nl

BIJLAGE 6.1

Zuid West	Jekerdal	Jekerdal, Sint-Pieter en Villapark zijn vergelijkbare buurten. Deze drie buurten vormen samen de Pieterbuurt. Het in 2019 opgerichte Buurtnetwerk Jekerdal-Sint Pieter-Villapark is de buurtnetwerkorganisatie voor deze drie buurten. De Pieterbuurt is het buurtnetwerk voor en van de bewoners van de buurten Jekerdal, Sint-Pieter en Villapark. **'Gedrieën, geborgen, gedreven'** zijn de kernwoorden om deze buurten te verbinden. De buurt Jekerdal wordt begrensd door het riviertje de Jeker in het westen, Sint-Pieter in het zuiden, Villapark in het oosten en Jekerkwartier in het noorden. De merendeels vrijstaande en twee-onder-een-kapwoningen in de buurt zijn gebouwd in de jaren '50 – '60.
Centrum	Jekerkwartier	Jekerkwartier is e**en echte centrumbuurt** met alle bijbehorende voor- en nadelen. Veel voorzieningen op loopafstand, spanningsveld tussen evenementen, geluidsoverlast, aanwezigheid Maastricht University, commerciële activiteiten en wonen. Verhouding tussen vaste en tijdelijke bewoners is ook in Jekerkwarier een aandachtspunt. Betrokkenheid van vaste bewoners is vaak net wat groter en daarmee een impuls voor de sociale samenhang in de buurt. Veiligheidsbeleving in Jekerkwartier is vaak lager dan in reguliere woonwijken. Woonomgeving, mede door aanwezigheid van de parken, wordt gewaardeerd.
Centrum	Kommelkwartier	Kommelkwartier is **een echte centrumbuurt** met alle bijbehorende voor- en nadelen. Voordeel natuurlijk de vele voorzieningen op loopafstand, nadeel het spanningsveld tussen evenementen, geluidsoverlast en commerciële belangen enerzijds en woongenot anderzijds. De verhouding tussen vaste en tijdelijke bewoners is ook in Kommelkwartier een aandachtspunt. Betrokkenheid van vaste bewoners is vaak net wat groter en daarmee een impuls voor de sociale samenhang in de buurt.
Noord West	Lanakerveld	Aan de oostkant van het oude dorp ligt het Lanakerveld, dat gedeeltelijk bij de buurt Lanakerveld en gedeeltelijk bij Oud-Caberg hoort. Dit gebied was lange tijd gereserveerd voor de, bij het verdrag tussen België en Nederland overeengekomen aanleg, van het Cabergkanaal. Een verbindende waterweg tussen het Julianakanaal en het Albertkanaal. In 2013 hebben de twee landen definitief besloten dit kanaal niet aan te leggen. Er zijn plannen om een gedeelte van het gebied te bestemmen tot een grensoverschrijdend bedrijventerrein genaamd Europark. In het Belgische deel van het Lanakerveld bevinden zich vier windturbines. Plannen om dit windpark verder uit te breiden strandden in 2014. **Er wonen nu ongeveer 70 mensen in voornamelijk koopwoningen.** Aan de oostkant van het oude dorp ligt het Lanakerveld, dat gedeeltelijk bij de buurt Lanakerveld en gedeeltelijk bij Oud-Caberg hoort. Dit gebied was lange tijd gereserveerd voor de, bij het verdrag tussen België en Nederland overeengekomen aanleg, van het Cabergkanaal. Een verbindende waterweg tussen het Julianakanaal en het Albertkanaal. In 2013 hebben

		de twee landen definitief besloten dit kanaal niet aan te leggen. Er zijn plannen om een gedeelte van het gebied te bestemmen tot een grensoverschrijdend bedrijventerrein genaamd Europark. In het Belgische deel van het Lanakerveld bevinden zich vier windturbines. Plannen om dit windpark verder uit te breiden strandden in 2014. Er wonen nu ongeveer 70 mensen in voornamelijk koopwoningen.
Oost	Limmel	**Limmel is getransformeerd van een voormalig dorp naar een arbeiderswijk eind 19de eeuw.** In 1920 is Limmel overgegaan van de gemeente Meerssen naar de gemeente Maastricht en werd het een woonwijk van Maastricht. Tegenwoordig maken studenten een belangrijk deel (ongeveer 20%) van de bevolking uit (mede door de ligging van de Hotelschool in Limmel). **De verdeling van de woningbouw in Limmel in eigendom versus sociale huur is 30 procent tegen 70 procent**. Limmel heeft een rijke geschiedenis en een grote mate van sociale samenhang: de inwoners van Limmel voelen zich verbonden met de buurt en er is nog een actief verenigingsleven. Er gebeurd relatief veel in Limmel qua (fysieke) ontwikkelingen. In Limmel hebben bewoners significant minder inkomen en armoede komt relatief vaker voor in vergelijking met andere wijken. Bewoners voelen zich bovendien onveilig en vaak niet in verbinding of gehoord. De problemen spelen voornamelijk achter de voordeur, wat het leggen van verbinding moeilijker maakt. Eenmaal binnen constateren we vaak een multi-problem situatie met problemen op alle levensgebieden. Er zijn ook knelpunten op het gebied van opvoeden en opgroeien. Er is sprake van een kwetsbaar pedagogisch klimaat, waardoor sociale vaardigheden en daarmee opvoedingsvaardigheden een aandachtspunt zijn. Hierdoor ontstaat bij opvoeders handelingsverlegenheid en bij de jeugd grotere kansenongelijkheid.

BIJLAGE 6.1

West	Malberg	De bouw van de **woonwijk Malberg** vond plaats tussen 1964 en 1970. Malberg is opgedeeld in vier kwadranten. In heel Malberg is gekozen voor het middeleeuwse achtervoegsel ‘ruwe’, afgeleid van het Franse rue. In het zuidwestelijke kwadrant zijn de straten vernoemd naar maten of gewichten zoals Elruwe en Bunderruwe, in het noordwestelijke kwadrant zijn de straten vernoemd naar historische rechtstermen zoals Toustruwe en Leenhofruwe, in het noordoostelijke kwadrant naar oude munten zoals Schellingruwe, Daaldersruwe enz. en in het zuidoostelijke kwadrant zijn de straten vernoemd naar oude wapens, zoals Musketruwe en Ponjaardruwe. Aan de noordwestzijde van Malberg ligt het Zouwdal, dat direct grenst aan het op Belgische grondgebied gelegen Albertkanaal. Malberg wordt begrensd door de buurten Oud-Caberg in het noordoosten, Malpertuis in het zuidoosten en Dousberg-Hazendans in het zuiden. In het westen ligt de Belgische grens en het dorp Veldwezelt. De buurt heeft een aantal basisvoorzieningen, zoals een winkelcentrum, een huisartsenpraktijk, tandarts en apotheek, een school, een kerk, een sportpark, een buurtcentrum en een vestiging van welzijnsorganisatie Trajekt. De buurt kent de daarnaast relatief veel sociaal-maatschappelijke initiatieven.
West	Malpertuis	Malpertuis is genoemd naar de burcht Malpertuus van Reinaart de Vos uit het episch dierdicht Van den vos Reynaerde. Ook alle straten in de buurt Malpertuis zijn vernoemd naar figuren uit dit middeleeuwse verhaal. Net als in Caberg bestond het gebied Malpertuis tot eind jaren 1950 velden, die merendeels bewerkt werden door boeren uit het nabije Oud-Caberg. Eind jaren 50 werd de naoorlogse woonbuurt Malpertuis gebouwd volgens de stedenbouwkundige ‘wijkgedachte’ waarbij een buurt gebouwd werd als parochie. Kerk in het midden, daaromheen voorzieningen, dan woonwijken en aan de randen recreatiegebieden.. Malpertuis is een kleine buurt zonder noemenswaardige voorzieningen. De buurt wordt vaak genoemd in één adem met Caberg, waar bewoners vaak gebruik maken van de voorzieningen. De naoorlogse gezinswoningen in Malpertuis worden nu **veel bewoond door alleenstaanden**. Het is een buurt met **kwetsbare bewoners**. Er is veel eenzaamheid en weinig sociale cohesie. Meer dan de helft van de bewoners geeft aan zich niet gezond te voelen en in de periode 2012-2018 is het aantal kwetsbare bewoners toegenomen. Op het gebied van (woon)overlast, onveiligheid en sociale overlast scoort de buurt Malpertuis hoog. In malpertuis zijn relatief veel sociaal-maatschappelijke initiatieven aanwezig.

BIJLAGE 6.1

West	Mariaberg	Mariaberg is **een buurt die bestaat uit drie delen**, namelijk 1) Blauwdorp (ook wel Proosdijveld geheten), de historische arbeidersbuurt ten oosten van de Ruttensingel; 2) Het eigenlijke Mariaberg, tussen Ruttensingel en Florasingel; en 3) Trichterveld, ook wel de "witte huisjes" genoemd, ten westen van de Florasingel. De geschiedenis van Blauwdorp behoort tot het erfgoed van Maastricht. Blauwdorp was de eerste 20ste-eeuwse stadsuitbreiding van Maastricht en de eerste buurt die gebouwd was met volkswoningbouw. De afgelopen jaren is Trichterveld opgeknapt en zijn er nieuwe koop- en huurwoningen gebouwd. Momenteel vindt op een aantal plekken in de Mariaberg en Blauwdorp herstructurering/ nieuwbouw van woningen plaats. Het project Blauwe Loper draagt bij aan het verbeteren van de leefbaarheid en openheid met ruimte voor groen, ontmoeting en verbinding naar andere buurten en de binnenstad. De buurt verdient aandacht als het gaat om een aantal sociaal-maatschappelijke thema's zoals armoede, gezondheid, eenzaamheid en veiligheid. Mariaberg kent een buurtnetwerkorganisatie, bewonerskrachten, vrijwilligersnetwerken en een sociaal team die in verbinding en communicatie met bewoners, vrijwilligersorganisaties en professionals (zorgpartners, welzijnswerk) van betekenis wil zijn op deze thema's. Regelmatig worden activiteiten georganiseerd om verhalen en vragen van bewoners op te halen.
Noord Oost	Meersenhoven	Meersenhoven kent 25 inwoners.
Oost	Nazareth	De huidige woonwijk Nazareth werd grotendeels tussen 1953 en 1956 gebouwd en **bestaat uit laagbouwflats en eengezinswoningen.** Typerend zijn de zaagtandflats langs de A2. De straten in Nazareth zijn, op enkele uitzonderingen na, genoemd naar Limburgse kastelen. Van de gesloopte kerk resteert de toren, die dienstdoet als devotiekapel. Centraal in de buurt liggen enkele winkels, een apotheek, horecagelegenheden, een integraal kindcentrum (IKC), een trefpunt met ontmoetingsactiviteiten en een Buurtcentrum en kent relatief veel sociaal-maatschappelijke (vrijwilligers) en culturele initiatieven. Op huidig moment vind er een herontwikkeling plaats van Nazareth Noord. Het buurtnetwerk is zeer actief en er vind structureel overleg plaats tussen het netwerk en professionals waar men elkaar informeert en verbinding wordt gezocht. Sinds 22 augustus 2022 is er een crisisnoodopvang voor de opvang van 80 asielzoekers gevestigd. Deze opvanglocatie is ingericht als een bed-bad-brood voorziening en dient als overloop van Ter Apel omdat landelijk een tekort aan opvangplekken is. Samen met het COA en de Veiligheidsregio Zuid-Limburg wordt de komende maanden onderzocht of deze locatie voor enkele jaren overgenomen kan worden door het COA. In Nazareth hebben bewoners significant minder inkomen en armoede komt relatief vaker voor in vergelijking met andere wijken. Bewoners voelen zich bovendien onveilig en vaak niet in verbinding of

		gehoord. De problemen spelen voornamelijk achter de voordeur, wat het leggen van verbinding moeilijker maakt. Eenmaal binnen constateren we vaak een multi-problem situatie met problemen op alle levensgebieden. Er zijn ook knelpunten op het gebied van opvoeden en opgroeien. Er is sprake van een kwetsbaar pedagogisch klimaat, waardoor sociale vaardigheden en daarmee opvoedingsvaardigheden een aandachtspunt zijn. Hierdoor ontstaat bij opvoeders handelingsverlegenheid en bij de jeugd grotere kansenongelijkheid.
West	Oud-Caberg	Oud-Caberg (Aajd Kaberg) wordt begrensd door het grotendeels onbebouwde Lanakerveld en de industriewijk Bosscherveld in het oosten, de buurt Caberg in het zuiden, Malberg in het westen en de landsgrens met België (gemeente Lanaken) in het noordwesten. Op diverse plaatsen in het Lanakerveld zijn in 2008 bij opgravingen sporen van Bandkeramiekers-nederzettingen (±5000 v.Chr.) teruggevonden. Ook werden sporen aangetroffen uit de Michelsbergcultuur (±4000 v.Chr.). Ook werden er opgravingen gedaan nabij Oud-Caberg. Hierdoor is het aan te nemen dat Oud-Caberg in prehistorische tijden ook af en toe bewoond was. Nu wonen er relatief veel ouderen (65+).
West	Pottenberg	Pottenberg is een wijk **met een stapeling van sociale en maatschappelijke problematiek.** Armoede, eenzaamheid en onvoldoende aansluiting bij kansrijke ontwikkelingen zijn aandachtspunten. Het woningaanbod is vooral sociale woningbouw in het lagere huursegment. Hierdoor is deze wijk, meer dan gemiddeld, een wijk waar veel bewoners extra ondersteuning van “professionals” en elkaar nodig hebben. Deze vinden elkaar dan ook o.a. via een integrale aanpak ‘Positief Pottenberg’, maar ook zijn er andere overlegstructuren actief. Ook is het een wijk waar bewoners iets voor elkaar willen betekenen. De geplande nieuwbouw zal mogelijk een meer gevarieerd woningaanbod en verhoogde diversiteit onder bewoners bevorderen.

BIJLAGE 6.1

Zuid Oost	Randwyck	Randwyck is een moderne woonwijk en bedrijventerrein in het zuidoosten van Maastricht. Randwyck ontleent zijn naam aan het bastion Randwyck. Dit fort lag op een eiland in de Maas, waar in 1986 het Limburgs Gouvernement werd gebouwd. Het gebied Randwyck was aanvankelijk gereserveerd voor de uitbouw van de Universiteit Maastricht, maar toen de meeste universitaire instellingen zich in de binnenstad van Maastricht vestigden, kreeg het gebied een bredere bestemming met woningen en kantoren. Dit maakt Randwyck **een diverse buurt** met een bedrijventerrein, woningen, Brightlands Maastrich Health Campus, een woonwagenkamp en op huidig moment de realisatie van een studentencampus.
Oost	Scharn	Net als Amby en Heer is Scharn een voormalig dorp aan de rand van Maastricht. Scharn wordt in het noorden begrensd door de buurten Wittevrouwenveld en Amby, in het westen door Wyckerpoort, in het zuiden door Heer en in het oosten door de gemeenten Valkenburg aan de Geul en Eijsden-Margraten. Scharn is een **relatief welvarende buurt**. Het opleidings- en inkomensniveau is bovengemiddeld in vergelijking met andere buurten in Maastricht. De werkloosheid ligt onder het gemiddelde, evenals de criminaliteitscijfers. Een ruime meerderheid van de bewoners woont in een koopwoning. In Scharn zijn diverse voorzieningen te vinden, zoals een grote supermarkt, meerdere scholen en horecagelegenheden. Ondanks de dorpse herkomst is de sociale binding in Scharn minder sterk als bijvoorbeeld Heer of Amby.
Centrum	Sint Maartenspoort	Sint Maartenspoort is ook **een centrumbuurt maar meer gericht op wonen**. In Sint Maartenspoort zelf zijn er dan ook weinig of geen voorzieningen. Deze zijn echter wel op loopafstand bereikbaar. Voor en nadelen van een centrumbuurt spelen ook in Sint Maartenspoort. Ook is in Sint Maartenspoort de verhouding tussen vaste en tijdelijke bewoners een aandachtspunt dit i.r.t. betrokkenheid sociale samenhang buurt. Sint Maartenspoort ligt ingesloten tussen spoor, maas en grote doorgaande wegen.
Zuid West	Sint Pieter	Jekerdal, Sint-Pieter en Villapark zijn vergelijkbare buurten. Deze drie buurten vormen samen de Pieterbuurt. Volgens de officiële wijk- en buurtindeling van de gemeente Maastricht (en het CBS) ligt de dorpskern van Sint-Pieter niet in de buurt Sint-Pieter, maar in de buurt Villapark. De buurt Sint-Pieter is **voornamelijk natuurgebied en zeer dunbevolkt**. Het aantal inwoners is slechts 145. De buurt Sint-Pieter grenst aan Wolder en Campagne in het noordwesten, Biesland, Jekerdal en Villapark in het noorden, de rivier de Maas in het oosten en de landsgrens met België in het zuiden en westen. Vaak worden de namen Sint-Pieter, Villapark en Jekerdal door elkaar gebruikt en wordt het hele gebied vaak in de volksmond Sint-Pieter genoemd.

BIJLAGE 6.1

Centrum	Statenkwartier	Het Statenkwartier ligt in het noordwesten van het Maastrichtse stadscentrum. De buurt bestaat **grofweg uit vier delen**: 1) het voormalige Sphinxterrein, tegenwoordig Sphinxkwartier genoemd, waarvan de herontwikkeling in 2009 is gestart; 2) het woongebied tussen Boschstraat en Bogaardenstraat, ook wel aangeduid als Boschstraat-West; 3) het gebied tussen Bogaardenstraat en Capucijnenstraat; en 4) het grote gebied tussen Capucijnenstraat, Brusselsestraat en Statensingel, met daarin centraal het kloostercomplex de Beyart.
Zuid West	Villapark	Jekerdal, Sint-Pieter en Villapark zijn vergelijkbare buurten. Deze drie buurten vormen samen de Pieterbuurt. Villapark wordt begrensd door het riviertje de Jeker en de buurt Jekerdal in het Westen, de Prins Bisschopsingel (N278) in het noorden, de rivier de Maas in het oosten en de buurt Sint-Pieter in het zuiden. **Het inkomensniveau is bovengemiddeld** in vergelijking met andere Maastrichtse buurten. Een meerderheid van de bewoners woont in koopwoningen die relatief groot zijn. Een aantal historische villa's zijn in gebruik als kantoorvilla. De buurt kent een behoorlijk aantal voorzieningen, waaronder een winkelstrip aan de Glacisweg en diverse horecagelegenheden. Er zijn twee kerken en een basisschool.
Zuid Oost	Vroendaal	Vroendaal is **een groene buurt aan de rand van Maastricht. Het woongebied beslaat slechts een klein gedeelte, de rest zijn weilanden.** In het noordelijkste puntje van de buurt staan oudere woningen, waarvan de meeste bewoners ervanuit gaan tot Heer te behoren. Voor voorzieningen maken de bewoners van Vroendaal gebruik van omliggende buurten. Wel ligt het Porta Mosanacollege in deze buurt. In het nieuwbouw gedeelte van Vroendaal hebben de bewoners hun (financiële) zaken meestal goed op orde. Er is geen buurtnetwerk. Wel is er een groep bewoners actief rondom het thema verkeersveiligheid. Daarnaast hebben bewoners zich bij de gemeente gemeld voor verduurzaming van de buurt.
Oost	Wittevrouwenveld	Wittevrouwenveld is van oudsher een buurt waar **veel aandacht van professionals naar toe gaat.** Een buurt met het karakter van **een echte volksbuurt.** Er zijn veel sociale huurwoningen van Servatius en Woonpunt. Door investeringen van corporaties en gemeente is er wel een kentering te zien. Projectmatige inzet laat zien dat een **mix van woonfuncties en huur/koop zeer goed werkt.** Buurtnetwerk Wittevrouwenveld timmert stevig aan de weg en zijn vertegenwoordigd in veel overlegstructuren met gemeente en corporaties om zo de belangen van de buurt in te brengen. Door de vele fysieke ontwikkelingen als spin-off van De Groene Loper wordt de dichtheid van bebouwing en de verstening van Wittevrouwenveld in rap tempo vergroot. Openbare ruimte die letterlijk ruimte geeft om te ontspannen is schaars. Hiermee druk zettend op de mogelijkheid om te ontmoeten en de leefbaarheid.

BIJLAGE 6.1

Zuid West	Wolder	Wolder een pareltje dat ver terug gaat tot de Romeinse tijd. Tot 1794 behoorde het gebied rondom Wolder tot de graafschap van de Vroenhof, een Brabants leen. Van 1839 tot 1920 vormde het dorp de kern van de gemeente Oud-Vroenhoven. Bij de annexatie in 1920 wist de toenmalige gemeente Maastricht haar grondoppervlak te verveelvoudigen, aangezien Oud-Vroenhoven veel groter was dan Maastricht. Het reikte van Caberg tot aan Sint Pieter. De bebouwing van het dorp bestond vooral uit boerderijen, gelegen aan enkele straten en langs de verbindingswegen naar respectievelijk de Louwberg, Maastricht, Montenaken en Kesselt. Montenaken is de oude naam voor het huidige dorp Vroenhoven. Heden ten dage heeft Wolder **haar dorpse karakter** weten te behouden. Met voldoende voorzieningen, sterk verenigingsleven, saamhorigheid onder de bewoners en omgeven door natuur.
Centrum	Wyck	Wyck, met deelbuurt Ceramique, m**aakt deel uit van het centrum** aan de oostzijde van de maas. Waarbij Wyck echt het verlengde oostelijke deel van het centrum is. Veel voorzieningen, horeca, hotels, winkels, school, station, wonen. Dit alles betekent een intensief gebruik van de beperkte ruimte met alle daarbij behorende problemen en aandachtsgebieden. Evenementen, geluid, commerciële activiteiten, schoolactiviteiten, winkelend publiek, leveranciers, toeristen, openbaarvervoer, verkeersintensiteit, woningsplitsing, wonen: dit alles en meer samen in een klein gebied. Verhouding vaste en tijdelijke bewoners, bereikbaarheid, verkeersintensiteit en veiligheidsbeleving zijn aandachtspunten. Céramique is een vrij rustige woonwijk met bewoners die in het algemeen hun zaakjes goed voor elkaar hebben en weinig of geen beroep doen op de Gemeente Maastricht. Door de snel toenemende vergrijzing is eenzaamheid hier wel echt een aandachtspunt.
Oost	Wyckerpoort	Wyckerpoort bestaat uit **drie duidelijk te onderscheiden sub buurten**: 1)Voornamelijk in het noordelijke deel van de buurt doet zich een concentratie en stapeling van problemen voor. Hier spelen de meeste sociale problemen met vaak meervoudige problematiek. Hier is veel sociale huur van zowel Woonpunt als Servatius; 2) Het middengedeelte, z.g. Professorenbuurt met veel woningen van bouwvereniging Woningzorg, kent duidelijk veel minder problematiek; en 3) Het zuidelijke gedeelte, met een hoog eigenwoningbezit, is het sterkere deel van de buurt. Wyckerpoort ligt ingeklemd tussen Meerssenerweg/spoor, Noorderbrug en Kennedybrug. De verbinding met andere buurten is hierdoor vrij laag. Met de komst van de Groene Loper is met name de verbinding met Wittevrouwenveld beter geworden. De buurtnetwerken van Wyckerpoort en Wittevrouwenveld werken stevig samen om meer verbinding te realiseren.

Bijlage 6.2 – Enquête

1. Welkom!

U heeft deze vragenlijst gekregen omdat u ketenpartner bent, direct of indirect, in de aanpak van jongeren en jeugdcriminaliteit in Maastricht. In het kader van het programma Preventie met Gezag stellen wij u hier enkele vragen over. Uw persoonsgegevens worden niet gebruikt bij de verwerking van de antwoorden.

2. Achtergrondinformatie

Graag leren wij iets meer over uw achtergrond

Naam (optioneel) _____

Bij welke organisatie werkt u? _____

Wat is uw functie bij deze organisatie? _____

3. Met welke leeftijdscategorie jongeren en/of jongvolwassenen (8-27 jaar) werkt u voornamelijk?

- Kinderen (8-12 jaar)
- Pubers (13-18 jaar)
- Jongvolwassenen (19-27 jaar)
- Anders, namelijk: _____

4. Maakt u zich zorgen over Maastrichtse jongeren (8-27 jaar) en hun (mogelijke toekomstige) betrokkenheid in de (georganiseerde) criminaliteit?

- Ja, vaak
- Ja, wel eens
- Nee, (bijna) nooit
- Ik kan/wil hier geen antwoord op geven

5. Kunt u toelichten waarom u zich vaak/wel eens/(bijna) nooit zorgen maakt om de (mogelijke toekomstige) betrokkenheid van jongeren bij (georganiseerde) criminaliteit?

_____

6. Hoe/waarom komen Maastrichtse jongeren (8-27 jaar) volgens u voornamelijk terecht in de (georganiseerde) criminaliteit?

- Omdat hun familie in de (georganiseerde) criminaliteit zit
- Omdat hun vrienden in de (georganiseerde) criminaliteit zitten
- Ze zijn kwetsbaar (lvb, gezinsproblematiek, etc.) en worden daarom actief geronseld
- Op school komen ze in contact met het snelle geld
- Weet ik niet
- Anders, namelijk: _____

7. Zijn er bepaalde wijken/gebieden in Maastricht waar u zich voornamelijk zorgen over maakt? Kunt u kort onderbouwen waarom u zich zorgen maakt om deze wijk/dit gebied?

_____

8. **Zijn er bepaalde hotspots (wat betreft criminaliteit en mogelijke toekomstige betrokkenheid van jongeren) in deze wijken/gebieden in Maastricht waar extra aandacht voor moet zijn? Denk bijvoorbeeld aan school, hangplekken, (sport)verenigingen, of juist de online wereld. Kunt u kort onderbouwen waarom u deze hotspot(s) aanwijst?**

_____

9. **Is er de laatste jaren (5-10 jaar) sprake geweest van een verandering in het fenomeen 'Jongeren en de (georganiseerde) criminaliteit' als u naar de problematiek in Maastricht kijkt?**
   - Ja
   - Nee
   - Ik kan/wil hier geen antwoord op geven

10. **Wilt u toelichten waarom er wel/geen verandering is geweest in deze problematiek?**

_____

11. **Waar zou volgens u voornamelijk aandacht voor moeten zijn om te voorkomen dat Maastrichtse jongeren (8-27 jaar) vervallen of verder afglijden in de criminaliteit? Kortom: als we morgen zouden beginnen, wat moet als eerste veranderd/gedaan worden?**

_____

12. **Waar zitten volgens u de belangrijkste kansen in de huidige aanpak van jeugdcriminaliteit in Maastricht?**

_____

13. **Waar zitten volgens u de belangrijkste knelpunten in de huidige aanpak van jeugdcriminaliteit in Maastricht?**

_____

14. **Ziet u voor uzelf of uw organisatie een rol weggelegd in de aanpak van jeugdcriminaliteit?**
   - Ja
   - Nee
   - Weet ik niet

15. **Kunt u toelichten waarom u wel/niet een rol voor uzelf of uw organisatie in de aanpak van jeugdcriminaliteit ziet?**

_____

16. **Bedankt!**

    Bedankt voor het invullen van deze vragenlijst. Klik op 'Einde enquête' om de vragenlijst te voltooien

BIJLAGE 7

DIN (Doelen, Inspanningen, Netwerk)

Preventie met Gezag

Kansen bieden, grenzen stellen

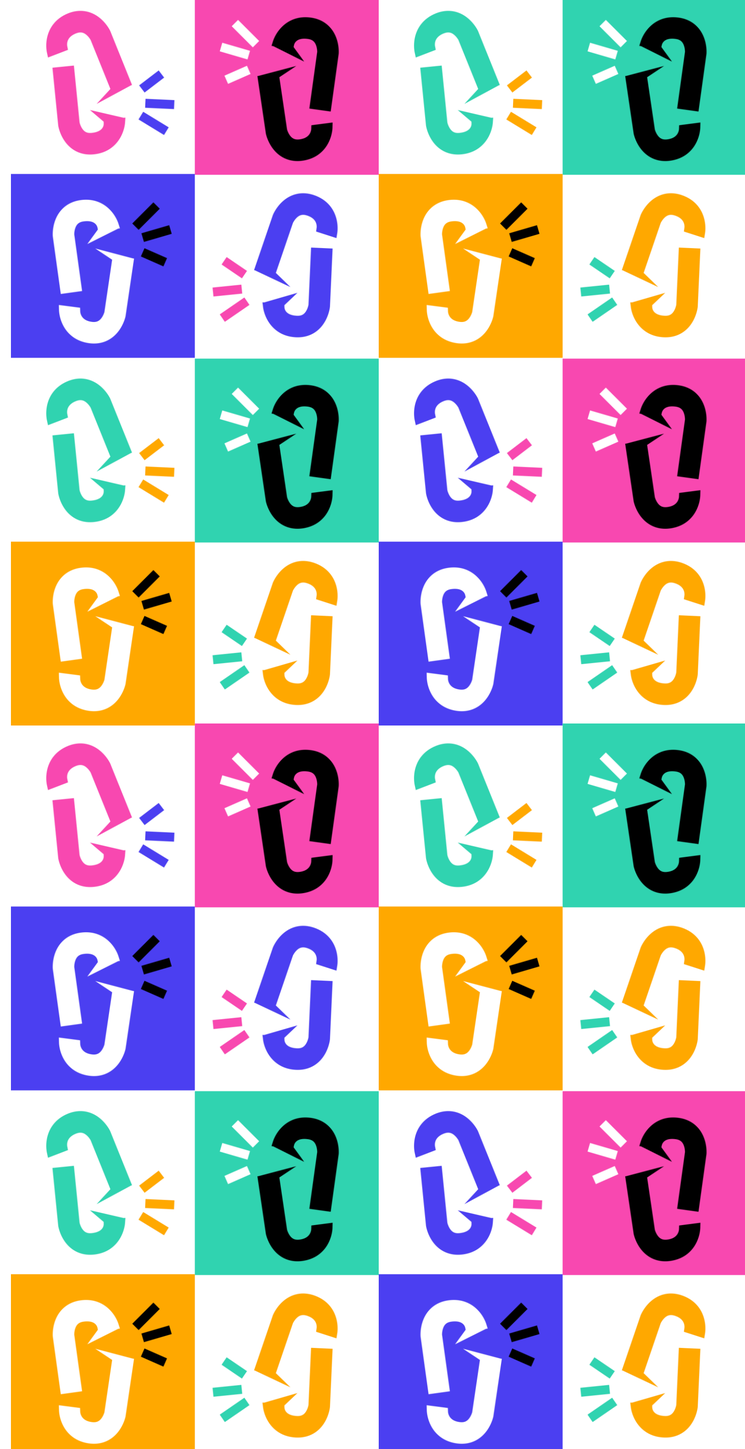

Hoofddoel: Minder jongeren en jongvolwassenen gaan de (georganiseerde) criminaliteit in of glijden hier verder in af

Ambitie: Proactief voorkomen van criminele betrokkenheid en risicogedrag onder jongeren van 8 tot 27 jaar. Dat doen wij informatie gestuurd en met de focus op het versterken van beschermende factoren en het verminderen van risicofactoren van jongeren.

Doelen

Inspanningen

Pijler 1
Een robuuste basisstructuur voor samenwerking

1.1 Een sterke samenwerking met alle cruciale netwerkpartners
1.2. Een betere integrale informatiepositie (beter inzicht in doelgroep en problematiek)

1. Opzetten samenwerkingsverband met regie
2. Broedplaats voor verbinding en samenwerking
3. Versterken integrale informatiepositie t.b.v. gezamenlijke opgave
4. Informaties en systemen als collectief geheugen (zicht op elkaar)
5. Een lerende aanpak
6. Overzichtelijk maken van interventies, projecten en ondersteuningsaanbod

Pijler 2
Voorkomen van jonge aanwas

2.1 Preventie- en gezagspartners werken proactiever, structureler samen
2.2. Vergroten van weerbaarheid en handelingsperspectief van jongeren en omgeving
2.3. Vergroten van weerbaarheid en handelingsperspectief van professionals en vrijwilligers

7. Versterken preventief netwerk
8. Extra inzet Jeugdboa's
9. Inventarisatie behoefte & kansen scholen met inzet op preventie
10. Brugfunctie school, ouders en wijk
11. Halt op school en in de wijk
12. Vergroten weerbaarheid en handelingsperspectief scholen
13. Versterken weerbaarheid en handelingsperspectief amateur(sport)verenigingen
14. Versterken online signalering en online handelen
15. Screeninginstrument vroegsignalering

Pijler 3
Doorbreken van criminele carrières

3.1 Opzetten Integrale Jeugdaanpak Maastricht (IJAM)
3.2. Gerichte en sluitende inzet op jonge aanwas en doorgroeiers

16. Versterken van de bestaande structuur
17. Een sluitende structuur voor aanpak criminele jongeren(groepen)
18. Versterken van interventie aanbod ten behoeve van maatwerkaanpak gericht op begrenzen, zorg en kansen bieden ter voorkoming van recidive
19. Justitiële inzet
20. Huis van het recht
21. Sluitende inzet op ex-gedetineerden
22. Versterken activiteiten Raad van de Kinderbescherming (RvdK)

Pijler	1. Een robuuste basisstructuur voor samenwerking					
Doelen	**1.1. Een sterke samenwerking met alle cruciale partners**		**1.2 Een betere integrale informatiepositie (beter inzicht in doelgroep en problematiek)**			
Inspanningen	**1. Opzetten samenwerkingsverband met regie**	**2. Broedplaats voor verbinding en samenwerking**	**3. Versterken van de integrale informatiepositie t.b.v. gezamenlijke opgave**	**4. Informatie en systemen als collectief geheugen (zicht op elkaar)**	**5. Een lerende aanpak**	**6. Inzichtelijk maken van interventies, projecten en ondersteuningsaanbod**
Toelichting	Opzetten van een netwerkorganisatie met de relevante ketenpartners en kennisinstituten	Investeren in een fysieke omgeving (broedplaats) als ecosysteem voor verbinding en samenwerking	PMG sluit aan bij het M-VIK: het maandelijks data-overleg voor trendmonitoring leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit met kernpartners politie en OM	Het is cruciaal dat ketenpartners signalen (kwantitatief en kwalitatief) en interventies vastleggen in een gedeelde database: collectief geheugen	Vanuit PMG zal de Universiteit Maastricht met een tweeledige analyse bijdragen aan het lerend vermogen	De gemeente Maastricht is bezig met het ontwerpen van een digitale sociale kaart
	Binnen PMG verbinden en borgen van de formele en informele multidisciplinaire casus- en strategie overleggen	Brengt netwerkpartners bijeen voor overleg, ontmoeting en het delen van informatie en expertise	Integreren relevante data vanuit onder meer scholen, jeugdzorg en politie. PMG faciliteert in afspraken, structuur en visualisatie	In 2024 maken we afspraken met betrokken partners hoe we losse signalen, inzichten en ingezette interventies beter kunnen verbinden	We evalueren periodiek losse interventies en het programma als geheel om de effectiviteit te beoordelen en de inzet aan te passen waar nodig	De sociale kaart moet sneller en eenvoudiger inzichtelijk maken wat aan sociale voorzieningen voorhanden is
	Investeren in een programmastructuur met voldoende regie vanuit het programmateam	Fungeert ook als inlooplocatie voor jongeren en ouders waar ze kunnen chillen, informatie, ondersteuning en advies kunnen krijgen	Ook partners als politie investeren in capaciteit en expertise t.b.v. integraal informatiebeeld, bijvoorbeeld met expertise OSINT	We investeren in de juiste structuren middels een nieuw te ontwikkelen database	Het programma krijgt een actieve Jongerenraad die feedback geeft over de aanpak en relevante thema's	PMG haakt hierop aan: we onderzoeken extra aanvullingen specifiek voor de doelgroep jeugdigen en jongvolwassenen nodig zijn
			PMG faciliteert maandelijks de duiding van trends en ontwikkelingen met partners: samen leren we en geven we betekenis aan de data	Randvoorwaardelijk is een gezamenlijke strategie met afspraken en heldere verantwoordelijkheden voor hoe de keten omgaat met data	We zorgen voor laagdrempelige inloopplekken voor jongeren (en ouders) waar we in gesprek gaan het programma Preventie met Gezag	

Pijler	2. Voorkomen van jonge aanwas								
Doelen	**2.1 Preventie- en gezagspartners werken proactiever, structureler samen**		**2.2 Vergroten van weerbaarheid en handelingsperspectief van jongeren en omgeving**			**2.3. Vergroten van weerbaarheid en handelingsperspectief van professionals en vrijwilligers**			
Inspanningen	**7. Versterken preventief netwerk**	**8. Extra inzet jeugdboa's**	**9. Inventarisatie behoefte & kansen scholen met inzet op preventie**	**10. Brugfunctie school, ouders en wijk**	**11. Halt op school en in de wijk**	**12. Vergroten weerbaarheid en handelings-perspectief scholen**	**13. Vergroten weerbaarheid en handelings-Perspectief amateur(sport)-verenigingen**	**14. Versterken online signalering en online handelen**	**15. Screening-instrument vroegsignalering**
Toelichting	We investeren in een sterke basis in wijken en op school vanuit bestaande structuren: Knooppunten en de Gebiedsgerichte Aanpak (Veerkracht)	Ambitie in de doorontwikkeling van het team handhaving openbare ruimte is zichtbaar aanwezig zijn in de wijk	We inventariseren de behoefte aan ondersteuning en preventieve inzet op VO scholen en op PO (groep 7 en 8)	Vanuit de sociale visie 2040 investeert Maastricht in burgfunctionarissen. Deze slaan een brug tussen ouders, school en organisaties	We breiden de inzet van Halt uit op specifieke scholen en in specifieke wijken.	Er is behoefte aan bewustwording bij docenten op het herkennen van signalen, handelings-perspectief en kunnen sparren	Met verschillende partners gaan we amateur-verenigingen adviseren over risico's op ondermijnende criminaliteit	We investeren samen met onze partners in interventies om online zicht en online weerbaarheid te vergroten	We onderzoeken of vroegtijdige signalering versterkt kan worden door een uniform screenings-instrument te implementeren
	Dit leidt tot een breed netwerk van partners dat zicht heeft op de problematiek die hierop proactief acteert	Er is een wijkgebonden medewerker (WGM) met een taakaccent jeugd en er zijn 2 boa's aangewezen met taakaccent jeugd (jeugdboa's)	Met de scholen samen maken we een ondersteuningsplan op maat op basis van bewezen effectieve methoden	Focus is het verkleinen van kansenongelijkheid, juist in wijken waar kwetsbaarheden samen komen	Halt is in de wijk en op school aanwezig. Als er zorgelijke signalen zijn, bekijkt Halt samen met partners welke ondersteuning Halt kan bieden.	We maken daarom met VO scholen een actieplan om deskundigheid te bevorderen.	Tegelijkertijd gaan we het signaleren en het handelings-perspectief van vrijwilligers (zoals trainers) bij deze verenigingen versterken	Met het RIEC en de andere Limburgse PMG gemeenten inventariseren we het aanbod. Daarbij kijken we ook naar het aanbod van CCV	We maken bij het ontwikkelen / implementeren van het instrument zoveel mogelijk gebruik van bestaande instrumenten en inzichten
	We investeren in extra coördinatie jongerenwerk t.b.v. ophalen van signalen en te sturen op de vertaalslag naar concrete interventies	Vanuit PMG geven we met 2 extra medewerkers meer robuustheid aan de inzet van handhaving op jeugd	Met programma's gericht op ouderlijk toezicht en morele ontwikkeling slaan we een brug tussen school en gezin	Vanuit PMG breiden we de inzet van brugfunctionarissen uit op een aantal specifieke scholen	Dit biedt ook mogelijkheden om in te zetten op 12-minners waar zorgen over zijn m.b.t. beginnende criminaliteit	We gebruiken daarbij lessen uit PMG Heerlen en sluiten aan bij de inventarisatie onder scholen vanuit het RIEC	We maken daarvoor een plan samen met de verenigingen en het RIEC	Interventies die we bij de start in 2024 willen inzetten zijn Hackshield, mijn cyberrijbewijs en Cyber Youth Team	
	In 2024 verkennen we mogelijkheden voor het bereiken van de doelgroep alleenstaande minderjarige asielzoekers	Aandacht gaat uit naar versterken coördinatie netwerk en inzet op cyber				Gezien de signalen van verjonging verkennen we ook de rol en ondersteuning van PO-scholen			

Pijler	3. Doorbreken van criminele carrières						
Doelen	**3.1 Opzetten Integrale Jeugdaanpak Maastricht (IJAM)**			**3.2. Gerichte en sluitende inzet op jonge aanwas en doorgroeiers**			
Interventie	**16. Versterken bestaande structuur**	**17. Een sluitende structuur voor aanpak criminele jongeren(groepen)**	**18. Versterken van interventie aanbod ten behoeve van maatwerkaanpak gericht op begrenzen, zorg en kansen bieden ter voorkoming van recidive**	**19. Justitiële inzet**	**20. Huis van het recht**	**21. Sluitende inzet ex-gedetineerden**	**22. Versterken activiteiten Raad van de Kinderbescherming (RvdK)**
Inspanning	We integreren we de bestaande netwerken/structuren om te komen tot één logische en sluitende opschaalstructuur: IJAM	We intensiveren vanuit IJAM de systeemgerichte en individuele aanpak van jonge aanwas en doorgroeiers	We versterken de aanpak jonge aanwas en doorgroeiers met nieuwe interventies vanuit preventie en gezag	We investeren we samen met justitiële partners in het versterken van preventie mét gezag	In 2019 is in Heerlen een pilot met wijkrechtspraak gestart: Huis van het recht. Deze pilot is afgerond in juli 2022 en inmiddels geëvalueerd	Het Zorg- en Veiligheidshuis voert regie op de nazorg voor ex-gedetineerden	De RvdK wil haar extra capaciteit inzetten voor meer zichtbaar zijn in de wijk en nadrukkelijker de verbinding leggen met de lokale partners
	We beschrijven de bestaande structuur (IJAM) en laten deze formeel vaststellen	De aanpak is systeemgericht, met oog voor meerdere leefgebieden en de levensloopaanpak	Belangrijke interventies zijn straatkracht (exit-programma jeugdreclassering) en ‘Columbus: ontdek jezelf’	De politie intensiveert haar inzet op gebiedsgericht werken (Leefbare Wijken Aanpak), op cyber en het versterken van de informatiepositie	De uitkomst na het evaluatierapport is dat het Huis van het Recht doorgaat in Heerlen en mogelijk uitgebreid wordt naar andere plaatsen in Limburg	We intensiveren de inzet op jongvolwassenen die na detentie terugkeren in de maatschappij	Daarnaast wil de RvdK ook inzetten op het versterken van de taak- en leerstraffen
	De uitvoering van de structuur positioneren we onder procesregie van het Zorg- en Veiligheidshuis Maastricht Heuvelland	Ook verstevigen en formaliseren we de effectieve aanpak van problematisch groepsgedrag volgens het 7-stappenmodel en het (model)convenant	Ook investeren we in aansluiting op effectieve interventies op school en werk, bijvoorbeeld met JIM en Jongeren Schuldenvrije Start	Het OM draagt met een integrale, informatie gestuurde en probleemgerichte (wijk)aanpak actief bij aan het voorkomen dat jongeren in aanraking komen, toetreden en doorgroeien in de criminaliteit	Vanuit PMG volgen we deze ontwikkeling met interesse en bekijken we samen met partners of en onder welke voorwaarden het wenselijk en haalbaar is om bij het Huis van het recht aan te sluiten	Vanuit PMG zetten wij in op een Re-Integratieofficier (RIO) voor de sluitende aanpak van zeer complexe individuen die een intensieve begeleiding nodig hebben	Concreet is de RvdK daarbij voornemens om o.a. in Maastricht te starten met een pilot modulaire werkstraf
		We investeren in de aanpak door het vergroten en verbeteren van het repertoire met passende en afgestemde interventies		Concrete aandacht gaat naar het versterken van de justitiële wijkfunctie, van de aanpak van criminele netwerken en van de aanpak van criminele geldstromen			